

CATALOGUE
OF PERSIAN MANUSCRIPTS
IN THE MATENADARAN

ՑՈՒՑԱԿ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ
ՊԱՐՄԱԿԵՐԵՆ ԶԵՌԱԳՐԵՐԻ

«ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ»

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԳԻՏԱԶԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

The book has been published by a grant from the "ITI ARMENIA" CISG to the "Friends of Matenadaran" Benevolent Fund

Հիմնական հրատարակիչը է հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը

Ինֆորմացիոն հրատարակիչը է հիմնական հրատարակիչը ՎԲՀ հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը

ՑՈՒՑԱԿ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ

ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ

Կազմեց՝

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍԻ ԿՈՍՏԻԿՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

2017

01
3-45
42

MATENADARAN

MESROP MASHTOTS INSTITUTE OF ANCIENT MANUSCRIPTS

Հիմնական հրատարակիչը է հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը

Published by the decision of the Scientific Council of the Matenadaran and Institute of Oriental Studies, NAS RA

Հիմնական հրատարակիչը է հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը

CATALOGUE

OF PERSIAN MANUSCRIPTS IN THE

MATENADARAN

Kristine Petros Kostikyan
Catalogue
publishing house, 2017, 348 p.
The current volume includes the description of Persian manuscripts kept in the Matenadaran Institute of Ancient Manuscripts. The book is foremost for codicologists, Iranologists and islamologists.

By

KRISTINE PETROS KOSTIKYAN

5443

Հիմնական հրատարակիչը է հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը հիմնական հրատարակիչը

YEREVAN

2017

ISBN 978-9953-0-2144

Տպագրվում է «Մատենադարան» Մերոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտի և ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի գիտական խորհուրդների որոշմամբ

Published by the decisions of the Scientific Councils of the Matenadaran and Institute of Oriental Studies, NAS RA

Կոստիկյան Քրիստինե

Ցուցակ Մատենադարանի պարսկերեն ձեռագրերի, Եր.: «Նաիրի» հրատ., 2017, 348 էջ:

Հատորն ընդգրկում է Մերոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանում պահվող պարսկերեն ձեռագրերի նկարագրությունը: Գիրքը նախատեսված է ձեռագրագետների, իրանագետների և իսլամագետների համար:

Kostikyan Kristine

Catalogue of Persian manuscripts in the Matenadaran, Yerevan, "Nairi" publishing house, 2017, 348 p.

The current volume includes the description of Persian manuscripts kept in the Mashtots Institute of Ancient Manuscripts. The book is foreseen for codicologists, iranologists and islamologists.

ISBN 978-9939-0-2144

© Կոստիկյան Քրիստինե, 2017

© Մ.Մաշտոցի անվան Մատենադարան, 2017

TO MY FATHER

The Matenadaran collection of Persian language manuscripts was achieved mainly through acquisitions and individual donations. The original core of the Persian script collection of the hundred and one piece was the collection kept in the Holy Eucharistarian library until 1722. In 1908 this collection was enriched with 30 manuscripts of Khachik Vartapet Dadian, an outstanding Armenian scholar, who had gathered the manuscripts in the Armenian villages of Qazvini and Isfahan-Azerbaijan. Another large portion of the manuscripts were collected after Armenian Genocide in 1915 and brought to Holy Eucharistarian from the devastated Armenian territories, altogether 74 works (11 in Arabic script).

When the Matenadaran opened in 1927 as Mashtots Institute of Ancient Manuscripts, the Matenadaran collection was enriched by former holdings of Myasnikyan State Public Library, the Leningrad Institute of Oriental Languages in Moscow and Yerevan State University collections.

A wide number of donors, such as H. Haxariz, V. Sefiryan, A. Aivazian, V. Samuchian, H. Edgarian, A. Hachaturian, etc. acquired and improved the quality of the collection from 446 volumes in 1928 to 2114 volumes.

After a most significant and generous contribution of over four hundred manuscripts in Arabic script made by M. Mashtots, the Matenadaran collection of Oriental manuscripts now contains a total of 2115 volumes of which 459 contain works in Persian. This number however may increase after a study and description of the manuscripts identified earlier as works in Arabic and Turkish. The Arabic script collection of the Matenadaran has no published catalogue yet. The present catalogue contains the description of all the manuscripts identified as works with Persian texts of the former handwritten catalogue, which is not detailed and often not correct. The work on catalogue was done in the period from 1983 to 2017.

The majority of the historical, poetic and medical Persian manuscripts were previously in possession of Armenians from Tabriz, Isfahan, Irbayl, Salmas, Masand, Khuy, Maragha, Darband, Baku, Shirvan, Astara, etc. and St. Petersburg. The pages of these manuscripts feature notes and commentaries in Armenian and indicate the interest of their owners towards the history of Iran and its culture. For instance, a note written by Tsatur, son of Minas, the seventeenth century Armenian physician of New Julfa in Isfahan, appraises the content of Zohrab-i Khodrovanak (The Treasury of the Khodrovanak) by Zayn al-Din Isma'il Gurgani (d. 1149). This manuscript, copied in 1472-74, was returned in 1747 to New Julfa by an Armenian trader. An Armenian inscription states that the binding was prepared in memory of the above named Tsatur, son of Minas. Another display of bibliophile Mashtots' interest in Persian arts of the book is furnished by the presence of scribes with Armenian origin, such as Mirza Vazirbekhan b. Mirza Tahir, the copyist of a *Durrat-Nadira* (n. 22) which was copied in Ahar in 1819. Mirza Vazirbekhan, the Persian equivalent of the Armenian name Anvatsatur,

¹ Established in 1718 by Mashtots, the grandson of Khachik Ghazar (Lazar) from New Julfa of Isfahan.
² Yeghiazar G. Zaynabian, A. Avetisyan, P. Ter-Mikaelian, 'Mashtots' anyan Matenadaran (Catalogue of Persian Manuscripts of Mashtots Matenadaran), vol. 1, Yerevan, 1965, p. 190 (in Armenian).

³ Ter-Mikaelian G. Mashtotsian davarperache 1999-2006 ff. (The growth of the manuscripts of the Matenadaran in 1997-2006), *Reports of Manuscripts*, 17, Yerevan, 2006, p. 34 (in Armenian).

⁴ *Manuscript. A handbook of the Arabic, Persian and Turkish Manuscripts*, v. 1-23 (in Armenian).

INTRODUCTION

The Matenadaran collection of Persian, Arabic and Turkish language manuscripts was achieved mainly through acquisitions and individual or institutional donations. The original core of the Persian section consisted of two hundred and one pieces was the collection kept in the Holy Etchmiadzin library around 1880s. In 1903 this collection was enriched with 30 manuscripts of Khachik Vartapet Dadian, an outstanding Armenian clergyman, who had gathered the manuscripts in the Armenian villages of Qarabagh and Iranian Azerbaijan. Another large portion of the manuscripts were collected after Armenian Genocide in 1915 and brought to Holy Etchmiadzin from the devastated Armenian territories, among them 35 works written in Arabic script.

When the Matenadaran opened in 1959 as Mesrop Mashtots Institute of Ancient Manuscripts, the oriental manuscripts' collection was enriched by former holdings of Myasnikyan State Public Library, the Lazarev Institute of Oriental languages in Moscow¹ and Yerevan State University collections.

A succession of donors, such as H. Hazarian, V. Salatian, A. Aivazian, V. Samuelian, H. Edgarian, A. Hovhannisian, etc. increased and improved the quality of the collection from 446 volumes in 1958² to 2214 in 2006³.

After a recent significant and generous contribution of over four hundred manuscripts in Arabic script made by M. Minasian, the Matenadaran collection of Oriental manuscripts now contains a total of 2715 volumes of which 450 contain works in Persian. This number however may increase after a study and description of the manuscripts identified earlier as works in Arabic and Turkish. The Arabic script collection of the Matenadaran has no published catalogue yet. The present catalogue contains the descriptions of all the manuscripts identified as works with Persian texts in the former handwritten catalogue, which is not detailed and often not correct⁴. The work on catalogue was done in the period from 2005 to 2017.

The majority of the historical, poetic and medical Persian manuscripts were previously in possession of Armenians from Tabriz, Isfahan, Irvan, Salmast, Marand, Khuy, Maragha, Darband, Baku, Shirvan, Astrakhan, Tiflis and St. Petersburg. The pages of these manuscripts feature notes and commentaries in Armenian and indicate the interest of their owners towards the history of Iran and its culture. For instance, a note written by Tsatur, son of Minas, the seventeenth century Armenian physician of New Julfa in Isfahan, approves the contents of *Zakhūrah-i Khvārazmshāhī* (The Treasury of the Khvārazmshāh) by Zayn al-Dīn Isma'īl Gurgānī (n. 1149). This manuscript, copied in 1472-5s, was rebound in 1747 in New Julfa by an Armenian binder. An Armenian inscription states that the binding was prepared in memory of the above named Tsatur, son of Minas. Another display of individual Armenian's interest in Persian arts of the book is furnished by the presence of scribes with Armenian origin, such as Mīrzā Yazdānbakhsh b. Mīrzā Ṭāṭūs, the copyist of a *Durrah-i Nādirah* (n. 22) which was copied in Ahar in 1819. Mīrzā Yazdānbakhsh, the Persian equivalent of the Armenian name Astvatsatur,

¹ Established in 1815 by Joachim, the grandson of Khoja Ghazar (Lazar) from New Julfa of Isfahan.

² Yeganian O., Zeitunian A., Antabian P., Ts'uts'ak dzeragrats' Mashtots'i anvan Matenadaran (Catalogue of [Armenian] Manuscripts of Mashtots Matenadaran), vol. I, Yerevan, 1965, p. 190 (in Armenian).

³ Ter-Vardanyan G., Matenadaranani dzeragreri ache 1993-2006 tt' (The growth of the manuscripts of the Matenadaran in 1993-2006), Bulletin of Matenadaran, 17, Yerevan, 2006, p. 343 (in Armenian).

⁴ Matenadaran, A handlist of the Arabic, Persian and Turkish Manuscripts, v. 1-23 (in Armenian).

was the son of Mīrzā Tātūs, an early nineteenth century scribe who signed and left his seal imprint on numerous chancellery documents⁵.

Next of these scribes is Mīrzā Yūsuf Nersesov, who was not only a scribe, but also the author of a History of Qarabagh entitled *Tārīkh-i Sāfi* (A Truthful History), with personal biographical details given in the preface. He was an Armenian named Hovsep, born in Hadrut a village of Qarabagh. At the age of 8-9 years old he was kidnapped by Persian bandits and brought to Iran. Once converted to Islam, he took service with the Shāh and was taught Persian, Turkish and Arabic. Later on he became a scribe in the office of Amīr Khān Sardār, the uncle of the Qajar crownprince 'Abbās Mīrzā⁶. After the second Russo-Persian war in 1826-1828, Mīrzā Yūsuf returned to Qarabagh, his native land, where, Archbishop Baghdasar Hasan-Jalalyan christened him again.

In 1853 Mīrzā Yūsuf left for the Dāghistān and was there in the service of Grigori Orbeliani, the Commander-in-Chief of the Northern Dāghistān Army, as a translator. There, in 1856, he compiled a new edition of *Darband nāmāh* (History of Darband) (n. 239) for Hakob Lazariants, who was a Russian army officer in Dāghistān. This *Darband nāmāh* contains chronicles from the period of Sasanid kings, the Arabs' military campaigns and the spread of Islam in Dāghistān down to the year 1064.

Taken altogether, the Matenadaran collection of Persian manuscripts provides a comprehensive panorama of the written culture, sciences and history of the Iranian people.

The roughly thirty manuscripts contain chronicles and historical material, such as History of Vaṣṣāf, *Zafar nāmāh* of Niẓām al-Dīn Shāmī, *Hasht Bihisht* of Ḥakīm al-Dīn's Bidlīsī, the first 5 volumes of Mīrkhvand's *Rawzat al-ṣafā*, the first volume of Khvāndamīr's *Ḥabīb al-siyyar*, *Sharaf nāmāh* of Sharaf Khān Bidlīsī, *Tārīkh-i 'ālam ārā-yi 'Abbāsī* of Iskandar Bīg Turkimān, the History of Nādir Shāh by Mīrzā Mahdī Khān Astarābādī and *Tārīkh-i Danābilah* of 'Abd al-Razzāq Dunbulī, etc.

One of the most interesting manuscripts of this group is the *Humāyūn nāmāh*, the oldest Persian manuscript of the Matenadaran (n. 561). It was transferred there in 1956 from the State Public library, although at an earlier point in time it was in the Lazarev Institute in Moscow.

Humāyūn nāmāh is the versified history of Iran and Islamic dynasties from the times of Prophet Muḥammad to Khvārazmshāh Jalāl al-Dīn (d. 1231). The author Ḥakīm Zujjājī, a thirteenth century poet, mentioned twice in the text (f. 4b and 16a), wrote his work in imitation of the *Shāhmāmāh* of Firdawsī, in the same *mutaqārib* metre and dedicated it to Juvaynī brothers- Shams al-Dīn and 'Alā al-Dīn Juvaynī, the high officials of the three Ilkhanid rulers from 1262-1284. The Matenadaran copy contains the first volume of the work narrating the life of Prophet Muḥammad. According to the inscription on the opening page's roundel ex-libris the copy was made for the library of Shams al-Dīn Juvaynī. The manuscript is not only the sole copy of the *Humāyūn nāmāh*'s first volume⁷ and also a corporeal witness of the production of early manuscripts in Baghdād.

Another distinctive manuscript of historical significance in the Matenadaran Collection is a compilation of approximately 200 letters and decrees of Ḥusayn 'Alī, Ghulām 'Alī and Muḥammad, the Khāns of Irāvān in the period from 1764 to 1805, by Mīrzā Muḥammad Musallam the chief scribe of the chancellery. This is an important source of the social-economic and political history of Irāvān Khānate and more broadly that of Eastern Armenia. Among other material it contains the correspondence of the Khāns with Irakl II, the king of Georgia, along with neighbouring Khānates' rulers, high officials of the Khān's administration, decrees appointing officials and one confirming the rights of Ghugas as catholicos of all Armenians.

⁵ Matenadaran, Archive of Catholicosate, f. 1e, doc. 664, 690; Archive of Melik-Shahnazarians, f. 241, doc. 27, 39, 43, 44.

⁶ Mīrza Yusuf Nersesov, *A Truthful History*, Yerevan, 2000, p. 34 (in Armenian and English).

⁷ 'Alī Pīmīyā published the whole text of the *Humāyūn Nāmāh* on the basis of the Matenadaran manuscript and the manuscript kept in the University library of Pishavar in Pakestan (Ḥakīm Zajjājī, *Humāyūn Nāmāh*, edited by 'Alī Pīmīyā, part I, vol. 1, 2, Tehrān, 1383, part II, vol. 1, 2 1391 (in Persian).)

Among the Matenadaran holdings in the area of medicine, special mention must be made of twelve manuscripts. These are apart from the abovementioned work of Zayn al-Dīn Gurgānī, two copies of its abridgment named *Khufī-i 'Alāyī* (n. 213, 626), a seventeenth century copy of Ḥājī Zayn al-'Aṭṭār's *Ikhtīārāt-i Badī'i* (n. 30), 19th century copies of Sulṭān 'Alī Gūnābādī's *Dastūr al-'Ilāj* (n. 28), Muẓaffar al-Shafā'ī's *Qarābādīn* (n. 1146) and 'Alī Afzal Qazvīnī's *Manāfi-i Afzāliyye*" (97) and finally four copies of Muḥammad Tankābunī's *Tuḥfat al-Mu'minīn* (n. 19, 464, 1893, 2171).

The works devoted to Islamic theology and jurisprudence are essential components in the Islamic world of book and they form a large group in the Matenadaran collection as well as the works comprising the pearls of Persian poetry and didactic literature.

Two albums of selected calligraphic specimens and miniature paintings published by Armen Tokatlian (in English)⁸ and Raisa Amirbekian (in Russian and French)⁹ have already exposed the most interesting works of the collection to the readers and therefore we now abstain from a new remark on this side of the manuscripts.

I would like express my deep gratitude to Ani J. Avetisyan, Movses Khecho and Mihran Minasyan who prepared the descriptions of the parts in the manuscripts in Turkish and Arabic languages. I am also grateful to Jan Just Witkam, Muhammad Bagheri, Mehdi Baghi, Vahan Ter-Ghevondyan, Gevorg Ter-Vartanyan and Armen Malkhasyan for offering helpful comments in the description of some manuscripts. I thank A. Topchyan for revising the English version of the catalogue. My thanks also go to Pavel Chobanyan, Ruben Safrastyan and Grigor Arakelyan for organizing my short period work on the catalogue in the Parliament Library of Iran.

Notes on the presentation and use of the catalogue

The entries aim at supplying the following information in the order presented below:

(a) A bibliographical description of the text namely, the name of the author, the title, the date and place of composition.

(b) A physical description of the manuscript including: all information available in it concerning the time and place of its composition, the names of the copyist, patron and binder; foliation, size, paper, number of lines, script, illuminations, rulings of the folios, ink, binding, the state of the manuscript: missing parts and damaged folios.

(c) References to other copies of the works in major collections throughout the world. Here, references are also made to significant bibliographical sources such as C. A. Storey's survey of Persian literature and A. Munzavi's combined catalogue.

(d) The transliteration of Persian, Arabic and Turkish is done according to the present guides for transliteration and Romanization in Middle East and Islamic studies¹⁰. Many works in the Persian language appear under Arabic titles. Similarly, many authors with Arabic names write in Persian. The system of transliteration, therefore, has been selected in accordance with the language of the text as opposed to the name and nationality of the author or the language of the title. The same rule we adopted for the titles of the works in Turkish and Arabic.

(e) The following marks are used in the text: []- for the titles or names identified through comparison with other copies; ///- for the illegible parts in the text, ... to indicate that the part has continuation.

⁸ A. Tokatlian, *Persian Treasures in Erevan (A Selection of Manuscripts from the Matenadaran Collection)*, Paris, 2013.

⁹ R. Amirbekyan, *La Calligraphie et la Miniature de L'Orient (Collection du Matenadaran)*, Erevan, 2012.

¹⁰ See: <http://guides.nyu.edu/mideast> (last visited 2.11.2015).

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ŞAFĀ, VOL. II

روضة الصفا، جلد ۲

MS 1 (Collection of Arabic Script Manuscripts, Matenadaran (C.A.S.M).

Baṣra; dated *Rajab* 5, A.H. 1004 (March 5, A.D. 1596); 251 folios; paper; 41.5 x 27 cm; 30 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink; entire text set within a complex frame (black, one gold, red, blue); black leather binding with tooled and gold painted onlays in the shape of central mandorla, two pendants, four cornerpieces and border decorations, the doublure is of red leather with cut ornamental mandorla; incomplete at the beginning.

Muḥammad b. Khāvandshāh, known as Mīrkhvand, is a Persian historiographer (1433-1498) who wrote a general history named *Rawzat al-ṣafā fī sīrat al-anbīya va al-mulūk va al-khulafā* in 7 volumes. The second volume is a history of Prophet Muḥammad and the first four Caliphs.

Beginning (f. 1b): عمروای اهل ملال و رایات خضرآیاتش نزہت فزای حدایق آمال طالبان اسباب گمانست...

End (f. 251a): در اوقات این دعاگو بیان عرش و مقیمان /// واجب بود که دست تأمین برآورند.

Colophon (f. 251a): تمت المجلد الثاني... من روضة الصفا تحريرا في يوم الخميس شهر رجب اربع الف في دار العباد البصرة

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 361-78. Munzavī, vol. 1, pp. 619-622.

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمان (منشی)

TĀRĪKH-I 'ĀLAM ĀRĀ-YI 'ABBĀSĪ, VOL. II, PART I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفه ۲، مقصد ۱

MS 2 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' II* 14, A.H. 1094 (April 12, A.D. 1683); copied by Ḥājī Mullā Ḥusayn 'Alī'abādī; 301 folios; paper; 23 x 35 cm; 21 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with paper pasteboard and pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Iskandar Bīg Turkimān was Shāh 'Abbās the I's (1560-1633) court historiographer, who completed the *Tārīkh-i 'ālam ārā-yi 'Abbāsī* in 1628/9. It is a history of the Safavid Shāhs down to the end of Shāh 'Abbās I's reign and consists of a preface (مقدمه) and two volumes (صحیفه). The MS contains the first part of the second volume (from Shāh Abbās's birth down to his coronation).

Title (f. 1b): صحیفه دوم از تاریخ عالم آرای عباسی

Beginning (f. 1b): عنوان صحیفه سلطنت و عالم آرای پادشاهان کامکار و دیباچه دیوان خلافت و کشور خدایی
شهریاران گردون اقتدار که بر حسب الملك و الدین توأمان ناظران ...

End (f. 301b): خاتمه کتاب را که در صدر دفتر ایمانی شده بآنمجلد انضمام دهد یفعل الله مایشاء و بحکم مایرید

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب المستطاب الموسوم بعالم آرای العباسی في رابع العشر [sic] من شهر ربيع الآخر سنة ۱۰۹۴ من الهجرة النبوية على يد الاقل الى ضعف المحتاج الى رب الغني بن حبيب الله حاجي ملا حسين عليبادي غفر الله ذنوبهما بمحمد واله الطيبين الطاهرين.

Notes: Birthday and death statements dated A.H. 1295, 1303, 1300 and 1311.

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 1024-5. Storey, vol. 2, pp. 873-81.

MUḤAMMAD RAFĪ' AL-DĪN VĀ'IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفيع الدين واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 3 (C.A.S.M).

Undated; copied by Ibn Mashhadī Ḥusayn Bābā; 230 folios; laid paper; 20 x 31.5 cm; 22 lines to the page, written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with rubrication in brown; red cloth binding with paper pasteboard and blue paper doublure; incomplete at the beginning (lacking one folio).

Mīrzā Muḥammad Rafī' al-Dīn Vā'iz Qazvīnī's (d. about A.H. 1105 (A.D. 1693/4)) work on ethics consisting of a preface (مقدمه) and sixteen chapters (مجلس). The MS contains the first 14 chapters.

Beginning (f. 1a): در شب معراج همباز کشش اش زمین دلگرم نبودی از رشک آسمان نیاسودی...

End (f. 230b): برابر قلوب دردمندان سازگار گوارا گردانید.

Colophon (f. 230b): قد وقع التكميل عن كتابة هذا [sic] الوريقات الشريفة و حرره عن نسخ الصحيح على يد الحقير المذنب الفقير الاضعف بين الطلاب بن مشهدي حسين بابا حسنتلي في خامس

Seals: (f. 103a) الراجي احمد (f. 107a) عبيده على (f. 167b) فتحعلي (f. 109a) محمد على
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 826. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1205-6. Browne, Persian manuscripts, p. 59. Pertsch, Verzeichnis, p. 312, etc.

BAZĪL

بذیل

ḤAMLAH-I ḤAYDARĪ

حملة حيدري

MS 4 (C.A.S.M).

Qīzchah; dated A.H. 1235 (A.D. 1819/20); copied by Muḥammad b. 'Abd al-Khāliq Ashyānī for Āqā Muḥammad Şūrat; 127 folios; tinted (blue) paper; 20 x 34.5cm; 25 lines to the page, written in *Shikastah* script and arranged in 4 columns, black ink with rubrication in red and erased at the beginning of the work; dark brown leather flexicover, smaller than the MS with white (damped and discoloured) doublure.

Muḥammad Rafī' Khān Bazīl (d. A.H. 1123 (A.D. 1711/2)) wrote his *maṣnavī* as a kind of rhymed paraphrase in imitation of the *Shāhnāmah*. He narrated the lives of Prophet Muḥammad, the first four

caliphs and left the work unfinished. It was completed twelve years later, in A.H. 1135 (A.D. 1723), by Najaf, who added an older poem on the same subject, by Sayyid Abū Tālib of Iṣfahān.

Beginning (f. 1b): بسملة، بنام خداوند بسیار بخش خردبش و دین بخش دینار بخش

End (f. 127a): بان گشت نزدیک گردد زآه شود همچو شب روز روشن سیاه.

Colophon (f. 127a): این چند کلمه بتاریخ هیجدهم شهر شعبان المعظم در قریه قیزجه بجهة عالیشان معلى مکان مستغنی التعریف و التوصیف اقا محمد صورت اتمام پذیرفت تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بیست پنجم شهر مزبور از ید حقیر فقیر تراب اقدام المؤمن محمد بن عبد الخالق اشیانی ترقیم صورت اتمام یافت ملتمس از مطالبه گنه کار چنان است که چنانچه سهو یا خطائی اتفاق افتاده باشد بقلم عفو اصلاح ان کرده و کاتب فقیر را بدعای خیر فرمایند که هرآینه باعث اجر حمل و تولد جبران در نزد ملک جلیل بجهة ایشان خواهد بود. فی سنه ۱۲۳۵.

See other copies: Munzavī, vol. 3, pp. 1626-8. Storey, vol. 1, pp. 588-9.

5

MUḤAMMAD BĀQIR B. MUḤAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ḤAQQ AL-YAQĪN FĪ UṢŪL AL-DĪN

حق الیقین فی اصول الدین

MS 5 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' II*, A.H. 1234 (January 28 – February 26, A.D. 1819); copied by Tālib Khān; 203 folios; paper with laid and chain lines; 30 x 21 cm; 21 lines to the page, written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with brown stamped central mandorla, two pendants framed with two fillets, a running pattern and an orange paper doublure; one flyleaf at the beginning; some folios at the beginning and at the end are damp stained.

A full description of Shiite theology completed on Sha'bān A.H. 1109 (A.D. 1698) by Muḥammad Bāqir b. Muḥammad Taqī Majlisī (1627-1699), the mullābāshī and great theologian in the times of the Safavid Shāhs Sulaymān and Sulṭān Ḥusayn. The work consists of six parts (باب) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله الواحد الاحد الصمد الفرد العليم القدير الذي ليس كمثلته شى...

End (f. 203a): و در مرتبه تجویز و اجمال میگذاریم

Colophon (f. 203a): تمام شد رساله حق الیقین بتأیید رب العالمین در شب دوشنبه سیم من شهور سنه ۱۲۳۳ در ید اقل

العباد طالبخان بجهة نور چشم قلمی شد انشاءالله تعالی ... تمام شد رساله حق الیقین ۱۲۳۴.

See other copies: Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. 1, p. 33. *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābhāna-yi Millī-i Iran*, vol. 1, pp. 31, 76, vol. 3, p. 179, vol. 5, p. 494.

6

MUḤAMMAD RAFĪ' AL-DĪN VĀ'IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 6 (C.A.S.M).

Ṣadaqiyyān, a village in Salmās; dated *Jumādā II* 11, A.H. 1237 (March 4, A.D. 1822); copied by Muḥammad Ja'far; 87 folios; ff. 86b-87a are blank; paper with laid and chain lines; 20,5 x 30 cm; 24 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq*, *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, a frame of fillets and a running pattern, and

12

blue paper doublure; incomplete at the beginning; damp stamped at the edges.

See about the work MS 3. The MS contains a part from the middle of the 9th chapter to the end.

Beginning (f. 1a): من آنست که گناهی کرده ام و هرگاه بخاطرم میرسد از ندامت آن خورد و خواب بر من تلخ میگردد...

Colophon (f. 85b): قد تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد احقر العباد محمد جعفر ذاکر جناب سید شهدا ساکن قریه صدقیان من محال سلماس غفر الله له ولوالديه بحق محمد وآله الامجاد فی احدی عشر شهر جمادى الثانی يوم ثلاثا فی سبع ثلثون وماتین بعد الالف من الهجرة النبویة سنه ۱۲۳۷.

F. 85b. A *rubā'ī* dedicated to Imām 'Alī by an unknown author.

Beginning (f. 85b): من آنست که گناهی کرده ام ...

Seal (f. 85a): الواثق بالله الغنی عبده محمد جعفر ۱۲۳۰

7

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

DURRAH-I NĀDIRAH

دره نادره

MS 7 (C.A.S.M).

Undated; 194 folios; tinted (blue) paper; 21 x 33.5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and interlinear commentaries in red and black; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, a frame of running pattern, and blue paper doublure.

A history of Nādir Shāh from his rise to death written by his secretary Mīrzā Muḥammad Mahdī Khān Astarābādī, who died between 1761 and 1766. Although this work is written by the author of *Tārīkh-i Nādirī* and contains substantially the same subject-matter, it is quite different from it. Instead of a plain narrative it is an elaborate and artificial composition written in imitation of the history of Vaṣṣāf.

Beginning (f. 1b): بسملة، دیباج دیباجه کتاب فصاحت قرین مخطط و مدبج از مدح و آفرین جهان آفرینیست...

End (f. 194a): فقل للدهر است اصبت فالیس بز عمک دونتا ثویبی حداد اذا قدمت خاتمه الزرایا فقد عرضت سوقک الکساد

On f. 194b are notes about the book's purchase and its contents (in Persian and Armenian):

این کتاب خریده شد فی ۲۰ شهر صفر المظفر سنه ۱۲۳۱.

Միրզա Մէհտաբի խանի գրած Նատր շահի պատմութիւնն է:

See other copies: Storey, vol. 2, pp. 911-3. Munzavī, vol. 2, pp. 964-5.

8

ṢĀ'IQAH AL-ĀRĀ

صاعقه الارا

MS 8 (C.A.S.M).

Dated *Ṣafar* 28, A.H. 1263 (February 15, A.D. 1847); 182 folios; f. 1a is blank; paper; 21 x 34,5cm; 21 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; brown leather binding with blind stamped central mandorla, a frame of two running patterns, and white paper doublure; the beginning of the MS including the part with the author's name is erased; ff. 1b-2a are with ink leakage from humidity.

13

A treatise on Islamic religious controversies by an unknown author to refute the sectarian doctrines. The work is based on the Qurān, *ḥadīṣes* and works of the Muslim theologians Kalīnī and Shaykh Aḥmad Abī Ṭālib. It consists of two parts (باب), each divided into chapters (صاعقه). The first part contains arguments of Muslim lawyers on various issues of Islamic law (فقها در مسائل شرعیه در اختلاف), and the second part deals with disagreements about Islamic precepts (در تحقیق بعضی مسائلی که مخالفت نموده اند).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله الهادی الانام و شارع الحدود و الحکام و مبین الحلال و الحرام...

End (f. 182b): مسائل در ابواب عبادات و معاملات و سایر حدود اسلام در اضعاف این صحایف متعسر است و الحمد لله اولاد خیر و صلی الله علی محمد وآله.

Colophon (f. 182b): كان الانقطاع عن ذلك في بيست و هشتم شهر صفر المظفر سنة ١٢٦٣. این صاعقه را در مدرسه مبارکه تمام نمودیم با همه مشقت خط نداشتیم اما لاعلاج نوشتم احتیاجم بکسی نباشد ١٢٦٣.

See other copies: Munzavī, vol. 9, p. 397.

9

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ṢAFĀ, VOL. I

روضة الصفا، جلد ١

MS 9 (C.A.S.M).

Undated, repaired in A.H. 1204 (A.D. 1789/90); copied by different hands; 266 folios; paper; 22 x 32; 23-25 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication and invocations from the Qurān in red; brown leather binding with blind tooling and green paper doublure; the following parts of the MS (ff. 1a-2a, 119b-120a, 255b-266b) were substituted in the 19th century with new ones; the folios are damp stained at the outer corners.

The first volume of Mīrkhvand's *Rawzat al-ṣafā* is a history of the pre-Islamic world, the prophets and the early kings of Persia, down to Yazdagird.

Beginning (f. 1b): بسملة، زیب فهرست نسخه مفاخر ابنیای عالیمکان و زینت دیباجة مآثر سلاطین گردون توان شکر منعم است...

End (f. 266a): السلام علی من اتبع الهدی تمت بعون الملك الوهاب.

Seal (ff. 1a, 266a): المتوکل علی الله الغنی عبده مراد علی ١٢٠٩

F. 1a. An ownership note by Murād 'Alī: هذا الكتاب روضة الصفا الجلد الاول من الممتلكات [sic] الاقل العباد المحتاج الدعاء المؤمنین کريلاي مراد علی که این کتاب را احدی از مسلمان غصب کند لعنت خدا و نفرین رسول گرفتار

شود این چند کلمه بر سیبل متین نامه قلمی گردید تاریخ سنه ١٢٠٤. See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 87-8. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. pp. 16-7. Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, pp. 26-9. Browne, Persian Manuscripts, p. 105, 108, 110; etc.

10

[GARSHĀSP NĀMAH]

[گرشاسپ نامه]

MS 10 (C.A.S.M).

Undated; 287 folios; Eastern paper with laid lines; 21 x 32 cm; 29 lines to the page written in *Naskh* script and arranged in four columns, entire text set within a frame of two red rules; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with a blind

14

stamped central mandorla and pink paper doublure; incomplete at the end; folios disjoined from the spine; repaired at the margins in 19th century.

A version of *Garshāsp nāmāh*, an epic poem written in imitation to Abū al-Qāsim Firdawsī's *Shāhnāmāh* with the beginning similar to *Shāhmāmāh*.

Beginning (f. 1b): بنام خداوند جان و خرد کز او برتر اندیشه برنگذرد

End (f. 287b): یکی گفت ما بندگان تو نیم نیایش کن پاک جان تو نیم

F. 287b. A note of purchase of the MS from bookseller Mullā Ḥasan for 3 *tūmāns*:

در دار السلطنه هزار و دویست و پنجاه و شش از ملا حسن کتاب فروش بمبلغ سه تومان پنجهزار گرفته شد.

Seal (ff. 1b, 2a): عبده محمد تقی ١٢٥٥

11

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمان (منشی)

TĀRĪKH-I 'ĀLAM ĀRĀ-YI 'ABBĀSĪ, VOL. I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفه اول

MS 11 (C.A.S.M).

The MS was repaired in A.H. 1284 (A.D. 1867/8), when ff. 292a-345b were added; the older part (ff. 1a-290b) is undated; 345 folios; paper; 18 x 33 cm; 21 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; entire text set within a complex frame (gold, black); brown leather binding with gold stamping and white paper doublure; one flyleaf at the end; several pages at the beginning are damp spotted.

The MS contains the first volume of Iskandar Bīg Turkimān's history of Shāh Abbās from his birth to his coronation.

Beginning (f. 1b): بسملة، چون نشر محامد کبریای آلهی که بیرون از دایره عقول و افهام است...

End (f. 345b): بتوفیق الله تعالی صورت آرزویی که درخیزیده خیال رقم ارتسام دارد بخوبترین وجهی در صفحه بیان چهره کشا گشته صحیفه دویم بروفق مدعا رقم انجام پذیرد و این تازه عروسان بلاغت را عقد و می بیست و فتوحات دست داده و ابد الدهر به نیکی از ان گیرد که باقی بود از ثنا گستران همی در جهان نام نام آوران.

Notes of a varied nature:

- On f. 345b is the date of the MS's restoration ١٢٨٤

- On f. 7a is an account about the earthquake in Istanbul in A.H. 1311 (A.D. 1893/4).

Ownership notes:

(f. 1a) تاریخ عالم آرا امانت عالیجناب آخوند ملا علی اکبر مرحوم حاجی قاسم

(f. 1a) این از مال عالیشان رفیعمکان عزت و سعادت نشان محمد وحشی مطاع اقا علی محمد.

(f. 1a) این کتاب از مال لواحق ولد سید الفتی سلطان از تاریخ هفدهم ربیع الثانی سنه ١٣٧٧.

Seal (f. 1a): محمد قاسم ...

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 1024-5.

15

KAMĀL AL-DĪN ḤUSAYN B. 'ALĪ AL-VĀ'IZ KĀSHIFĪ

کمال الدین حسین بن علی الواعظ کاشفی
ANVĀR-I SUHAYLĪ

انوار سهیلی

MS 12 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated *Muḥarram*, A.H. 1156 (February 25 – March 27, A.D. 1743); copied by Ḥasan b. Karbalā'ī Ja'far; 215 folios; paper; 19,5 x 32cm; 22-23 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; ff. 1b-212a of the text are set within a frame of blue and red rules; black leather binding with brown stamping and green paper doublure.

The Persian version of the story of Kalīla and Dimna by Kamāl al-Dīn Ḥusayn b. 'Alī Vā'iz Kāshifī (d. A.H. 910 (A.D.1504/5)) in 14 parts (باب).

Beginning (f. 1b): بسملة. حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمة که وضایف لطایف حمد و ثنای او ...
End (f. 214a): وصلى الله على محمد واله الطاهرين المعصومين وسلم تسليما كثيرا بحمد الله که برغم زبانه بیپایان آمد
این شیرین فسانه کتابی بین بکلک صدق مرقوم بانوار السلهیث گشته موسوم
Colophon (f. 214a): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ دوازدهم شهر محرم الحرام حقیر فقیر سراپا تقصیر حسن
بن مرحوم کربلانی جعفر در دار السلطنة تبریز اختتام پذیرفت محتشم علیه الرحمة تحریراً فی شهر محرم الحرام مطابق
سیچقان ثیل سنه ۱۱۵۶.

See other copies: Munzavī, vol. 1, pp. 281-2.

NIZĀMĪ

نظامی

MAKHZAN AL-ASRĀR, KHUSRAV VA SHĪRĪN, HAFT PAYKAR

مخزن الاسرار، خسرو و شیرین، هفت پیکر

MS 14 (C.A.S.M).

Īrāvān; dated *Zī Hajjah* 22, A.H. 1255 (February 26, A.D. 1840); copied by Ibn Muḥammad Naqī Nakhchavānī; 227 folios (has also pagination in Arabic numerals), ff. 1a-3a, 145a are blank; paper; 24,5 x 16 cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script and arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; entire text set within a frame of blue and red rules; cloth binding enclosed in tooled black leather cover at the edges and spine, with white paper doublure.

The MS contains the three poems of Nizāmī Ganjavī's (Jamāl al-Dīn Abū Muḥammad Ilīyās b. Yūsuf) (A.H. 535 – 598 (A.D. 1140/1-1201/2)) *Khamsah* with a preface in prose:

I. Ff. 3b-41b. *Makhzan al-Asrār*.

Beginning of the preface (f. 3b): بسملة، سلطان العارفين و قدوة المحققين عارف معارف يقين منظور
اوليا الله الارضين محرم كعبة توحيد ...

Beginning of the poem (f. 3b): بسم الله الرحمن الرحيم هست کلید در گنج حکیم

II. Ff. 42a-144b. *Khusrav va Shīrīn*.

Title (f. 42a): کتاب خسرو شیرین
Beginning (f. 42a): نظامی راره تحقیق بنمای خداوندا در توفیق بگشای

Title (f. 145b): تاریخ بهرام گور

Beginning (f. 145b): ای جهان دیده بود خویش از تو هیچ بودی نبود پیش از تو

Colophon (f. 227a): حرره ابن محمد نقی نخجوانی الاصل ایروانی المسکن در بیست و دویم ماه ذی الحجه
الحرام هزار و دو بیست و پنجاه و پنج از هجرت گذشته.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 564-572. Browne, Persian manuscripts, p. 303-6. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 595-606, 1557; etc.

VAŞŞĀF

وصاف

TAJZIYAH AL-ĀMŞĀR VA TAZJIYAH AL-'ĀŞĀR (TĀRĪKH-I VAŞŞĀF), VOL. I

تجزیه الامصار و تزجیه الاعصار (تاریخ و صاف)، جلد ۱

MS 15 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated A.H. 1268 (A.D. 1851/2); copied by 'Alī B. Zayn al-'Abidīn; 174 folios; paper; 21 x 31 cm; 15-16 lines to the page written in *Naskh* script, and marginal commentaries written in *Shikastah Nasta'liq* script by a later hand; black ink with rubrication in red; entire text set within a frame of red and blue rules; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, and coloured paper doublure; two flyleaves at the beginning and three at the end.

Shahāb al-Dīn 'Abdallāh b. Faḡlallāh Shīrāzī, better known as Vaşşāf al-Ḥaḡrat is a historian of the Mongol period Iran. He has finished his historical *Tajziyat al-āmsār va tazjiyat al-'āşār* also known as *Tārīkh-i Vaşşāf* in 1328. The MS contains only the first volume of the work covering the period of Khūbīlay Khāqān's reign and Ilkhanid state down to 1284.

Beginning (f. 3b): بسملة، حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحه صبح صادق ...

End (f. 173a): و هو في رجا ياجير الظلمه اقوم من سراج قمر منير.

Colophon (f. 173a): قد فرغ تسويد هذا المجلد من المجلدات الخمس من تاريخ و صاف بيد اقل العباد على ابن زين
العابدين العلم في محروسة التبريز سنه ۱۲۶۸.

On f. 173b are extracts from various Arabic works on theology such as *Majma' al-bahriyn*.

On f. 174b are *rubā'īs* in Persian.

On f. 174ab are cryptograms.

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 918-9. Storey, vol. 2, pp. 769-775.

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرابادی

DURRAH-I NĀDIRAH

دره نادره

MS 16 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 29, A.H. 1272 (March 6, A.D. 1856); 142 folios; laid paper with watermarks; 31 x 20 cm; 13-14 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red, black leather cover over paper pasteboard with yellow paper doublure.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 142b) MS 7.

Colophon (f. 142b): تمام شد کتاب روز شنبه بیست و نهم شهر شعبان المعظم سنه ۱۲۷۲.

16

‘ABD AL-ŞAMAD HAMADĀNĪ

عبد الصمد همدانی

BAĦR AL-MA’ĀRIF

بحر المعارف

MS 17 (C.A.S.M).

Undated; 241 folios; paper; 20,5 x 31cm; 29-30 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and names in red; black leather binding with red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

A treatise on religious metaphysics written in Karbalā by ‘Abd al-Şamad Hamadānī, a famous *şūfī* theologian, who was put to death A.H. 1216 (A.D. 1801/2). The attributes of Allah, as well as the rules of *şūfī* behaviour and *şūfī* stories are discussed in this work.

Beginning (f. 1b): بسملة، اللهم يار احد يا فرد يا صمد صل على صفوتك و صفوتى ...

End (f. 241b): وهو المشهور بقولهم بيش ورا، عبادان قرية تمت الكتاب يعون الملك الوهاب.

See other copies: Fihrist-i kitābhāna-yi markazi-yi dānishgāh (3625), vol. 12, p. 2630. Fihrist-i Nusakh-i khattī Kitābhāna-yi Millī-I Iran, vol. 3, pp. 180-181, vol. 6, p. 510, etc.

17

MUĦAMMAD BĀQIR B. MUĦAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقى مجلسى

ĦAYĀT AL-QULŪB, VOL. 1

حيات القلوب، جلد ۱

MS 18 (C.A.S.M).

Dated *Zī Ħajjah* 10, A.H. 1204 (August 22, A.D. 1790); copied by ‘Alī Muĥammad b. Malik Amīd; 314 folios; f. 314ab is blank; paper with laid and single chain lines; 20,2 x 30cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta’liq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, a frame of fillets, and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the cover is worn out, the folios are disjoined from the spine and one another.

A biography of the prophets and 12 Imāms in 14 chapters (باب) written by Muĥammad Bāqir b. Muĥammad Taqī Majlisī.

The title is on the front flyleaf: کتاب جامع الابواب حيات القلوب

Beginning (f. 1b): بسملة، حيات قلوب مرده دلان ابوادى ضلالت و حرمان بحمد خداوندى بى مانند است ...

End (f. 313b): و بر این موضع ختم کردیم جلد اول از کتاب حيات القلوب را.

Colophon (f. 313b): در عشر ذوی الحجة الحرام سال ۱۲۰۴ از هجرت نبوی ... بید حقیر فقیر سر و پا تقصیر علی محمد

بن ملک امید.

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 582-4. Munzavī, vol. 3, pp. 1631-2.

18

18

MUĦAMMAD MU’MIN B. MUĦAMMAD ZAMĀN ḤUSAYNĪ TANKĀBUNĪ

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی

TUĦFAT AL-MU’MINĪN

تحفة المؤمنین

MS 19 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1127-1128 (A.D. 1715 - 1716); 420 folios (pagination in Arabic numerals ۱-۱۲۱, on ff. 299-420); Eastern paper with laid and chain lines; 22 x 31 cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta’liq* script; black ink with rubrication in red; red cloth binding with black leather spine and white paper doublure; incomplete at the beginning; repaired.

Muĥammad Mu’min Tankābunī, the court physician of Shāh Sulaymān the Safavid, composed the *Tuĥfat al-Mu’minīn* to make corrections in the *Iktīārāt-i Badī’ī*, the medical work widely used in his lifetime. The work consists of two parts. The first part has five chapters (تشخیصات), the second – two (دستورات).

Beginning (f. 1a): فصول اربعة و بجهة خشكى و ترى و تازگى و امثال آن مختلف الصورة هر گاه شخص آنرا در و بلدى دون و یا در فصلی دون فصلی یا ...

First subtitle (f. 2b): تشخیص ثانی - در ذکر صفات ادویه مفرده و اغذیه بفرده و ترکیب و بیان افعال کلیه و مشابه کلی و تفسیر اسامی و لغاتی که درین تالیف مذکور میشود

End (f. 419b): ریسمان بر اشجار نصب کنند طیور که بر آن نشینند پای به پست کردند.

Colophons: قد تمت التشخیصات علی يد الحقیر الفقیر ۱۱۲۸. (f. 307b)

قد تم با اوروته فی دستورات من جامع الموسوم بتحفة المؤمنین من مؤلفات افلاطون الثانی جالینوس (ff. 419b - 420a) الزمانی میرزا محمد مؤمن التنکابنی و ید المحتاج الی الله العنی والم توسل و با النبی و واله شکر که این نامه باتمام رسید و پیشتر از عمر بیایان رسیده هزاران درود هزاران سلام زما بر محمد و آتش. تمام. تحریرا فی دوازدهم شهر شوال سنه ۱۱۲۷.

Note (f. 420b): این نوشتم تا بماتد روزگار من نمانم خط بماتد روزگار

Seal (ff. 419a, 420a): عبده علی عسکر

See other copies: Munzavī, Fihristvārah, v. 5, p. 3347-3350, Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 477-8. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1271-3. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 268. Pertsch, Verzeichnis, pp. 584-7, etc.

19

BAZĪL

بذیل

ḤAMLAH-I ḤAYDARĪ

حملة حیدری

MS 20 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1277 (A.D. 1860/1); 198 folios; laid paper; 21 x 30cm; 25-26 lines to the page written in *Shikastah Nasta’liq* script; black ink with rubrication in red and arranged in 4 columns; tooled brown leather binding with lithograph paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ff. 1b-197b. See about the work, its beginning and the end MS 4.

Colophon (f. 197b): تمام شد کتاب حملة حیدری بعون الملك العلام ۱۲۷۷.

On f. 198a is an elegy on Shiite martyrs and a *rubā’ī* by Abū Sa’īd Abū al-Khayr.

19

MUḤAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZAR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدي بن ابي ذر النراقي

MUḤRIQ AL-QULŪB

محررق القلوب

MS 21 (C.A.S.M).

Dated *Zī Hajjah* 7, A.H. 1236 (September 5, A.D. 1821); 132 folios; paper with watermarks; 20,5 x 29,5cm; 23 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication, underlines and invocations from the Qurān in red; brown paper wrapper with cloth spine and green paper doublure.

A history of Shiite Imāms and their martyrdom in two forewords and 20 chapter (مجلس) by Muḥammad Maḥdī B. Abī Zar al-Nirāqī (d. 1794/5).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد و سپاس تحفة بارگاه حکیمی است جلت عظمت که خاکدان دنیا ...

End (f. 132a): لعنة الله عليه وعلى سائر ظالمين آل محمد صلى الله على محمد وآل محمد وعذابيهم عذاباً.

Colophon (f. 132a): تم بالخير والعافية والشكر لله من البداية الى النهاية في ٧ شهر ذي الحجة الحرام سنة ١٢٣٦. See other copies: Storey, vol. 1, pp. 642-3. Munzavī, vol. 3, pp. 1759-60.

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

DURRAH-I NĀDIRAH

دره نادره

MS 22 (C.A.S.M).

Dated *Zī Hajjah*, A.H. 1234 (September 21 – October 20, A.D. 1819); copied by Mīrẓā Yazdānbakhsh b. Mīrẓā Ṭāṭūs; 224 folios, paper with laid lines and watermarks; 20 x 30cm; 9 lines to the page written in large *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with rubrication, interlinear commentaries and notes in the margins in red; black leather binding with stamped onlays of brown paper in the shape of central mandorla, two pendants, and white paper doublure; one (1/8) flyleaf at the beginning and one (1/8) at the end.

Ff. 1b-224b. See about the work, its beginning and the end MS 7.

Colophon (f. 224b): قد فرغت من تسويد هذا الكتاب المسمى بدره النادره الحقیق الفقییر میرزا یزدان بخش ابن میرزا طاطوس مسیحی الله الغفور من جميع اسقام الدهور احرساهما في يوم الجمعة شهر ذي حجة الحرام سنة ١٢٣٤ رابع و ثلاثون و مائتين بعد الالف واحد عن هجرة النبوية.

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 23 (C.A.S.M).

Undated; 270 folios; paper; 19,5 x 29cm, 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script, black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; 4 miniatures on pages 64a, 96a, 142b, 200b; tooled green leather cover over paper pasteboard and white paper pasteboard; three flyleaves at the beginning and three at the end; incomplete at the end.

Mīrẓā Muḥammad Maḥdī Astarābādī's history of Nādir Shāh from his rise to his death in 1747, entitled also as *Tārīkh-i Jahāngoshā-yi Nādirī*.

Beginning (f. 1b): بسملة، بردانایان رموز آگاهی و دقیقه شناسان حکمتهای الهی واضح است که ...

End (f. 270b): با رنج دلپذیر چنان است که هر گاه چنانچه غلطی و سهو و نسیان و خطایی دیده باشند بکاتب الحروف:

Note about gifting the MS to the Matenadaran: on the doublure of the upper cover (in Russian): "Подарена мне Мирза Гусейном"; (In Armenian): "Նուէր Մայր Աթոռի Մատենադարանին Հանգուցեալ Աբգար Հովհաննիսեանի ընտանիքից ի ձեռն Ստեփանոսի Կանայեանց – պատմութիւն պարսից ի լեզու պարսիկ 1905 ամի 1 յունիսի Վաղարշապատում:"

An ownership note on flyleaf 1a (in Armenian): Պատմութիւն պարսից ի լեզու պարսիկ: Ի գրող Աբգարու Յովհաննիսեան:

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 905-911. Munzavī, vol. 2, pp. 946-8.

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ŞAFĀ, VOL. III

روضه الصفا، جلد ٣

MS 24 (C.A.S.M).

Undated; polygraphic work; 189 folios; f. 1a, 181ab is blank; paper; 19 x 29cm; 19, 22 lines to the page: the older part is written in neat *Nasta'liq* script, the new part - in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; entire text set within a complex frame (red, blue, green, gold, red); an illuminated head piece on f. 1b; black leather binding with green paper doublure; one flyleaf at the beginning; incomplete at the end; repaired in the 19th century, when some of the old folios (1, 15, 19, 22, 23, 40, 44, 48, 61, 68, 71-3, 97, 123, 149-51, 159, 160, 163-189) were substituted with new ones.

The third volume of Mīrkhvand's *Rawzat al-şafā* is a history of the twelve Shiite Imāms and of the Umayyad and Abbasid Caliphs.

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد و ثنای که سبحان عالم (ملا اعلی) بالدارادای شمه از آن عاجز آیند و شکر و ...

End (f. 189b): کار پیر بجائی رسید که خر بفروخت و اسبی بخرید و خار بفروخت و کوشکی خرید روزی معتصم بآن پیر بر خورد...

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 89-90, Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, pp. 18-9. Browne, Persian Manuscripts, p. 105, p. 110; etc.

SURŪRĪ

سروری

MAJMA' AL-FURS

مجمع الفرس

MS 25 (C.A.S.M).

Darband; dated *Ramaẓān* 3, A.H. 1078 (February 16, A.D. 1668); copied by Ibrāhīm b. Babuallah; 248 folios, paper; 17 x 28cm; 17 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication and the words explained in red and a larger script; brown leather binding with yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Muhammad Qāsim b. Ḥājī Muhammad Kāshānī, poetically called Surūrī wrote his dictionary of Persian words explained in Persian in A.H. 1008 (A.D. 1599/1600). There the words are arranged according to their initial and final letters.

Beginning (f. 1b): بسملة، ابتدای کلام هر هنرور و انتهای سخن هر خردمند هنر پرور شایسته و سزاوار...

End (f. 248a): چه خود را محروم ساخته اند از تحریر کتاب توحید و نعت و منقبت.

Colophon (f. 248a): از مرتبه انصاف و مرحمت و شفقت تمام شد نسخه فرهنگ سروری کاشانی در ۳ ماه رمضان المبارک سنه هزار و هفتاد و هشت در باب الابواب در بند العبد اللهم غفر الله بمجمع المؤمنین و المؤمنات وسلم تسليما كثيرا كثيرا الحقيق المحتاج الباري ابراهيم ولد بابو الله.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 498. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1342-3. Browne, Persian manuscripts, p. 230. Pertsch, Verzeichnis, p. 192, etc.

25

HUMĀY MARVAZĪ

همای مروزی

ZĪNAT AL-MADĀYAḤ, V. I

زینة المدايح، جلد ۱

MS 26 (C.A.S.M).

Undated; 181 folios; paper with laid lines; 18 x 29 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script and arranged in one and two columns; black ink; Arabic translations of some parts in the margins; brown leather flexicover framed with the blind stamped brown leather of the doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ff. 1b-180b. A collection of panegyric poems devoted to Fath 'Alī Shāh Qajar written by various poets and compiled by Muhammad Ṣādiq Humāy Marvazī in A.H. 1223 (A.D. 1808/9). The work consists of three parts: one *ārāyish* and two *pīrāyish*.

Beginning (f. 1b): بسملة، ای ذکر تو گل فروش بازار سخن رنگین زنبورک برگ بازار سخن

End (f. 180b): نیاز از هر لب باجی مهی بنموده رخساری برقص از هر کناری سروقدی کرده جولانی

Ff. 181a-b. Cryptograms.

On f. 1b is a note in red concerning the work: دیوان قصیدهجات فتحعلی خان ملک الشعرا.

See other copies: Persidskie i tajikskie rukopisi Instituta Narodov Azii, part 1, p. 305. Rieu, Supplement, p. 84. Fihrist-i Nusakh-i khattī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 2, p. 338, etc.

26

MUḤAMMAD B. 'ABD AL-KHĀLIQ MA'RŪF

محمد بن عبدالخالق معروف

KANZ AL-LUGHAT

کنز اللغات

MS 27 (C.A.S.M).

Undated; 261 folios; paper with laid and chain lines; 18,5 x 28,5 cm; 21 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink, the words which are explained are underlined with red ink; red leather binding with blue and golden onlays in the shape of central mandorla, two pendants, corner and edge – pieces, dark blue thick paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; damp stained at the edges.

22

An Arabic-Persian dictionary, where the words are arranged according to the initial and final letters. It is stated in the *Jahān-ārā*, that the *Kanz al-Lughat* was written for Kar Gīyā Sulṭān Muhammad, who reigned in Gīlān in 1447/8 - 1478/9.

Beginning (f. 1b): بسملة، ابتدا هر سخن آن خوبتر در هر مقام که بود با حمد معبود خدای پاکنام جواهر کنوز

لغات حمد و ستایش نثار بارگاه ...

End (f. 261b): و او فعل مشتق مضارع است از وی پای جمع. تمت بعون.

F. 1a. A note of transfer of the book's ownership to Sayyid 'Alī Javush'zādah, the new owner by legal purchase for 2 *tūmāns*:
کنز اللغة ۲ تومان

استصحبه الفقير الحقير بالشراء الشرعي السيد على المدعو بجاوش زاده سنه ۱۱۹۹ ذی الحجه.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 507-8. Browne, Persian manuscripts, p. 240-1. Pertsch, Verzeichnis, p. 219. Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy..., p. 2, pp. 132-3, etc.

27

SULTĀN 'ALĪ ṬABĪB GŪNĀBĀDĪ

سلطانعلی طبیب گونابادی

DASTŪR AL-'ILĀJ

دستور العلاج

MS 28 (C.A.S.M).

Undated; 179 folios; paper with watermark; 19 x 27,5cm; 19-23 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; brown leather binding with red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end; damp stained at the edges.

Sulṭān 'Alī Ṭabīb began the composition of this detailed handbook on therapeutics in A.H. 933 (A.D. 1526/7) at the request of Abū al-Muẓaffar Maḥmūd Shāh Sulṭān. The work consists of a preface (مقدمة) and two parts (مقاله), each divided into smaller chapters (باب). The MS contains the work from its beginning up to Chapter 8 of Part 2.

Beginning (f. 2b): بسملة، سپاس و ستایش حضرت علیمی را که نسخه بی سقم الذی انزل الداء از کلیات حکمت بالغه او موجزیست ...

The last subtitle (f. 177b):

End (f. 179b):

F. 1ab is from other MS containing an unknown medical work.

Seal (f. 2a): /// عباسعلی ۱۱۲۰.

See other copies: A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 178. Munzavī, Fihristvārah, v. 5, p. 3455, etc.

28

SURŪRĪ

سروری

MAJMA' AL-FURS

مجمع الفرس

MS 29 (C.A.S.M).

Undated; 196 folios; paper with laid and single chain lines; 18 x 28 cm; 20-21 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and words explained in red; brown leather binding framed with blind stamped two fillets and a running pattern, blue paper doublure; incomplete at the end.

23

See about the work and its beginning (on f. 1b) MS 25.

End (f. 196b): کرد توفیق چو داد اتمامش مجمع الفرس سروری نامش آنچه شرط بلاغت با تو میگویم تو خواه از سخنم پند گیر خواه ملال. تمت الكتاب.

29

‘ALĪ B. ḤUSAYN ANṢĀRĪ, KNOWN AS ḤĀJĪ ZAYN AL-‘AṬṬĀR

علی بن حسین انصاری مشهور به حاجی زین العطار
IKHTĪĀRĀT-I BADĪ‘Ī, VOL. I

اختیارات بدیعی، جلد ۱

MS 30 (C.A.S.M).

Dated *Rabī‘ I* 15, A.H. 1065 (January 20, A.D. 1655); 394 folios; paper; 18 x 28 cm; 15 lines to the page written in *Nasta‘liq* script; black ink, the names of the drugs - in red; red leather binding with blind stamped central mandorla, and a lithograph paper doublure; damp stained at the edges.

‘Alī B. Ḥusayn Anṣārī, known as Ḥājī Zayn al-‘Aṭṭār (d. A.H. 806 (A.D. 1403/4) is the second Persian physician after al-Jurjānī. Ḥājī Zayn al-‘Aṭṭār composed his pharmacopeia *Ikhtīārāt-i Badī‘ī* in 1368/9. The work consists of a foreword (مقدمه), two parts (مقالات) and an epilogue (خاتمه). The drugs are arranged in alphabetical order. The MS contains only the first volume: the part on drugs from A to P.

Beginning (f. 1b): بسملة. امداد حمد بی عد و اعداد ثنای بیحد با سپاس بیقیاس مبدعی ...

End (f. 394b): اجرائتها مستعمل کند و زخمها تازه والله اعلم بالصواب.

Colophon (f. 394b): تمت المجلد الاول من كتاب الموسوم باختیارات بدیعی فی دوازدهم شهر ربیع الاول سنة ۱۰۶۵ والحمد لله علی بعمانة وصلى الله على محمد المصطفى خير خلقه واله وصحبه بعميت.

Seal (ff. 1b, 394b): احمد الحسيني

See other copies: Munzavī, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3267-9, Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, p. 469. Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, pp. 1252-4. A *Descriptive and Analytical Catalogue*, p. 257. Browne, *Persian manuscripts*, p. 212, etc.

30

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 33 (C.A.S.M).

Dated *Rabī‘ I* 28, A.H. 1220 (June 27, 1852); 159 folios; paper; 17 x 27cm; 19 lines to the page written in *Shikastah-Nasta‘liq* script; black ink with rubrication in red; brown leather cover with blind tooling over paper pasteboard and lilac paper doublure.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 159a) MS 23.

Colophon (f. 159a): قد تم الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ يوم الاربعاء بیست و هشتم شهر ربیع الاولی شهر سنه ۱۲۲۰. هو الله تعالی العزیز.

F. 159a. A note of purchase dated A.H. 1268 (A.D. 1851/2) by Muḥammad Taqī b. Ḥājī Ghulām ‘Alī: بتاريخ شهر جمادی الثاني این کتاب تاریخ نادری را در استرآباد بجهة نور چشم احمد بمبلغ دوازده هزار خریده شد متوقع که هر وقت این کتاب را بخوانند کمترین را از یاد فراموش نکرده دعائی در حق من بکنند که خدا زور ازین غیرتم خلاصی

24

بخشد. کتبه محمد تقی بن حاجی غلامعلی تبریزی نویسنده قونسلگری استرآباد سنه ۱۲۶۸.

Seal (f. 159a): یا امام محمد تقی

31

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمان (منشی)

TĀRĪKH-I ‘ĀLAM ĀRĀ-YĪ ‘ABBĀSĪ, VOL. I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفه اول

MS 34 (C.A.S.M).

Undated; 176 folios; paper; 18 x 27cm; 22 lines to the page written in *Nasta‘liq* script; black ink with rubrication in red; the binding is repaired: the upper cover is a contemporary binding, the lower cover is of black leather with tooling over paper pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning; repaired in the 19th century; lacking one folio at the beginning and one at the end.

An 18th century abridgement of the first volume of Iskandar Bīg Turkimān’s history.

Beginning (f. 1a): شگرف نامه نامی و صحیفه گرامی را بتاریخ عالم آرای عباسی موسوم گردانیده ...

End (f. 176b): بعد از آن هر چند سال وقایع زمان دولت سعادت پیوند حضرت اعلی شاهى را که صورت وقوع یافته بود در مقصد ثانی جلد دویم بتحریر برآورده بود.

F. 1a. A note about bringing the book to Tihirān dated A.H. 1258 (A.D. 1842/3):

تاریخ عالم آرا ۱۱ شهر شوال المکرم ۱۲۵۸ دخل دار الخلافه الطهران.

Seal (ff. 1a, 21b): عبده محمد ۱۱۶۷

32

HUMĀY MARVAZĪ

همای مروزی

ZĪNAT AL-MADĀYAH, VOL. I

زینة المدايح، جلد ۱

MS 35 (C.A.S.M).

Hamadān; dated A.H. 1249 (A.D. 1833/4); copied by ‘Abd al-Maṭṭlab b. Ja’far al-Ḥusaynī; 173 folios; paper with laid lines and watermarks; 17 x 27 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta‘liq* script and arranged in one and two columns; black ink; brown leather binding with gold and green stamped central mandorla, and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; damp stamped.

See about the work MS 26.

Beginning (f. 1a): برایان این بود که دیهم آنکه لعلى خلق عظیم بر فرقى نهادند ...

End (f. 174a): رخساری برقص از هر کناری سروقدری کرده جولانی.

Colophon (f. 174b): قد تم بالخیر هذا [sic] النسخة الشریفه المسمى بزینة المدايح بید حقیر الفقیر المذنب محمد عید

المطلب بن جعفر الحسینی فی مدرسه الطیبة البلده الهمدان اللهم اغفر لي ولوالدي تحریراً فی شهر محرم الحرام

الحرام سنه ۱۲۴۹ تم تم تم

25

ISKANDAR NĀMAH

اسکندر نامه

MS 36 (C.A.S.M).

Undated; 143 folios; paper with laid lines and watermarks; 16.5 x 26.5cm; 23 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page which are often cut during restoration, light brown leather binding framed with 3 fillets, a running pattern, blue paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; repaired with paper at the outer edges in the 19th Century.

A legendary history of Alexander of Macedon in prose.

Beginning (f. 1a): خواجه بهرام از ایشان احوال پرسید گفتند ای خواجه بدانکه در دشت یلداق دو برادرند که یکی را بهروز و دیگری فیروز یلداقی میگویند...

The first subtitle (f. 5a): سحر کردن رعد جادو و بر همزدن لشکر اسکندر و کشتن اسکندر رعد جادو را

The last subtitle (f. 142ab): مولود شدن اسکندر اصغر و خشم کردن اسکندر از گلندام بانو و او را بخانه پدرش فرستادن و شفا یافتن اسکندر اصغر

End (f. 144b): در آنوقت گرشاسب دلاور از پهلوانی بذروه کمال رسید و بعزم تسخیر قدیم در الکه هندوستان نهاد.

MUḤAMMAD TAQĪ TABRĪZĪ

محمد تقی تبریزی

KHAVĀṢ AL-ḤAYVĀN

خواص الحیوان

MS 38 (C.A.S.M).

Undated; 124 folios; paper; 13.5 x 24.5cm; varying number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication and the types of animals in red; black leather cover with white paper doublure; one flyleaf at the end; ff. 46a-52a have been partially burnt; the MS was repaired in the 19th century and the first folio was substituted with a new one, the upper cover is lacking, incomplete at the end.

An abridged translation of Kamāl al-Dīn Muḥammad Ḍamīrī's Arabic work *Ḥayāt al-ḥaywān* on medical properties of animals by Muḥammad Taqī Tabrīzī. The work was translated by Shāh Abbās II's order and consists of 28 chapters (باب) each divided into three parts (فصل).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد بیحد و ثنای بیعدد خداوندی را سزد که مشکوه بنیان حیوانرا ...

The last subtitle (f. 121b): باب بیست و هفتم دریا مشتمل بر دو فصل چه یاء مکسوره نیامده

End (f. 123b): زهره اورا باب شهدانچ ساییده در بینی صاحب صداع سعوط کنند نفع عیم ین بخشد و الحمد لله الذی وفقنا علی الاتمام و صلی الله علی محمد وآله الطاهر.

F. 124ab. Instructions concerning praying (*namāz*), fasting (*rūzah*), going to pilgrimage (*haj*), and other religious duties of a Muslim.

See other copies: Munzavī A., *Fihristvārah*, v. 5, p. 3845, Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, p. 842. Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, pp. 1509-10. *Persidskie i tajikske rukopisi instituta narodov*, part 1, p. 178, etc.

'ABD AL-RAZZĀQ B. ḤUSAYN AL-LĀHĪJĪ

عبد الرزاق بن حسین اللاهیجی

GAWHAR-I MURĀD

گوهر مراد

MS 39 (C.A.S.M).

Dated *Ramaẓān* 23, A.H. 1079 (February 25, A.D. 1669); copied by Nāṣir al-Dīn Muḥammad b. Muḥammad Qāsim; 224 folios; wove paper; 19 x 25,5 cm; 21 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; commentaries in the margins; brown leather binding with blind stamped central mandorla, and marbled paper doublure, the upper cover is disjoined from the spine.

A treatise on metaphysics and Shiite theology by 'Abd al-Razzāq b. 'Alī b. al-Ḥusayn al-Lāhījī, born in Lāhijān, lived in Qum in the time of Safavid Shah 'Abbās II (1642-1666). The work consists of a preface (مقدمه), three books (مقاله) and an epilogue (خاتمه).

Title page (f. 1a): گوهر مراد عبد الرزاق لاهیجی

Beginning (f. 1b): بسملة، گوهر مرادی که غواص فکرت را از دریای حیرت در کف اندیشه آید...
End (f. 224a): وهذا آخر ما اردنا والحمد لله المفضل المنعم والصلوة والسلام على رسولنا واهل بيته الكرام.
Colophons: (f. 224a) قد فرغ من تسويد هذه الرسالة له الشريفه في يوم الاثنين ثلث شهر رمضان المبارك سنة الف سبعين وتاسع من الهجرة النبويه على العبد المذنب العاصي ناصر الدين محمد بن مقرئ محمد قاسم بچشتاني غفر الله له ولو الدنيا وبجميع المومنين بحق محمد وآله اجمعين سنة ١٠٧٩.

(f. 224b) مولود فرزند اعزاز شد ارجمند محمد افضل في تاريخ ربع شب يكشنبه بيست و دويم شهر رمضان المبارك (f. 224b) افضل حسن بعد الهجرة النبوية انشاء الله بكمال منتهای پری برسد و ازین گوهر مراد در خواندن بهره ور گردد بحق محمد وآله اجمعين ١٠٧٩.

See other copies: Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, p. 32. Rieu, *Supplement*, p. 4. *Sobranie vostochnykh rukopisey*, vol. 9, p. 465, etc.

NIZĀMĪ

نظامی

KHAMSAH (THE FIVE POEMS)

خمسه

MS 43 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* I, A.H. 968 (January 18-February 17, A.D. 1561); copied by 'Abd al-'Alī b. 'Abdallah Sayfī; 261 folios; ff. 256a-261b are blank; paper; 18 x 24,5cm; 26 lines to the page written in *Nasta'liq* script (the restored part is in *Shikastah-Nasta'liq*), arranged in four columns and set within a frame (red); black ink with rubrication (the titles of the poems) in red; black leather binding with central mandorla and two pendants, and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; the older part has been badly damaged from humidity; repaired in the 19th century, when some of the old folios were substituted with new ones (ff. 254a – 261b).

Nizāmī's (Jamāl al-Dīn Abū Muḥammad Ilīyās b. Yūsuf) five poems with a foreword in verse:

I. Ff. 1a-3b. Foreword.

- Beginning (f. 1a): خواجه مع القصه که در مستند ماست گر چه خداوند ماست
- II. Ff. 4b – 25a. *Makhzan al-asrār*. See the beginning MS 13.
Colophon (f. 25a): تم بالخیر والسعادة والاقبال في اوایل شهر جمادی الاول سنه ۹۶۸ وکاتبه اقل خلق الله عبد العلی سیفی بن عبد الله.
- III. Ff. 25b-83b. *Khusrav va Shīrīn*. See the beginning MS 13.
Colophon (f. 83b): تم الكتاب بعون الملك الوهاب اختر نهاد الاثنین غره شهر جمادی الاخر سنه ۹۶۸
- IV. Ff. 84b - 130a. *Laylī va Majnūn*.
Beginning (f. 84b): ای نام تو بهتر سر آغاز بی نام تو نامه کی کنم باز
- V. Ff. 131b – 183a. *Haft Paykar*. See the beginning MS 13.
Colophon (f. 183a): تم في شهر رجب سنه ۹۶۸
- VI. Ff. 184b – 255b. *Iskandar nāmāh*.
Beginning (f. 184b): خدایا جهان پادشاهی تراست زما خدمت آید خدایی تراست
- Ff. 83b – 84a. A recipe of ink from Musammā Nīshāpūrī's *Favāyid*.
Seal (f. 25a): یا الملك /// ۹۹۲

37

'URFĪ

عرفی

DĪVĀN

دیوان

MS 48 (C.A.S.M).

Undated; 93 folios; Eastern paper; paper; 15 x 23,5cm; 19 lines to the page written in mixed script and arranged in one and two columns (on ff. 15a-93b the text goes into the margins); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; repaired and rebound; not original binding; black leather flexicover with blind stamped central medallion and two pendants, yellow paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning, in the middle (ff. 14-15) and at the end, the first folio is damped.

Hājī Sayyid Muḥammad b. Zayn al-Dīn 'Alī Shīrāzī's ('Urfī Shīrāzī, d. A.H. 999 (A.D. 1590/91)) *dīvān* with a preface in prose (ff. 8a-13b) by 'Abd al-Bāqī (f. 11b), who gives some information about 'Urfī's life and mentions the name of Muḥammad Qāsim Sarājā, the son of Muḥammad 'Alī Iṣfahānī, as the person who prepared the present *dīvān* in A.H. 1024 (A.D. 1615). The *dīvān* contains:

Ff. 1a-7b. *Risālah-i nafsīyah* or *nafs-i nafs*. 'Urfī's philosophical work about spirit in prose. The work is incomplete at the beginning:

Beginning (f. 1a): و ترا در دام عزلت اندازم و آسیب و غریب ترا از مردم و آفت زبان ترا از نامردم دور دارم

Ff. 8a-13b. 'Abd al-Bāqī, *Dībāchah* (the preface of 'Urfī's *dīvān* in prose):

Beginning (f. 8a): حمدی که نخستین مایه اش معراج دانشمندان سزد و توحیدی که اولین حرفش سر لوحه مجموعه طراز دیوان حقیقت و دفتر پیرای کتاب طریقت و معرفت ستایشگری خالق را سزاست...

Ff. 14ab, 62a-85a in the margin. *Qaṣīdas*.

Beginning (f. 14a): تبارک الله از آن آسمان شتابگرنگ که نعل آینه رنگش ندیده رنگ درنگ...

Beginning (f. 62a): که شکایت بخون بیاید بدر گوش داد و اندازد

28

Ff. 15a-83b. *Ghazaliyyāt*.

Beginning (f. 15a): ندادی اثن منزل ساختن کر اذن شاه آینی مرا کی حد آنبودی که سازد جایگاه اینجا

Ff. 83b-87b. *Rubā'iyāt*.

Beginning (f. 83b): یارب نفسی ده که ثنا بردازم وین نغمه باهنگ نوا بردازم

Ff. 85a-88a in the margin. *Muqatta'āt*.

Beginning (f. 85a): تهمت فسق بمن کرد یکی کفر اندیش کایزد از صورت او معنی آدم برداشت

Ff. 87b-95b. *Masnavīs: Majma' al-abkār. Farhād va Shīrīn*, incomplete.

Beginning (f. 87b): بسم الله الرحمن الرحيم موج نخستست ز بحر قدیم

Beginning (f. 88a in the margin): بنام آن حکیم مصلحت کار قدم لغزان عقل پیش برار

Beginning (f. 93a in the margin): خداوندا دلم بی نور تنگ است دل من تنگ و کوه طور سنگ است

End (f. 93b): صباحی دلگشا چون خنده حور که شادی مست بود اندوه مخمور

Seal (f. 2a): اسمعیل ///

F. 8a. The preface is entitled: کتاب معراج نامه

See other copies: Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts* pp. 798-803. *Fihrist-i nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-i Iran*, vol. 6, pp. 159, 777, etc.

38

JĀMĪ

جامی

HAFT AWRANG

هفت اورنگ

MS 51 (C.A.S.M).

Dated A.H. 952 (A.D. 1545/6); 152 folios; ff. 99a-100a are blank; (polished) paper; 15,5 x 23 cm; 19 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in 4 columns; black ink with rubrication in red; brown leather binding with a black onlay in the shape of central medallion and marbled paper doublure; one flyleaf at the end; damp spotted; repaired in the 19th century when some of the folios (ff. 21ab, 24ab, 39ab, 124a-125b, 132a-133b, 138ab, 143a-144b) were substituted with new ones.

Nūr al-Dīn 'Abd al-Raḥman Jāmī, who died in A.H. 898 (A.D. 1492/3), may be called the last of the classical poets of Persia. The MS contains the following poems of his *Haft Awrang*:

I. Ff. 1b-43b. *Subḥat al-Abrār*.

Beginning (f. 1b): المنة الله که بخون گرخفتم یکچند چو غنچه عاقبت بشگفتم

Colophon (f. 43a): ختم الله لنا بالحسنی و هو مولانا نعم المولى تمت ۹۵۲

II. Ff. 44a-100b. *Yūsuf va Zulaykhā*.

Beginning (f. 44a): الهی غنجه امید بگشای گلی از روضه جاوید بنمای

III. Ff. 100b-152b. *Laylī va Majnūn*.

Beginning (f. 100b): ای خاک تو تاج سربلندان مجنون تو غسل هوشمندان

End (f. 152b): شد عرض طبع فکرت اندیش در طول چهارمه کمابیش

F. 152b (in the margin). An astrological prognostication dated A.H. 1140 (1727/8).

The title of a poem of the MS, written on a paper piece is pasted to the spine: یوسف و زلیخا
See other copies: Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, pp. 644-6. Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, pp. 746-61. *Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy*, pp. 254-6, etc.

29

MUḤAMMAD RAFĪ' AL-DĪN VĀ'IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 53 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' II* 2, A.H. 1129 (March 16, A.D. 1717); copied by Abū al-Ḥasan Muḥammad Salīm; 315 folios; f. 315b is blank; paper; 15 x 22 cm; 21 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; tooled red leather binding with white paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; damp stained.

See about the work MS 3.

Beginning (f. 1b): بسملة. بهترین متنی که سر خیل کاروان فنون مجاوراست تواند بود خوشترین کلامی که...

Colophon (f. 315a): اتفق الفراغ من تحريره في يوم الاثنين دويم شهر ربيع الثاني من شهر سنة ١١٢٩ من الهجرة النبويه المصطفويه صلى الله عليه و الله كتبه اين المحتاج الى رحمة رب الرحيم ابو الحسن محمد سليم ///

F. 315a. An owner's note by /// Bahrām: صاحبه و مالکة عبد /// بهرام

Seals: (f. 314b) هو العبد الغلام عبده بهرام; (f. 315a) عبده شكر الله

KITĀB-I QAHRAMĀN-I QĀTIL

کتاب قهرمان قاتل

MS 54 (C.A.S.M).

Undated; copied by Ḥusayn 'Alī Kamtar for Ma'šūm Bīg; 61 folios; ff. 1a, 61ab are blank; paper; 19 x 23,5cm; varying number of lines to the page written in *Shikastah* script; black ink; brown cardboard binding (damaged).

Stories and tales about two brave brothers Qahramān and Qaḥṭarān.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله الرب العالمين وصلاة وسلام على خير خلقه محمد واله طاهرين اما بعد اما روايان اخبار و ناقلان اثار چنين روايت کرده اند که طالع مراد را...

End (f. 60b): و خود بعبادت مشغول شد اما قهرمان بر سرو خرامان خوشدل شد.

Colophon (f. 60b): که اين کتاب تمام شد روز یکشنبه بيست ششم ماه جمادى الاخر حسين على کمتر نوشته از برای يادگار اما چهار روز بود معصوم بيک مرحوم شده بود در حق او فاتحة بخوانند تمام.

See other copies: Munzavī, vol. 1, p. 455.

COLLECTION

مجموعه

MS 55 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; 100 folios; 14 x 23.5 cm; brown leather binding with violet paper doublure; the covers are disjoined from the spine.

I. ŞĀ'IB

صائب

GHAZALS

غزليات

Dated A.H. 1083 (A.D. 1672/3); 71 folios; ff. 1a, 71b are blank; paper; 14 x 23,5; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Shikastah Nasta'liq* scripts and arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red, entire text set within a complex frame (gold, blue, black); an illuminated head piece (f. 1b); the folios are damp stained.

Ff. 1b – 71a. Mīrzā Muḥammad 'Alī Şā'ib of Işfahān (1603-1677/8) was in the service of the Mughul Shāh Jahān (1628-1658). Later on he returned to Iran and served Shāh 'Abbās II. The MS contains the *ghazals* of the poet.

Beginning (f. 1b): چمن سبز فلک را چمن آرای نیست زیر این زنگ نهان آيينه سيمایي نیست

End (f. 71a): زخمت گفتم زمان حسن او آخر شود صايب ندانستم که خطر فتنه آخر زمان گردد

Colophon (f. 71a): تم. سنه ١٠٨٣.

II. SUNBUL'ZĀDAH VIHBĪ

سنبل زاده وهبی

TUḤFAH-I VIHBĪ

تحفة وهبی

Undated; copied by Sayyid Muḥammed Laṭīf; 29 folios; ff. 72a-b, 73a, 96b, 97ab, 98a, 100a are blank; paper with watermarks; 14 x 23,5cm; 21 lines to the page written in *Nasta'liq* script with the elements of *Ruq'ah*, arranged in 2 columns within a frame (ff. 73b-4a, bronze) (ff.75a-96a, red); black ink; some folios are disjoined from the spine.

Ff. 73b – 96a. Sunbul'zādah Vihbī, whose proper name was Muḥammad b. Rashid, wrote his Persian-Turkish Dictionary entitled *Tuḥfah-i Vihbī* in verse in 1781/82. The work consists of 57 *qaṭ'as* and one *magnavī*. The Persian words are arranged in the dictionary in alphabetical order.

Beginning (f. 73b): بسملة، حمد بيحد او کرم فرمايه که انک نعمتيدربى غايه

End (f. 96a): هزاران شکر ايدوب حقه ديدم تاريخ اتمامن بحمد الله بو زيبا تحفة وهبی تمام اولدى.

Colophon (f. 96a): کتبه سيد محمد لطيف.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 515. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, pp. 143-4. Arabische, Türkische und Persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, p. 331; Iran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, Gülpaygani (Ayetullah) Kütüphanesi, s. 109. Literature: A History of Ottoman Poetry by E. J. W. Gibb, Volume IV, p. 257.

F. 98b, in Persian. A *qaṣīda* devoted to Imām 'Alī by Mawlavī.

Beginning (f. 98b): من على را دوست دارم دوست کردار ما کور گردد هر دو چشمش هر که دشمن دار ماست

F. 99ab. Scribbling.

HASAN B. 'ABD AL-RAZZĀQ GĪLĀNĪ

حسن بن عبد الرزاق گیلانی

SHAM'-I YAQĪN (or AYĪNAH-I DĪN)

شمع یقین (یا آئینه دین)

MS 56 (C.A.S.M).

Dated *Shawwāl* 14, A.H. 1201 (July 30, A.D. 1787); copied by Najaf 'Alī Marāghī; 293 folios; paper with laid and chain lines; 16,5 x 22,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with a running pattern, brown leather doublure, the spine is repaired with leather.

Hakīm Mīrzā Ḥasan b. 'Abd al-Razzāq Gīlānī (Lāhījī) (1610/11-1679/80) was one of the Shiite theologians of Safavid Iran. His treatise on various issues of Islamic theology dealing with the problems of monotheism, the leadership of 'Alī and his descendents, life after death and the duties of a Muslim, consists of a foreword and five parts (باب).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد و سپاس بی نهایت سزای ثنای علیهم علی الاطلاق است که مجموع عالم...

End (f. 293a): الحمد لله رب العالمین کله هو اهله بحمد الله تعالی وحسن توفیقه بمنتهای مقصود رسید.

Colophon (f. 293a): قد وقع الفراغ من تحریر و تسوید کتاب شمعیقین بعون و عنایت ملک الحق المبین علی ید احقر خلیقه بنی لاشیی. عن الحقیقه علی اکبر بن نجف علی مراغی غفر الله له و لوالدیه واحسن الیهما والیه فی یوم السبت رابع عشر من شهر شوال ختم الله بالخیر والاقبال مائتاتان واحد بعد الالف من الهجرة النبویه سمت اتمام و صورت اختتام پذیرفت سنه ۱۲۰۱.

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābhāna-yi Millī-I Iran*, vol. 5, pp. 40-45, etc.

NIZĀMĪ

نظامی

HAFT PAYKAR

هفت پیکر

MS 57 (C.A.S.M).

Undated; 60 folios; thick paper; 16,5 x 22,5cm; 21 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in 4 columns and set within a complex frame (red, violet); black ink, spaces are left blank for the subtitles; cloth binding with blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning and at the end.

Beginning (f. 1a): گیتی و آسمان گیتی کر بر در تو زبند دست بزد

End (f. 60b): هیچ بدین داوری نشد یاور فاسخ را نکرد کس باور

F. 40a. An ownership note dated A.H. 1247 (A.D. 1831/2):

این کتاب به تحت تصرف حقیر فقیر المحتاج الی ملک رب قدیر کمترین رضا قلبی بن مرحوم مغفور رضوان پناه حاجی حسن بیک الان براعتش الاجل ساکن تبریزی در آمد حبسه عطاهاى مخدوم معظم مکرم برادر جانی میرزا محمد حسین است سنه ۶ شهر ذی حجه الحرام ۱۲۴۷.

Seal (f. 40a): افوض امری الی الله عبده رضاقلی

FIQH-I FĀRSĪ

فقه فارسی

MS 58 (C.A.S.M).

Undated; 208 folios; wove paper; 17 x 23 cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and invocations from the Quran in red; catchwords at the bottom of each verso page; light brown leather cover with a frame of 3 fillets and a running pattern over yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning, in the middle (ff. 22-23, 49-51, 206-207) and at the end, the sequence of some folios is mixed (f. 50a must follow f. 54b); the MS is damaged from humidity.

An anonymous work on Islamic jurisprudence. The subtitles are the following:

(f. 43b) كتاب الصوم, (f. 55a) كتاب الزکوة, (f. 62a) كتاب الخمس, (f. 64b) كتاب الحج, (f. 86a) كتاب الجهاد, (f. 113b) كتاب (f. 151a) كتاب الوصية, (f. 139b) كتاب البيع, (f. 123b) كتاب المكاسب, (f. 115a) كتاب الامر بالمعروف, (f. 205a) كتاب الصلوة, (f. 202a) كتاب الميراث, (f. 179b) كتاب الطلاق, (f. 152a) كتاب النكاح, (f. 152a) العتق

Beginning (f. 1a): بر پنج نماز مذکور نزدیک باشد که بر انگیزاند ترا پروردگار در جائی ستوده خلائق بدانکه مراد...

End (f. 208b): امر بغیر واجب نباشد پس از واجب باشد بر اهل بیت رسول الله صلی الله علیه واله و معلوم است که فرقی نیست میان اهل بیت و باقی.

F. 1a (in the margin). An owner's note by Al-Ghafār Luṭf 'Alī: من کتب الفقیر العزیز الغفار لطفعلی

The title is on a small paper piece is pasted to the spine: فقه فارسی

MĪRZĀ AḤMAD B. LUṬF 'ALĪ AL-TABRĪZĪ

میرزا احمد بن لطفعلی التبریزی

RISĀLAH DAR NAMĀZ

رساله در نماز

MS 62 (C.A.S.M).

Dated *Rajab* 15, A.H. 1258 (August 22, A.D. 1842); copied by Mullā Farajullah Tabrīzī for Ibn Ḥājī Muḥammad Šādiq; 214 folios; ff. 206b-214b are blank; paper; 15 x 22,5cm; 15 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; entire text set within a complex frame (red, blue); black leather binding with cut and stamped golden central mandorla, two pendants, and yellow paper doublure.

Mīrzā Aḥmad Mujtahid b. Luṭf 'Alī Tabrīzī's (d. A.H. 1265 (A.D. 1848/9) treatise on the rules of praying (*namāz*) in 8 chapters (باب).

Title (f. 1b): هذا کتاب رساله مجتهد عصر میرزا احمد سلمه الله

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد واله الطاهیرین صلوات الله وسلامه علیه وعلیهم اجمعین...

End (f. 205b): از قیام بطریقی که ممکن باشد نماز کند به تفضلی که در نماز یومیه گذشت.

Colophon (f. 206a): تمام شد این کتاب رساله در پانزدهم شهر رجب المرجب سنه هزار و دوویست پنجاه و هشت هجری: از بعثت محمد نبوی صلی الله علیه وآله نویسنده این حقیر کثیر المذنب ملا فرج الله تبریزی هر کس مطالعه کند این حقیر را دعای خیر فراموش نکند.

Ownership notes on the doublures of both covers by Ghafār b. Ḥājī Muḥammad Ṣādiq:

این مال غفار بن حاجی محمد صادق بن مرحوم مهدی اسمعیل بن مرحوم جعفر قادهی بتاریخ رجب المرجب سنه ۱۲۵۸.
A note about the work on a paper piece pasted to the spine: رساله میرزا جراری

46

COLLECTION

مجموعه

MS 65 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Muḥarram* 8, A.H. 1215 (April 1, A.D. 1800) (1), *Sha'ban* 14, A.H. 1214 (January 11, A.D. 1800) (3); polygraphic work, one of the copyists is Allahvirdī b. Khvājah Muḥammad (3); 127 folios; ff. 1ab, 127ab are blank; tinted paper with laid lines and watermarks; 16,5 x 22 cm; 14-15 lines to the page written in mixed and *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; black leather flexicover with a frame of blind stamped running pattern and blue paper doublure; damp stained at the edges of the folios.

(1) Ff. 2a – 17b. An Arabic-Persian Dictionary (فرهنگ عربی یفارسى). A dictionary by an unknown author, where the Arabic words arranged in alphabetic order are explained in Persian.

Beginning (f. 2a): بسملة، حمد بیحد و ثنائی بیعدد برخدای عزوجل را که عقول در ادراک حقیقت ذات اوهم و فهم در احاطه گنه معرفت صفات...

End (f. 17b): شہامت بزرگ فریہ شدن و بسیاری شدن و زیرک شدن و تمام عقل شدن بسالت جوانمردی.

Colophon (f. 17b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمت هذه نسخة [sic] في يوم دوشنبه ثمان عشرون شهر محرم الحرام سنة خامس عشر مائتين بعد الف من الهجرة النبويه سنة ۱۲۱۵.

(2) F. 18a. Arabic grammatical forms.

(3) Ff. 18b-126b. Karīm al-Dīn Dasht Bayāzī (کریم الدین دشت بیاضی), *Sharḥ-i Niṣāb al-Ṣabiyān* (شرح نصاب الصبیان). A commentary on Abū Naṣr Farrāhī's *Niṣāb al-Ṣabiyān* by Muḥammad b. Faṣṭḥ b. Muḥammad, known as Karīm al-Dīn Dasht Bayāzī.

Beginning (f. 18b): بسملة، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد واله اجمعین. اما بعد این شرحیست بر رساله نصاب صبیان...

End (f. 126b): نام مادر آدمیان تانیث احواف فعل صفة انه و حوه ارباب علم یعنی زنگار گون شدن.

Colophon (f. 126b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الاثنين على يد اضعف الضعفاء واحقر الحقراء المحتاج الى رحمة رحيم الرحما وشفاعت حضرت محمد المصطفى صلى الله عليه واله وعلى مرتضى وفاطمه زهراء وحسن المجتبي وحسين شهيد كربلا وتسعة المعصومين من زرية الحسيني عليهم التحية والثناء. كاتب الحروف الله ويردى بن خواجه محمد غفر الله تعالى ذنوبهما واستر في الدارين عيوبهما بحق محمد واله التاريخ شانزدهم ماه ذى الحجة الحرام من شهر ماثان الرابع عشر بعد الف من الهجرة النبويه صلى الله عليه وآله وفي ۱۴ شهر شعبان المعظم سنة ۱۲۱۴.

Seal (f. 17b): عیده فتحعلی

See other copies: Baevskiy, *Opisanie*, vol. 5, pp. 27-29. Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, p. 1296.

47

COLLECTION

مجموعه

MS 66 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 74 folios; 15,5 x 22 cm; black leather flexicover framed with a running pattern and white paper doublure.

34

I. LUGHAT-I BADĪ'Ī

لغت بدیعی

Dated *Sha'ban* 22, A.H. 1287 (November 18, A.D. 1870); 7 folios; ff. 1a, 5a – 7b are blank; paper with watermarks; 15,5 x 22cm; varied number of lines to the page written in mixed script, arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red.

Ff. 1b-4b. Badī'ī Tabrīzī's (d. 1572/3) Persian – Persian short dictionary in verse (known also as *Muṣalaṣāt-i Badī'ī* مثلثات بدیعی), where 96 words are explained.

Beginning (f. 1b): بسملة، از پس حمد خداوند زمین و آسمان در لغت نظمی کنم تبیین همچو لؤلؤ در جهان

End (f. 4b): هست بدیعی زدست دلشمه راست مقفرت ساز سیراتش الهی ای اله اکسا جان.

Colophon (f. 4b): قد فراغ من تسوید هذه الاوراق في يوم شنبه ۲۲ شهر شعبان المعظم سنة ۱۲۸۷.

F. 2a. Notes of birth dated A.H. 1298 and 1304.

See other copies: *Sobranie vostochnykh rukopisey...*, vol. 11, pp. 157-9. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh*, vol. 9, p. 1199, vol. 10, p. 1745, etc.

II. A TREATISE ON MEDICINE

رساله در طب

Undated; 8 folios; ff. 8a, 14b-15b are blank; paper with pressmarks and watermarks; 15,5 x 22cm; varying number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red; incomplete at the end.

Ff. 8b – 14b. A treatise in 30 chapters by an unknown author containing advices to the Caliph about healthy life.

Beginning (f. 8b): بسملة. چون خلیفه بغداد بخلافت نشست خلق باوی بیعت کردند نامه نوشت نزد اطبا...

End (f. 14a): شود درد آب بیفزاید بیماری گران و درد شش را زیان دارد شیر خر.

III. MUKĀTIBĀT

مکاتبات

Dated *Shawwāl*, A.H. 1254 (December 18, 1838 – January 16, 1839); 9 folios; f. 16a is blank; 15,5 x 22cm; 13-14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq*; black ink.

Ff. 16b – 23b. The letters of Ḥājī Sayyid Muḥammad Bāqir, the grand *vazīr* and Mr. McNeill J., the ambassador of Great Britain in Iran concerning the Eastern boundaries of Iran in A.H. 1254 (A.D. 1838/9).

Beginning (f. 16b): نسخه ارسال و مرسول که فیما بین وزیر مختار دولت انگلیس و سرکار شریعت مدار قدوة المحققین حجة الاسلام والمسلمین جناب حاجی سید محمد باقر سلمه الله تعالی واقع شده است اینست...

End (f. 23b): و خلاف مقررات ان بظهور نرسانیده والله علی البیع الهیه.

35

IV. 'ALI B. MUHAMMAD QŪSHCHĪ

علی بن محمد قوشچی
KHULĀṢAT AL-ḤISĀB FĀRSĪ

خلاصة الحساب فارسی

Undated; 27 folios; ff. 24a, 44a-50b are blank; paper with pressmarks and watermarks; 15,5 x 22cm; 13-15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink.

Ff. 24b-43b. 'Alī b. Muḥammad al-Qūshchī's (d. A.D. 1474) treatise on arithmetic and geometry.

Beginning (f. 24b): الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله اجمعين. اما بعد اين كتاب مشتمل بر سه مقاله است: مقاله اول در حساب اهل هند و اين مشتمل است بر مقدمه و دو باب در صور اعداد و مراتب آن...

End (f. 43b): و عمل بپايان رسانيم و هم چنين هر چند كه خواهيم واله اعلم بالصواب.

See other copies: Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, pp. 1224-5. A *Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute*, p. 430.

V. COLLECTION

مجموعه

Dated *Zī Hajjah*, A.H. 1294 (December 7, A.D. 1877 – January 5, A.D. 1878); 23 folios; ff. 51a, 72b-74b are blank; paper; 15,5 x 22cm; 14 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 51a – 71a. ['Alī B. Muḥammad Qūshchī] [علی بن محمد قوشچی], [*Risālah dar ha'iyat*] [رساله در] 'Alī b. Muḥammad Qūshchī's treatise on astronomy with astrological tables. [میت]

Beginning (f. 51a): بسملة، الحمد لله رب العالمين حمد انشاء كزين والصلوة والسلام على محمد واله فصل اول در حساب جمل و آن براین ترتیب است...

End (f. 71a): اگر کسی زیاد ازین خواهد رجوع نماید با کتب العلم عند الله و رسول.

Colophon (f. 71a): روز چهارشنبه في شهر ذی الحجة الحرام سنة ۱۲۹۴ تمام شد کتاب سی فصل.

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh*, vol. 11, p. 1176. A *Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute*, p. 409.

(2) Ff. 71a-72a. 'Abd al-Qādir Rūyānī (عبد القادر رویانی), *Mukhtaṣar Dar Ma'rifat-i Taqvim* (مختصر) Nizām al-Dīn 'Abd al-Qādir Rūyānī's (d. A.H. 925 (A.D. 1519)) short treatise on the calendar, consisting of a preface, two chapters (باب) and an epilogue. A copy incomplete at the end.

Beginning (f. 71a): بسملة، الحمد لله تعالى الولی والصلوة على النبی الامی این مختصریست در معرفت تقویم خالی از اطناب مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه...

End (f. 72a): فصل سیم

Ownership notes on the doublure of the lower cover: این مال مختص ملک طلق حسب الامر محمد صادق.

في شهر رجب مرجب ۱۲۹۸.

جناب مستطاب فضایل الاداب عمدةالعلماء العظام سرکار...

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh*..., (1197.48) vol. 8, p. 618. *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran*, vol. 2, p. 430, vol. 5, pp. 287, 358, etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 67 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1313 (A.D. 1895/6); copied by Mīrzā Sayyid Muḥammad Shīrāzī; 95 folios; ff. 1a, 73a, 91b – 95b are blank; paper; 15,5 x 22 cm; 17 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts, arranged in one and two columns; black ink with rubrication in larger script; catchwords at the bottom of each verso page; red leather binding with white paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a- 72b. Vafā'ī (وفائی), *Dīvān* (دیوان). The *dīvān* of Ḥājī Mullā Faṭḥallah b. Ākhūnd Mullā Ḥasan Vafā'ī (A.H. 1208-1303 (A.D. 1793/4-1885/6), one of the famous theologians and poets of his time. The *dīvān* contains:

I. Ff. 1b-46b. 25 *qaṣīdas* (panegyrics) devoted to Imām 'Alī, Imāms Ḥasan, Ḥusayn and other Shiite leaders.

Title (f. 1b): هذا كتاب ديوان وفائی

Beginning (f. 1b): تا كه خدائی كند خدای محمد دست من دوام ولدی محمد

II. Ff. 46b-60a. 7 elegies in various poetical forms: *masnavī*, *bahārīyah*, *mukhammas*.

Title (f. 46b): مثنوی در مرثیه میفرماید

Beginning (f. 46b): باز دیوانه شدم ریخته گو من حین الله اللهم تكفیرگو

Title (f. 47b): بهاریه در مرثیه میفرماید

Beginning (f. 47b): غم امسال افزون تر زیاد است که در ماه محرم نو بهار است

Title (f. 49a): مخمس در مصیبت می فرماید

Beginning (f. 49a): شه دین گفت به تن زخم مرا مرهم از اوست شکر اورا که مرا عهد درق محکم از اوست

III. Ff. 60a-63b. 40 *rubā'īs*.

Beginning (f. 60a): در معنی حرف بایدت بر بردن یا مرده و دومه وفائی مردن

IV. Ff. 63b-71a. 24 *ghazals*.

Beginning (f. 63b): بسته ام یا زیه پیمانہ می سمان را تا سمانہ می تازه کنم اعیان را

V. Ff. 71a-72b. 2 *qaṭ'as*.

Title (f. 71a): قطعه که جناب حاجی ملا اسماعیل المتخلص بفارس از عجم فرستاده و جواب خواسته

Beginning (f. 71a): ای شاعر که چون تو سخن سنجی از عدم نهاده پای دایرة روزگارها

Title (f. 71b): جواب قطعه فارس از وفائی

Beginning (f. 71b): ای فارس که بر فرس طبع فارسی هستی سواره و دگران بی سوارها

End (f. 72b): هرگز وفا ز غیر وفائی که منت جز تامی از وفا بتمام دیارها

Colophon (f. 72b): قد تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المسمى بديوان وفائی شوشتری علی يد الاقل السادات واحقر

الضعفاء ميرزا سيد محمد شيرازی امید اینکه هر کس بخواند اورا رخ دهد التماس دارم که بفاتحه کاتب را یاد و شاد نماید در

سال بیجین ییل فرخنده تحویل حدیث دلیل در شهر ذی قعدة الحرام سنة ۱۳۱۲ من الهجرة النبوية.

(2) Ff. 73b-91b. Mīrzā 'Abd al-Rasūl Madāḥ-i Shushtarī (مداح) (شوشتری) Mirza Abd al-Rasul Madah-i Shushtarī (مداح) (قصاید). Panegyric poems and elegies devoted to Imām 'Alī, Ḥasan, Qāsim b. Ḥasan and other Shiite leaders by the 19th century Persian poet Mīrzā 'Abd al-Rasūl Madāḥ.

Title (f. 73b): هذا بعض ديوان القصايد والمرثیة ميرزا عبد الرسول المتخلص بمداح شوشتری.

قصيده في مدح الامام على بن ابی طالب

Beginning (f. 73b): زجایی خیز ساقیا بصحن گلستان در که دری گذشت و بوستان زد از بهار افزا

End (f. 91a): شوشتری مداح شد ماتم سرای شاه دین هم بطوس دهم نجف هم حیدرآباد

Colophon (f. 91b): قد تمت الكتاب بعون الملك الوهاب لعنت خدا و نفرین حضرت رسول بر کسی باد که این کتاب را طمع کند یا سرقت نماید. بتاریخ روز پنجشنبه غره شهر ذی الحجه الحرام مطابق بیجین نیل سنه ۱۳۱۳.

49

JALĀL AL-DĪN MUḤAMMAD B. AS'AD DAVĀNĪ

جلال الدین محمد بن اسعد دوانی

LAVĀMI' AL-ISHRĀQ FĪ MAKĀRIM AL-ĀKHLĀQ

لوامع الاشراف فی مکارم الاخلاق

MS 69 (C.A.S.M).

Undated; 51 folios; paper; 13,5 x 22,5cm; 25 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with authors' names and subtitles in red; entire text set within a complex frame (black, gold, green); tinted paperback hardcover with orange paper doublure and a spine of artificial leather; repaired in the 19th century, during which the first page was attached to the end of the MS.

Jalāl al-Dīn Davānī (A.H. 830-908 (A.D. 1426/7 – 1502/3)) was one of the outstanding philosophers of his time. *Lavāmi' al-ishraq*, his famous work on ethics, commonly known as *Akhlāq-i Jalālī*, consists of three books (لامعه), each divided into several chapters (لمعه). The MS contains an abridgement of the work by an unknown author.

Beginning (f. 51a): راقم این نقش براعت شعار و ناظم این عقد شایست آثار فقیر جانی محمد بن اسعد دوانی ...

End (f. 50b): زبده این کتاب و خلاصه این مطالب این دایره است و اگر تغییر آن بتوفیقی سیادت کافی بود و صورت دایره اینست.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1190-2. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, pp. 551-2, etc.

50

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدین محمد شریف المتخلص بکاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 70 (C.A.S.M).

Dated *Zī Hajjah* 22, A.H. 1238 (August 30, A.D. 1823); copied by Ja'far Abū al-Qāsim Tabrīzī; 100 folios; tinted (dark and light blue) paper with watermarks; 16 x 21 cm; 17 lines to the page written in mixed script; black ink; black leather flexicover with a frame made of four blind stamped fillets, white (damped) paper doublure; the cover is disjoined from the spine.

Ibn Shams al-Dīn Muḥammad Sharīf's wrote *Khazān-i bahār* on ethics with moral tales and anecdotes in A.H. 1060 (A.D. 1650). It consists of a foreword (مقدمه), 14 chapters (اساس) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 1b): بسملة، چمن ارای فرج بعد از شدت در خزان بهار و بروزگار لطف شامل حضرت سبحانی است که ...

End (f. 100a): کتاب خزان بهار و فرج بعد شده و انیس العارفین است. تم

Colophon (f. 100a): باتمام رسید و نهایت انجامید کتاب خزان و بهار بعون ملک الجبار روز شنبه و دویم ذی حجه الحرام مطابقت ثمانیه و ثلاثین و مائتین بعد الف من الهجرة النبویه المصطفویه علیه وآله آلاف الشیق والتحیه علی ید اقل

38

سادات جعفر ابو القاسم تبریزی فی المدرسه و طالبه غفر الله بکاتبه ولوالديه ولجميع المؤمنین بعسر بلیغ و تصدیق

تمام از نسخ متعدده مقابله نموده تا که باین مرتبه تصحیح شده بزحمت بسیار دماغ سوزانیده شهر شعبان ۱۲۵۶.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1218-9. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-i Iran, vol. 5, pp. 260, 304, vol. 6, pp. 234, 236. Sobranie vostochnykh rukopisey AN Uzb. SSR, vol. 3, p. 114.

51

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 71 (C.A.S.M).

Dated *Ṣafar* 22, A.H. 1296 (February 15, A.D. 1879); 62 folios; paper; 16,5 x 22 cm; 19 lines to the page written in *Ta'liq* script; black ink; red leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Sa'adī Shīrāzī's (Abū Muḥammad Muṣliḥ al-Dīn b. 'Abdallah, died A.H. 691 (A.D. 1292)) famous poem on ethics written in A.H. 655 (A.D. 1257).

Beginning (f. 1b): منت خدایرا عز و جل که طاعتش موجب قربتست و بشکر اندرش مزید نعمت هر نفسی که ...

End (f. 62a): یا ناظر افیه سل بالله مرحمت علی المصنف واستغفر لکاتبه واطلب

لنفسک من خیر ترید بها من بعد ذلك غفر انالصاحبه

بتاریخ بیست و دویم شهر صفر المظفر سنه ۱۲۹۶ هجری باتمام رسید.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 597-602. Catalogue Des Manuscrits Persans I, Ancien Fonds, pp. 302-303. Browne, Persian Manuscripts, p. 335-8; etc.

52

COLLECTION

مجموعه

MS 73 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 112 folios; 12,5 x 22,5 cm; dark brown leather binding with red leather spine, and framed with the brown leather of doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; ff. 98a-110b are damp spotted.

I. COLLECTION

مجموعه

Undated; 7 folios; tinted (pink) paper with laid lines; varying number of lines to the page written in *Shikastah* and *Nasta'liq* scripts, arranged in 1, 2, 3 and 4 columns; black ink, the names of the poets in red; the folios at the beginning of the MS are worn at the edges.

(1) F. 1a. An astrological table of the first day of each month ascribed to Imām Ja'far al-Ṣādiq.

Beginning (f. 1a): من قول ایام جعفر صادق علیه السلام که اگر خواهی که غره هر ماهی را بدانی ...

39

(2) Ff. 1b – 2a. *Khaff-i bayāzī* (خط بیاضی).

Beginning (f. 1b): این نسخه که بنحو کل برورقست بر ورقست از رشک صفاش کل بزیز عرقست که صد ورق است در گلستان گلزار هر صفحه ازین هزار کل راسبق ...

(3) Ff. 2b – 3b. [Ḥasan Kāshī] [حسن کاشی], [Haftband], [هفتبند].

Beginning (f. 2b): السلام ای سایه خورشید رب العالمین آسمان عز و تمکین آفتاب داد و دین
See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., vol. 13, p. 3306.

(4) Ff. 4a – 5b. [*Tuḥfat al-mulūk*] [تحفة الملوك]. A work in 40 chapters on ethics containing moral advices to kings by an unknown author¹¹. The copy is incomplete at the end.

Beginning (f. 4a): الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد واله اجمعین وسلم تسلیمًا کثیرًا اما بعد این کتاب مشتمل بر آنکه حکماء از کتب قدما اختیار گرداند ...

End (f. 5b): مرد مدرس آنچه نخرید سرمایه توحید بصیر بلندی جوی
See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2596, 4891) vol. 9, p. 1440, vol. 14, p. 3955. Vorozheykina, Opisanie, vol. 7, pp. 92-4, etc.

(5) *Rubā'īs* (رباعیات): Kamāl (ff. 5b).

(6) *Ghazals*: Anvarī (ff. 5b), Ḥusayn Tabrizī (ff. 7b), Kamāl (ff. 6a-7a).

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; polygraphic work: one of the copyists is Ḥabībullah; 34 folios; paper with laid lines; varying number of lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with the names of poets in red; lacking folios between ff. 16-17.

(1) F. 8a. A private letter.

(2) *Ghazals* of various poets. The names of the following poets are mentioned: 'Abd al-Vāsi' (ff. 26a – 28b), 'Alī Qulī Bīg (f. 13a), Amīd Ray (f. 19b), Amīr Barmī Hamadānī (f. 22b), Anvarī (f. 40a), Fuḏūlī (in Turkish, f. 40b), Ḥaztūnī (f. 16b), Khvājah Muḥammad Nīngar (f. 23a), Khunā'ī (f. 9a), Majīd Baylaqānī (ff. 20b, 23b - 26a), Muḥammad Ṣūfī (ff. 8b, 9a), Najīb al-Dīn Jarpādiqānī (ff. 18a – 19a), Vālihī Qumī (f. 16a), Zakī (f. 8b).

(3) *Rubā'īs* of various poets. The names of the following poets are mentioned: Āqā Raḏī Iṣfahānī (f. 29a), Bābā Faghānī (f. 9a), Fayḏī (f. 29a), Ghīyāṣ al-Dīn Maṣṣūr (f. 9a), Kamāl (ff. 40a), Khunā'ī (f. 9a), Malik Qumī (f. 29a), Muḥammad Bāqir Dāmād (f. 29a), Mīrzā Ghāzī (f. 29a), Naḏīrī (f. 29a), Sanā'ī (f. 29a), Vālihī (f. 29a).

(4) *Sāqī nāmāhs* by:

A. Ff. 9b – 13b. Khvājah Ḥusayn (خواجه حسین).

Beginning (f. 9b): بیا دل به خمخانه اهل راز بکس جام معر صورت گداز

B. Ff. 13b - 15b. Mullā Muḥammad Ṣūfī (ملا محمد صوفی).

Beginning (f. 13b): دلا دست بردار ازین گرد دار بمستی و دیوانگی سر برار

¹¹ The name of the author is missing. In some catalogues the work is ascribed to Jalāl al-Dīn Iṣfahānī (Fihrist-i kitābkhāna-yi Majlis-i Shawra-yi Millī, vol. 17, p. 156.), in others - to 'Abdallah Anṣārī (Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, p. 960, Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, p. 895).

C. Ff. 29b-30a. Malik Qumī (ملک قمی).

Beginning (f. 29b): خرابایم باده ناب گو بیا تا نیم حشیه آب گو

D. Ff. 31b-32b. Ḥakīm Partavī (حکیم پرتوی).

Beginning (f. 31b): بمستی بدر برده روزگار دلا پرده بردار از روی کار

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, p. 948.

E. Ff. 33a-34b. Ṭālib (طالب).

Beginning (f. 33a): سرم رابار شوری در کمین است که بیسوز دل اهم اتشین است

F. F. 41b. Ḥuhūrī. (ظهوری).

Beginning (f. 41b): ثناها میکنم ایزد پاک را ثریا ده طارم تاک را

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, p. 822, 824. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh... (4869, 4944), vol. 14, pp. 3903, 4054.

(5) Ff. 30b-31a. *Vīs va Rāmīn* (ویس و رامین). A passage from the *maṣnavī*.

Beginning (f. 30b): لبان او شکر دندان زگوهر سخن خون گوهر الوده شکر

(6) F. 35a. A copy of Shāh 'Abbās's decree addressed to Zū al-Fiqār Khān, dated A.H. 1013 (A.D. 1604/5)¹².

Title: صورت رقمی که نواب همیون شاه ۱۳ شهر ربیع الثانی سنة ۱۰۱۳ مرحوم ذوالفقار خان نوشته

(7) Ff. 35b – 38b. Sa'adī (سعدی), *Tarjī* (ترجیع).

Beginning (f. 35b): ای زلف تو هر چمن کمندی چشمت مگر شمه سحر بندی

(8) *Abyāt* by Ḥakīm Shafā'ī (ff. 38a, 39a), Jamāl al-Dīn 'Abd al-Razzāq (f. 41b), Rūdakī (f. 38b), Shahāb al-Dīn 'Abd al-Raḥman (f. 38a).

(9) f. 39a. A *qaṭ'a* about the date of victory over thieves by the scribe Ḥabībullah.

Title (f. 39a): تاریخ فتح دزدان لمحیره حبیب الله

Beginning (f. 39a): از قضای فلکی طایفه از دزدان در کمینگاه ستم دام بلا نهادند فتح دزدان

شه صاحبقران عباس ثانی که باد هفت اقلیمش مسخر

(10) F. 39b. Jāmī (جامی), *Tuḥfat al-Aḥrār* (تحفة الاحرار). An extract from Jāmī's *Tuḥfat al-Aḥrār*.

Beginning (f. 39b): شرحه اسباب ولایت علی صیغلی تبرک جعی و جلی

(11) F. 40a. The years of Shāh Isma'īl I's and Shāh Tahmāsb I's death in *abjad* numbers composed in verse.

F. 13a (in the margin). A note by later hand: در تاریخ دوازدهم شهر محرم الحرام هجری محمد کریم حسینی وارد نخجوان شدم که انشا الله بزودی از دوستانکام عدل مراد خود با ابوی ام مراجعت نمائیم. فی شهر محرم الحرام سنه ۱۸۰۶.

III. ANTHOLOGY

بیاض

Dated *Ṣafar* 12, A.H. 1051 (May 23, A.D. 1641) (f. 45a); *Jumādā* II 18, A.H. 1185 (September 28, A.D. 1771) (f. 104a); polygraphic work; one of the copyists is Qāsim 'Alī Mūsavī (45a); patron: 'Isā Mīr Muḥammad Ḥusayn Raḏī'allah; 71 folios; ff. 63a, 69a are blank; tinted (blue and yellowish) paper; the number of columns and lines to the page vary; written in *Nasta'liq* script; black ink with the names of the

¹² This document has been published: see Papazian H., *Matenadarani parskeren vaveragrere, Hrovartakner* (The Persian Documents of the Matenadaran, Decrees) vol. II, Yerevan, 1959, doc. I (in Armenian and Russian)).

poets in red; lacking folios between ff. 100-101, etc); some of the folios are disjoined from the spine; folios 98a-110b are damp stained.

The names of the following poets are mentioned:

(1) *Ghazals*: 'Alī Naqī (ff. 75a, 81b), 'Amīd Bukhārī (f. 56b), Amīr Khusrav (f. 71b), Aqdasī (f. 67a), Awḥadī (f. 66b), Fayzī (ff. 58b, 81b), Ḥājī Tāhīr Jarbadānī (f. 61b), Ḥakīm Ṭufaylī (f. 93a), Imāmverdī (f. 81b), Jamāl al-Dīn 'Abd al-Razzāq (f. 78a), Majzūb (f. 61b), Mīrzā Faṣīḥī (f. 93a), Muḥammad Šūfī (f. 68a), Qāzī Nūrī (f. 42a-43b), Sanā'ī (ff. 57a, 62a), Sarājah 'Alī Tikillū (f. 104b), Sha'nī Tikillū (f. 44a), Ṭāhīr (f. 70a), Ṭālib (f. 81b), Valī Dasht Bayāzī (f. 74a), Zāhīr Fāryābī (f. 83a).

(2) Extracts from the *maṣnavīs* by: 'Abdī (f. 49a), Abī Shāmlū (f. 108a), Amīr Khusrav Dihlavī's *Duvalrānī-i Khizr Khānī* (f. 44a), Aqdasī's *Sāqī nāmāh* (f. 101a), 'Aṭṭār (f. 68a), Bābā Ṭāhīr (f. 45a), Firdawsī (f. 50a), Hāshimī (f. 48b), Jāmī (f. 44b), Mīr 'Āqilī's *Farḥād va Shūrīn* (f. 90a), Mīr Ghīyās al-Dīn (f. 110b), Muḥammad Šūfī (f. 44b), Muḥtasham (f. 69b), Muḥammad Qulī Salīm (f. 88b), Niẓāmī (ff. 46a, 105a-107b), Sanā't's *Ḥadīqat al-Ḥaqīqat* (ff. 45a, 62ab), Shaykh Bahā al-Dīn Muḥammad (f. 49b), Vaḥshī (ff. 47b, 75a), Vālihī Qumī (f. 90b).

(3) *Qaṣīdas*: Anvarī (ff. 84a, 91a, 93b), Ḥakīm Zayn al-Dīn Azraqī (f. 63b), Jamāl al-Dīn 'Abd al-Razzāq (ff. 64b, 78a), Khāqānī (ff. 84b, 100a), Mushafaqī (f. 45b), Salmān (f. 102a).

(4) *Qaṭ'as*: Anvarī (f. 71a), Ḥājī Haravī (f. 71a).

(5) *Rubā'īs*: Abū al-Ḥasan Manjīk (f. 108a), Āzar (ff. 70a, 81b), Bahā al-Dīn (f. 69b), Muḥammad Qulī Salīm (f. 56b), Muṭahar Kāshmīrī (f. 68b), Qudratī (f. 81b), Vahmī (f. 68b), Valī Dasht Bayāzī (f. 68b).

(6) *Abyat*: Ṭāhīr (f. 70b), Zuhūrī (f. 70b).

(7) Ff. 42b-43a. A short review of the life and works of the 11th century poet Abū al-Ma'ālī Mas'ūd Sa'd Salmān.

Beginning (f. 42b):

ذکر اشعار ابو المعالی مسعود سعد سلمان...

Colophons: (f. 45a) اگر چه این مجموعه از رنجان خط مشکفام صاحب بیاض که بعضی از افراد او مفهوم است مشام جان ناظران معطر بود لیکن از انجا که کمال ذات سیادت صفات ملکی ملکات آصف آیات حضرت عالیجاه اشفاق و اخلاق دستگاه آفتاب فلک سیادت و افادت و وزارت اعیسی میر محمد حسین رفیع الله قدرة و عز شانه بود مخلص فدوی قاسمعلی الموسوی را باشارة آنچه ازین بیاض بیاض بود رخصت تحریر فرمود بدینجهه متاسی نمود. تحریراً فی ۱۲ شهر صفر ختم بالخیر الظفر سنه ۱۰۵۱.

در ۱۸ شهر جمیدی الثانی سنه ۱۱۸۵. (f. 104a)

Ownership notes: (f. 77a) امانت آخوند ملا مهدی است

Flyleaf (A) این مجموعه حقیقت از اول مال حقیر بود مفقود گذشته بود بعد از زمانی دیده و شناختمش حبذا یافته شده دوباره بمبلغی گرفتم مخلص... خلف دلسوز ایروانی ۱۲۹۶.

On the flyleaves are notes of birth and death, dated A.H. 1296 and A.H. 1308.

Seal (f. 100a): محمد

53

COLLECTION

مجموعه

MS 74 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* II 24, A.H. 1257 (August 13, A.D. 1841), A.H. 1260 (A.D. 1844); 22 folios; ff. 19a, 22ab are blank; white (ff. 1 - 14) and tinted (blue) (ff. 15-19) paper with laid lines and watermarks; 16,5x 22cm; 18 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; black ink; blue paper

42

pasteboard with red paper onlays in the shape of central mandorla and two pendants; damaged, repaired; the folios 14-19 were added in A.H. 1260, originally f. 20a was to follow f. 13b.

(1) F. 1ab. A fragment of MS on Arabic grammar.

(2) Ff. 2b-18a. Mīrzā Aḥmad Tabrīzī (میرزا احمد تبریزی), *Risālah al-Ṣūm* (رساله الصوم). Mīrzā Aḥmad Tabrīzī's treatise on the rules of fasting (*ṣūm*).

Beginning (f. 2b):

بسملة. حمد له. و این رساله مشتمل است بر مقدمه و چند فصل...

End (f. 18a):

صلوات الله علیه وآبائه وابنائہ الطیبین الطاهرین.

Colophons: (f. 18a) قد تمت رساله الشریفة فی یوم ثلاثا عشرين شهر ربیع الاول من شهور لوثی ذیل خیریت تحویل ترکی مطابق سنه ۱۲۶۰.

قد تمت هذه الرسالة الشریفة من تصانیف میرزا احمد مجتهد تبریزی در یوم سه شنبه ۲۴ شهر جمادی (f. 20a) الثانی سنه ۱۲۵۷.

(3) Ff. 19a-21b. Prognostications, prayers and divination.

Beginning (f. 19a): مخفی نخواهد بود که چون خواهی که استخاره کنی بر کلام خدا پس اختیار کن ساعتی را که صلاح باشد...

Seal (f. 20a): عیسی

54

MUKĀTIBĀT

مکاتبات

MS 75 (C.A.S.M).

Undated; 20 folios; paper; 16 x 22 cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Correspondence between the Ottoman and Persian governments in 1858-1859 concerning the boundary of the two countries in the Makū region and the migrations of the Kurdish tribes Zīlānī, Jalālī and Ḥaydārānlū.

The titles of the letters are:

سواد عریضة سرکار امین الدوله و وزیر دول خارجه و سردار کل در ۱۴ شهر ذی قعدة الحرام ۱۲۷۵ نوشته شده. (f. 1b)

بسرکار امین الدوله و وزیر دول خارجه در ۱۴ شهر شوال نوشته شده. (f. 3b)

سواد عریضة سرکار خداوند گاری امین الدوله و وزیر دول خارجه کاغذ اول فی ۹ شهر شوال نوشته شده. (f. 3b)

سواد عریضة سرکار امین الدوله و وزیر دول خارجه که در ۱۴ ذی قعدة نوشته شده است. (f. 4b)

سواد عریضة امین الدوله و وزیر دول خارجه نوشته شده ۴ شهر محرم الحرام. (f. 6b)

سواد کاغذ امین الدوله معادل الوزرا و وزیر دول خارجه و سردار کل. (f. 8a)

سواد عریضة سرکار خداوند گاری امین الدوله در ۲ شهر محرم الحرام ۱۲۷۶ نوشته شده. (f. 8b)

سواد عریضة سرکار خداوند گاری سردار کل رزم مجده العالی بتاريخ ۱۴ شهر ذی قعدة الحرام ۱۲۷۵ نوشته شده. (f. 9a)

سواد کاغذ سرکار خداوند گاری سردار کل رزم مجده العالی فی ۲ شهر ذی الحجه الحرام سنه ۱۲۷۵ نوشته شده. (f. 10b)

سواد کاغذی که سردار خداوند گاری سردار کل روم حمزه العالی نوشته شده است. (f. 12a)

سواد عریضة سردار کل که در ۲۰ شهر ذی حجه الحرام قلمی شد. (f. 12b)

سواد عریضة سردار کل که در ۵ شهر محرم الحرام نوشته شده. (f. 13b)

سواد عریضة سرکار خداوند گاری سردار کل فی ۶ شهر محرم الحرام نوشته شده. (f. 14b)

سواد عریضة سرکار خداوند گاری سردار کل فی ۲۲ شهر ذی قعدة الحرام نوشته شده. (f. 15b)

43

فهرست مطالب که بنظر فرقی می آید باعث اباده است اینست که عرض مسکنه با بعد ازان چه طور کند بهم (f. 16a) موقوف است بالتفات و مرحمت سرکار بندگان عالی.

سواد عریضة سرکار سردار کل که ۴ شهر محرم الحرام نوشته شده ۱۲۷۶. (f. 17a)

سواد عریضة سردار کل که ۴ شهر محرم الحرام نوشته شده. (f. 17b)

سواد کاغذ سرکار خداوندگاری سردار کل روم حمزه العالی. (f. 19a)

سواد رقمه سرکار خداوندگاری سردار کل روم مجده العالی بتاریخ شهر ذی حجه الحرام. (f. 19b)

سواد کاغذ معاون الوزرا فی یوم پنجشنبه پنجم شهر ذی الحجه الحرام. (f. 20a)

سواد کاغذ معاون الوزرا که در ۴ شهر محرم الحرام ۱۲۷۶ نوشته شده است. (f. 20b)

55

COLLECTION

مجموعه

MS 82 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 265 folios; 15,5 x 21,5 cm; two covers attached to one another: the old cover is of brown leather and the new - of paper, two flyleaves at the end.

I. JĀMI' AL-ĀYĀT WA JĀMI' AL-AKHBĀR

جامع الآيات و جامع الاخبار

In Arabic; dated *Zī Hajjah* 29, A.H. 1257 (February 11, A.D. 1841); edited and copied by Aḥmad al-Ḥusaynī; 127 folios; ff. 72b-74b are blank; wove paper; 13 lines to the page written in *Nasta'liq*, *Naskh* scripts; black ink with rubrication and interocations from the Qurān in red.

Ff. 1b-127b. A collection of Qurānic verses and historical accounts collected from the works of wellknown theologians.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله الاول بلا ادل والاخر بلا آخر يكون بعده الذي قصرت عن رؤيته ابصار الناظرين وعجزتني عن نعته اوهام الواصفين ...

Colophon (f. 127b): تمت كتاب جامع الاخبار بعون الملك القلام هر كه خواهد دعا طمع دارم زانكه من بنده گنهكار في بيست و نهم ذى حجه الحرام سنه ۱۲۵۷. انا المصحح احمد الحسيني.

II. A TREATISE ON ISLAMIC THEOLOGY AND JURISPRUDENCE

رساله در علم دين و فقه

In Persian and Arabic; undated; 138 folios, ff. 128b, 129b, 130b-137b, 138b, 140ab, 142ab, 143b, 144b-145b, 146b-152b, 154b-155b, 159b, 162b, 163b, 164b, 167b-169b, 170b, 172ab, 177b, 178b, 179b-180b, 181b, 183b, 184b, 187b, 188b, 189b, 193b-194b, 196b, 198b, 201b, 204b, 206b-208b, 212b, 214b, 215b-216b, 218b, 219b-223b, 229b-234b, 236b-237b, 243a-267b are blank, on some of the folios (like f. 155a) only the titles are written; paper with watermarks GM; varying number of lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication.

Ff. 128a – 242a. An anonymous work on Shiite theology and law based on the Qurān and *hadīses*. It deals with religious themes concerning monotheism, prophets, Caliph 'Alī and Shiite Imāms, justice,

44

في العدل, (f. 129a) في التوحيد, (f. 128a) في اثبات الصانع, (f. 128a) في اخلاص, (f. 128a) في التوحيد, (f. 129a) في العدل, (f. 130a) في مخلقت النفسى والهوى قال الله تعالى, (f. 138a) في الامانت, (f. 132a) في الامامة, (f. 131a) في النبوة, (f. 142a) في فضائل الحسن, في فضائل الحسين, (f. 141a) في فضائل امير المؤمنين, (f. 139a) في سورة النازعات في فضائل امام, (f. 146a) في فضائل ال ۴, (f. 145a) في فضائل امام محمد باقر, (f. 144a) في فضائل على بن الحسين في فضائل, (f. 152a) في فضائل القايم, (f. 151a) في فضائل حسن العسكري, في فضائل محمد بن على, (f. 147a) في موسى (f. 157a) في العالم, (f. 156a) في العلم, (f. 155a) في الاسلام, (f. 154a) في الايمان, (f. 153a) في الشيعة (f. 163a) في التهليل, (f. 162a) في فضيلة السورة, (f. 161a) في فضيلة الحمد, (f. 160a) في فضيلة بسم الله, (f. 159a) في السواك, (f. 167a) في التوبه, (f. 166a) في الاستغفار, (f. 165a) في الصلوة على اكبر, (f. 164a) في التسبيح (f. 172a) في فضائل صلوة الليل, (f. 171a) في اوقات الصلوة, (f. 169a) في الوضوء, (f. 168a) في فضيلة المساجد, (f. 177a) في صلوة الجماعة, (f. 175a) في كيفية الصلوة, (f. 174a) في تارك الصلوة, (f. 173a) في الجهاد, (f. 182a) في الحج, (f. 181a) في الصوم, (f. 180a) في الزكوة, (f. 179a) في الجمعة, (f. 178a) في السلام, (f. 187a) في صدقة, (f. 186a) في المومن, (f. 185a) في حقوق الوالدين, (f. 184a) في بر الوالدين (f. 193a) في صلة الرحم, (f. 192a) في الاولاد, (f. 191a) في التزويج, (f. 190a) في اللسان, (f. 189a) في النظر (f. 198a) في الاخلاص, (f. 197a) في الرجاء, (f. 196a) في الخوف, (f. 195a) في الاخلاق, (f. 194a) في الاذن (f. 206a) في السخاء, (f. 205a) في الفقر, (f. 202a) في التوكل, (f. 201a) في كظم القبط, (f. 200a) في الزهد, (f. 199a) في كسب الحلال, (f. 212a) في السواك, (f. 211a) في الشكر, (f. 209a) في الاخوان, (f. 207a) في الرزق (f. 218a) في الغيبة, (f. 217a) في الحسد, (f. 216a) في رد المظلم, (f. 215a) في الظلم, (f. 214a) في الصدق والكذب في ذكر, (f. 238a) في ذكر الدنيا, (f. 235a) في الصراط, (f. 228a) في القيمة, (f. 224a) في صفة الجنة, (f. 219a) في الريا (f. 241a) في الخمر والريا

Beginning (f. 128a):

في اثبات لصانع ابو الا رجاء. از حضرت ۴ استفاده دليل بر حدوث عالم نمود...

End (f. 242b):

از اين شيوه سخن بسيار در زبان قلم می آمد.

56

JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

يوسف وزليخا

MS 85 (C.A.S.M).

Ūlūkhānī; dated A.H. 1259 (A.D. 1843); copied by Mīrzā Muḥammad b. Mashhadī 'Alī; 122 folios; paper; 16,5 x 21,5cm; 16-17 lines to the page written in mixed script and arranged in two columns; black ink with rubrication; black leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp spotted.

Nūr al-Dīn 'Abd al-Raḥman Jāmī's poem *Yūsuf va Zulaykhā* included in his *Haft Awrang*.

Beginning (f. 1b): بسملة، الهی غنچه امید بگشای کلی از روضه جاوید به نمای

End (f. 121a): زبان را گوشمال خاموشی ده که هست از هرچه گویی خاموشی ده.

Colophon (f. 121a): تمت الكتاب بعون المنة الله الملك الله الوهاب در يوم سه شنبه در غره شهر ربیع الثاني نزدیک بعصر تنگ سنه ۱۲۵۹ کاتبه الحقیر الفقیر ساقی کتور.. میرزا محمد ولد مشهدی علی ساکن قرية اولوخانلو.

Seal (f. 121b): الراجي الى الله عبده ميرزا محمد

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 645, 648-9. Browne, Persian manuscripts, p. 355-58, etc.

45

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرابادی
DURRAH-I NĀDIRAH

درة نادره

MS 86 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1260 (A.D. 1844); copied by 'Azīm Qarājādāghī; 74 folios; paper; 17 x 21,5cm, 14 lines to the page written in *Naṣṭā'īq* script; black ink with subtitles in the upper margin of the pages; interlinear and marginal commentaries; black paper cover over paper pasteboard with a cloth spine; two flyleaves at the end.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 74a) MS 7.

Colophon (f. 74a): تم باليمن والسعادة حرره عظیم قراجه داغی شاگرد جناب فضایل مآب علامی فهامی استاد الکل والکل آقا میرزا محمد حسین زند عمره ای نام تو آرایش عنان کلام وی باد تو آسایش هر بی آرام در خیر امکان تصور هر گز بی نام تو آغان نگیرد انجام سنه ۱۲۶۰.

ANTHOLOGY

بیاض

MS 87 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1219 (A.D. 1804/5); 179 folios; thick tinted (blue) paper; 16 x 21,5cm; varying numbers of lines to the page written in *Shikastah Nasta'īq* script, arranged in one and two columns; black ink with the names of poets in red; brown leather binding with blind stamped central mandorla and blue paper doublure; two flyleaves at the beginning.

A collection of *qaṣīdas*, *ghazals* and *lughazes* by the following poets: 'Abd al-Vāsī' Jabalī (ff. 56a, 58b, 73b, 84b, 157a), Adīb Ṣābir Tirmidī (f. 72a), Āhī Jaghatā'ī (f. 79b), 'Alī Naqī (f. 165b), Anvarī (f. 5a), Āqā Muḥammad Bāqir Vafā'ī (f. 173b), 'Āshiq (f. 171b), Awḥadī Marāghah (f. 89a), Badī'ī Tabrīzī (76b), Bayram Khān Bahārlū (f. 143a), Darvīsh Majīd Ṭāliqānī (ff. 152b, 157b), Fakhrī Qazvīnī (f. 145b), Falakī Shīrvānī (ff. 78a, 143a), Firdawsī (f. 141b) Ḥājī Luṭf 'Alī Bīg Āzar Bīkdīl (ff. 100b, 123a-124b, 147b), Ḥāfiz (ff. 165b, 166b), Ḥakīm Awḥadī (f. 5a), Halālī Jaghatā'ī (ff. 84a, 142b), Ḥātam Kāshānī (f. 86b), Hātif Iṣfahānī (f. 149a), Ḥazītūnī (f. 54b), Hijrā Tafriṣhī (f. 155a), 'Iz al-Dīn Shīrvānī (ff. 61a, 67b), Jāmī (f. 163a), Kamāl (f. 161a, 139a, 164b), Khāqānī (f. 36b), Khazīn Lāhījī (f. 154a), Lāmi' Jurjānī (f. 84b), Mahdī Bīg Asbarlū (f. 158b), Majid Hamgar (f. 140b), Malik (f. 66b), Manūchihr Shaṣtkallah (f. 139b), Mīr Samarqandī (f. 65b), Mīr Sanjār Kāshānī (f. 83a), Mīrzā Faḥallāh (f. 60a), Muḥtasham Kāshānī (ff. 46a, 161a), Mushtāq Iṣfahānī (ff. 76a, 81b, 85a, 143b, 171b, 175a), Nāṣir Khusrav (f. 64a), Niẓām Astarābādī (f. 44a), Rafīq Iṣfahānī (f. 149b, 157a), Rashīd Vaṭvāṭ (f. 82a), (Ustād 'Aṭāallah) Rāzī (f. 81a), Sa'adī (ff. 1b, 160b, 165b, 166a, 170a, 173b), Ṣabā Qamarī (f. 152b), Salmān Sāvujī (ff. 28a, 60a, 81b), Sanā'ī (f. 64b), Sarāj al-Dīn Qamarī (f. 59b), Sayyid Rāzī (f. 79a), Sayyid Zū al-fiqār (f. 81b), Shahāb al-Dīn Ghaznavī (f. 81b), Shāh Ṭāhir (f. 55b), Sha'nī Tikillū (f. 87b), Sharāb 'Āmirī (f. 68b), Sharaf Jahān (f. 65b), Shu'lah Iṣfahānī (ff. 69b, 137b, 143a, 150a), Ṭabīb Iṣfahānī (ff. 153a, 155a), Tufaylī (f. 59b), 'Ubayd Zākānī (f. 65a), Umīd Tihrānī (ff. 74b, 75b, 88b), 'Unsurī Balkhī (ff. 68a, 74b,

76a), 'Urfī Shīrāzī (f. 91b), Vaḥshī Ufuqī (f. 52a), Valī Dasht Bayāzī (f. 85b), Ṣahīr al-Dīn Fāryābī (f. 16a).

تمت الحمد لله سنة ۱۲۱۹. Colophon (f. 173a):

On ff. 123a-124b *bayts* corresponding to some dates in *abjad* numbers:

f. 123a تاریخ عروسی ابو الفتح خان زند من کلام آذربیکدلی

f. 124a تاریخ مسجدی که در شیراز کریم خان زند بنا کرده بود من کلام آذر ۱۱۸۵

f. 124b تاریخ وفات کریم خان زند جلوس ابو الفتح خان پسر او من کلام آذر

f. 124b تاریخ قتل رشید بیک و جهانگیر خان افشار من کلام آذر

F. 137b. Shu'la Isfahanī, *Lughaz*. لغز باسم شمشیر من کلام شعلة اصفهانی.

BAHĀ AL-DĪN MUḤAMMAD B. ḤUSAYN 'ĀMILĪ

بها. الدین محمد بن حسین عاملی

JĀMĪ'-I 'ABBĀSĪ

جامع عباسی

MS 88 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1254 (A.D. 1838/9); 144 folios; paper with laid and chain lines; 15 x 21cm; 14 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and underlining in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with two fillets, and white paper doublure; one flyleaf at the end; ink stained.

The *Jāmi'-i 'Abbāsī* was Shaykh Bahā'ī's (Bahā al-Dīn Muḥammad b. Ḥusayn 'Āmilī A.D. 1546/7-1620/1) popular work on Shi'i jurisprudence. It was interrupted in A.H. 1030 by the author's death.

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على اشرف الاولين والآخرين ...

End (f. 144b): بعضی برانند که درینوقت کل مبلغ که وجه اجاره است

Colophon (f. 144b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب سنة ۱۲۵۴.

See other copies: Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. I, p. 25. Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. I, pp. 1391-2. Persische Handschriften, t. I, p. 289. Pertsch, *Verzeichnis*, p. 250-1, etc.

HĀFĪZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 89 (C.A.S.M).

Undated; 89 folios; Eastern paper with laid and chain lines; 15,5 x 22cm; 12-13 lines to the page written in *Shikastah-Nasta'īq* and arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with a frame of fillets and white paper doublure; a burned hole on the first folio, the last folio is disjoined from the spine.

Ḥāfiz-i Shīrāzī, originally called Shams al-Dīn Muḥammad b. Kamāl al-Dīn, is considered the greatest Persian lyric poet of the 14th century. The MS contains the following works:

I. Ff. 1b-86b. *Ghazals*.

Beginning (f. 1b): بسملة، الايا ايها الساقى ادر كاسا وناولها كه عشق اسان نمود اول ولي افتاد مشكلها

II. Ff. 87a-88a. *Qaṭas*.

Beginning (f. 87a): ساقيا باده كه اكسير حياتست بيار باتق خاكي ماعين يقاگرداني

III. Ff. 88ab. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 88a): ايام سيا بست سراشا اوشين هر غزوة نهب خراب اولين

End (f. 88b): يك آدم دمساز ندارم نفسى يك همدم همنشين ندارم جز غم.

Colophon (f. 88b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.

F. 89a. Scribbling.

F. 89b. Numerous stampings of two seals: ... يا على and عبد الراجي محمد على

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 627-8. Browne, Persian manuscripts, p. 346. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, pp. 721-8.

61

COLLECTION

مجموعه

MS 92 (C.A.S.M).

The MS is a palimpsest; undated; polygraphic work: one of the copyists is 'Abd al- Razzāq Dunbulī; 40 folios, ff. 1a, 6b-8b, 12a, 14a-b, 19a-40b are erased and blank; thick paper (ff. 19a-b are gold sprinkled); 14,5 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* (the former text) and *Shikastah Nasta'liq* (the new text) scripts arranged in one and two columns separated with horizontal and diagonal lines; black ink; ff. 1b-2a have decorated borders and interlinear gilding; red leather binding with a frame of fillets and a running pattern; 8 flyleaves at the beginning and 8 at the end; repaired; on f. 15b the written part is badly damaged from humidity.

The original text has been partially erased and left blank or overwritten in the 19th century.

I. The former text:

KAMĀL

كمال

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبی از دیوان

The original text is left undamaged on ff. 11ab, 12b, 13ab and contains the *ghazals* of Kamāl.

II. The new text:

COLLECTION (JĀMI' JAMĪ')

مجموعه (جامع جميع)

(1) Ff. 1b-2a. A praise of God in verse.

Beginning (f. 1b): بسملة، در آغاز حمد تولى ذو الجلال من وکلک ودل هر سه گشتیم لال

(2) F. 2b, in the margin. Sa'adī, *qaṣida*. A panegyric devoted to 'Alā al-Dīn Juvaynī.

Beginning: بسملة، اگر مطالعه خواهد کسی بهشت برین را بیا مطالعه کن نو بهار روی زمین را شکفت بیست که از گل و نسرين همان که صورت آدم کند بیلاله طین را...

48

(3) F. 2b, in the centre. A preface in prose.

Beginning: محافل فضل و افضال و صدر نشینان صفة فهم و کمال ... که چون جامع مجموعه بواسطه تصاریف زمان و گردش دوران در اوان صبی از وطن مالوف بشهر شیراز ... افتادم و از انجا باصفهان ...

(4) Ff. 3a-10b. Moral advices and tales in prose and verse. The names of the following authors are mentioned: Ahlī Shīrāzī (8b), Bābā Afzālī (5ab), Bīstāmī (4a), Ghazālī (5a), Ḥaydar Mu'ammāyī (8b), Khāqānī (5b), Nāzī (5b, 8b), Ṣā'ib (10b).

(5) f. 5a, in Arabic. Platon (افلاطون), proverbs (قال).

F. 13a, in the margin. Note by Ḥasan 'Alī stating that the copyist of the MS was his uncle 'Abd al-Razzāq Bīg Dunbulī and that the book's ownership was transferred to him by 'Alī Āqā:

این اوراق خط مرحوم مغفور آقای عبد الرزاق بیک دنبلی است که جامع جمیع کمالات صورت و معنوی بوده اند رحمة الله علیه حرره العبد الاقل حسنعلی.

مخدوم گرامی علی اقا حفظه الله تعالی این اوراق را برسم هدیه بجهة این خاکسار آورده بودند بی انصافی دانستم که خط عموی بزرگوار ایشانرا از خانواده ایشان دور کنم لهذا بیکورق از آنها کفایت کرده مابقی را بخودشان سپار کردم. حرر فی شهر رجب المرجب ۱۲۷۵.

62

MĪR SAYYID 'ALĪ ṬABĀṬABĀ'Ī

میر سید علی طباطبائی

RISĀLAH-I ĀYAT

رساله آیت

MS 93 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' II* 12, A.H. 1233 (February 19, A.D. 1818); 107 folios; paper; 15 x 20,5cm; 18 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; tooled black leather flexicover with orange paper doublure.

A collection of extracts in five chapters (باب) from Mīr Sayyid 'Alī Ṭabāṭabā'ī's (d. A.H. 1231 (A.D. 1815/6) *fatwā's* on purity (طهارت), praying and blessing (نماز، صلوة)، zakat (زکوة)، fasting (صوم) and the tax of the fifth part (خمس).

Title (f. 1b): این کتاب رساله آیت از آیاتی و سیادت پناه میر سید علی دامه ظلّه العالی طباطبائی

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام [sic] علی خیر خلقه محمد واله اجمعین

End (f. 107a): هرگاه بمن باشد این بود مسایل ماخوذه از فتاوی جناب سیدتی و استادتی و آیاتی پناه میر سید علی دام ظلّه العالی در فروغ که جهت برادران دینی در احکام مهم عبادات جمع آوری گردید.

Colophon (f. 107a): بعون الله تعالی در تاریخ دوازدهم ربیع الثانی من الشهور [sic] سنه ۱۲۳۳.

63

COLLECTION

مجموعه

MS 95 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 78 folios; 16 x 21 cm; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

49

I. NARRATIONS

روایات

In Persian; dated *Zī Hajjah*, A.H. 1253 (February 26 – March 27, A.D. 1838); polygraphic work; 36 folios; ff. 1a, 26b are blank; thick paper with laid and chain lines; 15 lines to the page written in *Naskh* script; black ink.

Ff. 1b–36b. Narrations about Prophet Muḥammad's life.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على اشرف الاولين والاخرين محمد عليهم اجمعين
چون درین کتاب مذکور میشود که در شهر جهودان مردی بود عبد الله نام...

End (f. 36b): و ایضا باید دانست که آبا رسول خدا تا آدم علیهم السلام همگی مسلمان و صالح و اوصیا انبیا بوده‌اند
و قول بکفرانها و همچنین کفرآباء سایر انبیا عظیم الشان باطل و عاطل است و این از جمله...

Colophon (f. 26a): تمت الكتاب في ٢٠ شهر ذي حجة الحرام سنة ١٢٥٣.

II. RISĀLAH DAR BAYĀN-I BA'ZĪ SĪGHA'HĀ

رساله در بیان بعضی صیغها

In Persian; dated A.H. 1235 (A.D. 1819/20); 10 folios; tinted (blue) paper; 25 x 21,5; 16 lines to the page written in *Naskh* script; black ink.

(1) F. 37a, in Persian. *Bayts*.

(2) Ff. 37b–46a. A treatise on Arabic grammar by an unknown author.

Beginning (f. 37b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين واله اجمعين اما بعد بدانکه
این رساله ایست در بیان بعضی صیغهای است که دور بذهن میآید...

End (f. 46a): چون امر بنا کنند تا که حرف مضارع بود انداختند پا که لام الفعل است بصوب جز می بیفتد و شود.

Colophon (f. 46a): تمام شد سنه ١٢٣٥.

(3) F. 46b. Calculations in *sīyāq* numbers.

III. PROSODY

عروض

A bifolium with text in Persian; undated; thick paper; varying number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink.

Ff. 47a–48b. An extract from unknown work on prosody.

Beginning (f. 47a): تضمین عبارت از آنست که شاعر شعر غیر را در ضمن شعر... مذکور سازد خواه یم ثبت باشد زیاد
خواه مصراع باشد خواه کمتر...

End (f. 48b): و انواع اشاراتی بکار رفته عقول فصحا در ان متحیر است و خواهیم آن در غایت حسن و نهایت کماست.

IV. COLLECTION

مجموعه

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; 22 folios; ff. 49a, 71a-b are blank; (I) 11 lines to the page; (II) 16-17 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red.

(1) Ff. 49b-67a, in Arabic. Ibn Abū al-Ḥadīd al-'Alavīyah (ابن ابو الحديد العلويه) 7 *qaṣā'id* (سبعه) هذه قصايد سبعة العلويه ابن ابو الحديد في ذكر فتح خيبر (قصايد). The *qaṣīdas* are devoted to the victory of Muslims at Khaybar in A.D. 629.

Title (f. 49b): هذه قصايد سبعة العلويه ابن ابو الحديد في ذكر فتح خيبر

Beginning (f. 49b): الا ان نجد المجد ابيض ملحوب ولكن جم المحالك مرهوب

(2) Ff. 67b-70a, in Persian. *Lughat-i Badī'ī* (لغت بدیعی). See about the work and its beginning MS 47, I.

End (f. 70a): تا بود از روزگارش ازوی این نام نشان ساز سیراتش الهی در میان انس و جان

تمت الكتاب بعون الوهاب

Seal (ff. 49b, 67a): ١٢٥٥ یا قاسم الازراق

V. COLLECTION

مجموعه

Dated A.H. 1231 (A.D. 1815/1816) (1), A.H. 1232 (A.D. 1816/7) (2); 8 folios; f. 72a is blank; paper with laid lines and watermarks; 17 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; the folios are repaired at the edges.

(1) Ff. 72b-75a. Abū al-Qāsim al-Qārī (ابو القاسم القاری), *La'īlī* (لالی) (or لؤلؤیه). A treatise on the rules of Qurān reading written in 1651 by Abū al-Qāsim Qārī (d. 1672/3). The work consists of 87 *abyāt*. The full title of the work is *Naẓm al-la'īlī fī tajwīd kalam l-muta'alī*.

Beginning (f. 72b): بسملة، ای کلام از انتظام نام ذاتت در نظام وی ز شهر شکرین شکرین بکام

End (f. 75a): بعد اهدای دعای ازدیاد عمر شاه ناظم امیر الحمد و سورة یاد آرگاه

Colophon (f. 75a): تمت الكتاب بعون الوهاب سنة ١٢٣١.

See other copies: Storey, vol. 1, p. 222. *Fihrist-i kitābhāna-yi markazi-yi dānishgāh*..., (2839, 3091).

(2) Ff. 75a–78b. A treatise on pauses during Qurān reading in three parts (مقصد) by an unknown author.

Beginning (f. 75a): بدانکه وقف در لغت ایستادن و بریدن است و در آنجا سه مقصد است...

End (f. 78b): الاستاد الكامل فرا گرفته باشد پس احتیاط تمام باید کرد که تا در حین تلاوت لحنی واقع نشود تا در خواندن قران ماجور و مثاب باشد.

Colophon (f. 78b): والله الهادی الی الثواب سنة ١٢٣٢. ولدی.

Seal (f. 78b): عبده الراجی حسن محمد

64

'ALĪ AFẒAL B. MUḤAMMAD AMĪN QĀṬI' QAZVĪNĪ

علی افضل بن محمد امین قاطع قزوینی

MANĀFI'-I AFẒALIYAH

منافع افضلیه

MS 97 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 9, A.H. 1280 (January 19, A.D. 1864); copied by 'Abd al-Ṣamad b. Muḥammad Ḥasan; 126 folios; paper; 14 x 21 cm; 14 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; tooled black leather flexicover with white paper doublure.

'Alī Afzal b. Muḥammad Amīn Qāṭi' Qazvīnī's work on medicine was written in A.H. 1051 (A.D. 1641/2). It consists of a foreword (فاتحة), thirty chapters (منفعت) and an epilogue (خاتمة).

Title (f. 1b):

Beginning (f. 1b): بسملة الحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد واله اجمعين ... وبعد چنین گوید اقل الاقلین علی افضل طبیب بن محمد امین قزوینی المشهور بقاطع ...

End (f. 126b, in the margin): تریاک وزعفران و صندل سرخ پوش در بندنی با آب جار بموضع دخل طلا نمایند.

Colophon (f. 126b): تمت الكتاب بعون الله تعالى في شب نهم شهر شعبان المعظم سنة ١٢٨٠ يد اقل العباد عبد الصمد ابن محمد حسن.

See other copies: Munzavī, Fihristvārah, v. 5, p. 3731-2, Fihrist-i kitābhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2546), vol. 9, p. 1341, etc.

65

COLLECTION

مجموعه

MS 98 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Arabic and Turkish; dated *Shawwāl*, A.H. 1252 (January, A.D. 1837) (3), *Rabī' II* 11, A.H. 1255 (June 24, A.D. 1839) (8); polygraphic work; 157 folios (has also other foliation with Arabic numerals: ١٤٧-١ corresponding to 1-158); ff. 1a, 40b, 62b – 63a, 111a – 120b, 137a – 157b are blank; paper; 13 x 21,5 cm; varied number of lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts, black ink; entire text set within a complex frame (red, black); contemporary brown artificial leather binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1b-39b, in Persian. *Ziyā' al-īqān va jalā' al-iz'ān va jinān al-īmān* (ضياء الايقان و جلا لاذعان). An anonymous Persian translation of the first part of Muḥammad b. Ya'qub Ibrāhīm Kalīmī's *Al-Kāfī* on Shīah traditions (*hadīses*).

A title (by a later hand) (f. 1b): هذا كتاب نصره الناظرين

Beginning (f. 1b): بسملة، سپاس رزین اساس مبدعی راست که احمد مصطفی را برای هدایت خلق آفرید...

End (f. 39b): ایشان که نهاده بودند انرا در جای نمازهای خود که چون فارغ می شدند از نماز میدیدند آنرا.

(2) Ff. 3a-39b, 41a, (in the upper margin), in Arabic. Muḥammad b. Ya'qub Kalīmī (محمد بن یعقوب), *Al-Kāfī* [الكافی], (الکلینی).

Beginning (f. 3a): بسملة. محمد بن یعقوب الکلینی قال حدثنی علی بن ابراهیم عن ابيه عن بن فضاله عن حفص المودن عن عبي عبد الله عليه السلام و...

End (f. 39b): لا يتبعنا عبد ابد الا احبه والله لا يدع احد اتباعنا ابد الا يفضنا ولا والله لا ييغضنا احد ابد الا اعصى الله ومن مات عاصي لله اخزاه الله واكبه على وجهه في النار والحمد لله رب العالمين وسلم تسليما كثيرا كثيرا

(3) Ff. 41b-62a, in Persian. Mīrzā Muḥammad Khalaf (میرزا محمد خلف), *Risālah al-Badiyyā* (رساله). A treatise on religious tenets and arguments of the authors of *hadīses* in five chapters (فصل). (البدی)

Beginning (f. 41b): الحمد لله الذي منير النور من الظلام والصلوة [sic] على محمد سيد الانام اما بعد اين مختصریست: در بیان تحقیق مسلک محدثین واجتهادین ...

End (f. 62a): اینست خلاصه مضمون بعضی فقرات کلام انحضرت وانحدث بطوله در رساله المحکم والمتسایه موجودات: وحقا فقط این یک حدیث برای ابطال رغم اهل اجتهاد کافی است.

Colophon (f. 62a): قد وقع الفراغ من هذا المختصر بالاستعجال ومع شتت الحال وتورع البال في اواخر شهر شوال سنة ١٢٥٢ من الهجرة النبويه على باخره واله الف الف الصلوة والتحية من كلام ميرزا محمد خلف وراتبه على ودوام.

52

(4) Ff. 63b – 109b, in Persian. Muḥammad Bāqir Majlisī (محمد باقر مجلسی), The translation of three *hadīses* (ترجمة سه حدیث).

Beginning (f. 63b): بسملة، الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الوري اما بعد اين رساله ايست در ترجمه بعضی از احاديث شريفه ...

End (f. 108b): شايد هدايت يابد يا حجت براو تمام تر گردد والله يعلم حقايق الامور وهو الهادي ابي سوا السبيل تمام شد.

(5) F. 64a, (in the margin), in Persian. Naṣīr al-Dīn Ṭūsī (نصير الدين طوسي), The Names of Imāms (اسامي حضرات ائمه). A work ascribed to Naṣīr al-Dīn Ṭūsī, where the numeral value of the names of Shiite Imams in *abjad* numbers are presented.

Beginning (f. 64a): بسملة، اسامي حضرات اييمه معصومين عليهم الصلوة از ابه نظير خواجه نصير الدين طوسي استخراج نموده ...

End (f. 64a): ايمن ١٠٢، اسلام ١٣٢.

(6) Ff. 64b-65a (in the margin), in Persian. *Mu'ammās* by different authors with the names of Shiite Imāms and their numeral value in *abjad* numbers.

Beginning (f. 64b): معما باسم ان سرور. چشم بگشا زلف نكن خانمن بهر نسكين دل بزبان من ...

End (65a): اهل الله ١٠٢، اصحاب على ٢١٣، اصحاب يمين ٢١٢.

(7) F. 110ab, in Arabic with interlinear Persian and Turkish translation. 'Alī B. Abī Ṭālib (علي بن ابي), [Twelve advices] [دوازده كلمه], (طالب).

Beginning in Arabic (f. 110a): بسملة، روى عن امير المؤمنين علي بن ابي طالب عليه السلام انه قال اخترت من التوريت اثني عشر كلمة ونقل بها الى العربية ...

Beginning in Persian (f. 110a): روايت کرده شده است از پدر سنگ او فرمود که اخبار کردم من از نوريت دوازده كلمه و نقل کردم انها را بعربی ...

(8) Ff. 121a – 136b, in Persian and Arabic. Mawlavī Ḥusayn 'Alī Khālaf (مولوی حسین علی خالف), *Tabsirat al-Munāzirīn* (تبصرة المناظرين). Commentaries on the Imāmite doctrine based on esoteric (*Bāṭinī*) and exoteric (*Zāhirī*) interpretations of Islamic revelation.

Beginning (f. 121a): بسملة، حمدا لمن من على العباد بالمعرفة الفطرية ولم يكلفهم الا ما وسعته الطاقة البشرية... اين سطرى چند است در بيان منتهاج اهل حديث از فرقه اماميه که موسوم اند باهل علم و يقين ...

End (f. 136b): تمت الرساله فرق بين طريقه الاخبار والاصول از عبد ظلوم وجهول ورقه الله اقتضاء عتره الرسول في الفروع والاصول ووقاة يد متعسف صاحب الكلام الفضول ومع قوله القبول لدى ذوي العقول امين امين.

Colophon (f. 136b): تمام شد بتاريخ يازدهم ماه ربيع الثاني روز سه شنبه سنه ١٢٥٥ هجرى مقام الكورساله مسمى تبصرة المناظرين من كلام مولوى حسين عليخالف حبيب مرحوم ومغفور.

66

COLLECTION

مجموعه

MS 99 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1224 (A.D. 1809/10) (1); copied by Muḥammad Qarābāghī (1); 42 folios; paper; 15,5 x 21,7cm; 13 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script (1), and 14-15 lines to the page in *Shikastah* scripts (2), arranged in one and two columns; entire text set within a complex frame (green, black); black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso page; incomplete at the beginning; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; repaired; incomplete at the beginning.

53

(1) Ff. 1a – 30a. [Hātifi] [هاتفی], [Laylī va Majnūn] [لیلی و مجنون]. The poem is incomplete at the beginning.

Beginning (f. 1a): صد بار قزوم آزمودی بنگر که چه سعی نمودی
End (f. 30a): این نامه نام بخش نامی چون یافت سعادت تمامی
دادند ندا ازین کهن دیر کاحسنت احسنت تم بالخیر.

Colophon (f. 30a): تم الكتاب بعون الملك الوهاب والصلوة والسلام على محمد واله وجهاب الذين مجنون ابو تراب.
كتبه الفقير الحقير المحتاج الي رحمة الله محمد القرباغي عفى الله له ولوالديه سنة ١٢٢٤.

See other copies: Catalogue of the Persian Manuscripts found in the National Library Cyril and Methodius, pp. 138-9; Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 6, p. 200.

(2) Ff. 30b – 42a. [Ḥāfiz] [حافظ], Selections from dīvān (منتخبی از دیوان). Contains:

I. Some *qaṣīdas* referred to Ḥāfiz.

Beginning (f. 30b): مقدری که زاثار صنع کرد اظهار سپهر و مهر و مه و سال را دلیل و نهار

II. *Maṣnavīs*.

Beginning (f. 33b): الا ای اهوی وحشی کجائی مرا با تست بسیار آشنائی

F. 42b. A note of birth dated *Ṣafar* 4, A.H. 1252 (May 21, A.D. 1836):

67

COLLECTION

مجموعه

MS 100 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated *Rabī' I*, A.H. 1264 (February 6 – March 7, A.D. 1848); polygraphic work; 53 folios; 16,5 x 21,5cm (oblong); tinted (blue) paper; varying number of lines to the page written in different directions and in *Shikastah* and *Naskh* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a-6a, 10a-13b, in Persian and Arabic. Cryptograms, divination (رمل، طلاسم). Cryptograms, prayers and instructions for curing some diseases, fear, etc.

(2) Ff. 7a-6b in Persian. *Ta'bir-i khvāb* (تعبیر خواب). Interpretation of dreams by an unknown author.

Beginning (f. 7a): هو الله بدانکه حکماء بنای تعبیر خواب را بر پست داشت حروف ابجد ترتیب داده اند...

End (f. 6b): بجهت جامه پوشیدن روز یکشنبه، دوشنبه و چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه خوب است دیگر روزها خوب نمی شود تمام شد.

(3) Verses in Turkish by:

a. Ff. 8a-9b. Mullā Aḥmed Fā'iz Derbendī (ملا احمد المتخلص بالفایز دربندی), *Nūḥe-i sīme'zan* (نوحه سینه زن). An elegy on the martyrdom of Shiite Imāms at Karbalā.

Beginning: مدد یا علی یا حیدر و یا ساقی کوشر غضنفر شهر قبر ایا فاتح چنبر

b. F. 14a. Hüveydā (هویدا), *Masnāvī* (مثنوی).

Beginning: عارف مستقبل عالم ماضی السلام علیکم ایهام الغاضی

(4) F. 12b, in Persian. *Daf'-i mūsh*. A method to do away with mice.

(5) Ff. 19a-16a, in Persian. Astrology (اخترشناسی). An extract from an unidentified work on astrology with tables.

Beginning (f. 19a): در بیان دانستن ساعات

واحکام آنها اول باید دانست که هر کی که خواهد کارها را بوقت و ساعت نیک بعمل آورد اولاً باید بداند که آفتاب در

54

کدام برجست و عدد ایام دخول آفتاب را نیز بداند ...

(6) Ff. 20a – 19b, in Arabic. [A praise of God and Prophet] (الحمد لله والحمد لرسول لله).

Beginning (f. 20a): بسملة، اللهم صل على قلمك المطهر الاول ولوحك الجامع الجميع الحقايق الاتم الاشمل ومراتک
الارفع الاحسن الاجمل ...

(7) Ff. 14b-15b, 19b, 20b (written in the opposite direction), in Persian. *Inshā'* (انشاء). Copies of various documents: deeds of purchase and lease, civil acts like marriage and divorce, etc. Some of the documents are dated A.H. 1264 (A.D. 1828/9) and A.H. 1287 (A.D. 1870/1).

(8) Ff. 44b-23b (written in the opposite direction with diagonal lines), in Arabic. An unidentified work on Islamic jurisprudence (*fiqh*).

Beginning (f. 44b): العظیمه الفوائد الجسیمه مما هو محتاج الیها یر تکبه ...

(9) Ff. 45b – 49a, in Persian. About the days of the Lunar months (فصل در اخبارات ایام ماهها). A narrative about some important events in the history of Shiite Islam which had happened on certain days of the lunar months, the origin of the names of the months and the Nawrūz.

Beginning (f. 45b): فصل در اخبارات ایام ماههای دوازده گانه محرم ازین جهت اورا محرم نام گذاشته ...

End (f. 49a): و روزه اینروز حرامست بالاتفاق بر حاجیان و غیره از مسلمانان و یازدهم دوازدهم و سیزدهم این ماه ایام تشریق است.

(10) Ff. 51b – 49b, in Persian. *Faṣl dar bayān-i tārik al-ṣalvat* (فصل در بیان تارک الصلوة). A chapter from an unidentified work about those who don't praise the God.

Beginning (f. 51b): قال الله تعالی قوله الحق یتسائلون عن المجرمین ماسلکم فی سقر قالوا لم نک من المصلین
یعنی آن کسانی که نماز را ضایع گردانند و متابعات نفس شهوات بوده اند.

End (f. 49b): و خواب رخصت انست که بعد از خفتن نخوابد تمام تمام شد.

(11) F. 52a, in Arabic and Persian. A marriage contract.

Beginning: الحمد لله الذی احل النکاح بفضله. و حرم الزنا بعدله الناکح البالغ العاقل ...

(12) F. 52b, in Arabic. A praise of Shiite Imāms.

Beginning: صل یا رب علی شمس الضحی نور حق و سراج العالمین و علی البدر المنیر بعده حجة الله امیر المؤمنین ...

Colophon (f. 23a): قد فرغ من تسوید هذه العجالة منشیها فی يوم السبت من وقت ظهر من ربيع الاول من شهر سنه ١٢٤٤ من الهجرة المقدسه علی مهاجرة الاف الثنا والتحیه حامدا مصليا مسلما متفغرا.

68

COLLECTION

مجموعه

MS 101 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Muḥarram* 1, A.H. 1224 (February 16, A.D. 1809); copied by Muḥammad Ja'far b. Ḥājī Ḥusayn 'Alī Baqī (Muqaddam) (89b) for Mīrzā Muḥammad Khalīl (7); 123 folios; ff. 63b – 69b, 70b-71a, 123b are blank; 15,3 x 20cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* with the elements of *Shikastah* and *Naskh* (9) scripts; black ink with titles in red; not original binding; rebound in a brown leather flexicover smaller (15 x 20cm) than the folios.

(1) F. 1a, in Persian. Prognostication (رمل). A prognostication about each day of the months in the solar year.

Beginning (f. 1a): از وصایای جناب سید المرسلین بجناب امیرالمؤمنین در باب سر تراشیدن در ایام شهر اول ماه
عمر را کوتاه کند ...

(2) Ff. 1b – 52b, in Persian. *Kitāb-i Falāḥat* (کتاب فلاحت). A treatise on agriculture by an unknown author in 12 chapters (فصل) and one epilogue (خاتمه).

55

- بسملة، والاعتصام بكرم العميم الحمد لله خالق الحب والنوى... اما بعد اين مختصریست در معرفت
بعضی امور که اهل فلاحت بکار آید...
End (f. 52b): و گاه گاهی بروند چه اگر دیر روند بغایت وحشی شوند و چون بعد از آن در آید متفرق شوند.
- (3) Ff. 53a – 63a, in Persian. *Šūfī* philosophical ideas with medical recipes and invocations from the Qurān.
Beginning (f. 53a): هو الله تعالی، بر خواطر زاکیه عقلای عالم و ضمائر صافیة فضلاى بنی آدم وضوح تمام و ظهور
بالا کلام دارد که لباس حیات ادمیان مستعار است...
(4) F. 70a, in Persian. *Khavāš-i 'Anāgū'ī* (خواص عنانگوشی). Magic.
Beginning (f. 70a): که از جمله محرّمات است بنده درگاه حسن هشتبانی که از میرزا خقیردی حکیم باشی مراغه
مسموع نموده بجهت دوستان قلمی مینماید...
(5) Ff. 71b-72a, in Persian. A recipe of preparing alcoholic drinks.
Beginning (f. 71b): عرق بجهت خود اینجانب ترکیب نموده بودند
(6) Ff. 72b-89b, in Persian. Shaykh Muḥsin 'Ajāmī (شیخ محسن عجمی), *Majmū' al-Ḥukamā'* (الحکما). A treatise on medicine, based mainly on works of Galen, Platon and other classical authors. (مجموع)
Beginning (f. 72b): بسملة، این الفاظ چندان از اشارات جمع کرده شد تا فایده گیرند و این مختصریست از جاماسب
و جالینوس و ارسطو و ارستطاليس و سقراط و افلاطون و لقمان و محمد زکریا و یوسف...
End (f. 89b): مدر البول و الحیض نصل و سیر با ابجبر جهت گزیدن عقرب در زنبور مآثر...
Colophon (f. 89b): حرره محمد جعفر بن حاج الحرمین شریفین حاجی حسین علی مقدم فی اول المحرم فی یوم
پنج شنبه سنه ۱۲۲۴.
(7) Ff. 90a – 116a, in Persian. Geomancy (رمل). A work on prognostication in 28 chapters based on the words of Daniel the evangelist.
Beginning (f. 90a): بسملة، الحمد لله رب العالمین وصلى الله على سيدنا محمد واله اجمعين اما بعد این رساله
ایست از گفتار دانیال علیه السلام و حکماء قدیم...
End (f. 116a): اما غله و حیویات بسیار بود و چیزهای اراجیف واله اعلم تم کتاب.
Colophon (f. 116a): تم هذا الكتاب حسب الاشارة والخواش اقا المخدوم ام اخوى میرزا محمد خليل طولله عمره في
یوم سه شنبه تمام شد مسوده گردیده بجهت یادگاری از خواطرش داعی محمود منشی نفسی نموده حرره محمد جعفر خلف
حاجی حسین علی باقی.
(8) Ff. 116b – 123a, in Arabic. Prognostication (رمل). A prognostication about the weather on certain days of the year.
Beginning (f. 116a): بسملة، اذا دخلت السنه من اول المحرم بالسبت بكون شتا كثير البرد وكثير الاهويه ويقل فيها
الحيطة والشعير...
End (f. 123a): يقتل رجل في ارض الحجاز ويكثر ماء العيون والله اعلم واحكم تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.
F. 1a. A note about the death of the copyist's maternal uncle dated *Rabī' II* 14 A.H. 1232 (A.D. 1817):
برحمت خدا رفتن اقا کریم خالوی ام شبی دوشنبه ۱۴ شهر ربیع الثانی هذه السنه سیچقان ثیل ۱۲۳۲: (1817)

69

A TREATISE ON THE PRINCIPLES OF ISLAMIC THEOLOGY AND IDEOLOGY

رساله در اصول و عقاید اسلام

- MS 102 (C.A.S.M.)
Dated A.H. 1232 (A.D. 1816/7); 136 folios; f. 136ab is blank; paper; 15 x 20cm; 16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red and in the margin; block pressed light brown leather binding with orange coloured paper doublure.

56

A treatise on various issues of Islamic ideology and philosophy and its five basic principles by an unknown author.

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين صلوات الله عليه
وعليهم ابد الابدين وبعد بر هر مکلفی لازم است معرفت اصول دین و فروع آن و این رساله ایست در عقاید...
و در این احتمال وجوب هم هست والله اعلم بحقایق الامور...

End (f. 135b):

Colophon (f. 135b):

تم ۱۲۳۲

70

COLLECTION

مجموعه

MS 103 (C.A.S.M.)

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 85 folios; ff. 19ab, 41b – 42b, 74ab, 84ab are blank; 15,5 x 20,5cm; paper; brown leather flexicover; incomplete at the beginning.

I. JA'FAR ṢĀDIQ

جعفر صادق

FĀI NĀMAH

فالنامه

Undated; copied by Ḥusayn Ashtīyānī; 18 folios; paper with watermarks; 14-16 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; black ink.

Ff. 1b-18b. A treatise on prognostication ascribed to Shiite Imām Ja'far Ṣādiq. According to the preface, Imām Ja'far worked on this book about 50 years. Afterwards it was kept by the Caliphs, then by the Ottoman Sulṭān Maḥmūd.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين قال رسول الله

صلى الله عليه واله وسلم اتقوا فراسه المؤمن فانه بنظر بنور الله... این فال قران بغایت مجریست

Colophon (f. 18b):

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (2018), vol. 8, p. 635.

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; 66 folios; paper with watermarks; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 19b-40b. Copies of various documents: deeds of purchase and lease, testaments, petitions, etc. One of the documents (ff. 20b-21a) is dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4).

Beginning (f. 19b): سیاس و ستایش بیقیاس آفریننده را سزاست که تخم وجود انسانرا بدست قدرت ازل در

آب و گل افشاندند طراوت در عونت صنویرو ازاد داد و بتعلیم و علم ادم الاسماء تاج و بقدرکرمنا بنی آدم برسد...

(2) F. 40b. The horoscope of prince Riḏā Qulī.

(3) Ff. 42b-84a. *Mukātibāt* (مکاتبات). Some letters of Qajar period.

(4) F. 71ab. *Bayts* by an unknown author.

(5) F. 81b. Calculations in *sīyāq* numbers.

57

[NĀZİM HIRĀTĪ]

[ناظم هراتی]

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف وزلیخا

MS 107 (C.A.S.M).

Ṭabas; dated *Jumādā* I 26, A.H. 1243 (November 15, A.D. 1827); copied by Mīrẓā Muḥammad Amīn Sāvārī; 240 folios; paper; 14,5 x 20,5 cm; 11 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script arranged in two columns; black ink with subtitles in red; black leather binding with gold stamped onlays and green paper doublure.

Mullā Nāzīm Hirātī (d. 1670/1) was the court poet of 'Abbās Qulī Khān Shāmlū, the *biglarbig* of Hirāt. By the latter's order he wrote his *masnāvī Yūsuf va Zulaykhā* in 1648-1662.

Title, not correct by a later hand is on f. 1b:

هذا کتاب یوسف وزلیخا من کلام شیخ نظامی

Beginning (f. 1b):

بسملة، خدایا چون سپهر سینه بگشا دلم طوطی کن و آئینه بنما

End (f. 239b):

بیشه جامی که مست یاده کام کنم آغاز شکر حسن انجام

Colophon (f. 239b):

تمت الكتاب بعون ملك وهاب في ٢٦ شهر جمادى اول در قصبه طبس معموره صورت اتمام

پزیرفت کتبه الحقیق الفقیر العاصی محمد امین میرزای ثاوری.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 692. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 876. Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, No. 1130.

COLLECTION

مجموعه

MS 110 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated *Rabī' I* 2, A.H. 1305 (November 18, A.D. 1887); copied by Mahdī Ākhūndzādah Najlū; 215 folios; ff. 6b, 7b-8a, 20a, 58b, 80b, 81a-100b, 123a, 142b-143a, 145ab, 151b, 175b, 190b, 200b-206a are blank; Russian paper with pressmarks (Фабрика Сергьева № 6, РОСТОВ, ПАНЧЕНКО); 16,5 x 21,5cm; 11-13 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; block pressed black flexicover with white paper doublure.

A collection of legends and narratives by different authors relating about the martyrdom of Shiite Imāms.

The Persian parts with *bayts* in Turkish are the following:

(1) Ff. 9b-19b. Prophet Muḥammad's prognostication about the events following his death.

Beginning (f. 9b): در بیان بعضی لوازمات است که باید قبل احوالات وفات بیان کردن از حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام ...

End (f. 19b): غضب من ترا به جهنم دید از دنبال از استماع این کلام در حال خود شست ان بقعه الدعی القوم الطاعیل به ایچایک محل سی استقرداساعه الله خطیه دوم را بخوان و بعد شروع نگردانید ورق و السلام ۱۲.

(2) Ff. 146a-51a. Narrations about the miracles ascribed to Imām Ḥusayn (حسین در معجزات امام).

Beginning (f. 146a): در کتاب مجمع البحرین از تناسیق ولد سید نغمه ابو حسین است که پادشاهی بود در چین و

اورا وزیر بود در نهایت کفایت و دوراست ...

End (f. 151a): ارث بعد ارث و نسلا" بعد نسل به فاطمه زهرا منتقل است الحدیث درلسان الواعظین سر سخن بطی.

(3) Ff. 152a-173b. The death of Imām Ḥusayn (وفات امام حسین علیه السلام). A narrative with *bayts* in Turkish relating about the battle, which took place on *Muḥarram* 10, A.H. 61 (October 10, A.D. 680) and the death of Ḥusayn b. 'Alī in the field of Karbalā.

Beginning (f. 152a): مجروحان شمشیر شمانت و زخمیان خنجر خیانت نامداران القاب حکم و برد باری و جرعه خواران صحبای صبر و سوگواری ...

End (f. 173b): که در نظر امام علیه السلام مقبول افتد الالعة الله على القوم الظالمين ///

(4) Ff. 174a. About Muslim Religion (در مذهب مسلمانان). A short review of the Muslim religious schools.

Beginning (f. 174a): حالا بیان بشود که چرا طایفه ناجیه را جعفری مذهب گویند و حال آنکه اثنا عشری هم و هر

(5) Ff. 174b. *Ṣaghr-i jāmi'* (صغر جامع). A magic table of the letters. It is ascribed to Imām Rīzā.

(6) Ff. 176a-190a. About Imām Mūsā b. Ja'far's martyrdom (جعفر فی بیان شهادت امام موسی بن).

Beginning (f. 176a): بسملة، اسامی اهل کلمه ولید بن عبد الملك قاتیل بیمار کربلا هوشام خون اشام حجاج بن یوسف ...

The parts in Turkish are the following:

(1) Ff. 1a-6a. About the Sacred town of Mecca (فی کیفیات مکه معظمه). The part contains the description of Mecca as well as the pilgrimage to it.

Beginning (f. 1a): ان اول بیت وضع للناس للذي بیکه مبرکه هذا للعالمین خیر ایات بینات...ومن دخله کان آمناً. وقال الله ...

(2) Ff. 20b-38b. About the death of Prophet Muḥammad (فی بیان وفات حضرت محمد).

Title (f. 20b): واما حوف البلاء فی بیان وفات جناب سید کافیات واشرف مخلوقات حضرت محمد ...

Beginning: السلام على النبي الا جي العربي الجهانسمى القرشي المكي المدني التهامي نور الانوار سليلر ...

(3) Ff. 39a-58a. A narrative about the beginning of the Holy War at Khaybar (مقدمة غزوة خيبر).

Beginning (f. 39a): جناب فاضل مجلسی و صاحب حملة حیدری و صاحب طوفان البکا، و صاحب مقتل بحار امام محمد باقر علیه السلامدن روایت ایلیوبلر اوگونکه جناب رسول خدا...

(4) Ff. 59a-69b. A narration about the Holy War against Amīr 'Amr b. 'Abdūd and his murder.

Title (59a): کیفیت غزوة خندق و بجهنم فرستادن جناب امیر عمرو بن عبدود

Beginning (f. 59a): صاحب حملة حیدری و صاحب جمالی و خزن و شیخ مقید و طبری و سایرین روایت ایله کی غزویه اخراب ماه میرک رمضاندا هجرونون بشنجی ایله واقع او...

(5) Ff. 70a-80a. *Majlis* I. About the Capture of the Caliphate from Imām 'Alī.

Title (70a): مجلس اول غضب خلافت جناب مولای متقیان امیر المؤمنان

Beginning (f. 70a): جناب مقدس اردبیلی ملا حیدر نراملی و فاضل حجله علیه الرحمه تسلیم الی قمی هلالی دن

دعیالذین و سلماندن روایت ایدیلر...

(6) Ff. 101a-21a, 121b-22b, 123b-30a, 130b-36a, 136b-42a. Chapters about Fāṭimah Zahrā.

Title (f. 101a): مجلس اول وفات جناب فاطمه زهرا سلام الله علیها هو دختر جناب پیغمبر

Beginning (f. 101a): یازدیلار جناب پیغمبر آخر الزمان ایله که دنیادن رخت ایله دی اصحاب یقلدیلار او جناب و فن ایله دیلر هر کی اوزایونیه رجوع ایدوب جناب فاطمه اتاسون یرن خالی کوروب اغلاردی ...

Title (f. 121b): حدیث فاطمه زهرا در بیان قضایل

Beginning (121b): کتاب لسان الواعظین ده سهل بن محمد صادق آل محمددن روایت ایلوب...

Title (f. 123b): زفاف جناب صدیقه کبر فاطمه زهرا سلام الله علیها:

Beginning (f. 123b): عقد بندان شواهد آثار انشاراتق اطهار و ناکحان عرائس ابکار افکار صداقت شعار...

Title (f. 130b, 136b): مجلس دوم و سیم زفاف فاطمه زهرا

Beginning (f. 130b): بيله که عرض اولوندى قصص النجه حاجي يازار همان زرا هر که جناب اميرده ايدى هچ قلج کارکر اولموردى ايله که وقت زفاف اولدى جناب پيغمبر بويور...

(7) Ff. 143b-44b. The prayers of the night of *Ramaḡān* (صلوات شب رمضان).

Beginning (f. 143b): حضرت امير مؤمنين ۲۴ بويوردولار ماه مبارک در ملفاندا چاقوردولار و بيوردولار

(8) Ff. 163b-165b, 175a. *Mullā Ḥaydar* (ملا حيدر), *Marāḡīs* and *masnavīs* (مراثي و مثنويات). Elegies on Shiite Martyrs.

(9) Ff. 191a-98b, 207b-15a. *Majlis X*. About Imām 'Alī Rizā

Subtitle (f. 191a): مجلس دهم نوشيد امام رضا امام ضامن يعنى

Beginning (f. 191a): اولدوبلاي غربت چون مثلا رضا سوز جگرله سالدی جهانہ نوا رضا...

(10) Ff. 199a-200a, 206b-207a. About 'Alī Akbar (في على اكبر).

Beginning (f. 199a): بيوردى ليلا بالا مدان ال چک وقت شهادت کچوردريلر لاید قالوب على اکبر اون دورت کچه يوق انى کي خمه دن کفاره کتوردى ...

Colophons: (121a) في ۲۰ ماه جمادى الاول في يوم جمعه ۱۳۰۹.

(f. 130a) الله لعنة الله على قوم الظالمين تحريره في سنة ۲۴ ماه رجب ۱۳۰۸.

(f. 215a) تمام شد حرره و هو مهدى آخوند زاده نجلو في ۲ ربيع الاول سنة ۱۳۰۵.

(f. 215a) في غره نى القعه ۱۳۰۷.

(f. 216a) في غره نى القعه سنة ۱۳۰۸.

Notes of a varied nature:

On f. 215b-216b are overcrossed notes about debts.

F. 215b: تاريخ بكل آمدن کاموش همزه على بکاموش زين العابدين في ۱۷ ماه رمضان المبارک سنة ۱۳۱۰.

F. 216a. An owner's note by Mashhadī Ḥaydar:

مال خاص مشهدى حيدر آخوند حاجي ملا ابراهيم را بود ساکن قرية نجلو سفلى.

73

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلص بكاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 113 (C.A.S.M).

Dated *Shawwāl*, A.H. 1210 (April 9- May 8, A.D. 1796); 174 folios; tinted (blue and yellow) paper; 14,5 x 20cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah* script; black ink with names and subtitles in red; light brown leather flexicover with green paper doublure.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 174a) MS 50.

Colophon (f. 174a): نسخه این کتاب را بر سبیل امانت یکی از برادران بنده گرفته از روی کتاب می نوشته و چون صاحب در هنگام کوچ می بوده در کمال استعجال قلمی شد فی شوال المکرم ۱۲۱۰.

74

COLLECTION

مجموعه

MS 115 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Zī Qa'dah* 8, A.H. 1229 (October 22, A.D. 1814) (1); *Shawwāl* 8, A.H. 1235 (July 19, A.D. 1820); copied by 'Abd al-'Alī b. Hidāyatallah al-Ḥusaynī (1),

60

'Abdallah (3); 64 folios; thick paper; 14 x 20 cm; 15-16 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'liq* and *Shikastah-Nasta'liq* scripts; black ink; cardboard binding with red leather spine and edges; repaired in the 19th century.

(1) Ff. 1b – 51a. Niḡām al-Dīn Mullā Aḡmad Ardabīlī (نظام الدين ملا احمد اردبیلی), *Shavāhid* (شواهد). *Mawlānā Niḡām al-Dīn Mullā Aḡmad Ardabīlī's* (d. 1737/8) work which explains the *bayts* in Sīyūṡī's commentary.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد خير خلقه وآله اجمعين چنین گوید احقر عباد نظام الدين ملا احمد اردبیلی ...

End (f. 51a): اگر سهوی و غلطی شده باشد امیدوار است که قلم عفو و اغماض بر او کشیده از شهود خطا در گذرند والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب.

Colophon (f. 51ab): قد تمت النسخة الشريفة الموصوفة الموسومة بالشواهد بإعانة ملك الواهد على يد اقل عباد واضعف الطلاب واحقر السادات الراجي الى رحمة خالق الازلي عبد العلي بن هدايت الله الحسيني الشهير بأقا براهي عفى الله جراه بهما في يوم السبت والثامن شهر ذي قعدة الحرام من السنين ۱۲۲۹.

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (4494), vol. 13, p. 3418.

(2) Ff. 51b – 54a. Sharaf al-Dīn Jurjānī (شرف الدين جرجانی), *Al-Ṣughrā fī al-Manṡiq* (المنطق الصغرى). *Mīr Sayyid Sharaf al-Dīn Jurjānī's* (1339/40-1413/4) short work on logics.

Beginning (f. 51b): بسملة، هر چه در ذهن در آید اگر خالی از حکم باشد آن را تصور خوانند چون انسان ...

End (f. 54a): تمت هذا بعون الله تعالى.

See other copies: *Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, p. 1190. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (3251), vol. 11, p. 2209.

(3) Ff. 54a – 64b. Sharaf al-Dīn 'Alī Jurjānī (شرف الدين جرجانی), *Al-Kubrā fī al-Manṡiq* (في المنطق الكبرى). *Sharaf al-Dīn Jurjānī's* larger work on logics.

Beginning (f. 54a): بسملة، بدانکه آدمی را قوتی است دراکه که منتقش گردد دروی صور اشیا، چنانکه ...

Colophon (f. 64b): تمام شد این رساله مسمی بکبرا در روز سه شنبه هشتم شهر شوال المکرم بدست احقر عباد عبد الله بعد از هجرت نبی سنة ۱۲۲۵.

See other copies: *Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, p. 812. *Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, p. 1190, *Sobranie vostochnykh rukopisey*, vol. 11, p. 61.

(4) F. 1a. Ḥaram (حرم), *Rubā'īs* (رباعیات).

Seal (f. 64b): عبده اسمعیل محمد

75

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

INSHĀ'

انشاء.

MS 116 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' I* 6, A.H. 1239 (November 10, A.D. 1823); 91 folios; paper white and tinted (blue ff. 1, 72-87); 16 x 20,2cm; 16 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; block pressed dark brown leather cover with blue and white paper doublure.

61

A collection of about 100 historical documents of Nādir Shāh's period compiled by his secretary Mīrzā Mahdī Astarābādī.

Beginning (f. 1b): بسملة. جند این بیاض دل آرا که بزر و رنگین پر و بالی است که از جلد نگارین گشوده...

End (f. 91b): عمال دیوانی و مباشرین عمال و اشتغال مملکت و کلانتران و اصناف برابا و عام سکنه و متوطنین و مترددین مشار الیه را قابل این امور دانسته و از قول و فعل او تخلف جایز روا ندانند.

Colophon (f. 91b): تم بالخیر و العافیة سنة میمونه مبارکه در تاریخ ششم شهر ربیع الاول باشد و سنه بیجین ثیل و تسعه وثلثون و مائتین بعد الف من الهجرة النبویه صلی الله علیه و آله و در روز دوشنبه شد تمام بالتمام.

See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (4355, 4538), vol. 13, pp. 3312, 3485. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 5, p. 653, vol. 6, pp. 234, 711.

76

BRAHMAN

برهمن

MUNSHA'ĀT

منشآت

MS 117 (C.A.S.M).

Undated; 117 folios; ff. 55b-58a are blank; paper; 12 x 21cm; varying number of lines to the page written in *Nasta'liq* with the elements of *Shikastah* script, entire text set within a complex frame (red, black); black ink with rubrication in red; brown leather flexicover with white paper doublure; one flyleaf at the end; damp stained.

A collection of letters addressed to Shāh Jahān and the high officials of India. The author is Chandarbhan Brahman (d. 1662/3) who was the secretary of Afzal Khān, the grand *vazīr* of Shāh Jahān, then – the latter's chronologist.

Beginning (f. 1b): چون از عنفوان شباب این برهمن عقیدت کیش و /// بدریافت دقایق شعرانشاء بهم رسید و بعد از فراغ مطالعه کتب و رسایل و تواریخ ...

End (f. 54b): دولت پایدار دوشمنان نگونسار باد و الدعا و السلام تمت تمام شد کار.

Seals: (f. 55a) عبده احمد الحسینی (f. 58a) وافوض امری الی الله عبده سعد الدین محمد ۱۰۳۳

(ff. 56a, 57a) افوض امری الی الله عبده علی قلی ۱۱۵۴

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 397. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1153-4. Pertsch, Verzeichnis, p. 1017.

77

COLLECTION

مجموعه

MS 119 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Muḥarram*, A. H. 992 (January 14 – February 13, A.D. 1584); copied by Muḥammad Ḥājī Sa'd al-Dīn Mātāmī; 40 folios; Eastern paper; 13,5 x 20cm; 6 lines to the page written in *Dīvānī* and *Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles in red; black leather binding with brown leather spine and white paper doublure; damp stained.

62

(1) Ff. 1b-35b. Mawlānā Rīyāzī (مولانا ریاضی). *Rawzat-i rīyāzī* (روضه ریاضی). A manual for scribes with rules and forms for writing various decrees (*yarlīghs*, *mīṣāls*, *manshūrs*, *khiṭābs*, etc), and letters, as well as a review of the Arabic scripts.

Title (f. 1b): کتاب انشای افصح اروضی المتکلمی مولانا ریاضی علیه الرحمن و الغفره الموسوم بروضة ریاضی

Beginning (f. 1b): دبیری بیاموزای جان من که گزی سرافراز در انجمن فصیح تر بیانی که زبان شکر جانبی دلگشای فصاحت نمای لمعای کامل زبان بدان میشود...

End (f. 35b): و صلی الله علی النبی المختار و الاخیر الاطهار و سلما تسلیما.

Colophon (f. 35b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمام شدن کتاب فی تاریخ شهر محرم الحرام. حرره العبد محمد حاجی سعد الدین ماتمی سنه ۹۹۲ سنه اثنین و تسعین تسعمایه.

(2) Ff. 36a-40b. About knowing geometry and *sīyāq* numbers (در دانستن حساب هندسه و سیاق). A short review of geometry and *sīyāq* numbers by an unknown author.

Beginning (f. 36a): کلمه چند در باب حساب هندسه و سیاق بدانکه هندسه و سیاق چهار مرتبه است لقاد و عزاب و مات الوف ...

End (f. 40b): حساب هندسه ۳،۲،۱ ... ۱۰۰۰۰ عفی عنها.

Seal (ff. 35b, 40b): یارحیم

78

THE STORY ABOUT SULTĀN MALIK SHĀH

داستان سلطان ملک شاه

MS 121 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1277 (A.D. 1860/1); copied by Muḥammad Taqī Tabrīzī for Imām Qulī Tabrīzī; 105 folios; tinted (blue, yellow, green and pink) paper; 12,5 x 20,5cm; varying number of lines to the page written in *Nasta'liq* and *Shikastah* scripts; black ink; brown leather flexicover; three flyleaves at the end.

A story about Sultān Malik Shāh and his sons: Ārchah and Shīrūyah.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی محمد و آله الطاهیرین. اما بعد راویان اخبار و ناقلان اثار و طوطیان شکرشکن شیرین گفتار بدین گونه روایت کرده اند که در شهر گذشته ...

End (f. 105b): و تا چهل روز پادشاهان و سپاه در آنجا جمع بودند بعد از آن هر یک از شاهزادگان رخصت و انعام گرفته بولایت خود رفتند و خود بعیش مشغول شد و این حکایت از ایشان ملوکانه بماند و کتاب سنه ۱۲۷۲.

Colophon (f. 105b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب من يد اقل الكتاب محمد تقی تبریزی فی شهر جمادی الثانی باهتمام مخدومی ام اقا امامقلی تبریزی دمه بقایه سنه ۱۲۷۷ اتمام پذیرفت فالهذه علی راوی واللہ العالم.

79

A SHORT REVIEW OF CEREMONIES OF THE PILGRIMAGE

مختصر در بیان مهمات مناسک عمرة و حج

MS 122 (C.A.S.M).

Undated; 27 folios; ff. 26a-27a are blank; paper with watermarks; 15 x 20,5; varying number of lines to the page written in *Naskh* script; black ink; black leather flexicover with yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end.

An anonymous short review of the rituals and religious duties of Muslims during pilgrimages.

63

Beginning (f. 1a): بسملة. الحمد لرب الحرم والبيت العتيق وجاعله مطافا للناس ياتون اليه من كل فج...
End (f. 25b): و اگر بخورد ضامن است قيمت آنچه را که خورده است.
Colophon (f. 25b): تم بعون الله سبحانه وحسن توفيقه و چون در کمال استعجال مرقوم گردید اگر سهوی یا خطائی اتفاق افتاده باشد معذور است الحمد لله رب العالمين وصلوات وسلامه على خير خلقه محمد واله اجمعين صلى الله عليه واله الطاهرين.

80

IBN 'ĀSHŪR 'ABD AL-LAṬĪF AL-TABRĪZĪ

ابن عاشور عبد اللطيف التبريزي

'AŪN AL-MUḤAṢILĪN

عون المحصلين

MS 123 (C.A.S.M).

Undated; 229 folios; paper; 14 x 20cm; 16-17 lines to the page written in mixed script; black ink; brown leather cover with paper doublure; incomplete at the beginning and at the end.

A Persian commentary of Abū 'Abdallāh Muḥammad b. 'Abdallāh b. Malik al-Ṭāyī's *Alaḥfiyah* on Arabic grammar written by Ibn 'Āshūr 'Abd al-Laṭīf Tabrīzī.

Beginning (f. 1a): و کمال و علامت پیش و اقبال باشد صلوات بهترین خواهد بود ابواب الفت و داد را بایلاغ مصادقت و اتحاد...

End (f. 229b): و فک حيث مدغم فيه سكن لكونه بمضمر الرفع اقترن نحو حلت ما حلت وفي جزم وشبه الجزم تخير قفى و فک.

A note about the contents of the MS on a small paper piece pasted to the spine: الفیه و شرح الفیه

81

COLLECTION

مجموعه

MS 125 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā* I, A.H. 1263 (April 17 – May 17, A.D. 1847); polygraphic work: one of the copyists is Mīrzā Muḥammad 'Alī b. Ḥājī Mullā 'Abdallāh Ḥukminādī; 112 folios; f. 59a is blank; paper; 15,3 x 21,2cm; 17-18 lines to the page written in *Nasta'liq* with the elements of *Shikastah*, and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red and arranged in one and two columns; black leather flexicover with grey paper doublure.

(1) Ff. 1b – 58a. Shams al-Dīn Muḥammad Shams Fakhrī Iṣfahānī (شمس الدین محمد شمس فخری) (معيار جمالی و مفتاح ابو اسحقى), *Mi'yār-i Jamālī va Miḥtāḥ-i Abū Iṣḥāqī* (اصفهانى), A treatise on Persian prosody written in A.H. 744 (A.D. 1343/4) by Shams al-Dīn Muḥammad Iṣfahānī.

Beginning (f. 1b): بسملة. بعد الحمد وثنا وشکر و تمجید اله کردگار موزده های نوربخش مهر و ماه پادشاه بی وزیر و کارسازی مشتر قهرمان بی شریک و ملک داری سپاه

End (f. 58a): دماغ وفا نکرد که اورا هم نویسد والسلام على من ايتى الهدى.

Colophons (f. 58a): تمام شد کتاب معيار جمالی مولانا شمس فخری اصفحانی که بنام شیخ ابو اسحق پادشاه خطه شیراز در سنه هفتصد و چهل و چهار تصنیف کرده و در صفحه روزگار یادگار نهاده و آن مشتمل بود بر چهار فن در صنایع اشعار دوفتنش قلمی گردید و دو فن از مولف دیگران چون نوشته شده بود پیش ازین کتاب لهذا آن دو فن دیگر ننوشتیم و در

64

کتابهای که پیش ازین نوشته بودم مجلد ساختم في شهر جمادى الاول شهر سنه ۱۲۶۳. میرزا محمد علی بن حاجی ملا عبد الله حکمنادی.

See other copies: *Persische Handschriften*, Wilhelm Heinz, pp. 177, 201. Baevskiy, *Opisanie*, vol. 4, pp. 10-12. *Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library*, p. 70. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (4443), vol. 13, p. 3404.

(2) Ff. 59a-95a. Rashīd Vaṭvāṭ (رشید وطواط), *Hadāyiq al-Saḥar va Daqāyiq al-Shi'r* (حدایق السحر) Muḥammad b. Muḥammad 'Abd al-Jalīl al-'Umarī Rashīd al-Dīn's (known as Rashīd Vaṭvāṭ) work on Persian prosody. The author, who lived in the 12th century was "the king of the poets" (*Malik-al-shu'arā*) in the service of Khvārazmshāh Sulṭān Abū al-Muẓaffar Atsīz (A.D. 1140/1-1156/7).

Beginning (f. 59b): بسملة. الحمد لله على ما افاض علينا من نعمه المرعة الحياض وسننه ... اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب محمد بن محمد بن عبد الخلیل العمری المعروف بالرشید...

End (f. 95b): و من بر لفظ فرخی این کتاب را تمام کردم که همیشه روزگار پادشاه فرخ و همایون باد تم.
See other copies: *Pertsch, Verzeichnis*, p. 27, 90. *Rieu, Supplement*, p. 122, etc.

(3) Ff. 96a – 97b. 'Aūn al-Khāṭir (عون الخاطر). An anonymous short treatise on prosody.

Beginning (f. 96a): بسملة. این مختصریست در علم عروض که آن را عون الخاطر نام نهاد موجز بطریق نظم تا هر که خواهد آن را ضبط تواند کرد

End (f. 97b): بر شمر هشت ره تو از فاعلی فاعلن فاعلن فاعلن. تم العروض.

(4) Ff. 97b – 110b. 'Aṭā'allah b. Maḥmūd al-Ḥusaynī (عطاء الله بن محمود الحسینی), *Risālah dar 'Ilm-i Qavāfī* (رساله در علم قوافی). Amīr Burhān al-Dīn 'Aṭā'allah b. Maḥmūd al-Ḥusaynī's (d. 1523) treatise on rhymes in 9 parts (حروف), which is the last chapter of his larger work on metrics entitled *Risālah-i vafī dar qavā'id-i 'ilm-i qavāfī*.

Beginning (f. 97b): بسملة. سپاس ببقیاس صانعی را که تاسیس بدایع مصنوعات و نظم سلسله موجودات بی دخیلی و شریکی نمود و بنور معرفت که روف هدایت است...

End (f. 110b): امید که باشد همگی صدق و صواب کر شهود خطائی شده باشد واقع رب اغفرلی انک ایت الوهاب.
See other copies: *Ethé, Catalogue of Persian manuscripts*, pp. 1136-7. *Rieu, Supplement*, p. 125, etc.

(5) Ff. 110b – 111a. [Abū Naṣr Farrāhī] [ابو نصر فراهی], [*Niṣāb al-Ṣabiyān*] [نصاب الصبیان]. An extract from Abū Naṣr Farrāhī's wellknown Arabic-Persian dictionary.

Beginning (f. 110b): في بحر الهمز المثلث السالم

End (f. 111a): فعولن فعولن فعولن - تقارب چو مقصور شد خوش دریست

Notes of a varied nature:

On f. 58b are notes about a pilgrimage to Najaf by later hand.

On f. 112b is an interpretation of a dream, dated A.H. 1311 (A.D. 1893/4).

82

COLLECTION

مجموعه

MS 126 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1091 (A.D. 1680) (2); 61 folios; ff. 39b-40a, 61b are blank; polished paper with watermarks; 15,5 x 21cm; 16 (1) and 14-15 (2) lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Nasta'liq* scripts; black ink; black leather binding with pink paper doublure.

65

(1) Ff. 1b-39a. *Risālah-i Humāyūn* (رساله همایون). A treatise on eloquence and meanings of words by an unknown author in four chapters (باب) with a preface (مقدمه) and an epilogue (خاتمه). The author states in the foreword that he started the work after finishing his *Gulshan*. The copy contains the preface and first three chapters (ff. 3b, 12a, 19a).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله الذي اجل عقود لسان الفصحاء واسهل معضلات الكلم على البلغاء وافتح ابواب
البداعة بطبع الشعراء واشرح صدور الفارغين بالعلم والانشاء... چون تالیفات شکالی و شروح شرح بلسان عرب بود و اکثر
ناس را از حاصل نمی شده لاجرم ترقیم رساله بزبان خطی فارسی جاری شد...

End (f. 39a): واعرب مثال دیگر هو گوید و نیز خرج عن الظلم تم.

(2) Ff. 40b-61a. *Amīr-zādah Farīdūn* (امیرزاده فریدون), *Mīrāt al-Afkār* (مرات الافکار). A treatise on philosophy, where various issues related to the universe, the creation of the world, the relationship between the form and contents, etc. are analysed on the basis of works by ancient Greek philosophers.

Beginning (f. 40b): بسملة، بی نظیر خدای که جنس حیوان آفرید و نوع انسان برگزید قوه دراکه است داد و صورت
اشیاء دراکه اش نهاد تصور دانش ممکن نیست و تصدیق بوجودش واجب است...

End (f. 61a): صورت محتاج بهیوتی جواب ما گفتیم که بشکل که یک محتاج ذات دیگری است نه بشکلش تا دوتی
لازم بیاید.

Colophon (f. 61a): سنه ۱۰۹۱.

83

ḤĀFIẒ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 128 (C.A.S.M).

Undated; 185 folios; paper with watermarks; 14 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding with paper pasteboard and yellow paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; damp stained; folios are disjoined from the spine.

MS contains the following works of Ḥāfiẓ:

I. Ff. 1b-158b. *Ghazals*.

Beginning (f. 1a): صاحب دیوان ها گوی نمیداند حساب کاندین طغرا نشان جسته لله نیست

II. Ff. 159a-167b. *Maḡnavīs*.

Beginning (f. 159a): الای آهوی وحشی کجائی مراباتست بسیار آشنایی

Beginning (f. 163b): بیا ساقی از گنج دیر مغان مشود درکا بخاست گنج روان

III. Ff. 169b-171a. *Mukhammas*.

Beginning (f. 163b): در عشق تو ای صنم چنانم گر هستی خویش در کمانم

IV. Ff. 171a-178b. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 171a): ز خواب مستی دوشین چو دیده بگشودم سفیده دم که شدم محرم سرای سرور

V. Ff. 178b-185b. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 178b): آن به که ز خيام باده دلشاد کنم وز آمده و گذشته یاد کنم

End (f. 196b): مردی زکننده در چنبر برس اسرار کرم ز خواجه قبر پرس

Seal (ff. 160a, 161a): عبده زین العابدین ///

66

84

COLLECTION

مجموعه

MS 129 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 91 folios; 15 x 23,2cm; contemporary cloth binding with paper pasteboard and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. MĪR MUḤSIN B. MĪR AḤMAD ĀQĀ MĪRZĀDAH QARĀBĀGHĪ

میر محسن بن میر احمد آقا میرزاده قراباغی

PAND NĀMAH

پندنامه

Shūshī; dated *Ṣafar* 15, A.H. 1309 (September 20, A.D. 1891); copied by Mīr-zā Muḡammad Taqī Ārāzūf; 82 folios; ff. 1ab, 81a-82b are blank; paper; 15 x 22cm; 7 and 14 lines to the page; written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles and interlinear Turkish translation on first page in red.

Ff. 2a-80b. 500 moral advices collected by Mīr Muḡsin b. Mīr Aḡmad Āqāmīr-zādah Qarābāghī.

Beginning (f. 2b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله واصحابه اما بعد اين پندنامه
سودمند پسندیده را که مشتمل است بر پانصد پند نواب میر محسن بن میر احمد آقامیرزاده قراباغی از اقوال ائمه طاهرين
و از تجارب مجربین متقدمین و متأخرین...

End (f. 80b): بدترین عقاید آن است که خداوندیکه زاد ولد و تناسل ندارد و بی مثل مانند و بی شبیه و نظیری و بی
همان را شریک قرار داده مشرک باشد و السلام.

Colophon (f. 80b): تمام شد پندنامه نواب میر محسن بن میر احمد آقا میرزاده قراباغی در شهر شوشی قراباغ مرقوم
گردید کتبه عبد الحقیق میرزا محمد تقی آرازوف گنجه فی یوم سه شنبه ۱۵ شهر صفرالمظفر سنه ۱۳۰۹.

F. 1a. A note concerning the contents in Armenian: «Առաջը խրատականք պարսկերեն».

II. PAND-I LUQMĀN

پند لقمان

Dated *Sha'bān* 1, A.H. 1288 (October 16, A.D. 1871); 9 folios; ff. 83a, 91a-92b are blank; paper; 21,2 x 13,5; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink.

Ff. 84a – 91a. 100 pieces of advice of Luqmān the Wise to his son.

Beginning (f. 83b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله الطاهرين اما بعد اين
چند پند سودمند دل پسند است که لقمان حکيم پسر خود را...

End (f. 90b): دست بطعام مکن چون کسی بر تو مقدم باشد جانب هم کاسه نگاه دار بلقمه مردم منکر تا آخر بیاران
موافقت کن در دست شستن از فروتر کسر.

Colophon (f. 90b):

در غرة شعبان المعظم في سنة ۱۲۸۸ تحریر پذیرفت.
See other copies: Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, p. 1209. *Fihrist-i kitābhāna-yi markazi-yi dānishgāh*..., (1970), vol. 8, p. 583.

67

ABŪ AL-QĀSIM B. MUḤAMMAD 'ĪSĀ AL-ḤUSAYNĪ AL-FARĀHĀNĪ

ابو القاسم بن محمد عیسیٰ الحسینی الفراهانی

'ARŪZ

عروض

MS 130 (C.A.S.M).

Undated; 7 folios; paper; 21,5 x 16cm; 16 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with rubrication in red; oil painted cardboard binding with lilac paper doublure, dated A.H. 1297 (A.D. 1879/80).

Mīrzā Abū al-Qāsim *Qāyīm-maqām* Farāhānī, also known as *Sayyid al-vuzarā* (1779-1835), was one of the outstanding political figures of Qajar Iran. He wrote several works, one of which is this short one on Persian prosody.

Beginning (f. 1b): بسملة. ابتدای هر سخن و افتتاح هر کلام بنام پروردگاری شایسته و میراست...

End (f. 7b): بین العمل والعلم والصفان الاولان لا یفدان.

Note of the binder on the doublure of upper cover: تصحیف اخى الوالد جافار فنی /// على و جنت في ۱۲۹۷

86

[ḤASAN DIHLAVĪ]

[حسن دهلوی]

DĪVĀN

دیوان

MS 132 (C.A.S.M).

Undated; 176 folios; ff. 31b, 32a, 176b are blank; Eastern paper with laid lines; 13 x 22cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns and set within a complex frame (black, gold, blue); black ink with subtitles in red; coloured head pieces on ff. 1b, 32b; catchwords at the bottom of each verso page; black leather with pink coloured stampings and pink coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century, when some of the original folios were substituted with new ones.

Amir Ḥasan Dihlavī known also as Khvājāh Ḥasan (A.H. 649-738 (A.D. 1251/2-1337/8) was one of the wellknown Persian poets of India. The MS contains his *dīvān* consisted of:

Ff. 1b-31a, 168a-170b. *Qaṣīdas*.

Beginning (f. 1b): از قضا، دید باید این قدم چکنم بند بسته اکرم

Ff. 32b-166a. *Ghazals*.

Beginning (f. 32b): ای روی و مویت آیتی حکم امید و نیم را حکمی میخواهی بکن ایستاده ام تسلیم را:

Ff. 166a-167b. *Sāqī nāmāh*.

Beginning (f. 166a): بیا ای گهر جوی دریای عیب زدر هر چه داری برون کن زجیب

F. 170b. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 170b): هر که ترا نیک گفت نیم درم سنگ به که مکافات او کنی توبه منها

Ff. 170b-176a. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 170b): ای فضل تو بخته شوی نادانیا عفو تو پذیرای پشیمانها

End (f. 176a): همیشه تا جهان از همای ذکر کنند جهان بخیر همایونش تازه بادامین

Flyleaf A. Ownership note by Jamīl b. Sayyid Iravānī: مال جمیل بن سید ایروانیرا

Seals: (7b). عیده ... جمیل flyleaf B: عیده محمد صالح ۱۱۱۹.

See other copies: Rieu, Catalogue of Persian manuscripts, vol. II, p. 618. Ethé, Catalogue of Persian manuscripts, vol. I, p. 707-9. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, Teil I, p. 44, 307, etc.

87

NĪ'MAT'ALLAH

نعمت الله

LUGHAT

لغت

MS 133 (C.A.S.M).

In Persian and Turkish; dated *Jumādā I*, A.H. 1105 (December 29-January 28, A.D. 1693); copied by Jahbar b. Pīr Aḥmad Irzīrūmī; 238 folios (has also foliation in Arabic numbers 1-234), f. 238a is blank; paper; 19 lines to the page written in *Ruq'ah* script; the Persian words are in red ink and the Turkish- in black; not original binding: brown leather binding with blind stamped central mandorla and marbled paper doublure (rebound with leather at the spine and edges); two flyleaves at the beginning and one at the end; damp stained at the outer edges.

Nī'mat'allah b. Aḥmad b. Qāzī Mubarak al-Rūmī's (d. A.H. 969 (A.D. 1561/2)) Persian-Turkish dictionary written in A.H. 947 (A.D. 1540/1).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد بی قیاس و شکر با سپاس ان مالک بی همتارا که ملکش بی انباز است...

End (f. 237b): یویه آرزومند یوهه مثله بهره مثله یهتر مثله.

Colophon (f. 237b): قد تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب هذه اللغة الشريفة نعمة الله بن احمد بن مبارك الرومي رحمة الله عليه عن يد اضعف الضعيف جهبار بن پير احمد الارضرومي غفر له ولوالديه في يوم الثلاثاء في وقت العشاء و ماه جمادى الاولى لسنة خمس ومائة بعد الالف من هجرة النبوية صلى الله عليه وسلم سنة ۱۱۰۵.

Ownership notes:

-On the doublure of the lower cover by Muḥammad al-Sa'ad:

تشرف بتملكه العبد الفقير محمد السعد بن السيد السيده الله تخمده الله تعالى بغفرانه واسكنهما بحبوه جنانه عفى عنه

-F. 1a: صاحب بکراف بن الحاج علی بقا

On f. 1a, 2b, 3a are *bayts* in Turkish and Persian, medical recipes.

On f. 238b are a *mu'ammā* and a *qaṭ'a* in Persian.

Seal (f. 2a, 237b): همیشه سایه معبودی محمد سعد خان

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 514. Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden Universit, vol. I, pp. 15-18, 26-28, 339-41. Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu Isparta, s. 616; Iran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, Maraş Necefi Kütüphanesi, s. 34, Sazman-i Lüğat - Nâme-i Dehuda Kütüphanesi, s. 50; Tehran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, s. 59; Tehran Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanesi, s. 63; Tehran Üniversitesi Hukuk-Siyasi, Bilgiler ve İktisad Fakültesi Kütüphanesi, N C-154, s. 64; Medrese-i Ali-i Şehid Mutahhari Kütüphanesi, s. 88; Melik Milli Kütüphanesi, s. 101; Ibn-i Sina Anıt Mezar Kütüphanesi (Hemedan), s. 124.

JALĀL AL-DĪN MUḤAMMAD B. AS'AD DAVĀNĪ

جلال الدين محمد بن اسعد دواني

LAVĀMI' AL-ISHRĀQ FĪ MAKĀRIM AL-AKHLĀQ

لوامع الاشراف في مكارم الاخلاق

MS 134 (C.A.S.M).

Işfahān; dated *Rabī' I* 1, A.H. 1075 (September 22, A.D. 1664); 202 folios; paper; 14,5 x 20 cm; 11 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (red, black); black ink with rubrication in red; the upper cover is of red leather with gold stamping over paper pasteboard with lithographic paper doublure, the spine is of brown leather; the lower cover is lost; one flyleaf at the beginning (with worm eaten parts); some of the original folios had been substituted with new ones in the 19th century.

See about the work MS 49.

Beginning (f. 1b):

بسملة، افتتاح كلام بنام واجب الاعظام سلطانی سزد که ...

End (f. 202b):

بحق عين الاعيان محمد واله واخواص سن ذو الاعيان وحمد الله رب العالمين.

Colophon (f. 202b):

تم في تاريخ يوم احد غره شهر ربيع الاول سنة ١٠٧٥ في اصفهان

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD KĀSHIF

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلص بكاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 135 (C.A.S.M).

Dated *Muḥarram* 5, A.H. 1254 (April 1, 1838); 120 folios; paper with watermarks; 15,5 x 21,5cm; 15 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; light brown leather cover framed with three fillets and a running pattern, grey paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 50.

End (f. 120a):

لمؤلفه وی گفت رای رزین که باید خزان بی بهار این چنین.

Colophon (f. 120a):

تمت هذا الكتاب في ٥ شهر محرم الحرام ١٢٥٤.

Seals: (ff. 1b, 2a) ١٢٥٢ رضا امام محمد (f. 16a) ١٢٥١ زين العابدين (f. 16a) ١٢٥١.

لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد باقر ١٢٥١.

TA'BĪR-I KHVĀB

تعبير خواب

MS 142 (C.A.S.M).

Dated A.H. 899 (A.D. 1493/4); 68 folios; paper; 14 x 20cm; 19 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; cardboard binding with leather spine and white paper doublure; the upper cover is disjoined from the spine; folios are damaged from humidity.

Ff. 1b-67b. A book on the interpretation of dreams in 59 chapters (باب) ascribed to Prophet Muḥammad and Ibrāhīm b. 'Abdallah Kirmānī.

بسملة، درخبراست اميرالمومنين على بن ابي طالب كرم الله وجهه او گفت چون خوابی بینی یا کسی از بهر روی خوابی بیند واجب کند دانستن تعبیر آن...

و این علمی شریف است که از پیغامبران یادگار مانده است و از امامیان و خلفاء رسول الله عليهم ترحمین: End (f. 67b):

و تصنیف محمد نبی سید نبی و ابراهیم بن عبد الرحمن الله والله الکرمانی است این کتابرا در وقت حاجت نیک ناقل باید کردن تا تعبیر هر خواب درست و راست آید و بهیچ کس Colophon (f. 67b): میل یا کرده تعبیر باید که تعبیر گوید و اگر این وصیتها را بجای نیارد و در وقت تعبیر کم و بیش گوید لاجرم راست نیاید و هر که افعل است و یا دانش است در وقت حاجت نیکو ناقل بکند و این را خوار ندارد تا در دو جهان عزیز گردد و بر خوددار شود و فدای تعالی رحمت کند بر حافظ و صاحب وقاری و کاتب این نسخه را آمین یا رب العالمین سنه ٨٩٩.

F. 68a Imām Ja'far's views about dreams and their interpretation.

MUḤAMMAD JA'FAR B. MUḤAMMAD ṢAFĪ FĀRSĪ

محمد جعفر بن محمد صفی فارسی

FIQH-I JA'FARĪ, V. I

فقه جعفری، جلد اول

MS 149 (C.A.S.M).

A copy with author's signature and seal (1b); dated *Rabī' I* 14, A.H. 1275 (October 22, A.D. 1858); 81 folios, f. 81b is blank; paper; 13 x 20,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; red leather cover with blind tooled ornamentation framed with black leather of the doublure.

The first volume of Muḥammad Ja'far b. Muḥammad Ṣafī al-Fārsī's (d. 1863/4) work on the Shi'i Islamic jurisprudence. The part deals with the rules of praying and ritual ablution.

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لمن طهر عباده بصبغة الله... و بعد چنین عرض مینماید من هو الظالم النفسه الكادسی النا عیسی محمد جعفر بن محمد صفی الفارسی خدمت برادران ایمانی که...

End (f. 81a): هر گاه مستمر بماند مرضی یا مسانی فی که موجب افطار ستم تا شهر رمضان دیگر مضایا قضا است و تصدیق یک مذلان است والیها.

F. 1b (in the upper margin). Author's sealed note about the correctness of the copy:

این نسخه جلد اول فقه جعفری است که این حقیر کثیرالحقیر خادم مذهب جعفری محمد جعفر فارسی فارسی نوشته بودم و بشهادت معتبری صحیح است ١٤ شهر ربيع الاول ١٢٧٥.

Seal (f. 1b): محمد جعفر صفی محمد

MĪRZĀ MUḤAMMAD ṢADIQ

میرزا محمد صادق

MUNSHA'ĀT

منشآت

MS 151 (C.A.S.M).

Undated; 85 folios; thick paper; 14 x 20cm; 15-16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; brown leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants, four cornerpieces and white paper doublure, the cover was repaired at its spine and edges with leather; ff. 77-85 are damaged from humidity.

A collection of copies of official letters and decrees of the Safavid Shāhs of the 17th century and several prefaces (دیباجه), such as the preface of Mīrzā Muḥammad Ṭāhir written to his work on Persian prosody (68a), etc. The collection was compiled by Mīrzā Muḥammad Šādiq Muṣṭawfī.

Beginning (f. 1b): انشاء صحایف مجددت و ثنا برای حصول رضای پروردگار /// هر نامه نامی که خامه منشیان فصاحت نشان بترتیب آن مباد رسانید...

End (f. 85b): علی مرالدهور والا زمان الطاف ملک منان مورد دعائی پر وجودت خواهند باقی ما ظلع المدام بیضه قد تمت.

Subtitles: بیکی از ارباب وفاق مشتملبر بعضی اصطلاحات اهل سیاق نوشته شد. (f. 5b)

دیباجه که بر بیاض بالتوسل الزمانی مقرب الخاقانی میرزا محمد حسین طبیب خاصه شریفه (f. 6a)

که بندگان اشرف اقدس بعنوان خاقان خلداشیان صاحبقرانی بخط مبارک خود /// نوشته اند.

بیکی از دوستان نوشته اند. (f. 7b)

بعزیزی نوشته اند ظاهرا "بنظر علی بیک نوشته شد. (f. 8b)

کتابتی خالی از لفظ عربی که مباشرین قزوین نوشته اند. (f. 10b)

بحسن بیک نوشته اند. (f. 12a)

بمیرزا فصیح برادر خود نوشته اند. (f. 14a)

نامه که مصحوب کلیعلی سلطان /// بخوندگار روم نوشته اند. (f. 15a)

دیباجه که بر رساله امارت پناه زمان سلطان در تعلم جوارح تالیف نموده نوشته شده. (f. 16b)

جواب کتابت حاکم تمیان که بذوالفقارخان نوشته بوده اند نوشت. (f. 19a)

ایضا "بمشار الیه نوشته شده. (f. 21a)

بعبد العزیز خان (حاکم اورگنج) نوشته شد. (f. 21b)

ایضا "بمشار الیه نوشته شده. (f. 22a)

با ابو الغازی خان حاکم اورگنج نوشته شد. (f. 22b)

بمیرزا زین العابدین منشی ممالک نوشته باشد. (f. 23a)

در قضیه نذر محمد خان بعبد العزیز خان نوشته شده. (f. 23b)

کتابت که از جانب یکی از حکام سرحد نوشته اند. (f. 25a)

مسوده کمترین که مقرر شده بود که عالیجاه بیگلربیگی آذربایجان بوزیر اعظم خوندکار قلمی نماید. (f. 25b)

جواب نامه خوندگار که مقرر شده که مهدی خان بیک بعد از روانه شدن اسمعیل اقا به ایلچی روم ببرد و (f. 27a)

رفتن او موقوف فرستاده شد.

بمرحوم محمد معصوم ولد مرحوم حسین بیک منشی نوشته شده. (f. 28b)

مسوده که بجهت اختتام قران مجید نوشته شده. (f. 29a)

رقمی که در طلب ملا محمد محسن کاشی نوشته شده. (f. 30a)

بیاران قزوین نوشته. (f. 31a)

ایضا "بیاران قزوین نوشته اند. (f. 32a)

بعبد العزیز خان نوشته شده. (f. 32b)

صلح نامه که بجهت مهدیخان سلطان عرب نوشته شده که بعبد العزیز نویسد. (f. 32b)

از جانب میرزا تقی اعتمادالدوله بعبدالقدر خان نوشته شده. (f. 36a)

در عذر غفلت و طلب معذرت از بخشنده نوشته. (f. 37a)

در باب فوت میرزا هادی ولد خود بمیرزا فصیحی نوشته شده. (f. 38a)

بعبد العزیز خان نوشته شده. (f. 41a)

بمیرزا محمد باقر وزیر خود نوشته شده. (f. 42a)

بمیرزا محمد نصیر ضابطه نویس نوشته شده. (f. 43a)

پادشاه اروس نوشته شده. (f. 44a)

در جواب عبد العزیز خان نوشته. (f. 45a)

بیکی از دوستان نوشته. (f. 47b)

بدوستی نوشته شده. (f. 48a)

دیباجه که بر رساله علم حکمت که فارسی نوشته اند. (f. 48b)

پادشاه هند در طلب قندهار نوشته شده. (f. 50b)

در حین محاصره قندهار بدولت خان حاکم آنجا نوشته شد. (f. 53a)

بعد از فتح قندهار پادشاه هند نوشته شده. (f. 55b)

کتابتی که باقا رضی و میر شاهمیر نوشته شد. (f. 57b)

سواد فتح نامه قندهار که بمالک محرر نوشته و فرستاد نشد. (f. 58b)

سواد فتح نامه هزیمت چقای و باسم رستم خان. (f. 60a)

بیکی از دوستان نوشته شده. (f. 62a)

بیکی از حکام نوشته اند. (f. 62b)

دیباجه اشعار یکی که بجهت سلاطین نوشته اند. (f. 63a)

مقرری هر ساله محمد بیک. (f. 64a)

رقم خلعت پوشیده روز مولود اشرف که بمیرزا شفیع منجم شفقت شده. (f. 64b)

رقمی که در باب فتح ثانی قندهار رستم خان نوشته شده. (f. 65a)

در باب طلب اسب بیکی از آشنایان نوشته اند حسین بیک. (f. 66b)

جواب رقع مزبور که مرحوم حسین بیک نوشته. (f. 67b)

دیباجه که بر رساله که در علم عروض و قافیه تالیف نموده نوشته اند. (f. 68a)

مکلف ساختند که رساله مختصر در علم عروض و قوافی پرداخته آید. (f. 71b)

در جرای آب و سیورغال محمد بیک و اعتماد الدوله نوشته شد. (f. 72a)

رقم آیالت شخصی یا وزارت. (f. 72b)

دیباجه رقم صراف باشیگر معصوم اقا محسن. (f. 73a)

دیباجه رقم نظارت و سرکاری کل معادن مشار الیه. (f. 73a)

بیکی از دوستان باخوان خود میرزا یوسف بوجه نصیحت نوشته اند. (f. 73b)

در باب القاب مخلص بلاشتباه و عمدۀ مقربان درگاه محمد بیک رقعۀ که بحسن بیک منشی نوشته اند. (f. 76a)

کتابتی بملا محمد مهدی نوشته شده. (f. 76b)

بحسن بیک منشی نوشته اند. (f. 77a)

بابو الغازی خان نوشته اند. (f. 78b)

کتابتی که بمیرزا تقی دولت آبادی خالی از لفظ عربی نوشته اند. (f. 79a)

بدوست نوشته اند. (f. 80a)

در دیباجه رقم شخصی نوشته اند. (f. 80b)

در باب عرض مطلب مظلومان نوشته شده. (f. 82a)

در پرسش با قضیه شخصی نوشته اند. (f. 83a)

باورنگزب پادشاه هندوستان نوشته شده. (f. 83b)

Scribe exercises on f. 1a.

93

SURŪRĪ

سروری

MAJMA' AL-FURS

مجمع الفرس

MS 155 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' I* 17, A.H. 1199 (January 28, A.D. 1785); copied by Muḥammad Mu'min Tabrīzī; 88 folios; paper with watermarks; 13 x 21 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles and words explained in red; brown leather binding with marbled paper doublure, the spine is repaired with other leather.

An abridgement of Surūrī's dictionary (see about the work and its beginning MS 25), which explains words beginning with the letters from A to N.

End (f. 88a): نهی در نورد یعنی بی نام نشان در اصطلاح الشعرا بمعنی در سوراخ نهی باشد.

Colophon (f. 88a): قد فرغ من تسوید هذا الكتاب في يوم الاحد في سابع عشر ربيع الاول من يد الاقل عباد الله محمد مؤمن تبریزی سنه ۱۱۹۹.

94

COLLECTION

مجموعه

MS 156 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1210 (A.D. 1795/6) (9); *Rajab* 4, A.H. 1237 (March 27, A.D. 1822) (5), *Muḥarram* 12, A.H. 1238 (September 29, A.D. 1822) (8); polygraphic work: one of the copyists is Muḥammad Qāsim b. Ḥājī Ghulām 'Alī (5); 102 folios; paper (white and blue); 15 x 21cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; black leather flexicover with white paper doublure.

(1) F. 1a. *Abjad-i Kabīr* (ابجد کبیر).

(2) Ff. 1b – 2a, 17a (in the margin). Narrations (روایات). The narrations are about the early history of Islam.

Beginning (f. 1b): بگاهی اهل بیت علیه السلام آورده اند ...

(3) F. 2b. *Ta'rif-i Imām Husayn* (تعریف امام حسین). Panegyric devoted to Imām Ḥusayn.

Beginning (2b): بی سربلند خامس الساعد اینست از ظلم شمر بیدار کرده همین ارض را مقام ...

(4) F. 3a. A praise of God (حمدله).

(5) Ff. 3b – 16b. *Risālah dar tawhīd* (رساله در توحید). A treatise on Islamic monotheism in five chapters (فصل).

Beginning (f. 3b): بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله الطاهرين المعصومين صلوات الله عليهم اجمعين كثير كثيرا اما بعد در بيان توحيد بايد دانست كه ...

End (f. 16b): والائيمه الهدايف تهييه واثنا تمام رلى.

Colophon (f. 16b): تمام شد اين مختصر نافع در شب چهارم رجب المرجب سنه ۱۲۳۷ على يد حقير كثير التقصير المحتاج الى رحمة الله تعالى محمد قاسم بن حاجي غلامعلي عفي اله عن جرائمها.

(6) Ff. 17b – 66a. Muḥammad Bāqir Majlisī (محمد باقر مجلسی), Translation of two *ḥadīses* (ترجمه دو). The translations are from the book on 'Alī's resurrection (رجعت). (حدیث).

Beginning (f. 17b): بسملة. الحمد لله العالمين والصلوات على اشرف الانبياء والمرسلين محمد وغرته المعصومين اما بعد چنین گوید فقر خاکسار محمد باقر بن محمد تقی ...

End (f. 66a): سجده سهو در اینجا واجب تمام شد کتاب رجعت علی.

(7) Ff. 17b-18a (in the margin). The date of Muḥammad Bāqir Majlisī's death in *abjad* numbers in verse (تاریخ وفات ملا محمد باقر مجلسی).

Beginning (f. 17b): حیف از متصدی سردر دین شیخ الاسلام مفید ایمان

(8) Ff. 66b-99a. An abridgement of Prophet Muḥammad's last will (رسول خدا مختصری از وصایای جناب).

Beginning (f. 66b): یا باذراين بی اخرتی فقال عزتی وجلالی ما ادرك العابدون درك النكاعندی بدرستی كه پروردگار من مرا خیر داد ...

Colophon (f. 99a): تمت رساله المختصره الوصایای جناب خاتم انبیایا چند حدیث ائمه هذا علیهم صلوات الله الملك الوهاب در روز یکشنبه ۱۲ محرم الحرام من شهر ۱۲۳۸.

74

(9) Ff. 99a – 101b. *Muḥarram nāmah* (محرّم نامه). A story from Quṭb al-Dīn Ravindī's *Qīṣaṣ al-ambiyā*.

Beginning (f. 99a): قطب الدین راوندی در کتاب قصص الانبیاء روایت نموده است از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام حضرت فرمود که در کتاب دانیال پیغمبر علیه السلام نوشته است ...

End (f. 101b): و بهمدیگر آیند و روند والله اعلم.

(10) Ff. 101b-102a (in the margin). *Ta'rif-i amīr al-mu'minīn* (تعریف امیر المؤمنین). A *qaṣīda* devoted to Imām 'Alī.

Beginning (f. 101b): ای حال ز خاک ما تیره بهار آورند کیست و ز جو خشک میده به بار آورنده کیست ...

Colophon (f. 101b): تمام شد ۱۲۱۰.

(11) F. 102a. *Vaṣīyat nāmah-i 'Alī* (وصیت نامه علی). Imām 'Alī's last will.

Beginning (f. 102a): وصیت میکند که گواهی میدهد وحدانیت خدا و آنکه اورا شریکی نیست ...

Seals: (ff. 1a, 66a) العبد المذنب محمد نقی, افوض امری الى الله عبده محمد صادق (ff. 3b, 66a)

العبد نقی. (ff. 3b, 17a, 66a) العبد نقی: افوض امری الى الله عبده محمد قاسم (ff. 4a, 66a)

95

MUḤAMMAD B. QAVĀM B. RUSTAM B. MAḤMŪD BADR KHAZĀNAH

محمد بن قوام بن رستم بن محمود بدر خزانه

BAḤR AL-FAẒĀIL FĪ MANĀFI' AL-AFĀZIL

بحر الفضائل في منافع الافاضل

MS 157 (C.A.S.M).

Undated; 226 folios; paper with watermarks; 14,5 x 21 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with gold stamped central mandorla, two pendants, cornerpieces and white paper doublure; incomplete at the end.

Muḥammad b. Qavām b. Maḥmūd Badr Khazānah's (14th century) Persian-Persian dictionary consisted of 28 chapters (قسم). The words in the dictionary are arranged in alphabetical order. The MS contains the work from its beginning up to Part 3 of Chapter 13.

Beginning (f. 1b): بسملة. حمد و سپاس بیحد بر خدایرا که ملایک و اناس در نعت اوست ...

End (f. 226a): و از کیش بکیش سوتده صدره کسوت معتادست.

See other copies: Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. 1, pp. 1351-2, 1608-9. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (3269), vol. 12, p. 2228.

96

MUḤAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZAR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدی بن ابی ذر النراقی

MUḤRIQ AL-QULŪB

محرق القلوب

MS 158 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' I* 9, A.H. 1228 (March 12, A.D. 1813); 284 folios; paper; 15,5 x 21cm; 20, 21 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with paper pasteboard; the first and the last pages are pasted to the covers as doublures.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 284a) MS 20.

Colophon (f. 284a): التمام حرر في ۹ شهر ربيع الاول سنة ۱۲۲۸.

75

ANTHOLOGY

بیاض

MS 159 (C.A.S.M).

Dated *Zī Qa'dah*, A.H. 1240 (June 17- July 17, A.D. 1825); copied by Mahdī Qulī for Muṣṭafā Khān and Naṣrallah Khān, the sons of Muḥammad Raḥīm Khān; 54 folios; thick paper; 22 x 10,5cm (oblong); 20 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in 2 columns; black ink with names and subtitles in red; some of the folios are set within a frame (black); decorated cloth binding framed with tooled leather at the edges and a calico spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; ff. 23b, 24a are ink stained, ff. 41a-48b - with ink leakage from humidity.

A collection of poems of various poets. The names of the following poets are mentioned: Ḥāfīz (ff. 30b, 42b-44b), 'Iṣmat (f. 45a), Jāmī (ff. 41a, 47b, 50b), Kamāl (f. 13a), Khusrav (f. 11b), Muḥtasham (f. 52a), Muṭribī (f. 8a), Naẓrī (f. 27b), Qaṣṣāb (f. 27a), Sa'adī (ff. 2b, 4b, 28a, 31b, 32b, 38a), Shāhidī (f. 4a), Yūsuf (f. 30a).

Colophon (f. 54a): تمه الہذیر بتوفیق خالق بی نیاز برحسب الخواہش ویناالتمنای صاحبان مصطفی خان و نصر اللہ: خان ولدان عالیشان محمد رحیم خان نوادہ... دودمان مقرب الخاقان حسین خان سردار و حسن خان سارو اصلان عمر دولت مستدام راقم الحروف محمد بیک اللہ... تحریر شد فی یوم یکشنبہ شہر ذی القعدہ الحرام سنہ ۱۲۴۰.

F. 54a. Scribbling.

COLLECTION

مجموعہ

MS 163 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; İgidlū (village in Sardārābād region); dated *Rabī' II* 6, A.H. 1259 (May 6, A.D. 1843) (2), *Muḥarram* 21, A.H. 1263 (January 9, A.D. 1847) (6); copied by Ghulām 'Alī b. Karbalā'ī Yūsuf (2), Mullā Muḥammad Ḥanīfah (6); 274 folios; thick paper; 17 x 22cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles (in the text and in the margins) and underlining in red, with marginal corrections and additions; dark brown leather binding with gold stamped central mandorla, two pendants and blue paper doublure; damp stained at the edges.

(1) Ff. 1a – 2a (by later hand), in Persian. Philosophical discourses about the basic principles of Islam. Beginning (f. 1a): اما مجید بر ضمیر میز طالبان درجہ اخروی و متحرک سلسلہ علوم مرتبہ دنیوی مخفی و مستور نماد... End (f. 2a): باید بپہشت رویم و الا اہل دوزخ باشیم نیز باشیم نیز باین غضب میرویم.

(2) Ff. 2b-270b, in Persian. Muḥammad Qāsim B. Ibrāhīm Khuyī (محمد قاسم بن ابراہیم خوی), Tuḥfat al-Zākirīn (تحفة الذاکرین). Muḥammad Qāsim B. Ibrāhīm Khuyī's work is on the life of Prophet Muḥammad and the martyrdom of Shiite Imāms.

Title (f. 2b): هذا کتاب تحفة الذاکرین من مصایب سید الشهداء.

Beginning (f. 2b): بسملة، الحمد لله، اما بعد این تشنه لب فیوض بانی... محمد قاسم بن ابراہیم خوی...

End (f. 270ab): گفتیم اگر یک کلمہ بگویم خون من حلال باشد. لعنة الله على قوم الظالمين ولعنة الله على اعدائهم او مخالفيهم ومعانديهم الى يوم القيمة.

* Colophon (f. 270b): تمت الكتاب تحفة الذاکرین ومصیبتها ائمة الطاهرين صلوة [sic] الله عليهم اجمعين بعون الله

الخالق [sic] السموات والارضين في يوم جمعه في السادس شهر ربيع الاخر سنة ۱۲۵۹ ثمان [sic] وخمسين ومثاتين بعد الف من الهجرة النبوة الحمد لله على اتمامه حقير فقير كثير التقصير وقليل الحسنه وكثيرة السيئة اقل العباد... غلامعلی بن کربلائی یوسف ساکن قریة ایگدلو من محال سردار اباد غفر الله له ولوالديه...

Colophon of the scribe in Turkish (f. 272b):

خطاب ایدردی منی تشنه بو کتاب ایتدی ترکندی طاقتمی حالمی خراب ایتدی سنہ ۱۲۵۹.

(3) Ff. 271a-273a, in Persian. Narrations (روایات). The narrations are about the events which happened after the martyrdom of Shiite Imāms.

Beginning (f. 271a): و در مقتل عربی مذکور است بعد از شهادت سید شہدا اخر آن بزرگوار بمدينه رسید

End (f. 273a): و صاحب این کار بعد از ساعتی می آید

(4) Ff. 273b-274a, in Turkish. *Şifāt-i subūt-i şābit* (صفت ثبوت ثابت). A passage about the attributive names of Shiite Imāms.

Beginning (f. 273b): صفات ثبوت ثابت است

اول عالم یعنی جناب اقدس اللہینیک ذات مقدس...

End (f. 274a): پس لازم دور صفات عین ذات اولسون...

(5) F. 274a, in Persian. A passage of an unidentified work with moral advices to Muslims.

Beginning: ...میرویم زیرا کہ ہر جزوش بدستیا ری این // شدہ است

End: یعنی خود میعاد خلاف نکند میعاد اکتفاء باین نمودیم و السلام

(6) F. 274b, in Persian. The 7 attributes of Allah (صفت الله هفت است):

Beginning: اول مرکب نیت. مرکب آن چیز را گویند کہ دو چیز را بریکدیگر آمیزش باشد...

End: و میباید ازین صفات ہا خدا را بری دانستہ باشی کہ اعتقاد و کامل باشد.

Colophon (f. 274b): فی ۲۱ محرم ۱۲۶۳ حرره ملا محمد حنیفہ.

ḤAKĪM NĀSHIR KHUSRAV'S BIOGRAPHY

احوال ناصر خسرو

MS 164 (C.A.S.M).

Dated *Muḥarram*, A.H. 1303 (October 10 – November 9, A.D. 1885); copied by 'Alī b. Muḥammad Rīzā Tabrīzī; 10 folios; ff. 1a, 10b are blank; tinted (light violet) paper; 14 x 20cm; 16-18 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink; cloth binding overpacked with marbled paper, the doublure is of white paper.

The Isma'īlite poet Nāshir b. Khusrav b. Ḥārīṣ 'Alavī Qubādiyyanī's autobiography which was attached to the Tabrīz edition of his *dīvān* and was the main source for the later legends composed about him.

Beginning (f. 1b): بسملة. حکیم ناصر خسرو علوی حقیقت احوال نسبا "وحسبا" بنگارش رساله کہ خود در وقایع احوال خود نوشته است...

End (f. 10a): لهذا چند ورقی از احوال جناب معزی الیہ بر سبیل اختصار مرقوم شد.

Colophon (f. 10a): والسلام راقمہ العبد الاقل الاحقر علی بن محمد رضا تبریزی فی شہر محرم الحرام من شہور سنہ ۱۳۰۳.

Literature: Browne, Literary History of Persia, vol. II, p. 218.

[AMĪR KHUSRAV DIHLAVĪ]

[امیر خسرو دهلوی]

[DUVALRĀNĪ-I KHIẒR KHĀNĪ]

[دولرانی خضر خان]

MS 166 (C.A.S.M).

Undated; 122 folios; paper (yellowish); 11 x 20 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; the folios and the cover are worn and damp spotted.

Amīr Khusrav Dihlavī's (A.D. 1253/4-1324/5) poem *Duvalrānī-i Khizr Khānī* is about the love between Khizr Khān, son of Sulṭān 'Ala al-Dīn and Duval Rānī, the daughter of Ray Khān Gujarati.

Beginning (f. 1a): که دانا باشد و نصف بهر چیز زمینها یک بیک دیده تمیز

End (f. 122b): بتانرا گرچه گاه روی کنند بمویه رسم باشد موی کنند

F. 85b (in the margin). Note by a later hand:

تفعل کردن کمتر به خلکان کثیر الخطا سید حسین هفت دهم ربیع الاول سنه ۱۱۴۹.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 612, 617. Katalog vostochnykh rukopisey AN TajSSR, vol. 2, pp. 159-160.

'ALĪ B. MUḤAMMAD QŪSHCHĪ

علی بن محمد قوشچی

KHULĀṢAT AL-ḤISĀB FĀRSĪ

خلاصه الحساب فارسی

MS 167 (C.A.S.M).

Undated; 47 folios; paper; 12 x 20cm; 16 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather cover over pasteboard with yellow paper doublure; two flyleaves at the beginning and five at the end; repaired.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 47, IV.

End (f. 47b): تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Seal (f. 47b): عیده محمد ///

SA'ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 169 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 20, A.H. 1079 (January 24, A.D. 1669); copied by Ibrāhīm b. Aḥmad; bound by Mullā 'Alī Akbar; 159 folios; paper; 14 x 20,5cm; 14 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; brown leather binding with copper coloured central

mandorla, two pendants framed with two fillets and a running pattern, the doublure is of white paper; one flyleaf at the beginning and two at the end; damaged from humidity; repaired in the 19th century.

Ff. 2b-157b. Sa'adī's wellknown poem *Būstān* (written in A.D. 1257) with an anonymous Turkish translation in the margins.

Beginning (f. 2b): بنام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین

End (f. 157b): امید دردمندان را روا کن در امیدواران را روا کن

Colophon of the copyist (f. 157b): تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب حفظه الله تعالى كاتب بنده في يوم الحساب: على يد اضعف العباد واحقر الطلاب الحقير المذنب المحتاج الى رحمة الله وشفاعت المصطفى ابراهيم بن احمد عفى الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه ولجميع المؤمنين والمومنات آمين يا رب العالمين وفي وقت الضحى في يوم پنجشنبه اخر شهر شعبان تاريخ سنه الف وسبعين تسعه من الهجرة النبوية المصطفوية عليه السلام وعلى آله واصحابه اجمعين.

Colophon of the binder (f. 2b): اين كتاب را در جلد گرفتيم از آن سبب اين مهر زدم ملا على اكبر

Seal (f. 2b): عبده على اكبر

F. 158ab. *Siyāq* numerals.

Ff. 158b-159b. Scribe exercises and scribbling.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 597, 602-4. Browne, Persian manuscripts, p. 331-3, etc.

HALĀLĪ

هلالی

SHĀH VA DARVĪSH

شاه و درویش

MS 170 (C.A.S.M).

Dated *Rajab*, A.H. 1085 (October, A.D. 1674); copied by Muḥammad Ḥasan b. Ḥājī Rīzā; 48 folios; paper; 11,5 x 18,5cm; 12 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink; two graphyte miniatures on ff. 33a, 38b; black leather flexicover with a cloth spine and white paper doublure.

Badr al-Dīn Halālī, born in Astarābād, got his education under Mīr 'Alī Shīr Navāī's control. He was put to death as a Shiite heretic in A.H. 939 (A.D. 1532/3) by 'Ubayd Khān Ūzbig's order. *Shāh va darvīsh* is one of Halālī's two surviving *masnavīs*.

Beginning (f. 1b): باسمه، ای وجود تو اصل هر موجود هستی و بوده و خواهی بود

End (f. 48b): قصه لیل بخوان قصه مجنون عشق تو می منوم دیگر اوان

Colophon (f. 48b, in the margin): قد تم هذا الكتاب موسوم بشاهدرویش في شهر رجب المرجب ... راقمه حقیر

محمد حسن بن حاجی رضا فی شهر رجب المرجب در وقت عصر در مسجد آقا سید حسن تحریر شد سنه ۱۰۸۵.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 783-4. Browne, Persian manuscripts, pp. 366-7. Pertsch, Verzeichnis, p. 36. Catalogue Des Manuscrits Persans I, Ancien Fonds, p. 375, 377, etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 171 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; 119 folios; ff. 1a, 65a, 120ab are blank; 11,5 x 19,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles and titles in red; the

who migrated to India during the reign of Akbar (1556-1605). The *masnavī* is about an Indian princess who burned herself on her husband's pile.

Beginning (f. 87a): الهی خنده ام را نالگی ده سرشکمر جگر پرکالگی ده
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 674. Rieu, Supplement, p. 267. Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, No. 1064. Pertsch, Verzeichnis, p. 696.

(13) F. 98a. Mīr 'Abd al-Fattāḥ Mūsavī Marāghī (میر عبد الفتاح الموسوی المراغی), *Sāqī nāmāh* (ساقی نامه).

Beginning (f. 98a): سروش خواب شرار محفل جان که اندر شهر بند ذات انسان

(14) F. 99b (in the margin). Mīrzā Mahdī (میرزا مهدی), *Laylī va Majnūn* (لیلی و مجنون).

Beginning (f. 99b): گویا که الف بست استاد کاین حرف هزار معنی داد

(15) Ff. 153b, 154a. Mīrzā Sa'ad al-Dīn (میرزا سعد الدین), *Mukhammas* (مخمس).

Beginning (f. 154a): ساقی بده شراب بخور می شدم سر تا بپای زخم و نابسورم شدم

(16) F. 161b. Bābā Faghānī (بابا فغانی), *Sāqī nāmāh* (ساقی نامه).

Beginning (f. 161b): خوش ان حالت که بگشایی از خواب سرخوش دیده

نگاهی بوی مشتاقان کنی دزدیده دزدیده

(17) Ff. 185b-190b. Shaykh Bahā al-Dīn al-'Āmilī (شیخ بها الدین العاملی), *Nān va ḥalvā* (نان و حلوا).
Shaykh Bahā al-Dīn al-'Āmilī's (d. 1620/1) *masnavī* on ascetic life.

Beginning (f. 185b): بسملة، اما بعد الحمد لله على افضال والسلام على اشرف الخلايق محمد واله فيقول افقر

العباد الى رحمة الله الغني محمد المشتهر بها الدين العاملى ...

ايها الساهى عن العهد القديم الساهى عنه المنهج القويم

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 679. Pertsch, Verzeichnis, p. 698, etc.

(18) Ff. 191a-196a. Mawlānā Muḥammad Muḥsin al-Kāshī (مولانا محمد محسن الكاشي), *Ab-i Zulāl* (آب زلال). The *masnavī* is with a preface in prose.

Title (f. 191a): المثنوى المسمى بآب زلال المعارف الكامل مولانا محمد محسن الكاشي المتخلص

بالفيض ظهر له ربه وهو هذا قال رحمة الشرفى ديباجة فياض على الاطلاق را حمد و سپاس بى منتها

ورسانند فيض اورا بمستعدان درود خصوصا ملايكه وانبيا وائمه واوصيا سلام الله عليهم مادامت الارض.

(19) F. 196b, in Arabic with parallel Persian translation. One of Imām 'Alī's statements (من قال امام علي).

(20) Ff. 199a-200a. Scribe exercises and scribbling.

Seal (f. 17a) عبده راجى محمد نقى

106

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلص بكاشف

SIRĀJ AL-MUNĪR

سراج المنير

MS 173 (C.A.S.M).

Dated *Ṣafar*, A.H. 1229 (January 23 – February 21, A.D. 1814); 50 folios; paper with laid lines; 14 x 20cm; 18 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; dark brown flexicover framed with two fillets and a running pattern, white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired at the edges.

82

A collection of moral anecdotes and tales in 20 chapters (لمعه) by B. Shams al-Dīn Muḥammad Sharīf, whose pen-name was Kāshif (A.H. 1030).

Beginning (f. 1b): بسملة. سپاس و ستایش کریمی را که حلیه خلتش زیورست زینده و رشحه محبتش گوهریست
ارزنده گلشن امید از نسیم عنایتش تازه روی ...

End (f. 49b): سخن گو که روز خموشیش پیش درین دم که هستیم باشیم شاد که خواهیم این روز را کرد یاد.

Colophon (f. 49b): تمت الرسالة موسومه بسراج المنير في شهر صفر المظفر من السنة الميمونه سنة ١٢٢٩.

On f. 1a is a note of transfer of the MS's ownership by inheritance:
انتقال من متروكات والدى المرسوم الى حرره في ٧ شهر جمادى الاول ١٢٧٩.

Seal (f. 1a): حسين ١٣٠٧, محمد صادق
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 861. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1199-1200, etc.

107

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 177 (C.A.S.M).

Dated A.H. 975 (A.D. 1567/8); 122 folios; paper; 10 x 17cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; an illuminated head piece (f. 1b); red cloth binding with white paper doublure; damp stained; incomplete at the end; repaired in the 19th century.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (122a) MS 51. Colophon (f. 122a): سنه ٩٧٥.

108

COLLECTION

مجموعه

MS 178 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; Rasht; dated A.H. 1230 (A.D. 1814/5) (3a, 48b), A.H. 1252 (A.D. 1836/7) (f. 82a); A.H. 1255 (A.D. 1839/40) (ff. 7a, 78b); polygraphic work: the copyists are Āqā Buzurg Pāshā, Ḥasan 'Alī Shikāyatī; patron: 'Alī Akbar Khān; 81 folios; paper (white and orange) with watermarks; 9 x 20 cm; varied number of diagonal lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script and arranged in 2 columns; black ink; red leather cover framed with brown leather at the edges, the spine is of artificial leather.

(1) *Ghazals, rubā'īs, tarjī'bands* and other poems by the following authors: Akhgyar (f. 40a), Āzar (ff. 59b, 66a), Bābā Ṭāhir (f. 67a), Faṭḥ 'Alī Khān Kāshī (f. 5a), Ḥāfiz (ff. 24a, 25a), Ḥājī Āqā Muḥammad Maqbūl (f. 3b), Halālī (f. 24b), Hātifī (ff. 80a-82a), Havas (f. 1b), Jāmī (ff. 27a, 30a, 41a, 50a, 69a, 77a), Khurram (ff. 2b, 5b, 74a, 76b), Khusrav (ff. 49b, 71b), Mawjī (f. 2a), Mīr Rāzī (f. 47a), Mīrzā Ibrāhīm (f. 43a), Muḥtasham (ff. 28a, 60a, 61a, 73a), Rafīq (ff. 44a, 74b, 76b), Sa'adī (ff. 10a, 14a, 43b, 48b, 77a), Ṣā'ib (f. 68a), Shāhab (ff. 47b, 62a, 67b, 72a), Shukūh (f. 42b), Ṭūfān (f. 49b), 'Urfī (f. 35a).

(2) F. 3a. Faṭḥ 'Alī Khān (فتحعلی خان), Satire (*Hajv*) on 'Alī Qulī Khān Yazdī (هجو علیقلی خان یزدی).

83

حاکم مملکت نزد یزید اول آنکه نامش بقنی به نقی گشته مثل
Beginning (f. 3a): (3) F. 8a. *Hikāyat-i tājir-i Baghdādī* (حکایت تاجر بغدادی). A story about a merchant from Baghdād.

(4) F. 8b. A preface of the collection (دیباجة مجموعه).

Beginning (f. 8b): این نادره مجموعه اقلیم سخن گلهای کلام را بود چون گلشن

(5) F. 53b, 77a. Narrations (روایات).

Beginning (f. 53b): آورده اند که گبری بود و همسایه داشت

Beginning (f. 77a): آورده اند که شیخ سعدی با دو نفر دیگر پا را از خانه خویش ...

Colophons: اینچند کلمه در یوم پنجشنبه سیم شهر شوال المکرم در حال پریشانی تحریر شد مرکب شاهد (f. 2b)
حال است که تقصیر از نویسنده نبود باری امید عفو است حرره آقا بزرگ پاشا بتاريخ ۱۲۳۰.

حرره آقا بزرگ پاشا شهر شوال سنه ۱۲۳۰. (f. 5a)

در دار السلطنة رشت در عهد محمد شاه قاجار. (f. 7a)

حرره حسنعلی شکایتی سنه ۱۲۵۵. (ff. 7a, 78b)

این کتاب جزء بیاض را بحسب خواهش صاحب قبله گاهی ام علی اکبر خان تحریر پذیرفت. امید که قبول مقبول (f. 48b)
فرمایند ۱۲۳۰.

تمام شد در یوم دوشنبه موافق هشتم شهر شوال بتاريخ سنه ۱۲۳۰ (f. 50a)

حرره آقا بزرگ پاشا. (f. 52a)

حرره الراجی اقا بزرگ پاشا ۱۲۳۰. (f. 79b)

حرره حسنعلی شکایتی سنه ۱۲۵۲. (f. 82a)

109

DAVĀZDAH BURJ

دوازده برج

MS 182 (C.A.S.M).

Undated; 118 folios; f. 118ab is blank; paper; 12,5 x 18,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; red leather flexicover with brown leather spine and brown leather doublure.

An astrological work with tables and geometric figures by an unknown author in 12 chapters (باب).

Beginning (f. 1b): بسملة الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله اجمعين چنین گویند حکماء سلف که
فلک بدوازده قسم است و هر قسمی را از وی برجی خوانند...

End (f. 117b): و چون کواکب مستقیم باشند شمالی بوند و چون راجع بوند جنوبی بوند والله اعلم بصواب.

Seal (f. 1a): لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد تقى ۱۱۴۰

110

COLLECTION

مجموعه

MS 183 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Zi Hajjah* 22, A.H. 1092 (January 2, A.D. 1682) (1); 105 folios; paper; 12 x 19cm; 11 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; brown leather framed with four fillets over pasteboard, white paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century when the MS was rebound in wrong order: the first 16 folios continue the second work, the beginning of which is on f. 25b; incomplete at the beginning and at the end.

84

(1) Ff. 17a-25a. An extract from an unidentified work about the birds and their taming.

Beginning (f. 17a): بیابان رود در طلب موش و مانند آن نیز کند بتمامی ...

End (f. 25a): که اورا بفارس شاه مرغان خوانند اورا بجهة تفرج بیاموزند و اونیز گنجشک و بگیرد و بمنقار برخلاف
جانوران دیگر که بپای گیرند اینست آنچه ما دانستیم و از استادان یما رسیده است والله اعلم بالصواب.

Colophon (f. 25a): تمت کتاب [sic] بعون الله الملك الوهاب في تاريخ سبت ثالث وعشرين من شهور المبارک ذی حجه
الحرام في سنه اثنتان وتسعين والف من الهجرة النبوية صلى الله عليه وآله وسلم تسليمًا كثيرًا كثيرًا كثيرًا تمت

(2) Ff. 25b- 105b, 1a- 16b. [Muḥib 'Alī b. Niẓām al-Dīn 'Alī Khalīfah] (محب علی بن نظام الدین علی)
Khān-i Khāsmahallī b. Niẓām al-Dīn 'Alī Khalīfah known as Muḥib 'Alī (d. 1581), *Bāz nāmāh* (بازنامه),
1581) was the grand *vazīr* of Babur, the ruler India. His *Bāz nāmāh* dedicated to falconry and zoology,
consists of 61 chapters (یاب).

Beginning (f. 25b): بسملة. طایر فرخنده حی قدیم

The last subtitle (f. 105b): خطبة ذی بال همیون خطاب خال و خط نقطة ام الكتاب

باب در تربیت جانوران

بر خلاف آن غرض کلی آنکه مقدار طعمه جانور در وقت بشناسند و هر جانور که باشد اورا گوشت فریه.

End (f. 105b): محمد جلیل (f. 17a), محمد علی (ff. 1a, 25a)

See other copies: Munzavī, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3864, Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, p. 485.
Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. I, p. 322.

111

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدین محمد شریف المتخلص بکاشف

SIRĀJ AL-MUNĪR

سراج المنیر

MS 186 (C.A.S.M).

Dated the end of *Rabī' I*, A.H. 1030 (February, A.D. 1621); 73 folios; f. 73ab is blank; paper; 12 x 20; 16 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles in red; brown artificial leather cover over pasteboard with pink paper doublure, the spine and the outer edges are of green artificial leather.

See about the work, its beginning (f. 1b) MS 106.

End (f. 72b): یا یعقوب بیازدهم آواز یعنی غنیمت شمر این نفس که تا دم براری گوشم بن غنچه

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ يوم سنه ۲۴ شهر جمادى الاول رب الارباب يوم جمعه اواخر
ربيع الاول سنه ثلثین والف من الهجرة النبويه بحمد الله ... الملك اللطيف شمس الدین محمد و توفیقانه که این بی بضاعت
قلیل الاستطاعة اقل العباد شریف رفع الله شهر جمادى الثانى باختتام انجائید امید که در هنگام مطالعه کتاب.

112

COLLECTION

مجموعه

MS 188 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Arabic and Turkish; dated A.H. 1303 (A.D. 1885/6) (131b),
A.H. 1304 (A.D. 1886/7) (80b), A.H. 1305 (A.D. 1887/8) (140b); 160 folios (has foliation in Arabic
numerals); ff. 122a-123a, 132a-133b, 143b, 150a - 158a are blank; paper with Russian pressmarks: № 6,
'ФАБРИКИ № 6, СЕРГЪЕВА'; 17,4 x 22cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah*
Nasta'liq and *Naskh* scripts; black ink; black cloth binding with paper pasteboard, white paper doublure
and artificial leather spine: paper with painted arms is pasted over the upper cover; one flyleaf at the
beginning and one at the end.

85

(1) F. 1ab, in Arabic. God praising and prayers to the Prophet Muḥammad (حمد الله والرسول) (الله).

(2) Ff. 2a-108b, in Persian and Arabic. Passages from the history of Shiite martyrs (از تاریخ شهداء). Extracts from various works such as *ḥadīṡes* included in Shaykh Ḥasan b. Muḥammad's *Vāḥidah*, Nasīm Khādim's *Ayyām-i Ḥasan 'Askarī* (f. 5b), 'Abdallah b. Faḡl's *Iqbāl* (f. 52ab), 'Alī b. Fāḡil Māzandarānī's works (63b), etc., about the war against infidels (*jihād*), events from the lives of Prophet Muḥammad, Imām 'Alī and Shiite martyrs. The story of the revelation of the Holy Qurān to Prophet Muḥammad, and the collection of the parts of the Qurān by the followers of Muḥammad and the Caliphs.

Subtitle (f. 2a): مجلس اول در بیان رجعت جناب صاحب الامر صلوات الله عجل الله فرجه است

Beginning (f. 2a): در کتاب اختیار است مجلس اعلى اله مقامه که خط شريف و کتاب لطيف ان بزرگوار است...

End (f. 108b): پس حضرت رسول این آیه را تلاوت فرماید الحمد لله.

(3) Ff. 109a-121b, 123b-131b, 134a-143a, in Turkish. Passages from the history of Shiite martyrs (از تاریخ شهداء). Poems and narrations in prose about the events in Karbalā, about Imām Ḥusayn and other Shiite martyrs from various works such as *Murūj al-Zahab*, *Nūr al-Ayūn*, *Ayyām-i Ḥasan 'Askarī*, *Javāhir-i 'Ighān*, Muḥammad Bāqir Majlisī's *Ḥaqq al-Yaqīn* with verses and paragraphs in Persian.

Beginning (f. 109a): كيفية رجعت

بسملة، پتر جو آخره ایام غیبت مهدی ایدر ظهور جلد ليله حضرت مهدی ...

End (f. 143a): جناب علی اصغر احوالی بیله گورنده یوزین دوتدی باجی سکینه که یعنی باجی ///

(4) Ff. 144a – 149b, in Persian. Narrations (روایات). The narrations are about the history of Shiite Islam, Prophet Muḥammad and his followers.

Beginning (f. 144a): پس آن جوان خود را بر سپاه کفار چند نفر از ان بلاعینان بر حمن فرستاد...

End (f. 149b): آن جوان سعادت نشان نیزه بر سینه آن ملعون چنان زد که سر نیزه از پشتش بیرون آمد في الحال از اسب افتاده ...

(5) Ff. 158b-160b, in Turkish. Narration (روایت). The narration refers to the life of Prophet Muḥammad.

Beginning (f. 158b): روایتدی بر گون بر سائل جناب پیغمبردن مجدنده سئوال ایله دی که یا رسول الله من قرضدارم...

End (f. 160b): شهر بر بردن ایشکه چخدن بر طرفت العنیده مدینه یتشدی گوندن بر از گجمشدی /// حرره فلان.

Colophons: اینها در زمان ما که در تاریخ ۱۳۰۴ دیدم و شنیدم. (f. 80b)

(f. 131b) ۱۳۰۳

تمت ۱۳۰۵. (f. 140b)

113

ABŪ MUḤAMMAD B. ABŪ AL-ḤASAN AL-KHĀVIRĀNĪ

ابو محمد بن ابو الحسن الخاورانی

KASHF AL-ASRĀR FĪ MA'ARIFAT AL-IḤJĀR

کشف الاسرار في معرفة الاحجار

MS 192 (C.A.S.M).

Dated A.H. 907 (A.D. 1501/2); 67 folios; yellowish thick paper; 12,5 x 17,5cm; 11 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles and stone-names in red; entire text set within a frame of two red rules; incomplete at the beginning; white cardboard binding with white paper doublure, black leather spine and outer edges; one flyleaf at the end.

A treatise on mineralogy and the properties of stones. In the preface, the author names himself Muḥammad Abū al-Ḥasan Khāvirānī and says he has translated Ibn Ishāq's Arabic work on mineralogy

86

into Persian by order of 'Arūs Khātūn, daughter of the Artukid *Amīr* Fakhr al-Dīn Qarā Arslān (1144-1167). The work consists of three parts (فصل).

A title on the upper cover: جوهرنامه

Beginning (f. 1b): بسملة، شکر و سپاس خدایرا که عزیز و جبارست شکننده کامهاست که قهارست چنین گوید ابو محمد بن ابو الحسن الخاورانی... و این کتاب را کشف الاسرار فی معرفة الاحجار نام نهاده...

End (f. 67a): وقت که سلیمان علیه السلام مسجد بیت المقدس را بنا فرموده بود جهت سودن و سنبدن یواقیت را و صلی الله علی سیدنا محمد واله اجمعین الطیبین الطاهرین.

Colophon (f. 67a): تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب تاريخ سبع وتسعمائة سنة ۹۰۷.

On the doublure of the upper cover are medical recipes.

114

COLLECTION

مجموعه

MS 195 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā* I 24, A.H. 1236 (February 27, A.D. 1821); 62 folios; tinted (blue) paper; 10 x 16,5cm; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with titles and subtitles in red; brown leather cover with blind stamped central mandorla, two pendants, and violet paper doublure.

(1) Ff. 1b – 48a. Abū al-Qāsim (ابو القاسم), *Mī'rāj nāmāh* (معراج نامه). The night ascension of Prophet Muḥammad.

Title (f. 1b): هذا كتاب معراج نامه ختم انبیا ابو القاسم

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوات والسلام علی سید الانبیا المرسلین محمد اما بعد بدانکه در اخبار امد است...

Colophon (f. 48a): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تحريرا في شهر جمادى الاول سنة ۱۲۳۶. See other copies: Storey, vol. 1, pp. 605. Persidskie i tajikske rukopisi gosudarstvennoy, v. 2, p.215.

(2) F. 48b. A cryptogram (طلسم).

(3) Ff. 49a – 62a. *Ta'bīr-i khvāb* (تعبیر خواب). A work on interpretation of dreams ascribed to Imām Ja'far al-Šādiq.

Beginning (f. 49a): بسملة، بدانکه علم تعبیر خواب علم شریف و لطیف است و حضرت جبرئیل علیه السلام بجهة حضرت یوسف علیه السلام آورده است ...

Colophon (f. 62b): تمام شد ۲۴ في شهر جمادى الاول سنة ۱۲۳۶.

115

COLLECTION

مجموعه

MS 196 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated A.H. 972 (A.D. 1564/5); 177 folios; ff. 1a, 27a, 174b-176b, 177b are blank; paper; 10,5 x 17cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink; brown leather cover with paper pasteboard, and white paper doublure; two flyleaves at the beginning; damp stained, f. 98 has mouse eaten edges and a burnt hole.

(1) Ff. 1b-26b, in Turkish. [Kemal Pasha'zade] (*Risale-i Yayıyie fi lisan al-Farsi* (کمال پاشازاده), *Risale-i Yayıyie fi lisan al-Farsi* (رساله یانیه فی لسان الفرسی). The name of the author is not mentioned in the work, but supposedly it is

87

Kemal Pasha'zade (Mevlana Imam Shems ed-dīn Ahmed b. Suleyman b. Kemal, the *shaykh al-Islam*, who died in 1533). The treatise is on the use of the letter *ی* at the end of words in Persian.

Beginning (f. 1b): بسملة، بوصحایف پر لطایفک تسویدنه داعی و باعث مضمون مکنوننده مندمج و مندرج اولن ...

End (f. 26b): بو رساله که خیرله اختتام بولدی حرف اخیری تمامی بیانی ایله تمام اولدی و السلام تم.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Turkish Manuscripts, p. 142. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, ss. 131-2.

(2) Ff. 27b-174a, in Turkish. [Kemal Pasha'zade] (*داقاییق الحقایق*), *Daqā'iq al-haqā'iq* (کمال پاشازاده).

The author's name is not mentioned in the text but it has been identified as Kamāl Pāshā'zādah's work in verse about the differences in meanings and morphological structure of Persian homonyms and synonyms. The differences in meanings are explained in bayts.

The title of the work is on the doublure of upper cover: دقایق الحقایق

Beginning (f. 27b): بسملة. سپاس بی قیاس خدای بی همتایه که گلزار بدیع الاثار بیاننده ازهار رنگین معانی اظهار ایلدی ...

End (f. 174a): ابرش اول معاندن عبارتدر که لسان ترکیده اوکا ابرش دیرلر اما ترک ابرشک الفت مدک تلفظ ایدر اصلده ممدود و دکلدور. بونکده اطلاق باعتبار الوصفدر والسلام. تم.

Colophon (f. 174a): سنه ۹۷۲.

(3) F. 177a. Persian-Arabic equivalents and a *bayt* by an unknown author.

Flyleaf Ba. An ownership note: من مملکات الحقیق عبد الفتاح بیک سلم الله

Seal on the doublure of lower cover: //احمد//

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, Volume II, p. 514. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, ss. 130-1. Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands, vol. I, pp. 300-1, 360-1, etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 198 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; Pitriburkh (St. Petersburg) (81a, 93b), Qārāqaytāq (72a); dated *Jumādā* I 20, A.H. 1151 (September 5, A.D. 1742) (81a), *Rabī' I* 12, A.H. 1155 (May 17, A.D. 1742) (77a), *Jumādā* I 5, A.H. 1290 (July 1, A.D. 1873) (33a); polygraphic work: one of the copyists is Mīrzā Dāvud (77a); 185 folios; ff. 6b-15a, 16b-32a; 155b-184a are blank; paper; 8,5 x 17cm (oblong); the text is written in various directions and has varied number of lines to the page written in *Nasta'liq* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles and authors' names often in red; brown leather flexicover with black leather doublure, black leather at the spine and the outer edges.

(1) Ff. 1b-15a, 47b-50b, 77a, in Persian. *Mumsha'āt* (منشآت). Private letters.

(2) Ff. 2b, 73a-76a, in Persian. Proverbs and advices (پند و حکمت).

(3) Poems by various authors. The names of the following authors are mentioned: 'Alavī (ff. 15b-33a), Aşaf (f. 73b), Bābā Ṭāhir (f. 185ab), Ḥāfiẓ (f. 73b), Jāmī (f. 105a), Kalīm (ff. 150b-144b), Khayyām (f. 111a), Khvājah Nāşirī (f. 185ab), Mīrzā Muḥammad Nāşirī (ff. 155a-152b), Mīrzā Şādiq Muḥammad Mawlavī (f. 3a), Naşīb (f. 73b), Nāfiq (ff. 103a-99a), Şafī Qulī Bīg (f. 73b).

(4) F. 33a, in Persian. A recipe for love (نسخه بجهه عشق).

Beginning: نسخه مفرح یاقوتی که بجهه بیش دل عاشقان نافع است...

(5) F. 33b, in Persian. Muḥammad Qulī Salīm (محمد قلی سلیم), *Qazā va qadar* (قضا و قدر).

Beginning (f. 33b): شنیدم روزی از خونابه نوشت چو گل از پاره تن خرقة نوشت

(6) Ff. 44a-46a, in Persian. Mīrzā 'Alī Tajallī (میرزا علی رضای تجلی), *Mi'rāj-i Khīyāl* (معراج خیال). Mīrzā 'Alī Tajallī's (d. A.H. 1088 (A.D. 1677/8) erotic poem.

Beginning (f. 44a): در سرم دیگر همای عشق یار ریخت طرح آشیان از خارخار

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 738. Fihrist-i Nusakh-i khattī Kitābhāna-yi Millī-i Iran, vol. I, pp. 94-95.

(7) F. 47a, in Persian. A narrative about Shāh Nimbruvt (روایتی در باره شاه نمبروت).

Beginning: در تواریخ آمده است که سبب ترمرد نمبرود آن بود که حکما در زمین بابل که تختگاه او بود هفت ظلم ساخته بودند ...

(8) Ff. 51b-52a, in Persian. *Kunūz al-Rumūz* (کنوز الرموز). A short treatise on ethics and medicine in 10 chapters.

Beginning (f. 51b): بسملة. الحمد لله على فضاله والصلوة على محمد واله اما بعد اين رساله ايست مشتمل بر خلاصه

اقوال علماء و نقاده اعزال حکما. منظوی برده فصل و خاتمه و هر فصل راده خاصیت مخصوص است و مسمی شده است بکنوز الرموز ...

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1196-7. Pertsch, Verzeichnis, p. 316, etc.

(9) Ff. 52a-59a, in Persian. A treatise about love (رساله در بیان عشق و محبت و حالات او).

Beginning (f. 52a): حمد و سپاس بقیاس صانع را که شمع جمال خوبان دلبر را بنور حسن و ملاحه بر افروخت ...

End (f. 59a): مصرع خوش و عالی میکند از عاشقان آیین کنید تمت الرساله بعون الملك الوهاب.

(10) Ff. 59a-62a, 72b-71a, 144a-137b, 152a-151a, in Persian. *Hikāyāt* (حکایات). Stories and tales.

Beginning (f. 59a): حکایت آورده اند که نوبتی مامون ده نفر از زنان خود طلبیده سؤال نمود...

Beginning (f. 72b): راویان اخبار و ناقلان آثار چنین آورده اند که در ملک نیشابور جوانی بود فرزانه ...

Beginning (f. 144a): آورده اند که در زمین هند پادشاهی بود نام او کردوست شاه آن پادشاه باتواع داد و عدل آراسته بود ...

Beginning (f. 152a): الحمد لله رب العالمين الصلوة والسلام على محمد واله اجمعين چنین گوید مخترع این حکایت که در یونان زمین پادشاهی بود عقل نام

(11) Ff. 62a-71a, in Persian. [Mihr 'Alī Bīg Dāghistānī] [مهر علی بیک داغستانی], [Reports] [گزارشها]. The reports refer to the visit of Nādir Shāh's envoy to Moscow in A.H. 1149 (A.D. 1736/7).

Beginning (f. 62a): بذروه عرض باز یافتگان مجلس بهشت آیین میرساند که از مراحم بی کران جناب ربانی و میامن مآثر معدلت و رافت طی مسافت نموده ...

Literature: Tbilisskaya kollekcija persidskikh firmanov, vol. 1, p. 168.

(12) Ff. 93b-81a, in Persian. Nū'ī Khabūshānī (نوعی خوبوشانی), *Sūz va gudāz* (سوز و گدان). See MS 105 (12).

(13) Ff. 111a-143b, in Persian. Muḥtasham Kāshānī (محتشم کاشانی), *Marsīyah* (مرثیه). Muḥtasham Kāshānī's (10th century) elegy on the martyrdom of the Shiite Imām.

Title (f. 111a): واقعه مقبل در شهادت حضرت امام شهید

Beginning (f. 111a): محرم آمد و تجدید شد غراری حسین رسید موسم طوفان کربلایی حسین

(14) Ff. 105b-107a, in Arabic. Prayers (ادعیه).

Colophons: (f. 33a) این نسخه از علاج مسن نوشته اند علوی حسب الخواشش نوشته است فی پنجم شهر جمادی الاول سنه ۱۲۹۰.

در وقت زود ظهر روز پنجشنبه دوازدهم شهر ربیع الاولی سنه ۱۱۵۵ در قارقیطاق باتمام سراپای میرزا داود پرداخت (f. 77a)
بتاریخ اوایل شهر جمادی الثانی سنه ۱۱۵۱ در دارالسلطنه پتری بزرگ پای تخت پادشاه خورشید کلاه بتصنیع این (f. 81a)
چند ورق پرداخت. تم.

بتاریخ جمعه بیستم شهر جمادی اول سنه ۱۱۵۱ در دارالسلطنه پتری برخ قلمی گردید. (f. 93b)

117

SA'ADĪ

سعدی

KULLIYĀT

کلیات

MS 199 (C.A.S.M).

Undated; 270 folios; f. 1a is blank; paper; 9 x 16cm; 15 lines to the page written in small *Nasta'liq* arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red and in the margins; entire text set within a complex frame (gold, pink, black, orange); illuminated head pieces (ff. 25b, 73b, 165b, 178b, 183a, 253b); the first folio was added later; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and yellow paper doublure; lacking folios between ff. 264 and 265; incomplete at the end; the first eight folios are damp stained.

A collection of Sa'adī's works with 'Alī b. Abī Naṣr Bisutūn's preface written in A.H. 734 (A.D. 1335). Contains the following works:

I. Ff. 1b-2a. *Dībāchah* (دیباچه).

Beginning (f. 1b): بسملة. شكر و سياس معبودی را جلت قدریة كه افریننده مخلوقات عالمست و روزی دهندة بنین و بنات بنی آدم کریمی ...

II. 2b-5a. *Risālah-i avval dar taqrīr-i dībāchah* (رساله اول در تقریر دیباچه).

Beginning: بسملة، سياس بيعد و غایت و ستایش بيعد و نهایت افریدگاریرا جل جلاله ...

III. Ff. 5a-16a. *Risālah-i duvum dar majlis-i panjgānah* (رساله دوم در مجلس پنجگانه).

Beginning (f. 5a): الحمد لله الذي خلق الوجود من العدم ...

IV. Ff. 16a-17a. *Risālah-i sivum dar su'āl-i ṣāhib dīvān* (رساله سوم در سوال صاحب دیوان).

Beginning (f. 16a): بسملة. صاحب صاحب قران خواجه زمان نیکو سیرت و صورت ...

V. Ff. 17a-18a. *Risālah-i chahārum dar 'aql va 'ishq* (رساله چهارم در عقل و عشق).

Beginning (f. 17a): سالک راه خدا پادشاه ملک سخن ای ز الفاظ توافق پر از در یتیم ...

VI. Ff. 18a-23a. *Risālah-i panjum dar naṣīhat al-mulūk* (رساله پنجم در نصیحت الملوک).

Beginning (f. 18a): بسملة، الحمد لله على نعمة ... بعد از ثنای خداوند عالم و ذکر بهترین فرزند آدم در نصیحت ارباب ملوک و مملکت ...

VII. Ff. 23a-25a. *Risālah-i shishum dar si risālah* (رساله ششم در سه رساله).

Beginning (f. 23a): شیخ سعدی علیه الرحمن فرمود که در وقت مراجعت از زیارت کعبه ...

End (f. 25a): تمت الرساله ملک شمس الدین تازیگو.

VIII. Ff. 25b-73a. *Gulistān* (گلستان). See MS 51.

End (f. 73a): یا ناظر افیه سل بالله مرحة علی المصنف و استغفره بصاحبه

IX. Ff. 73b-144b. *Būstān* (بوستان); See MS 102.

End (f. 144b):

بضاعت نیوردم الا امید
خدا یا بعفوم مکن نا امید
هزاران درود و هزاران سلام ز ما بر محمد علیه السلام.

X. Ff. 145a-165a. *Qaṣā'id* (قصاید).

Beginning (f. 145a): تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش حیفه باشد که تو در خوابی و نر کس بیدار

XI. Ff. 159a-162a. *Marāṣī* (مراثی).

Beginning (f. 159a): دل شکسته که مرهم نهد دگر بارش یتیم خسته که از پای برکشد خارش

XII. Ff. 162a-165a. *Mulam'āt* (لمعات).

Beginning (f. 162a): تو خون خلق بریزی و روی برتابی ندانمت چه مکافات این گنه یابی

XIII. Ff. 165b-178a. *Muqaṭ'aāt-i Ṣabāḥīyah* (مقطعات صباحیه).

Beginning (f. 165b): الحمد لله على نعمة وابدأ المزید من کرمة و اشهد ان لاله الا الله الموصوف
بقدمه وان محمد عبده ورسوله الطاوی السموات بقده و صلی الله علیه فی

XIV. Ff. 178b-182b. *Tarjī'āt* (ترجیعات).

Beginning (f. 178b): ای زلف تو هر خمی کمندی چشمت بگو شمه چشم بندی

XV. Ff. 183a-253a. *Ṭayībāt* (طیبات).

Beginning (f. 183a): اول دفتر بنام ایزد دانا صانع پروردگار روحی توانا

XVI. Ff. 253b-266b. *Badāyī'* (بدایع).

Beginning (f. 253b): آنکه انگار کنی عالم درویشان را توجه دانی که چه سود ابرسرت ایشان را
مردی نه بقوتست و شمشیر زنی آنست که حکمی که توانی نکنی

End (266b): انی المسنی وانت مولا الحسن قد اشارت واطلب الاحسانا تم الكتاب بعون الملك الوهاب و صلی الله علیه و آله
على خیر خلقه و صلی علی خیر خلقه محمد و آله الاجمعین.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 594-600. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 655-76. Browne, Persian manuscripts, p. 327-30. Pertsch, Verzeichnis, pp. 800-6, etc.

118

ANTHOLOGY

بیاض

MS 200 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated *Shawwāl*, A.H. 1301 (July 25 - August 23, A.D. 1884); copied by Muḥammad Ṣādiq b. Ḥājī Ḥasan Tabrīzī; 120 folios; ff. 77ab, 101a-120b are blank; paper with Russian pressmark Медянк. Фаб. Первущина въ № Вятке 5; 11 x 17cm; 11 lines to the page written in *Shikastah*, *Nasta'liq* script, arranged in 2 columns and set within a frame (black); black ink; blue artificial leather cover over pasteboard and pink paper doublure, repaired with black artificial leather at the spine and edges; one flyleaf at the beginning and two at the end.

(1) Ff. 1b-56b. Muḥammad 'Alī Surūsh (محمد علی سروش), *Nūḥahs* (نوحه‌ها). Surūsh's (1813-1868/9) elegies on the martyrdom of Shiite Imāms and the events in Karbalā.

Beginning (f. 1b): دارم اندر دست خونین خانه تا که بنویسم مهبت نامه

Colophon (f. 56b): بيد العبد المذنب العاصی الحقیر الفقیر المحتاج برحمة لاشبیه له ولا نظیرة [sic] محمد صادق بن مرحوم المغفور المبرور حاجی حسن تبریزی سمت [sic] التحریر یافت تحریراً فی شهر شوال المکرم سنه ۱۳۰۱.

(2) Ff. 57a-60b. Hātif (هاتف), *Bayts*, *ghazals*, *qaṣā'id*, *tarjī'band* (ترجیع بند، قصاید، غزلیات، هاتف).

Title (f. 57a): هذا کتاب من بعضی ابیات و غزلیات و قصاید متفرقة ترجیع بند من کلام هاتف

Beginning (f. 57a): ای فدای تو هم دل و هم جان وی نثار رعت هم این و هم آن

(3) Ff. 61a-64b. Nāṣir Khusrav (ناصر خسرو), *Tarjī'band* (ترجیع بند).

'ABD AL-QĀDIR RŪYĀNĪ

عبد القادر رویانی
MUKHTAṢAR DAR MA'ARIFAT-I TAQVĪM

مختصر در معرفت تقویم

MS 202 (C.A.S.M).

Dated *Ramaḡān* 7, A.H. 1187 (September 22, A.D. 1773); 18 folios; f. 18b is blank; paper; 11 x 17,5cm; 11 lines to the page written in mixed and *Naskh* script; black ink with rubrication in red; grey paper cover over cardboard with white paper doublure, the spine and outer edges are of red artificial leather; one flyleaf at the beginning; f. 1a is ink stained.

See about the work and its beginning (1b) MS 47, V(2).

End (f. 18a): و طریقه محمودیه و خالی السیر خاصه که از نخست منصرف بود هیچ کاری را نشاید.

Colophon (f. 18a): تمت تم قد تمت هذا الرساله بعون الملك العلام في يوم الثلاثاء سابع شهر رمضان المبارك سنة ١١٨٧ على كاتبه وحاربه.

Seals: (f. 3a) عبده عباس (on the doublure of upper cover); یا امام محمد تقی

[SHAYKHĪ]

[شیخی]

FIQH IN VERSE

فقه منظوم

MS 203 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 14, A.H. 1136 (May 7, A.D. 1724); 103 folios; paper; 12,5 x 18,5cm; 7 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Shikastah-Nasta'liq* scripts; arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; frequent interlinear commentaries; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and two at the end; repaired.

Ff. 1b-100b. A treatise in verse on Islamic jurisprudence and philosophy, where questions concerning the behaviour and duties of a Muslim during praying (*namāz*), purification (*vuzū'*), alms (*zakāt*), pilgrimage (*haj*) and fasting (*ṣūm*) are discussed. The author names himself *Shaykhī* (f. 100b) and states that he finished his work in A.H. 844 (A.D. 1440/1). He also gives some details of his biography: his birthplace was Qā'in and he lived for some period in Jām and then in Khavāf.

Beginning (f. 1b): بسملة، ابتدای نامه بر نام خدا به که نامه شاربدین نام است

End (f. 101a): سعی ناظم در محل انتفاع باد و دلها را برین نظم اجتماع

ای خبیر از حال نفس نامده مرحمت فرما بحسن خاتمه

Colophon (f. 100b): بتاريخ ١٤ شهر شعبان المعظم في سنة ست و ثلثین مایه و الف.

See other copies: Munzavī, vol. 11, p. 1563.

(2) Ff. 101b – 103b. *Jāmī'*, *Ghazals*, *rubā'īs*.

Beginning (f. 101b): گر ز خورشید جمالت ذره پیدا شود هر دو عالم در میان ذره ناپیدا شود

Seals: (f. 20a) ملا شاه محمد

Three other illegible seals on f. 20a.

Beginning (f. 61a): ای رخت آفتاب کشور حال تاب مهرت مه منور حال

(4) Ff. 69a – 73a. *Bābā Ṭāhir Ūrīyān* (بابا طاهر اوریان), *Rubā'īs* (رباعیات).

Beginning (f. 69a): زگشت خواطرم جز غم نروى زباغم جز گل ما تم نروى

(5) F. 73b. *Madhūsh* (مدهوش), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning (f. 73b): اگر شیر یزدان بکیهان نمیشد به کس تاب ذات یزدان نمیشد

(6) F. 74b. *Hāyat* (هایت), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning (f. 74b): مانند علمی کیست در این چرخ مطبق داماد نبی شیر جدا صاحب سنجق

(7) F. 75b. *Khākī* (خاکی), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning: جو اندر گیتی بحرب گرد برضای فلک مسکن عقاب شب بر آمد از فراز قیرگون توسن

(8) F. 76b. *Parvīn Tihhrānī* (پروین طهرانی), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning: چون گشت بیحساب رخ آن فلک جناب خورشید در فکند زخجلت رخ نقاب

(9) Ff. 78a-84a. *Rubā'īs*, *qaṣīdas* of different poets without mentioning their names.(10) Ff. 85a – 95b. *Vafā'ī Shushtarī* (وفائی ششتری), *Qaṣīdas* and *ghazals* (قصاید و غزلیات).

Title (f. 85a): من کلام وفائی ششتری في منقبت مظهر العجايب على بن ابی طالب قصیده در مدح و منقبت شبیه پیغمبر علی اکبر

Beginning (f. 85a): طبع شراف نیم از شعله آذر او را بلبل نطقم از کجا طبع سمندر او را

(11) F. 95b. *Shāh Ṭāhir* (شاه طاهر), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning: باز وقتست که بر طبق تقاضای فلک افکند بر سر ایوان چمن گل توشک

(12) F. 98a. 'Urfī (عرفی), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning: منم آن سحر بیان گزند و طبع سلیم نزد ناطیقه نام سنجم بی تعظیم

JUNG-I MANĀQIB

جنگ مناقب

MS 201 (C.A.S.M).

Undated; 143 folios; ff. 1a-4b, 140a-143b are blank; laid paper; 12 x 17,5cm; 12 lines to the page written in *Nasta'liq* script; arranged in one and two columns and set within a frame of gold and red rules; black ink with subtitles in red; blue cloth binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired and rebound in the 19th century, when the first four and the last three folios were added; ff. 109-139 are damp stained.

A collection of eulogies (*manāqib*) to Imām 'Alī and other Shiite Imāms by the following authors:

Amīr Fayzī (f. 116a), Āzar (ff. 53b, 58a, 82b, 83b), Ḥāfīz (ff. 73b, 74b), Hayāt (f. 38b), Ḥayratī (f. 121b), Ibn Badr (f. 39b), Kamāl (ff. 47a, 85a, 95a, 99a), Kāshī (ff. 11a, 29b, 34a, 68a, 69a, 103a, 105a), Khvājū (f. 86b), Mīr Ḥājī (ff. 125b, 128b), Muḡammad b. Ḥusām (ff. 12b, 14b, 16b, 18a, 77a, 89b, 92b, 93b), Nīzām Astarābādī (ff. 6b, 123a, 129b, *Mī'rāj-i khīyāl* on f. 139a), Nīzām Mu'ammā'ī (f. 120a), Rafīq (f. 59a), Sa'adī (ff. 26b, 70b, 102a), Ṣādiq (ff. 127a, 133a, 135b), Sāyil (ff. 22a, 24b), Shāh Shujā' (f. 21b), Sulṭān Muḡammad Astarābādī (f. 114a).

Beginning (f. 5a): اشجاع مدحت خیر النساء در بهشت گوش خیرات جسان پیوسته براملای من

End (f. 139b): زنسا جان نقش انگیز صنعت خاله صانع هویدا شد هزاران گل برین زنگار گون دیبا

MUḤAMMAD KARĪM B. MAHDĪ QULĪ TABRĪZĪ

محمد کریم بن مهدیقلی تبریزی
BURHĀN-I JĀMI'

برهان جامع

MS 205 (C.A.S.M).

Undated; 170 folios; paper; 11,5 x 18; 11 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink; red leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the end.

Muḥammad Karīm b. Mahdī Qulī Tabrīzī, the tutor of Bahman Mīrzā, wrote this Persian-Persian dictionary in the last year of Faṭḥ 'Alī Shāh Qajar's reign (1797-1834). It consists of a foreword (مقدمه) and 29 chapters (باب). The MS contains the words beginning with the letters A to M.

Beginning (f. 1a): بسملة الحمد لله الذى خلق الورى وعلمه البيان تم هدى وجعل اختلاف...

The last subtitle (f. 168b): و باب رافصل الف

End (f. 168b): و اورا ارسطو و ارسطاطيس و غيره نیز گویند.

NAṢĪR AL-DĪN MUḤAMMAD B. MUḤAMMAD AL-ṬŪSĪ

نصیر الدین محمد بن محمد الطوسی
AKHLĀQ-I NĀSĪRĪ

اخلاق ناصری

MS 207 (C.A.S.M).

Undated; 156 folios; paper; 11 x 17cm; 19 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles in red; cloth binding with pink paper doublure, the spine is of black leather; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end.

The celebrated philosopher and astronomer Naṣīr al-Dīn Ṭūsī (d. A.D. 1292/3) made an abridged Persian translation of Abū 'Alī b. Miskavayh's Arabic work *Kitāb al-Ṭahārat* on ethics and entitled it *Akhlāq-i Nāṣirī*. The work consists of two parts (مقاله), each divided into two chapters. The MS contains the first part of the work and the second part up to its 7th subtitle.

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد بیحد و مدح بی عد لایق حضرت عزت مالک الملکی باشد کی همچنانکه در بدو فطرت اولی و هو الذی...

End (f. 155b): و بعضی اصحاب فلاحت خاصیتی دیگر یاد کرده اند درخت خرما را از همه عجیتر و آن آنست که درختی می باشد که میل کند بدرختی و باز نمیکرد از کشتن هیچ درخت دیگر جز از...

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 441. Browne, Persian manuscripts, p. 205. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1181-5, 1600. Pertsch, Verzeichnis, pp. 304-5, etc.

SULAYMĀN KHĀN

سلیمان خان
MUKHTAṢAR-I 'ILM-I ḤISĀB

مختصر علم حساب

MS 208 (C.A.S.M).

Undated; 37 folios; paper; 10,5 x 16,5cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink; red leather flexicover with a coloured paper doublure.

A short treatise on arithmetics and algebra written for pupils by the Georgian colonel Sarkār Sulaymān Khān.

Beginning (f. 1b): اجتماع اشیا متشابه را که از یکنوع باشند عدد گویند مثلاً "در کنار خیابان عددی از اشجار نشانده اند"

A note concerning the contents of the MS (f. 1a): کتابچه مختصر نکات انحصار که سرکار سلیمان خان سرهنگ گرجی بجهت شاگردان مدرسه مبارکه تقریر آن میشود.

ZUHŪRĪ

ظهوری

SĀQĪ NĀMAH

ساقی نامه

MS 209 (C.A.S.M).

Samarqand; dated *Jumādā* I, A.H. 1112 (October 14 – November 13, A.D. 1700); 164 folios; ff. 87ab, 126ab are blank; paper; 9 x 16,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in two columns; black ink; black leather binding with blind stamped central mandorla and two pendants over pasteboard with an orange paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; repaired in the 19th century.

Nūr al-Dīn Muḥammad Zuhūrī Tarshīzī (d. 1615/6) was from the Turshīz settlement of Khurāsān. In his early age he went to India and settled in Bijapur. His *sāqī nāmāh* is a panegyric devoted Burhān Nizām Shāh.

Beginning (f. 2a): صبا دم زد از معجز عیسوی جهان کهن را مبارک نوی

End (f. 164b): که کرد بحسرت سخنها تمام چو در آخر نامه رد و سلام

Colophons: هر که خواهد دعا طمع دارم زانکه من بنده گنه کارم جهت یادآوری ابو نصر (f. 70b in the margin) زهدی رقم نمود و اگر دنتی چو غنچه بصورت حل است هر جا که بیدارگره اعتقاد را.

در رشته اختتام انتظام پذیرفت ساقی نامه غلام ملک بچنوری عواض بحر والا گوهری ملا ظهوری (f. 164b) قایینی فی اواسط شهر جمیدی الاول در بلده سمرقند سنه ۱۱۱۲.

Seal (f. 164b): خداداد الراجی حسن محمد بن؛ عیبه الراجی حسن محمد
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 678-9.

1865) (5); polygraphic work: copied by Muḥammad 'Alī b. Qrkallah (4), Maḥmūd b. Muḥammad Kāzīm Tabrīzī (5), Muḥammad Rafī' b. Ḥājī Muḥammad 'Alī Mīrā (1,2,3) for Ḥājī Muḥammad Karīm Khān; 93 folios; 11 x 17,3cm; ff. 32a, 36b, 39a, 78b, 79a are blank; paper with Russian pressmarks: 'ФАБРИКИ № 6 СЕРГЕЕВА', 'ФАБРИКИ № 5 ГОНЧАРОВА'; 12-15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink; black leather flexicover; the upper outer corner of the lower cover and the last folios have mice eaten traces.

(1) Ff. 1b-31b. Zayn al-'Ābidīn b. Ja'far al-Kirmānī (زين العابدين بن جعفر الكرماني), *Risālah dar radd-i yahūdīyyah* (رساله در رد يهوديه). Zayn al-'Ābidīn b. Ja'far al-Kirmānī (1844-1956/7) was one of the leaders of the Shaykhī sect of Shiite Islam. According to the preface of his work, he wrote it to refute the religion of the Jews.

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم ومخالفهم اجمعين الى يوم الدين اما بعد جنين گوید بنده مسكين جانی زين العابدين بن جعفر الكرماني...

End (f. 31ab): ...والسلام عليكم من قبلكم من اهل الهداية والاستبصار ورحمة الله وبركاته.

Colophon (f. 31ab): تمت الكتاب المستطاب معجله در تاريخ شب چهارشنبه سيزدهم شهر رمضان المبارك كه شب اول جشن كوچك تمام شد رساله مبارک در يد محررش بنده ذليل عاصي محمد رفيع بن الحاج على تبريزي ميرزاي عفا الله عن جرائمهما التماس از مطالعه فرمايندهگان دارم كه هر گاه غلطی به بينند اصلاح فرموده بدعاي خير يوم فرمايند في يوم سه شنبه شانزدهم شهر رجب المرجب سنة هزار دويست /// هجري باتمام پذيرفت.

(2) Ff. 32b - 36b. *Risālah dar 'ālam-i ghayb* (رساله در عالم غيب). A treatise about the life after death by an unknown author.

Beginning (f. 32b): بسملة، ولا حول ولا قوة الا بالله وصلى الله على محمد وآله الطيبين الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين هرگاه بخوايم بيان كنيم از عالم غيب از برای اهل عالم شهادت در نهايت اشكال و صعوبت است

End (f. 36b): ولا حول ولا قوة والا بالله العلي العظيم فياسبحان الله من سؤ سريرتنا وفسادة قلوبنا وشور انفسنا اين مواعظ حسنه وحجج بالغه كامله

Colophon (f. 36b): در بلدة طيبة همدان در تاريخ چهارشنبه شهر ربيع الاول ۱۲۸۳ جناب مستطاب اقای مستغني اوصاف واللقاب حاجي محمد كريم خان اعلى الله مقامه فرموده اند حرره محمد رفيع بن الحاج على ميرزا عفا الله عن جرائمها في ۲۷ شهر رجب المرجب ۱۲۹۰ باتمام پذيرفت.

(3) F. 37ab. Ḥājī Muḥammad Karīm Khān (حاجي محمد كريم خان), *Du Kalamah* (دو كلمه). Ḥājī Muḥammad Karīm Khān (1810-1871/2) was also a leader of the Shaykhī sect. Later on he founded the Karīmkhānī branch of the sect. The paragraph contains his philosophical views on life, love, the human beings and animals.

Beginning (f. 37a): صفحه درسی جناب اقای بزرگوار و مولای والاتبار حاجی محمد کریم خان روحناله الفداء فرموده اند...

End (f. 37b): وصلى الله على محمد وآله الطيبين الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم وغاصب حقوقهم وناصب شعيتهم اجمعين من الدن الى يوم الدين.

Colophon (f. 37b): حرره محمد رفيع بن الحاج على ميرزاي مرحوم في شهر رجب ۱۲۹۰.

(4) F. 38b. A paragraph from Arabic grammar.

(5) Ff. 39b-78a. Muḥammad 'Alī b. Qirk'allah (محمد على بن قرخاله), *Risālah-i Mukhtaṣar* (رساله مختصر). A short review of *ṣūfī* religious philosophy.

Beginning (f. 39b): بسملة، الحمد لله وسلام على عباده الذين المصطفى بدانکه خداوند عالم جلی شانه ذاتیست اchiedه كه...

End (f. 78a): امید كه عقول از این محروم فرمايند مخفی از وجود وكرم خود

Colophon (f. 78a): تمام شد اين رساله مختصر بيد اقل العباد محمد على بن قرخ الله از خوانندگان التماس دعا دارم

که انشاء الله بدعاي خير ... فرمايند اين رساله مختصر بيد اقل.

(6) Ff. 79b-93b. Fuḏūlī (فضولي), *Ṣiḥhat va marāz* (صحت و مرض). Fuḏūlī's (d. 1562/3) *ṣūfī* work in prose.

Beginning (f. 79b): بسملة. هو الله تعالى شانه العزيز صحت و مرض فضولي عليه الرحمة - پاک نهادی بود روح نام در همه فضيلت تمام فضایش عالم لاهوت مقامش عالم حبروت روزی بسرش هوای سفر افتاد و...

End (f. 93b): بمنزل اصلی پیوست و از قید راه زمان زیست هر چند یکه بر گردانی ماند.

Colophon (f. 93b): عاقبت خود را بخود رساند حرره محمود بن محمد کاظم تبریزی روز شنبه ۲۰ شهر جمادی الثانی ۱۲۸۲.

F. 38a. Scribbling.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 833. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 3, p. 377, vol. 5, p. 73, vol. 6, p. 879.

130

TAHIR VAḤĪD

طاهر وحید

DĪVĀN

دیوان

MS 215 (C.A.S.M).

Undated; 74 folios; Eastern paper with laid lines; 8 x 14,5 cm; 11 lines to the page written in *Nasta'liq* script, entire text arranged in one and two columns and set within a complex frame (blue, red); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, and blue paper doublure; the binding is framed with other leather at the edges; the cover and the folios are disjoined from one another.

'Imād al-dawlah Mīrā Muḥammad Ṭāhir Vaḥīd of Qazvīn (d. A. H. 1110 (A.D. 1698/9) was the court historiographer of Shāh 'Abbās II and a poet. The MS contains the following works:

I. Ff. 1b-71b. *Ghazals*.

Beginning (f. 1b): بسملة، ای بت آینه روروی مگردان زما زانکه نه بیند کسی آینه را از قفا

II. Ff. 72a-74a. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 72a): ای دوست بیا که با تو کاری داریم در راه تو چشم اشکباری داریم

End (f. 74a): تندیش جدا کنم بندریند پی رخصت شاه تمام شد

131

SHARḤ-I TAJVĪD-I ABŪ AL-QĀSIM QĀRĪ

شرح تجويد ابو القاسم قاری

MS 216 (C.A.S.M).

Dated *Ṣafar* 18, A.H. 1224 (April 5, A.D. 1809); copied by Ḥasan b. Ḥusayn Mūsavī; 53 folios; ff. 1a, 53b are blank; paper; 10,5 x 15,3cm; 11 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; light brown leather flexicover with a white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the first and the last folios are pasted to the flyleaves.

A commentary on Abū al-Qāsim Qārī's work about the rules of Qurān reading by an unknown author.

Title (f. 1b): این تجوید از سید ابو القاسم قاری

Beginning (f. 1b): بسملة. ای لطیفی که از کلام خوشست راه یابند کمرهان ضلال و از امینان وحی تنزلیت عالم از فیض کشیده الامان شکر و سپاس مران متکلمی را سراسر...

End (f. 53a): خلاصه امید از کرم عمیم قاریان کلام مجید کریم آنست که خطا و سهو این منظومه را بتوک خامه باصلاح اورتد و قلم عفو و بر او بکشد و ناظم اورا بفاتحة حیزی یاد کنند.

Colophon (f. 53a): قد وقع الفراق [sic] من الشرح والكتابة على يدى الحقیق الفقیر حسن بن حسین الموسوی تمت في يوم چهارشنبه هجدهم شهر صفر المظفر سنة ۱۲۲۴.

Ownership note (f. 1a): الحاجی شیخ حسن عرب سنه ۱۳۱۱

Seal (f. 1b): مظهر لطف الهی قاسم

132

ANTHOLOGY

بیاض

MS 217 (C.A.S.M).

Undated; 95 folios; paper with watermarks; 14,5 x 7,5cm (oblong); 8-10 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in 2 columns: each column set within a frame of two gold rules and entire text- within a complex frame (black, blue and gold); black ink with subtitles and names in red; illuminated head piece on the doublure of the upper cover; brown leather flexicover; the first folio pasted to the upper cover as a doublure; the sequence of the folios is broken (f. 95 should follow f. 72, f. 95 should be at the beginning); lacking folios between ff. 89 and 90, 90 and 91, 91 and 92, 92 and 93.

(1) Ff. 2a-20a. 'Āshiq (عاشق), *Dīvān* (دیوان). The following works are included: *ghazals* (ff. 2a-11b, 95a), *rubā'īs* (ff. 12a-14b), *musaddases* (f. 15b), *mukhammases* (ff. 15b-20a).

(2) *Ghazals* by following authors: Ḥāfiẓ (ff. 20a, 45a-51b), Jāmī (f. 34b-45a), Muḥtasham (ff. 20b, 51b-55b), Sa'adī (21a-34a).

(3) Ff. 56a-60a. 'Alī Mihrī 'Arabī (علی مهری عربی), *Sar'ū'pā-yi Mihrī* (سروپای مهری). A *masnāvī* by 'Alī Mihrī 'Arabī (d. 1717/8).

Beginning (f. 56a): ای بت چابک شیرین حرکات جلوة ناز تو چون آب جنات

(4) Ff. 60b-67a, 79b. *Laylī va Majnūn* (لیلی و مجنون). The following parts of the anonymous poem are included:

Subtitle (f. 60b): گدایی بودن مجنون

Beginning: سلطان سریر چو رویی شاهنشاه کشور نکوئی

Subtitle (f. 65a): پوست پوشیدن مجنون خراب

Beginning: مضراب کش نوای این چنگ از رشته مصدر آرد آهنگ

Subtitle (f. 79b): چاه وصال لیلی و مجنون

Beginning: بیانی دایر از تو محفل خاک بلاگردان دو دست دور افلاک

(5) Ff. 68a-72b, 76b-79b, 93a-94b. [Jāmī] (جامی), *Yūsuf va Zulaykhā* (یوسف و زلیخا). The following subtitles are included:

Subtitle (f. 93a): خریدن یوسف

Beginning: چو شد یوسف بخوبی گرم بازار شدندش مصریان یکسر خریدار

Subtitle (f. 76b): آمدن زلیخا بطلب کاری و اظهار مطلب کردن قبول نکردن یوسف

Beginning: چون دایه با زلیخا اینخبر گفت زگفت او چو زلف خود آشت

Subtitle (f. 68a): ملامت کردن بزنان مصر زلیخا را از عشق یوسف

Beginning: نسازد عشق را کنج سلامت خوشا رسوایی و گوی ملامت

(6) Ff. 86b-90b. *Khusrav va Shīrīn* (خسرو و شیرین). The following parts of the anonymous poem are included:

Subtitle (f. 86b): تکلم کردن شیرین با اهل خرم خسرو

Beginning: زبان دان رموز کیمی کیست که گویم عقد کیمیا چیست

Subtitle (f. 88b): وداع کردن شیرین با زنان خسرو

Beginning: تب پر شکوه ماه پرشکایت کل خویش لهجه سرو خویش عبادت

A note about the contents of the MS on doublure of the upper cover: غزلیات شیخ سعدی

133

MUḤAMMAD JA'FAR B. MUḤAMMAD ṢAFĪ FĀRSĪ

محمد جعفر بن محمد صفی قارسی

VAJĪZAH

وجیزه

MS 218 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1258 (A.D. 1842/3); 116 folios; ff. 3b, 114b, 115b are blank; paper with laid and chain lines; 10 x 15,5cm; 12 (I) and 15 (II) lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with rubrication in red; illuminated head pieces on ff. 1b, 4b, a miniature painting on f. 3b; ff. 1b, 4b, 5a have border decorations; light brown leather binding framed with three fillets, a running pattern, and grey paper doublure.

Ff. 4b – 116b. Muḥammad Ja'far b. Muḥammad Ṣafī Fārsī (محمد جعفر بن محمد صفی قارسی), *Vajīzah* (محمد جعفر بن محمد صفی قارسی), *Vajīzah* (وجیزه). Muḥammad Ja'far Ṣafī Fārsī's (d. 1863/4) treatise about praying (*namāz*), based on Sayyid Muḥammad Bāqir Shifātī's *Tuḥfat al-Abrār*.

Beginning (f. 4b): بسملة، هذه رساله موسومه بالوجیزه بحمدك اللهم اجعلنا لا نعمك من الشاكرين اولئك من الذاكرين وصل على خير خلقك محمد واله الطاهرين و...

End (f. 114a): و همچنین است حال در تشهد منشی در رکعت اخیره.

Ff. 1b-3a. A *qaṣīdah* devoted to Muḥammad Bāqir Shifāt (قصیده فی مدح محمد باقر شفت)

Beginning (f. 1b): بحمد الله که باز از لطف داور قوی شد بازوی شرع پیمبر

Colophon (stating of the copy's correspondence to the original work):

بحمد الله که از توفیق ملک غلام تصحیح شد این رساله شریفه موسومه بالوجیزه که مختصریست از کتاب (f. 115a) مستطاب موسوم بتحفه الابرار سرکار شریعت مدار ملاذ الخواص وحید الدهر وفرید الانام محقق شریعت سید الانام وارث علوم الاعلی الاعلام سرکار حجه الاسلام قدالله ظللاله علی مفارق لانام ادام الله المسلمین نقباه وجعلنا الله فداه در مسجد سرکار ایشان مقابله ان من اوله الی هذا المقام باهتمام تمام باتمام رسید. الحمد لله الذی وهبنی بتصحیح هذه الكتاب وهو الملك الوهاب والمیر المرجع وصلی علی نبیه الذی هو الشرع ثواب وعلی اولاده الذین هم فی الدین نواب سیما ابن عمه علی الدق صوفی مدینه العلم باب وانا حقیر الطلاب العبد المذنب الجانی سنی امام الثانی ابن ۱۴۷۰ سنه ۱۲۵۸.

Note concerning the contents of the work (f. 4a): هو الله تعالی

رساله فارسی که در مسائل نماز از کتاب تحفه الابرار من تالیفات جناب شامخ الالقاب حقایق و معارف انتساب ... السید محمد الباقر اطال الله بقاء، استخراج شده که معمول به عامه مومنان گردد.

Seal (f. 4a): محمد باقر بن محمد تقی

See other copies: Pertsch, Verzeichnis, p. 254. Fihrist-i Nusakh-i khatī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 2, p. 214.

MS 221 (C.A.S.M).

Kūrakanlū; dated *Jumādā* I 3, A.H. 1258 (June 12, A.D. 1842); copied by Sayyid Isma'īl b. Sayyid Ḥasan; 121 folios; paper with watermarks (ff. 89-121) and brownish (100, 101); 17 x 21cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles and occasional interlinear translations in red; cloth binding with white paper doublure framed with leather at the spine and edges; one flyleaf at the end; damp stained.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 121b) MS 56.

Colophon (f. 121b):

تمام شد این نسخه دل گشا غم کاست نشاط افزا مسمی یوسف زلیخا تصنیف مغفرت پناه
رضوان دستگاه افضل الشعراء مولانا جامی ندیم سلطان حسین بیغرا از دست حقیر الفقیر اکبره کبره واحقرهم حرماسلالات
ذات العظام سید اسماعیل بن المرحوم المغفور سلاله النجباء العظام سید حسن غفر الله له ولوالديه در روز یکشنبه وقت
غروب آفتاب در ماه جمادی الاول ۳ من هجرة النبوية المصطفوية ثمان خمسين میاتان بعد الف سنه ۱۲۵۸.
تمام شد این کتاب در روز یکشنبه در وقت غروب آفتاب در ماه جمادی الاول و در قریه (f. 121b, in the left margin)
کورکنلو و در سنه ۱۲۵۸ از دست حقیر الفقیر سید اسماعیل بن المرحوم المغفور سید حسن غفر الله له ولوالديه
آمین یامعین.

Seal (f. 1b): محمد جعفر...

On f. 1a are a cryptogram and scribbling.

ASTROLOGY

اخترشناسی

MS 224 (C.A.S.M).

Undated; 23 folios; ff. 2a, 4ab, 23ab are blank; paper; 15 x 20,5cm; 16-17 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles, names of planets in red; the text on ff. 1-18 is in prose, the rest (ff. 19-23) - in verse and arranged in three column; grey cloth binding with pasteboard and yellow paper doublure, the spine is of black cloth; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning.

An extract from an unidentified astrological work.

Beginning (f. 1a):

گشتن اصواب و الحال و فساد اهل طرب و برده و عشق آوردن مشایخ برابه آمدن نکاحها...

End (f. 22b):

الثور: به درج تیز جد بهرام است دل دانا همیشه باطام است.

[NIZĀM AL-DĪN 'ABD AL-'AĪ BĪRJINDĪ]

[نظام الدین عبد العلی بیرجندی]

MUKHTAṢAR DAR MA'RIFAT-I TAQVĪM

مختصر در معرفت تقویم

MS 225 (C.A.S.M).

Undated; 112 folios; paper; 14,5 x 21 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles, the names of the planets in red; commentaries in the margin; contemporary binding; one

flyleaf at the beginning and one at the end; the succession (sequence) of the folios was broken during the restoration of the MS (the first page is put at the end and the pages are in complete disorder); incomplete at the beginning and at the end.

A treatise on astronomy and astrology, with tables and astronomical calendars. Niẓām al-Dīn 'Abd al-'Alī Bīrjindī or Barjandī (d. A.D. 1527/8), was one of the wellknown astronomers of his time. His work discusses various questions about the time of praying, the direction of the Qa'aba, the calendars of the Chinese, Arabs, etc. It was written in 1478/9 and consists of a preface (مقدمه) and 20 chapters (باب).

Beginning (f. 112a): اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم تام مشتمل بر بیست باب تقویم در لغت بمعنی تصحیح است...

End (f. 41b): باب بیستم در معرفت اصولی که در اختیارات بکار آید.

On f. 13a is Note of a date: // ۱۱۸۵ شهر ذی حجه الحرام سنه ۱۱۸۵
See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1225-6. Fihrist-i Nusakh-i khattī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 5, p. 189, etc.

THE OLD PERSIAN WORDS MIXED IN ARMENIAN

ارمنی دلنه مخلوط اولنموش فرس قدیم الفاظلری

MS 229 (C.A.S.M).

In Persian, Turkish, Armenian and Russian; dated A.H. 1309 (A.D. 1891/2); 12 folios; paper with pressmark № 6 (ff. 1-6); 18,5 x 23 cm; 15 lines to the page in *Nasta'liq* script and arranged in 1 and 4 columns; black ink; marbled paper over pasteboard and pink paper doublure, with artificial leather at the spine, edges; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 2a-7a. Persian- Turkish dictionary (فرهنگ فارسی به عثمانی). The dictionary represents the Persian loan-words in Armenian with their Turkish equivalents in no order. The author's name is not mentioned in the work. It is full of corrections, later additions.

Beginning (f. 2a):

باب الالف

آزاد آرد اود

آزران اوجوز

(2) Ff. 1b, 7b-12b, in Armenian, Russian, Turkish. A review of town Shūshī (شوشی در باره شهر). The review contains statistic data about the districts, the ethnic population, merchants, poets, scribes and Muslim clergymen of Shūshī in the second half of the 19th century.

Colophon (f. 1a): في شهر ربيع الاول ۱۳۰۹

MĪRZĀ MUḤAMMAD TAQĪ

میرزا محمد تقی

MAJMA' AL-LUGHĀT

مجمع اللغات

MS 230 (C.A.S.M).

Shūshī (I); dated *Ṣafar* 26, A.H. 1309 (October 1, A.D. 1891) (1); polygraphic work, one of the copyists: Mīrẓā Muḥammad Taqī (1); 49 folios; paper with Russian pressmark; 18 x 23cm; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in 2 and 4 columns; black ink; grey artificial leather cover

over pasteboard with black cloth spine and orange coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1b – 42a. Persian- Turkish abridged dictionary (فرهنگ مختصر فارسی به عثمانی). The author's name is not mentioned. Ff. 39a-46a contain verb equivalents arranged partially in alphabetical order. The rest of the words are included in the following thematic groups:

(39ab ایو اصطلاحی – nice words, 40ab دشفاری اصطلاحاتی – difficult words, 41a کثی آدلاری male names [Muslim], 41b عورت آدلاری female names [Muslim], 43a-46 Persian- Turkish verbs).

Beginning (f. 1b): مذهب شریعت یولی ...

(2) Ff. 47a-48b. Muslim names (اسماء اسلامی).

Colophon (f. 42a): تمام شد کتاب لغت فی ۲۶ ماه صفر المظفر یوم چهارشنبه ۱۳۰۹ حرره عبد الحقیق میرزا محمد تقی گنجه در شهر قراباغ مشهور بقلعه شوشی تحریر گشت این نوشتن تا بماند یادگار من نمانم خط بماند روزگار.

F. 1a. A dated note about the contents of the MS: مجمع اللغات فی شهر ربیع الاول ۱۳۴۹

139

TWO DECREES

دو فرمان

MS 231 (C.A.S.M).

In Persian with interlinear Turkish translation; Tabrīz; undated; copied by Khvājah Shimshād Muḥarram 'Alī; 17 folios; paper; 14.6 x 23.2cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink; grey artificial leather cover over pasteboard with orange coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp spotted.

Copies of two decrees concerning the history of Gandzasar Monastery in Qarabagh. The originals of these decrees are kept in the Matenadaran archive of Catholicosate and are published by H. Papazian in his work "Persian decrees of the Matenadaran", vol. I (doc.3); vol. II (doc. 6).

Beginning (f. 1b): امرا و حکام و داروغگان و اصول و اعیان و اشراف و اهالی ملکان و کدخدایان

Colophon (f. 8a): العلی احقق المخادم خواجه شمشاد محرم اعلی

140

[SHARAF AL-DĪN JURJĀNĪ]

[شرف الدین جرجانی]

[AL-KUBRĀ FĪ AL-MANṬIḤ]

[الکبری فی المنطق]

MS 232 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1267 (A.D. 1850); 16 folios; paper with watermarks; 16 x 20 cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained at the upper edges.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 74(3).

End (f. 16b): الاهی نیست پس لاشجر باشد.

Colophon (f. 16ab): قد وقع الفراغ من تسوید الاوراق فی یوم الجمعة ۱۲۶۷ الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد واله الطاهرین.

MĪRZĀ MUḤAMMAD MUSALLAM

میرزا محمد مسلم

MUNSHA'ĀT

منشآت

MS 233 (C.A.S.M).

Īravān; undated; 239 folios; f. 1a is blank; paper; 15,5 x 22,5cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; double illuminated head piece (f. 2b); red leather binding framed with a running pattern and white paper doublure; one flyleaf at the beginning; the text on some pages is erased and discoloured partially or entirely (211b – 218b, 224a-225b, 233b-239b); some folios are disjoined from the spine.

A collection of copies of about 200 letters and other documents of Ḥusayn 'Alī, Ghulām 'Alī and Muḥammad, the Khāns of Īravān in 1764 - 1805. Some of the documents are dated A.H. 1201 (1786/7). These documents were collected by Mīrzā Muḥammad Musallam (f. 22a), the chief scribe of Ḥusayn 'Alī Khān.

Beginning (f. 2b): بسملة، فصیح ترین کلامی که ارایش صورت نطق منشیان بدایع نگار ممالک معنی نماید...

End (f. 239b): وبالمره منحل گردد والسلام علی من اتبع الهدی

The titles of the documents:

f. 28b مسوده کتابتی که مرحمت و غفران پناه حسینعلی خان طاب ثراه بعالیجاه احمد خان در باب حاصل و ارسال صبیخه خود قلمی نموده.

f. 30a مسوده کتابتی که مرحوم معظم در باب تکلف عالیشان کلعلی بیک ولد عالیجاه احمد خان قلمی نموده است.

f. 31a مسوده کتابتی که در جواب رقیمة عالیشان کلعلی بیک که یک قبضه خنجر بجهة عالیجاه محمد خان ولد مرحمت و غفران پناه حسین علی خان فرستاده قلمی نموده شده.

f. 32b مسوده کتابتی که عالیجاه ... معظم الیه بجهة طلب موازی یکراس اسب از احمد خان مراغه قلمی شده.

f. 34a مسوده کتابتی که عالیجاه رضوان ارامگاه در باب عباسقلی خان باعیان و عمال بلدة نخجوان قلمی نموده است.

f. 35a مسوده مراسله که عالیجاه معظم الیه در جواب مکاتبه عالیجاه احمد خان دنلی نوشته بود.

f. 36b مسوده مراسله که عالیجاه مرحمت و غفران پناه معظم الیه بعالیجاه گرگین قلمی نموده است.

f. 37b مسوده مکاتبه که مرحوم خان معظم الیه که بیکی از خوانین گرجستان قلمی نموده است.

f. 38b مسوده کتابتی که خان معظم الیه بدده فال زوجه گرجستان قلمی نموده.

f. 41b مسوده مکتوبی که خان مرحمت نشان بعالیجاه احمد خان دنلی قلمی نموده در خصوص میرزا جعفر معمار

f. 42b مسوده جواب مراسله احمد خان دنلی که در باب محاربه خود با امامقلی خان افشار قلمی نموده بود.

f. 44a مسوده مراسله که خان مغفرت نشان در باب تهنیت و مبارکبادی بگرگین خان نوشته بود.

f. 47b مسوده کتابتی که بندگانعالی در باب فرستادن یکراس اسب بکلعلی بیک ولد احمدخان دنلی نوشته.

f. 48b مسوده کتابتی که خان مغفرت نشان در باب طلب جام روزنه حمام بکلعلی بیک پسر احمد خان دنلی قلمی نموده است.

f. 49b مسوده مکتوبی که خان مرحمت نشان در خصوص ادای طلب مشخصی بکلعلی بیک مزبور قلمی نموده است.

f. 51a مسوده رقمیکه خان مغفرت نشان در باب سفارش شخصی باحمد خان قلمی نموده.

f. 52a مسوده تنسیخه که خان مغفرت نشان در خصوص طلب و مرخصی دختر خود باحمد خان قلمی نموده است.

f. 53b مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در باب تهنیت قدوم زوجه احمد خان در کعبه معظمه نوشته.

f. 55a جواب مراسله که احمد خان در باب اقمشه و شیرینی بخان مغفرت نشان قلمی نموده بود.

f. 56a جواب مراسله که احمد خان در باب طلب میرزا جعفر معمار بخان مغفرت نشان قلمی نموده بود.

f. 57b جواب مکاتبه که کلعلی بیک در باب ارسال رخت /// یکعدد تکیه بلند بخان مغفرت نشان نوشته بود.

f. 59a مسوده مکتوبی که خان جنت آشیان در باب فرستادن مبلغی بدده فال زوجه والی قلمی نموده است.

مسودة تعزیه نامه یکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده شده. f. 116a
 مسودة مکتوبی که بندگانعالی در باب تفرقه بیکی از خوانین آذربایجان قلمی داشته. f. 117a
 مسودة وثیقه که در باب اعطای منصب قضا بیکی از فضلا قلمی گردیده شده. f. 118b
 مسودة تعزیه نامه که عزیزی بیکی از یاران اصفهان قلمی نموده است. f. 119a
 مسودة جواب تعزیه که یکی از خوانین نوشته بود قلمی گردیده. f. 120a
 مسودة ملفوفه که مرحوم غلامعلی خان در باب باج سوداگری بوالی والاشان قلمی نموده. f. 120b
 مسودة ملفوفه که مرحوم حسینعلی خان در باب دوتقی باحمد خان قلمی نموده بود. f. 121b
 مسودة مکاتبه که در باب بعضی مواد بجهة ابراهیم خلیل خان جوانشیر قلمی گردیده. f. 123a
 مسودة ملفوفه که والده بندگانعالی در باب خواستگاری دختر باحمد خان قلمی نموده است. f. 124a
 مسودة مکاتبه که مرحمت و غفران پناه حسینعلی خان بوالی والاشان قلمی نموده بود. f. 125b
 مسودة ملفوفه که مرحوم معظم در باب بعضی مواد باحمد خان قلمی نموده بود. f. 126b
 مسودة مکتوبی که خان مرحمت نشان در تهنیت عید بوالی والاشان گرجستان قلمی نموده بود. f. 128a
 مسودة مکتوبی که خود در بعضی مواد بیکی از فضلاء خوبی قلمی نموده. f. 129a
 مسودة مکتوبی که خود در بعضی مواد بیکی از یاران اصفهان قلمی نموده بود. f. 131a
 دیباچه مکتوبی که بیکی از خوانین آذربایجان در بعضی مواد قلمی گردیده. f. 132a
 مسودة مراسله که بیکی از حکام سرحد روم بجهة بعضی مواد قلمی شده. f. 132a
 مسودة مکتوبی که در باب بعضی مواد بیکی از خوانین آذربایجان قلمی گردیده. f. 132b
 مسودة جواب تعزیت نامه که یکی از خوانین آذربایجان قلمی شده. f. 133b
 مسودة جواب مکاتبه که در باب ارسال خلعت که از والی آمده بود نوشته شده. f. 134b
 مسودة مراسله که در باب سفارش شیخ المشایخ ابو جعفر یزدی بوالی والاشان قلمی گردیده شده. f. 135b
 مسودة مکاتبه که در باب بعضی امور بوالی والاشان قلمی نموده شده. f. 136b
 مسودة مکاتبه در باب ارسال چند دسته قوش بیکی از بزرگان قلمی شده. f. 137b
 مسودة مکتوبی که در جواب تعزیت نامه بوالی والاشان قلمی نموده شده. f. 138b
 مسودة مکتوبی که در جواب تعزیه بیکی از امرا آذربایجان قلمی شده است. f. 139b
 مسودة مراسله که خود بیکی از طالبان علمان کرپلایی معلی قلمی نموده بود. f. 140b
 مسودة مکتوبی که خان مرحمت نشان در باب عطای سرگردگی بهسر خود بوالی والاشان قلمی نموده. f. 141a
 مسودة مراسله که خود در اوایل حال بیکی از دوستان اصفهان قلمی نموده بود. f. 143a
 مسودة عریضه که خود در ایام تحصیل از اصفهان به حسینعلی خان مرحمت نشان قلمی نموده بود. f. 144a
 مراسله که در باب خانواران متفرقه بسلیمان پاشای اخسقه نوشته شده. f. 145b
 مراسله که در باب ارسال چارآینه و سایر اشیاء بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 147b
 مراسله که در باب ارسال شتر و اقمشه و سایر اشیاء بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 148b
 مسودة تعزیت نامه خان مرحمت نشان که بگرگین خان پسر والی والاشان نوشته. f. 150a
 مسودة تعزیت نامه که خان مرحمت نشان که بوالی والاشان قلمی نموده. f. 151a
 جواب مراسله که در باب فرستادن قدر اشیاء و اجناس قلمی شده بود بوالی والاشان نوشته شده. f. 152b
 مراسله که در باب ارسال چارآینه و سایر اشیاء بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 154a
 مراسله که خان مرحمت نشان در باب تهنیت عید بوالی والاشان نوشته. f. 155a
 مسودة مراسله که خان مرحمت نشان در باب فرمان علیمرادخان زند بوالی والاشان نوشته. f. 156a
 مسودة مراسله که خود بیکی از یاران که منجم بود قلمی نموده. f. 157a
 تصحیح و رستگاری فرمان یکی از پادشاهان صفوی در باب ددهفال نوشته بود. f. 157b
 مسودة مراسله که خود بیکی از اعیان اصفهان قلمی نموده بود. f. 158a
 مسودة مکاتبه که خود در جواب مکاتبه مصطفی بیک نقاش اصفهانی نوشته بود. f. 159a
 دیباچه مکتوبی که در باب فرستادن فرزندان /// در مخدرات قلمی شده. f. 159b
 دیباچه مکتوبی که در باب بعضی مواد بیکی از خوانین نوشته شده. f. 159b
 مسودة مراسله بندگانعالی در بعضی جهات بیکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده است. f. 160a

مسودة مکاتبه که خان مرحمت نشان در باب فرستادن خانه و کوچ میرزا محمد علی طیب باحمد خان دنبلی f. 60a
 قلمی ساخته.
 جواب مکاتبه که گرگین خان در باب خواهش چند راس قاطر بخان مرحوم قلمی نموده بود. f. 61a
 جواب مراسله که احمد خان در باب طلب خانواران متفرقه بخان مرحمت نشان قلمی نموده بود. f. 62a
 مسودة مکتوبیست که بجهة احدی از آشنایان که خواهش نموده بودند نموده شده. f. 63b
 جواب مراسله که احدی از منشیان که مرتبه وزارت داشت قلمی نموده بود نوشته شد. f. 64b
 جواب رقمی که ملازمان جناب مقدس القاب اقا محمد باقر ... از کرپلائی /// قلمی نموده بود. f. 65b
 مسودة مراسله احدی از آشنایان بجهة نوشتن به جعفر قلی بیک پسر احمد خان /// نموده بود. f. 66b
 مسودة مکاتبه که خان مغفرت نشان در باب بعضی مواد باحمد خان دنبلی قلمی نموده است. f. 68a
 جواب تعزیت نامه که ددهفال بمرحوم غلامعلی خان پسر خان مغفرت نشان قلمی نموده بود. f. 69a
 جواب تعزیت نامه که احمد خان بمرحوم غلامعلی خان نوشته بود قلمی گردید. f. 70a
 مسودة عریضه که بندگانعالی بعد از ارسال فرمان و تشریفات فاخره به حضرت خواندگار قلمی نموده. f. 71b
 جواب رقیمه که یوسف پاشا وزیر اعظم پادشاه روم به بندگان عالی قلمی نموده بود. f. 74a
 عریضه پادشاه سکندر جاه روم که در باب حکومت نعمان پاشای قارص قلمی گردیده. f. 76b
 عریضه که بندگانعالی در جواب فتحنامه مازندران بعلمیرادخان زند بعد از شکست محمد خان قاجار که f. 78b
 از مازندران بجهة بندگانعالی قلمی نموده بود.
 جواب فتح نامه که بندگانعالی بوالی والاشان قلمی و ارسال نموده بود. f. 80b
 مسودة مکاتبه که خود بجهة اسطرابل بیکی از فضلا اصفهان قلمی نموده. f. 81b
 مسودة تعلیقه که بجهة وزارت یکی از ارباب فضل و کمال که بندگانعالی عطا و احسان فرموده بود. f. 82b
 مسودة مکتوبی که بجهة عالیجاه سلیمان پاشا حاکم چلدر و اخسقه قلمی گردیده. f. 83b
 مسودة تعلیقه که بجهة منصب منجمی یکی از فضلا قلمی گردید حکم عالی شد. f. 85a
 مسودة تعلیقه که بجهة عطای منصب خلافت اوج کلیسیا بیکی از محرر آسیایان قلمی گردیده /// ۱۱۹۴ سنه. f. 85b
 مسودة وثیقه که در باب منصب تولیت موقوفات بیکی از فضلا قلمی گردیده. f. 87a
 مسودة وثیقه که در باب تدریس مدرسه خانی بجهة یکی از فضلا قلمی گردیده. f. 88a
 تعلیقه منصب اقای میرزا آقای سپکی که از جمله بزرگان اکراد بوده قلمی شده. f. 88b
 مسودة جواب ملفوفه که احمد خان در باب فتح دار السلطنه تبریز قلمی نموده بود. f. 90a
 عریضه که اهالی الکاء ایروان بعد از وفات مرحوم حسینعلی خان بخدمت والی والاشان قلمی نموده اند. f. 91a
 مسودة کتابتی که خود بیکی از اعیان عراقی قلمی نموده است f. 92b
 مسودة مکاتبه که مرحوم غلامعلی خان مرحمت نشان در جواب مراسله والی والاشان قلمی نموده بود. f. 93b
 مسودة جواب مکاتبه که احمد خان در باب تجدید لباس ماتم و عزا بغلامعلی خان قلمی نموده بود. f. 96b
 مسودة تعزیه نامه که بعد از فوت احدی از فضلا بیکی از اقربان قلمی گردیده شده. ff. 97b-98a
 مسودة مکاتبه که در جواب مراسله یکی از خوانین آذربایجان قلمی گردیده بود. f. 99b
 مسودة مکاتبه که یکی از دوستان بجهة نوشتن بعروسی خواهش نموده بود. f. 101a
 مسودة مراسله که بجهة بندگان والی والاشان در خصوص بعضی امور قلمی گردیده. f. 102a
 مسودة مراسله که در باب تهنیت عید بوالی والاشان نوشته شد. f. 103a
 مسودة مراسله که در خصوص تهنیت حرکت و نصرت بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 104a
 مسودة مکاتبه که در باب فرستادن میوه بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 105a
 تعلیقه که بجهة اعطای زمین زراعت بیکی از ارباب فضل و کمال قلمی گردیده. f. 105b
 مسودة تعلیقه که در باب اعطای منصب نقابت بیکی از ارباب استمال و قابلیت قلمی شده. f. 106a
 مسودة مکاتبه در باب برخی مواد بسلیمان پاشا حاکم ولایت چلدر قلمی شده. f. 106b
 مسودة جواب مکاتبه که در خصوص بعضی امور بوالی والاشان قلمی گردید. f. 110a
 مسودة عریضه پادشاه سکندر جاه ممالک روم در ایذاء فرمانی که ارسال شده بود قلمی گردیده. f. 111a
 مسودة تعزیه نامه که بجهة بعضی از خوانین آذربایجان قلمی شده است. f. 113a
 مسودة تعزیه نامه که بجهة والد گرگین خان پسر والاشان گرجستان قلمی گردیده. f. 115a

عریضه که بندگان عالی در باب سفارش شخص بمحمد خان قاجار قلمی نموده. f. 204a
 مسوده جواب ملفوفه که در باب پرسش حال قلمی شده بود. f. 205a
 مسوده جواب مکتوبی که در خصوص پرسش حال بیکی از خوانین قلمی نموده بود. f. 206a
 مسوده مکتوبی که بندگانعالی در باب اظهار فوت والده خود بوالی والاشان نوشته. f. 206b
 مسوده مکتوبی که در باب فوت والده خود بدده فال قلمی نموده بودند. f. 208a
 مسوده مکتوبی که در باب فوت والده خود گرگین خان پسر والی والاشان قلمی نموده. f. 208b
 عریضه که یکی از طلبه علوم بیکی از ولات آذربایجان قلمی نموده بود. f. 209a
 مسوده مراسله بندگانعالی در باب شخصی بوالی والاشان قلمی نموده بود. f. 210a
 مسوده مکاتبه که خان مرحمت نشان در جواب مراسله بوالی والاشان قلمی نموده. f. 210b
 مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در جواب مراسله بدده فال قلمی نموده بود. f. 211a
 دیباچه دیگر ff. 219a-220a
 مسوده مکاتبه بیکی از وزراء روم قلمی گردیده. f. 220b
 مسوده مکاتبه بوالی والاشان قلمی نموده. f. 221a
 مسوده جواب مراسله که یکی از صدقاء که عازم جنوب مکه معظمه گشته از بلده شام نوشته بود قلمی گردید. f. 221a
 مسوده مراسله که بندگانعالی در باب ارسال مبلغی از وجوه مقاطعه بوالی والاشان قلمی نموده. f. 222a
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی در تعزیه خدارت /// همشیره خود قلمی نموده است. f. 222b
 مسوده مراسله که بیکی از اجلا، ارباب نجابت و استعداد قلمی گردید. f. 225b
 مسوده مکاتبه که بیکی از احباء ارباب کمال قلمی گردید. f. 226a
 مسوده تعزیه نامه که از جانب یکی از اعززه بیکی از بزرگان /// قلمی گردیده. f. 226b
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی بجهت برخی /// بوالی /// قلمی نموده. f. 227b
 مسوده عریضه که بندگانعالی در باب شکوه بعضی اشرار بد از عظمت خواندگار روم اظهار کرده. f. 228a
 مسوده عریضه که بندگانعالی در باب صلح و سازش میان پاشای بایزید به خواندگار روم اظهار کرده. f. 230a
 مسوده ملفوفه که از جانب یکی از اعززه ایروان بیکی از بزرگان تبریز قلمی گردیده. f. 236b

Notes of a varied nature:
 On f. 129b, in the margin, is a name: عبدالله ایروانی ۱۲۹۸
 F. 239b. Notes both in Persian and Armenian about giving the MS to 'Abbās Qulī Iravanski for a month in 1898:
 در ۱۹ شوال سنه ۱۲۹۸ بعنوان امانت دادم بعالیجاه عباسقلیخان ایروانسی که بعد از یکماه بخودم رد فرماید اخوند عبدالله حاجی زاده
 1898թ. այս գիրքը հանձնեցի Աբբաս Դուլի-խան Երևանցուն, որպեսզի մեկ ամիս անց այն վերադարձնի:
 Notes concerning the contents of the MS on the doublure of upper cover (in Armenian): «Հիւսէին Ալի Խան, եղբայր Հասան - Ալի Խան Ղաջարի 1764թ.; Երևանի Հիւսէին Ալի-խանի Արխիվը, Թուսկան 1196 տես էջ 6-7»:
 A note about the MS and its code is on a paper piece pasted on the lower cover (in Armenian):
 “Համար 5032/1121/ 24 Երևանի Հյուսիսի Ալի Խանի արխիվը, ձեռագիր, Նյու-Թորք-թ, որակ- լավ, կազմ- հաստ կաշի, Տեղ-Երևան, Ժամանակ հիշրի 1196”:
 142
 COLLECTION
 مجموعه
 MS 234 (C.A.S.M).
 Collective volume with texts in Persian and Arabic; Bukhārā (1); dated A.H. 1272 (A.D. 1855/6) (1); copied by Mullā Bīgnazar(1); 160 folios; ff. 111a-113a, 146ab, 153b-157a are blank; paper; 13 x 21,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; half leather binding with

مسوده مراسله که بندگانعالی در بعضی جهات بوالی والاشان قلمی نموده بود. f. 160a
 مسوده ملفوفه که در باب رسیدن فرمان و خلعت و مکاتبه وزیر اعظم بیکی از خوانین قلمی شده. f. 161b
 مراسله که خان مرحمت نشان در باب فرستادن اقمشه و اجناس بوالی والاشان قلمی نموده. f. 162b
 مسوده مکاتبه که در باب رسیدن فرمان و خلعت از دربار قیصری بسلیمان پاشا قلمی شده. f. 164a
 عریضه که در باب ارسال ایلیچی پادشاه اروس بعلیمرادخان زند قلمی نموده بود. f. 165b
 تعلیقه که در باب ایشیک اغاسی گری احدی از بزرگان قلمی گردیده. f. 166b
 مسوده مراسله که خود درباب فرستادن خانوار چند بیکی از دوستان نخجوانی قلمی نموده است. f. 167a
 مسوده مکتوبی که خود بملا محمد خوشنویس نخجوانی قلمی نموده است. f. 168a
 مسوده مراسله که درباب رسیدن فرمان علیمرادخان بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 169a
 مسوده جواب مراسله که در خصوص اخذ طلب شخصی یکی از خوانین نوشته شده بود. f. 169b
 مسوده مراسله که در باب فرستادن وجوه مستمری بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 171a
 مسوده ملفوفه که بجهت تعزیه یکی از مخدرات احمد خان قلمی شده. f. 171b
 مسوده مراسله که در باب تهنیت عید و فرستادن پیشکش بوالی والاشان قلمی گردیده. f. 172b
 مسوده مراسله که در باب تعزیه بیکی از بزرگان قلمی گردیده. f. 173b
 مسوده جواب مراسله که در باب تهنیت رسیدن فرمان قیصری بیکی از پاشایان روم نوشته بود. f. 174a
 تعلیقه که بندگانعالی در باب احسان زمین زراعت بیکی از فضلا داده بودند. f. 176a
 مسوده ملفوفه که بندگانعالی در تعزیه یکی از خوانین دنبلی قلمی نموده بودند. f. 176b
 مسوده مراسله که در باب ارسال تحایف و هدایا بوالی والاشان قلمی گردیده بود. f. 178a
 مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در باب ودایع بوالی والاشان قلمی نموده بود. f. 178b
 مراسله که خود بیکی از سادات دار السلطنه تبریز که شاعر بود قلمی نموده. f. 180a
 مراسله که بندگانعالی بیکی از فضلاء ایروان که عازم روم بود قلمی داشته. f. 181a
 مسوده مراسله که بجهت یکی از دوستان که در باب تاجری شاعر بیکی از اقایان قارص نوشته. f. 182a
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی در باب ارسال قشون بوالی والاشان قلمی نموده. f. 183a
 مسوده ملفوفه که مرحوم غلامعلی خان بیکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده. f. 184a
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی بیکی از باشچیان عساکر لگزی قلمی نموده بود. f. 184b
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی در باب بعضی امور بعم خان لگزی نوشته. f. 185a
 مسوده مراسله که بندگانعالی در باب اظهار دوستی و مودت بعم خان لگزی قلمی نموده. f. 185b
 مسوده مراسله که بندگانعالی در باب اظهار دوستی و استخلاص اسراء باحمد خان چونکه تالی لگزی نوشته. f. 187a
 مسوده مراسله که بندگان عالی در بعضی خصوص بعم خان لگزی نوشته بودند. f. 187b
 تعلیقه که بندگانعالی درباب اقای و بزرگی احمد آقای کرد زیلان قلمی نموده بود. f. 188b
 وثیقه که بندگانعالی در باب نیابت زیارت والدین خود بیکی از سادات نجف قلمی نموده بود. f. 189a
 عریضه که اهالی اعیان الکاء ایروان بوالی والاشان قلمی نموده بودند. f. 190a
 مسوده مراسله که خان مرحمت نشان بسردار پادشاه خورشید کلاه اروس قلمی نموده بود. f. 191b
 مراسله که خان مرحمت نشان درباب سردار روس بوالی والاشان قلمی نموده بود. f. 193b
 مسوده عریضه که بندگانعالی بمحمد خان قاجار قلمی نموده بود. f. 194b
 مسوده مراسله که بندگانعالی بیکی از میرزایان تبریز قلمی نموده بودند. f. 195b
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی بوزیر اعظم پادشاه روم قلمی نموده بود. f. 196b
 مسوده عریضه که بندگانعالی بپادشاه روم قلمی نموده بودند. f. 197b
 مسوده مکاتبه که بندگانعالی بیکی از باشچیان لگزی قلمی نموده بود. f. 199a
 مسوده مکاتبه که در باب استرداد اموال یکی از حجاج قلمی نموده بود. f. 199b
 مسوده ملفوفه که در باب شکایت یکی از امرا بیکی از خوانین قلمی نموده بودند. f. 200b
 مسوده مکاتبه که در باب رسیدن خلعت بوالی والاشان قلمی نموده بود. f. 201a
 مسوده مکاتبه که در باب فرستادن عروسانه پاپوش بوالی والاشان قلمی شده. f. 202a
 مسوده عریضه که یکی از بزرگان بیکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده بودند. f. 203a

red paper cover and black paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end; lacking folios between ff. 152 and 153.

(1) Ff. 1b-110b, in Arabic. *Al-Sharḥ al-Risālah al-Fāḍil al-Mahshī* (الشرح الرسالة الفاضل المهشي). A commentary of Al-Fāḍil al-Mahshī's treatise about oratory and Islamic jurisprudence.

Beginning (f. 1b): بسملة. قوله الحمد هذا روف التسمية بالحميد لان الفعل لا يتم ولا يعتد به شرعا" مالم يبداء بيما
لماورد من الحديث كل امر ذى بال ...

End (f. 110b): اقل تكلفام كلامه ولعل هذا اشاره الى ترجيع التوجيه الثانى.

Colophon (f. 110b): تمت الكتاب بعون الوهاب من يد احقر الطلاب ملا بيك نظر في يوم سنة ١٢٥٧ في بلدة بخارا.

(2) Ff. 113b-145b, in Arabic. *Mawlānā 'Iṣmat* (مولانا عصمت), *Risālah* (رساله). A commentary of a treatise on Islamic jurisprudence.

Beginning (f. 113b): بسملة. قوله عذاب القبر للكافرين لو اعلم ان الترتيب الطبيعى العادى تقيضى تقديم قوله
وسوال منكر ونكير على عذاب القبر...

End (f. 145b): قد تم تمت الرسالة المنسوبه اقا مولانا عصمت امير.

Colophon (f. 145b): من يد الطلاب ملا بيك نظر.

(3) Ff. 147a-153a, in Persian. *Dar Ṣifat-i Murvārīd* (در صفت مرواريد). A treatise of an unknown author in 7 chapters (فصل) on the useful and medical properties of pearls based on the views of philosophers and physicians.

Beginning (f. 147a): در صنعت اوستاد محقر فيلسوف المغربى رحمت الله عليه گوید که بستانند مرواريد خورد و
صاف و سپيد و چند نوبت باب نمک بشويند...

End (f. 153a): بعد از ان بآب پاکيزه بشويند سفيد و آبدار بيرون آيد

(4) Ff. 157b - 160a, in Persian. *Dar bārah-i rawghan* (در باره روغن). A short overview of the various usages and properties of oil.

Beginning (f. 157b): باب در بيان كشيدن روغن مالگيكنى ببار و نيم بيسر مالگيكي بگويد و بعد و يك را پر آب كند
و بردهن و يك جامه بنهد...

End (f. 160a): و بايد هفتگان دانه بخورد و اگر ازرا دانه زياده كند اسم بخواند يا عظيم ذاللثنا حرر و ذا العز والحمد
والكبريا قلايزل غره تمت.

An ownership note on the doublure of the upper cover by Mīr Ḥikmat

143

COLLECTION

مجموعه

MS 235 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; the MS was bound on *Shawwāl* 16, A.H. 1244 (April 21, A.D. 1829) by order of Āqā Bīg Ṣādiq; 80 folios; 14,3 x 24,3cm; lacquered cardboard binding with yellow paper doublure; three flyleaves at the beginning and three at the end; the covers have the following inscriptions:

Upper cover. A *rubā'ī* of Ḥāfiẓ beginning: مردى زکننده در چنبر برس ...

The colophon of the binder: با آنکه بنده را همه اعصاربان شود هم شکر نعمتت بتوانم تمام کرد

Lower cover. A *rubā'ī* of Ḥāfiẓ beginning: نه قصه آن شمع چکل بتوان گفت...

The colophon of the binder: حسب الامر العالى اعنى ولى النعمة اقا بيك بولكوونك طول الله اين كتاب مجلد

شده ١٢٤٤

In the middle part of the covers: سال خرم فال نيکو حال سالم مال بر اصل ثابت نسل باقى تحت عالى بخت رام

110

I. MUḤAMMAD ṢĀLIḤ B. 'ABD AL-VĀSĪ

محمد صالح بن عبد الواسع

TAQVĪM-I SHAR'Ī

تقويم شرعى

Dated A.H. 1110 (A.D. 1698/9); 28 folios; yellowish paper; varied number of lines to the page written in *Ta'liq* script with astronomical and astrological tables, entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red and gold; damp stained.

Ff. 1b-27b. An abridgment of Amīr Muḥammad ṢāliḤ b. 'Abd al-Vāsi' Khātūnābādī's (d. A.H. 1126 (A.D. 1714) work on astrology entitled *Taqwīm al-Mu'minīn*, which contains astrological prognostications for each day of the year A.H. 1136 (A.D. 1723/4).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد واله الاكرمين اما بعد چنین گوید الفقر العباد
الى رحمة برور الغنى محمد صالح بن عبد الواسع الحسنى...

The astrological tables have the following subtitle: جدول معرفت نيك و بد ايام و ليالى ماه جرکه

End (f. 27b): نخست از پي ساعت سعدونحس چو تاريخ جوشد بر آيين تقويم بر آورد جزوى را تقويم شرعى زتقويم
شرعى بر آورد جزوى ١١٣٦ سنه ١١١٠.

II. PHILOSOPHY

فلسفه

Undated; 13 folios; f. 28a is blank; tinted paper (white, light brown, blue); 19-21 diagonal lines to the page written in *Naskh* script; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red.

Ff. 28b-40b. An unidentified philosophical work on Islamic ideology in 7 chapters (فصل). It discusses the creation of the world, the spirit and the body, precepts of the Shaykhs. The anonymous author tries to prove the idea of monotheism.

Beginning (f. 28b): بسملة، سوالاتى که حضرت اميرزاده اسکندر که حاکم شیراز بوده از حضرت سلطان العارفين
سيد شريف عرض کرده اول در باب آفرينش و سببى که باعث آفرينش بوده ...

End (f. 40b): مقصود از رموز زیرکان راه دين و واصلان مراتب يقين درباب توحيد تشويق طالبانست نه بيان...

III. [ḤASAN KĀSHĪ]

[حسن کاشی]

QAṢĀ'ID

قصايد

Undated; copied by Khān Muḥammad according to the order of Āqā Ḥājī; 18 folios; f. 41a is blank; paper; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (violet, red, gold, black); black ink; an illuminated head piece (f. 41b); repaired in the 19th century.

Ff. 41b-58b. Ḥasan Kāshī's *Haftband* and other panegyrics.

Beginning (f. 41b): سلام ای سایه ات خورشيد رب العالمين آسمان عز و مسكين آفتاب داد و دين

111

End (f. 58b): دوستان بشنوند از نبینای داد و دین اوخلوتا اسقیایی فی جهنم خالدین.
Colophon (f. 58b): بنا بر فرموده مخدوم و ملاذ فقرا شیعه یکرنگ علی مرتضی علیه التحیه و الثنا حضرت آقای اقا حاجی سلمه تعالی مسوده نمود امید که هر گاه ملاحظه نمایند مخلص باخلاص خود را یاد نمایند العید خانمحمد.

IV. COLLECTION

مجموعه

Dated *Shawwāl* 16, A.H. 1244 (April 21, A.D. 1829); 22 folios; ff. 69b-72a, 76b-79a, 80b are blank; tinted (white and pink) paper; varied number of lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* (ff. 72b-76a) scripts; black ink with subtitles and titles in red.

(1) *Qaṣīdas* (ff. 59a-66a) and *rubā'īs* (80a) by an unknown author.

(2) Ff. 66b-69a. *Ṭarīqah-i ghālib va maghlūb* (طریقه غالب مغلوب). Divination about winning and losing based on the *abjad* numbers of the names.

Beginning (f. 66b): در احکام غالب و مغلوب که حکیم ارسطاطالیس بن بقوماس قدوینی وزیر حضرت نوالقرنین از برای او وضع کرده بود...

End (f. 68b): دو نه غالب است نه و یک یک غالب است.
F. 69a. A table entitled: طریقه غالب و مغلوب بنحویکه از حکماء صایب الفکر رسیده اصلا و قطعاً تخلفی نمی نماید: آن است که اسم بزرگ هر دو لشکر بحساب حمل جمع نموده هشت و هشت طرح نماید و هر چه از نام ایشان بجا مانده باشد باین جدول ملاحظه کند از مطلب مطلع گردد.

Colophons: (f. 66a) حسب الفرمودة اعلیحضرت سامی رتبت قدسی فطرت عدالت طیب ملک خلف فلک رفعت (f. 66a) مخدومی بلادی قبله گاهی... نه الله عن المکاره عکس پذیر صورت مراتب استشفاع داعی گردیده که هر گاه که ملاحظه نمایند مخلص خود را بدعای خیر یادآوری نمایند العبد الاقل افقر العباد واحو جهم الی الله الحواد الوائق الی الحی القیوم مذنب الحقیقی...
(f. 68b) بتاریخ یوم سه شنبه ۱۶ شهر شوال المکرم حسب الفرموده حجت و سجدت دستگاه مخدوم معظم مطاع مکرم اقا (f. 68b) بیک پولکونیک دام اجلاله قلمی شد من سنه ۱۲۴۴.

(3) Ff. 72b-76a. *Savād-i vaqf nāmah-i Shāh 'Abbās-i Ā'li* (سواد وقفنامه شاه عباس اعلی). A copy of Shāh 'Abbās I's *vaqf nāmah* granting half of the benefits from the *kāravānsirāy*, market, houses, orchards and other estates belonging to him in *Iṣfahān* to the Shiite Mosque in *Madīnah*. The *vaqf nāmah* was recorded by Bahā al-Dīn Muḥammad 'Āmilī.

Title (f. 72b): سواد وقفیه نواب گیتی ستان علیین آشیان عباس اعلی انار الله برهان

Beginning (f. 72b): از قرار وقفنامه بخت مرحوم شیخ بها الدین محمد عاملی که در خزانه عامره ضبط است.

(4) F. 79b. *Ghurrah-i māh* (غرّه ماه). Prognostications about the first days of each month ascribed to Imām Ṣādiq.

Beginning (f. 79b): از حضرت امام جعفر صادق منقول است که هر که خواهد غره ماه را بداند از هجرت حضرت نبوی نهصد و شتاد و سال طرح کند...

F. 1a. An owner's note by Āqā Bīg Ṣādiq: هو المالك الحقیقی

این نسخه شریفه در سنه ۱۲۴۰ برسم یادگاری از عالیشان حسن بیک بن غفران پناه حاجی قاسم بیک منصورخانوف داخل کتبخانه عالیجاه رفیعجایگاه بولکونیک و کولار آقابیک خلف الصدق غفران پناه جنت ارامگاه میرزا صادق لشکرنویس صادیقوف گردید اللهم زده توفیقاً و حفظه من البلايا بحرمة خیر البرایا جری ذلک التحریر فی ۱۵ شهر رجب المرجب سنه ۱۲۵۵.

F. 1a. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Oriental Languages: "В библиотеку Лазаревского Института Восточных языков. Отъ А. Крымскаго.

¹³ The names of the patron and scribe are erased.

Dates: on the doublure of the lower cover: ۱۲۶۷ سنه ۱۲۷۰
F. 59a, in the margin: ۱۲۶۷.

On doublure of lower cover are *bayts* by Jāmī.

Seal (f. 1a): بولکونیک آقابیک صادیقوف ۱۲۴۱

144

SHĀHĪ

شاهی

DĪVĀN

دیوان

MS 237 (C.A.S.M).

Undated; 48 folios; paper; 12 x 19,5 cm; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in 2 columns; entire text set within a complex frame (gold, green, brown, blue); black ink; illuminated head piece (f. 1b); ff. 44b-47b are added by a later hand; golden cusped cartouches mark poem divisions; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; repaired in the 19th century, when ff. 45a-48a were substituted with new ones.

Āq Malik b. Jamāl al-Dīn Fīrūzkūhī, known as Shāhī (d. A.H. 857(A.D. 1453)), was from the family of Sarbidārs. The MS contains his *dīvān* consisted of:

I. Ff. 1b-47a. *Ghazals*.

Beginning (f. 1b): ای نقش بسته نام خطت باسرت ما این حرف شد روزازل سرنوشت ما

II. F. 47ab. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 47a): ای که در بزم طرب جام و دمامد میزنی خون دل ناخورده چند از عاشقی دم

III. Ff. 47b-48a. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 47b): آتش سودای تو در هر جانی بشنو سخنی دلشده حیرانی

End (f. 48a): محرم بارا سر رفتن نبود ماها رقمیست کنون هم سر برگشتش تم

See other copies: Rieu, *Catalogue of the Persian Manuscripts*, vol. II, p. 640. Ethé, *Catalogue of Persian Manuscripts*, vol. I, pp. 740-1, etc.

145

DARBAND NĀMAH

در بندنامه

MS 239 (C.A.S.M).

Tamīr Khān Shūrah; dated March 1856; edited copy by Mīrzā Yūsuf; 20 folios; paper; 17,5 x 22,5cm; 12 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

A new edition of the history of Daghistan from ancient times to A.H. 456 (A.D. 1063/4) compiled by Mīrzā Yūsuf [Nersesov]. The history comprises the periods of Sasanid rule, the Arab conquest and the spread of Islam in the Caucasus.

Beginning (f. 1b): داغستان طرف شمالی منقسم بهفت اقلیم است

113

١ تومان و اسم حاکم آن تومان‌شاه بوده است
تمام شد دریندنامه از قرار نوشته جات متعدد
End (f. 19a):
Colophon (f. 19a):

F. 20a. An account of the taxes levied on the regions of the Daghestan.

خرجیکه سرانه ملک اوار میگرفته از چرکس و شماخی سواى شهر عسکر...

F. 20a. A note concerning the contents of the MS in Russian: Извлечение из разных летописей Дагестана собранных мною в течении восьми летъ. Як. Лазарев. 1856 года Марта 22. упр. Тамиръ-Хань-шуря.

146

HĀTIFĪ

هاتفی

TĪMŪR NĀMAH (ZAFAR NĀMAH)

تیمورنامه یا ظفرنامه

MS 242 (C.A.S.M).

Undated; 83 folios; paper; 12,5 x 20,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; arranged in two columns and set within a complex frame (blue, red, gold and black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); red leather binding with white paper doublure; damp and burn stained; the first 6 folios are disjoined from the spine; repaired in the 19th century; incomplete at the end.

The *Tīmūr nāmāh* is one of the *masnavīs* of 'Abdallah Hātifī Khabūshānī Jāmī's (d. A.H. 927 (A.D. 1520/1) *Khamsah*, on which the author worked for more than 40 years. The poem consists of 4656 *bayts*.

Beginning (f. 1b): بسملة، بنام خدایی که فکر و خرد نیارد که تا گنه او پی برد

End (f. 83b): سو شود از نظامی و خسرو ترا که از فعلش نیست یکجوترا.

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 936-7.

147

JĀMĪ'

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 243 (C.A.S.M).

Ārālīk Kūlānī; dated *Ṣafar* 24, A.H. 1268 (December 19, A.D. 1851); copied by Mullā 'Alī b. Mashhadī Ṣilāh; 166 folios; paper; 15,5 x 21cm; 12 lines to the page written in *Nasta'liq* script and arranged in 2 columns; black ink with subtitles in red; red cloth binding with pasteboard, white paper doublure and leather spine; one flyleaf at the end; the cover is worn out.

Ff. 1b-163b. See about the work, its beginning and the end MS 56.

Colophon (f. 163b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في تاريخ ٢٤ صفر المظفر روز پنجشنبه تمام شد على يد الحقيير الفقير المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى ملا على مشهدى صلاح ساكن آرااليق كولانى عفو عنهما والده ما عفو كن با غفور يا شكور با عالم بغيب نو عفو كن يا الله صفر المظفر ١٢٦٨.

On ff. 164b – 165b in Persian, Turkish and Arabic. *Bayts* by unknown authors.

114

148

[AMSALAH]

[امثله]

MS 250 (C.A.S.M).

Būzchālū; dated *Jumādā* II 15, A.H. 1271 (February 4, A.D. 1855); copied by Fath 'Alī; 34 folios; paper; 11 x 18cm; 14 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; black leather cover framed with fillets and a running pattern over pasteboard with white paper doublure.

A treatise of an unknown author on Arabic grammar (verbs and their conjugation, *masdar*) in 9 chapters.

Beginning (f. 1b): بدانکه مصدر در لغت عربی بازگشتن کاه ابل و غنم را گویند و در اصطلاح علماء صرفین کلام است و ازوی نه وجه باز میگردد...

End (f. 33a): معنایش چنین است که آیا میزنیم ما این زمان یا در زمان آینده.

Colophon (f. 34a): تمام شد از برای یادگاری اخوی ام عالیجناب اخوند ملا کاظم ساکن بوزچالو بدست فتح علی فی شهر ١٥ جمادی الاخر سنة ١٢٧١.

F. 1a. A note of transfer of the book's ownership to 'Abd Hamadānī: قد انتقل الى العبد همدانی

کربلائی عبد کاظم قیمتش /// نام صاحب صوم حاجی محمد 1a

Seal (f. 1b): یا امام موسی کاظم

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābhāna-yi Millī*, vol. 6, p. 363

149

MURĀSILIJĀT

مراسلجات

MS 251 (C.A.S.M).

Undated; copied by Qāsim Khān Khudavīrduf; 28 folios; paper; 11 x 17cm; 15 lines to the page written in *Shikastah* and *Naskh* scripts; black ink; white cardboard binding; one flyleaf at the end.

A collection of copies of letters, civil acts, deeds of purchase and lease compiled as a manual for scribes. One of the documents is dated A.H. 1270 (A.D. 1853/4). Ff. 26b-27b contain the *sīyāq* numbers for *dīnār*.

Beginning (f. 1b): الحمد لله الذى احل البيع والشراء او حرم الغصب والربا وصلى الله ...

End (f. 28a): لعنت بتو باد اى قايق و فاجر حسود و ملحد لعنت بتو باد نفرين بتو باد باقى مباد هر نخواهد بقاى تو بقاى تو روشن مباد هر که بيند بقاى تو.

Colophon (f. 28a): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المسمات بمراسلجات على يد الحقيير الفقير محتاج الى رحمة رب العنى قاسم خان خداويردوف.

Note on the doublure, dated A.H. 1273: ابتداى درس چهاردهم در روز پنجشنبه شهر ١٢٧٣

Seal (ff. 15b, 28b): بنده آل محمد قاسم

150

COLLECTION (DARBAND NĀMAH)

مجموعه (در بند نامه)

MS 252 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 52 folios; 18,3 x 23cm; green cloth binding with pink coloured paper doublure, black artificial leather spine and outer edges; five flyleaves at the beginning and three at the end; repaired and rebound: the original cover was kept and serves as a flyleaf.

115

the end; the text is over stamped from the opposite pages and therefore it has become partially illegible; repaired; lacking folios between ff. 5-6; incomplete at the end.

The fourth part (دفتر) of Mawlānā Jalāl al-Dīn Rūmī's (1207/8-1273/4) *Maṣnavī-i ma'navī*.

Beginning (f. 1b): بسملة، فهذا الظعن الرابع الى احسن المرافق واجل المنافع تسرقلوب العارفين بمطالعة...

End (f. 38b): هر كسى را دعوى حسن و نمك سنگ مرگ اند نمكها را محك.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, 584-6. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, pp. 630-40.

153

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 259 (C.A.S.M).

Undated; 49 folios; tinted (pink) paper; 12,5 x 20,5cm; 13-14 lines to the page written in *Nasta'liq* script; the entire text is arranged in two columns and set within a frame of green and red rules; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired, the text-block is put into new margins.

Hāfiz's *dīvān* containing only his *ghazals*.

Beginning (f. 1a): بنده آصف عهدم كه درين سلطانيش صورت خواجگي وصيت درويشانست

End (f. 49b): زاهد اگر بخورد قصورست قصد تو مارا شراب تاب قصورست يارحور.

154

BAHĀ AL-DĪN MUḤAMMAD B. IBRĀHĪM AL-TIRMIZĪ

بها الدين محمد بن ابراهيم الترمذی

TANBĪH AL-GHĀFILĪN

تنبيه الغافلين

MS 260 (C.A.S.M).

Undated; 39 folios; paper; 15 x 20cm; 14 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; blank ink with subtitles in red; entire text set within a frame of green and red rules; pink artificial leather binding with white paper doublure and blue cloth spine; incomplete at the beginning and at the end; one flyleaf lacking at the beginning and one at the end.

Bahā al-Dīn Tirmizī's (or Sarmadi, Samarqandī's¹⁴) treatise on the duties and the behaviour of a Muslim. The work consists of a foreword (مقدمه), 9 chapters (باب) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 1a): يادگار يماند و مزین بآیات قرآن و احادیث حضرت پیغمبر م برتمامت مؤمنین...

End (f. 39b): پیش از آنکه اختیارم از دست ما بیرون شود آمین یارب العالمین.

Colophon (f. 39b): تمت کتاب تنبيه الغافلين بعون الله الملك المعين اللهم اغفر مكاتبه والوالدين المكاتب [sic] يا

(the rest is missing) النبي وآله اطهار تمت الكتاب بعون الملك الوهاب من يوم الثالث في وقت العصر

See other copies: Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 6, p. 472. Fihrist-i Kitābhāna-yi Majlis-i Sjawra, vol. 12, p. 26. Fihrist-i kitābhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2216), vol. 9, p. 891.

¹⁴ The author's name has different spellings in other manuscripts.

ḤASAN B. MUḤAMMAD 'ALĪ YAẒDĪ

حسن بن محمد علی یزدی

MIŞBĀḤ AL-ṬARĪQ

مصباح الطريق

MS 263 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1238 (A.D. 1822/3); copied by Bābā b. Mullā 'Alī Akbar Dilmaqānī; 102 folios; ff. 1a, 102ab are blank; paper with watermarks; 11 x 17 cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink; brown leather cover over pasteboard with white paper doublure.

Ḥasan b. Muḥammad 'Alī Yazdī's work on Islamic jurisprudence. In the preface, the author states that it is an abridged translation of Sayyid Muḥammad's *Iṣlāḥ al-'āmāl*. In the three chapters (مقصد) of the work, the rules of religious purity, fasting, praying and alms are explained.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله الذى اوضح لنا طريق العمل بنصب الاعلام والدلائل...

End (f. 101b): و اگر دواى بخورد كه بجهت آن بخواب رود آن خواب نیز ضرر ندارد.

Colophon (f. 101b): وقد فرغ من تحرير هذه [sic] الكتاب اقل عباد الله بابا بن ملا على اكبر ديلمقانى في ثمان ثلثون ومأتان بعد الف من الهجرة النبويه سنة ١٢٣٨.

Seal (f. 102b): ١٨٩٧ هـ ١٢٧٦ م

156

SA'ADĪ

سعدی

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبی از دیوان

MS 264 (C.A.S.M).

Undated; 67 folios; paper; 11 x 16 cm; 12 lines to the page written in *Nasta'liq* script, entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red and gold; illuminated head pieces on ff. 1b, 3b; marginal decoration and interlinear gilding on ff. 1b and 2a; upper cover is a glazed pictorial paper with floral design over pasteboard and oil painted paper doublure, the lower cover of the original binding is lacking and it is substituted with new cover; incomplete at the beginning; one flyleaf at the beginning and one at the end.

The MS contains the beginning of Sa'adī's *Gulistān* and four of his works in prose:

(1) Ff. 1b – 3a. *Gulistān*, see the MS 51.

(2) Ff. 3b-21b. *Naṣīhat al-mulūk*, see the MS 117.V.

(3) Ff. 21b-27b. *Risālah-i avval dar madh-i Sulṭān Ābāqā* (رسالة اول در مدح سلطان آباقا).

(4) Ff. 27b-29a. *Risālah dar hikāyat-i Shams al-Dīn Muḥammad Tāzīgū* (رساله در حکایت شمس الدین (محمد تازیگو)).

(5) Ff. 29b-53a. *Risālah dar majlis panjgānah* (رساله دوم در مجلس پنجگانه).

End (f. 65a): تمت الرساله بحمد الله وحسن توفيقه

F. 6a (in the margin). A note: تاريخ رفتن ملاى اسماعيل جمعه يكشنبه ٢ شهر محرم سنة ١٢٤٨

Seal (f. 1b): عبد علی

ḤĀFĪZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 265 (C.A.S.M).

Dated A.H. 965 (A.D. 1557/8); 124 folios; Eastern paper; 10 x 15 cm; 13-14 lines to the page written in small *Nasta'liq*, arranged in one and two columns and set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso pages; brown leather binding framed with fillets and a running pattern, pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the first page is added later; repaired in the 19th century; some of the folios are disjoined from the spine; the sequence of the folios is broken, folios are lacking between ff. 28-29, 33-34, 65-66, 90-91.

The following works are included in the *dīvān*:

I. Ff. 1b-95b, 98a-118b. *Ghazals*: Beginning see MS 61, I.

II. Ff. 96a-98a. *Tarjī'band*.

Beginning (f. 96a):

ای داده بیاد دوستداری این بود وفا و عهد یاری

III. Ff. 118b-119b. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 118b):

بها الدین والحق طاب مثواه امام سنت و شیخ جماعت

IV. Ff. 119b-124b. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 119b):

مردی زکننده در چنبر بیرس اسرار کرم ز خواجه قبر پرس

End (f. 124b):

هنگام گل و لاله و یاران بسر مست خوش باش دمی که زندگانی اینست

Colophon (f. 124b): تم الكتاب الديوان بعون الله الملك المنان سنة خمسين وستين وتسعمائة

The title of the work is on the upper cover: هذا كتاب حافظ

An owner's note on the doublure of the upper cover by Muḥammad Bāqir Bīg:

صاحب این کتاب حافظ محمد باقر بیک ولد میرزا جعفر محمد باقر ولد میرزا جعفر

Notes about some events: 1a در شانزدهم نوپیار کار قارس تمام شد بعد از چهار ساعت از ظهر گذشته ۱۸۵۵

F. 1a (in Russian) 29 октября 1857 года призвима прижити изъ унтеръ офицеру 1858

Прапорщик Худавердов

F. 25b کمترین محمد علی تفعل کردم در رفتن سفر این غزل آمد فی شهر اوقتیابر سه شنبه سنه ۱۸۵۸

F. 28a به این خال را تفعل کرد محمد باقر شب نوروز سنه ۱۸۴۸

COLLECTION

مجموعه

MS 268 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā* I 19, A.H. 1258 (June 28, A.D. 1842); copied by Mullā Ḥasan known as Imām al-Īrāvānī; 159 folios; f. 1a is blank; paper with watermarks; 21,5 x 36cm; 15 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts, entire text set within a frame of blue and red rules; black ink with subtitles in red and yellow; glazed pictorial leather cover with Persian inscriptions (dated A.H. 1258) over pasteboard with pink paper doublure; one flyleaf at the beginning.

(1) Ff. 1b-141b. Mīrzā Muḥammad Mahdī Khān Astarābādī (میرزا محمد مهدی خان استرابادی), *Durrah-i Nādirah* (دره نادره). See about the work and its beginning (1b) M37.

(2) Ff. 141b-145b. Muḥammad Mahdī b. Muḥammad Naṣīrī [Astarābādī] (محمد مهدی بن محمد [استرابادی]), *Vaqf-nāmchah* (وقفنامه). According to the *vaqf nāmchah* Muḥammad Naṣīrī bequeathes his religious books to his sons.

Title (f. 141b):

صورت وقفنامه کتب خود کبرین عز اسهلل منار الیه انشا فرموده

Beginning (f. 141b):

فوائد ظریفه حمد و سپاس و ظرایف فریده شکر بقیاس که نتیجه الاصداق...

Colophon (f. 141b): وقد تمت خاتمه الزرایا فقد عرضت سوقک الکسا هم قد فرغت من تسوید هذه الكتاب المسمى

بدره النادرية علی يد الحقیر الفقیر ملا حسن المنتهر بامام الايروانی // فی يوم الاربعاء تسعة عشر شهر جمادى الاولى سنة ثمان وخمسين مایتان بعد الالف من هجرة النبویعلیه واله الف التحية والثنا من الان الی يوم الجزاء.

(3) Ff. 145b - 156b. About the months of lunar *Hijrā* (در باره ماههای هجری نمری). This part discusses the month-names of the lunar *Hijrā* calendar, and their origin and gives prognostications concerning them.

Title (f. 145b):

در ذکر تاریخ عرب که اشهر و اشرف تواریخ استسیدا آن از هجرت رسالت پناه است چه مبدا آن از:

هجرت رسالت پناه است و سال او دوازده ماه قمریست

Beginning (f. 145b):

محرم الحرام و آنماه اولست از سال عرب و وجه نسمیه بمحرم آنست که در اینماه قتال از

محرمات بوده است.

(4) Ff. 156b - 159b. [*Lughat-i Badī'ī*] (لغت بدیعی). See the MS47, I.

Beginning (f. 156b):

بیان الفاظ چندانکه بترتیب اعرابییست

پس زحمد خالق ارض و جان خان در لغة نظم کتم انشا چو لولوی عمان

End (f. 159b):

چونکه در بحر گنه غرقست اورا دست گیر در ف بازار محشر ای اله انس و جان

F. 1b. A note of transfer of the book's ownership by purchase: قد انتقل بالبیع الشرعی ۱۵ منات

Seals: (f. 1b) عبد اقا میرزا (ff. 1b, 159b) «Ա. Մյասնիկյանի անվան Պետական Հանրային Գրադարան»:

NISHĀṬ

نشاط

DĪVĀN

دیوان

MS 270 (C.A.S.M).

Undated; 101 folios; ff. 36a, 101a are blank; paper; 20,5 x 31cm; 17 lines to the page written in *Nasta'liq* script; arranged in one and two columns; set within a complex frame (blue, gold, red, black); black ink; an illuminated head piece (f. 1b); ff. 1b, 2a have marginal decorations and interlinear gilding; glazed oil painted paper back pasteboard with oil painted doublure.

Mīrzā 'Abd al-Vahāb Mu'tamid al-Dawlah, known as Nislat (1761/2-1828), was one of the well-known poets, also a calligrapher and the minister of foreign affairs (in 1821-1824) of Qajar period Iran. The MS contains his *musajja's*, *masnavīs*, *ghazals*, *qaṣīdas*, *sāqūmah*, *rubā'īs*.

I. Ff. 1b - 10b. *Musajja'*.

Beginning (f. 1b):

این خوابست این نه بیداری این نه مستی است این نه هشیاری

II. Ff. 11a - 32b *Masnavīs*.

Beginning (f. 11b):

ای خوشا آغاز غم زدار عشق ای خوشا انجام بزآغاز عشق

III. Ff. 33a-35b, 75b-78b (in Arabic), 78b - 79a (in Turkish). *Qaṣīdas*.

Beginning (f. 33a): هوا باو و هوس باران طمع و خاک خضرا درین گلشن زهی نادان که بندگان گشاید پا
 IV. Ff. 36b- 74a, 79b-96b. *Ghazals*.
 Beginning (f. 36b): پیداست سر وحدت از اعیان ایاتوی العکس فی المرایا والنفس فی القوی
 V. Ff. 74b-75b. *Sāqīmāmah*.
 Beginning (f. 74b): کشتن عاشق میاحتی مباح اقتلونی لیس فی قتلی خباح
 VI. Ff. 97a-100b. *Rubā'īs*.
 Beginning (f. 97a): ای عشق تو راحت دل و جان بودی در پیش تو هر مشکلی آسان بودی
 End (f. 100b): بدل نزدیکتر باشی تو از دل که هم اندر تو دل هم دردی تو
 On f. 101b are *bayts* in Persian by an unknown author.
 On f. 1a is an illegible note in Russian, dated 1877.
 Seal (f. 1a): لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده عبد الله //
 See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2758), vol. 10, p. 1620. Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 2, p. 2180.

160

MUḤAMMAD RAḤĪ AL-DĪN VĀ'IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 271 (C.A.S.M).

Undated; 170 folios; paper with laid and chain lines; 21 x 30 cm; 25 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; pink artificial leather cover over pasteboard, with white paper doublure and blue cloth spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

See about the work MS 3. The MS contains the first 13 chapters.

Beginning (f. 1a): اکمال الدین و اتمام النعمة از بعضی حکماء کمثیلی نقل کرده و ملخص معنی آن این است...

End (f. 169a): ممکن نیست که یاری خود را از ایشان دریغ دارد و زاری بیچارگان را بر سینه گذارد و...

161

PROPHET MUḤAMMAD'S TREATY ('AHD NĀMAH)

عهدنامه محمد پیغمبر

MS 272 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated *Sha'bān* A.H. 1296 (July 21 – August 19, A.D. 1879); copied by Muḥammad 'Alī Tabrīzī; 6 folios; ff. 1a, 5b, 6ab are blank; paper; 22,5 x 35cm; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Prophet Muḥammad's treaty with Christians living in Iran, and other region of Arab Caliphate, who agreed to pay *jizyah*: the adults of the middle class size of 4 *dīnārs*, and the richer people were paying 12 *dirhams*. Those tax-payers, called *zimmīs*, were declared the subjects of the Prophet under his protection. According to the treaty nobody had the right to cause them harm, destroy their churches, take as *jizyah* greater sums than stipulated in the '*ahd nāmah* and convert the *zimmīs* to Islam by force.

Beginning (f. 1b): بسملة، این کتاب خطیت معروف و سجلیست محصور و سندیت مضبوط و عهدیست که

122

End (f. 5a): و غیره و طریق کید مشرکین را یاد ندهند و مال خود را... بایشان نسپرند...

Colophon (f. 5a): حرره معلم ارامنة دار السلطنة تبريز لم المزناب الجانی محمد علی التبریزی فی شهر شعبان ۱۲۹۶.

F. 6b (in Armenian). A note about the usefulness of the treaty for the Christians and the translation of the colophon by H. Acharian: թուղթ վոր օգտակար է քրիստոնյաներից և այլոց դրեց (արտագրեց) ուսուցիչ Հասոյց ի մայրաքաղաքն Թաւրիզ Մահմեդ Ալի Թաւրիզեցի Հիջրայի 1294 թվին (1877թ.):

Տեղեկացրեց Հ. Աճառյանը:

Literature: Kostikyan, K. Mkrtumyan G., Muhammad margarei ev Ali b. Abu Talib Khalifayi anunits hayeri het knkvats dashnagere vorpes patmakan pastatgher (Pacts signed with Armenians on behalf of Prophet Muhammad and the Caliph Ali b. Abu Talib as Historical documents), Journal of Armenian Studies, n.3(15), 2015, pp. 118-149.

162

AMĪN AḤMAD RĀZĪ

امین احمد رازی

HAFT IQLĪM

هفت اقلیم

MS 277 (C.A.S.M).

Dated *Muḥarram* 7, A.H. 1075 (July 31, A.D. 1664); copied by Muḥammad Ṭāhir b. Muḥammad Qāsim Tabrīzī; 340 folios; f. 340b is blank; paper; 23 x 34,5cm; 23 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles, names in red; red leather binding with gold and green stamped central mandorla, two pendants framed with fillets and a running pattern with yellow paper doublure; one flyleaf at the end.

Khvājah Mīrzā Amīn Aḥmad Rāzī was the *kalāntar* of Ray. He wrote his biographical dictionary entitled *Haft Iqlīm* in A.H. 1002 (A.D. 1593/4). It contains information about the famous people of the time (*šūfīs*, writers, poets, etc.) according to the geographical regions where they lived and created their works (about 1560 people).

Beginning (f. 1b): بسملة، خرد هر کجا کنجی آرد پدید بنام خدا سازد آنرا کلید

End (f. 340a): این تمام تقصیر کوته و از ید بلکه ... آمیز کردند تا آب روی مقصور مقوایی و هو ارحم.

Colophon (f. 340a): کتبه العبد المزناب الراج محمد طاهر بن محمد قاسم تبریزی الجامی فی شهر هفتم محرم الحرام سنة ۱۰۷۵.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, Vol. I, pp. 335-7. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, pp. 380-499. Browne, Persian manuscripts, p. 188.

Literature: Krachkovskiy, Selected works, vol. 4, p. 531.

163

SHĀH NĀMAH

شاهنامه

MS 285 (C.A.S.M).

Undated; 356 folios; paper; 21,5 x 35cm; 26 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; 70 coloured miniatures on ff. 2a, 3a, 4a, 14a, 18b, 24b, 30b, 34b, 39a, 43ab, 44b, 51a, 57b, 58b, 64b, 68b, 76b, 81a, 85b, 90b, 91a, 92b, 99a, 102a, 108b, 115b, 119a, 127a, 132b, 137b, 148a, 155a, 161b, 166b, 173ab, 177b, 184b, 190b, 193a, 194ab 197b, 205a, 207a, 211a, 214b, 222b, 226b, 231a, 234b, 239b, 244b, 250a, 255b, 276b, 284b, 299a, 306b, 315a, 320a, 325a, 333b,

123

338a, 353b, 356a; brown leather flexicover with paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Shāhnāmāh in prose by an unknown author.

Beginning (f. 1b): بسملة. اما راویان اخبار و ناقلان آثار و مهدهان کهن و خوشه چینان خرمن سخن بداینگونه روایت کرده اند...

End (f. 356b): دست از جنگ باز داشته گفت این شکرست اگر برایشان غالب شویم مفاخریست.

See other copies: Munzavī, vol. 3, p. 1001.

164

NIZĀM AL-DĪN SHĀMĪ

نظام الدین شامی
ZAFAR NĀMAH

ظفرنامه

MS 286 (C.A.S.M).

Dated *Rajab*, A.H. 1097 (June, A.D. 1686); 528 folios; paper; 32 x 16cm; 26 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text arranged in one and two columns and set within a complex frame (red, blue, black); black ink with subtitles in red; black leather binding with brown leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the covers and the folios are disjoined from the spine; repaired in the 19th century.

Tīmūr Lang's court historiographer Nizām al-Dīn Shāmī (d. 1431) wrote the history of Tīmūr's conquests entitled *Zafar nāmāh* in 1404.

Beginning (f. 1b): بسملة. افتتاح تاریخ جهاننداری و ابتدای نامه ظفر و بختیاری حمد و سپاس حضرت پادشاهی تواند بود...

End (f. 528b): عنانرا عجب دولتی داده دست که دارد بجبر کرامت نشست نگهبان باد جزین در حق زین ندانم صواب انوار او در خیر و شر صلح بیکار او.

Colophon (f. 528b): تمت تم ... در آخر رجب المرجب سنه ۱۰۹۷.

On flyleaves are *bayts* by Nishāt dated A.H. 1242.

See other copies: Munzavī, vol. 3, p. 1020. Storey, vol. 2, pp. 787-9.

165

ALLAH QULĪ B. SHĀH MĪRZĀ MAḤZŪN SALMĀSĪ

الله قلی بن شاه میرزا محزون سلماسی
MAṢĀ'IB AL-ABRĀR VA NAVĀ'IB AL-AKHYĀR

مصایب الابرار و نوایب الاخیار

MS 287 (C.A.S.M).

Undated; 190 folios; paper with chain lines; 21,3 x 33,5cm; 28 lines to the page written in mixed script with subtitles often in the margins; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; damp stained; repaired.

Allah Qulī b. Shāh Mīrzā Maḥzūn Salmāsī (d. 1815) wrote a history of the martyrdom of Shiite Imams' by order of the crown prince 'Abbās Mīrzā. It consists of a preface (مقدمه), 14 chapters (مجلس) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 1a): نواله گو چشم چشمه چون گشود و از بهار نو از دیده های خرنین ما، سو معین سرشک...

End (f. 190b): معاویه تا حد خام جمعی را با سرهنگی باستقبال ایشان فرستاد که اول ایشان را از مولات علی بن ابی طالب.

See other copies: Munzavī, vol. 3, p. 1771.

166

COLLECTION

مجموعه

MS 288 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 90 folios; 20 x 14 cm; black leather flexicover with white paper doublure; some folios are damp stained and soiled from smoke, repaired and rebound; ff. 34, 53 are substituted with new ones.

I. AMSALAH

امثله

F. 1b, in Persian; 1 folio attached to the MS; Eastern paper with laid lines; 11 lines written in Naskh script, black ink with the title in red.

A MS fragment with the beginning of the Persian work on Arabic grammar (see the MS 148).

Title (f. 1b):

Beginning (f. 1b): بسملة. بدانکه مصدر اصل کلام است مصدر را دو معنی است از روی اصطلاح از روی لغت مصدر صادر شدن گاه شتر را گویند ...

F. 1b. Seal: عبده عند الجواد

F. 1a. Scribbling.

II. MĪR SAYYID SHARĪF JURJĀNĪ

میر سید شریف جرجانی

ŞARF-I MĪR

صرف میر

In Persian; undated; 32 folios; tinted (blue and white) paper; varied number of lines to the page written in *Naskh* script and different hands; black ink with rubrication in red.

Ff. 2b-33b. Mīr Sayyid Sharīf's (1339/40-1413/4) Persian work on Arabic grammar, particularly on flexion. It is written as a manual for those who study theology.

Beginning (f. 2b): بسملة. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که کلمات لغت عرب بر سه گونه ...

End (f. 33b): و در اسم مفعول گویند مذهب بهما مذهب بهم تا آخر.

On f. 2a are scribbling and *bayts* in Persian by an unknown author.

F. 3a. Seal: محمد

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 525. Browne, Persian manuscripts p. 262, etc.

¹⁵ In the text is امسله.

III. [AL-TAŞRĪF AL-KALĀM]

[التصريف الكلام]

In Arabic; undated; 18 folios; paper; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; marginal commentaries and samples in Persian and Arabic, the text on f. 35b has an interlinear Persian translation; catchwords at the bottom of each verso page.

Ff. 34b-52b. A treatise on Arabic grammar by unknown author written for those who study theology.

Beginning (f. 34b): بسملة. اعلم ان التصريف في اللغة التغيير وفي الصناعة تحويل الاصل الواحد الى امثله مختلفه لمعان مقصود...

End (f. 52b): رحمة واحدة ودحرجة دحرجة واحدة والفعلة بالكسر للنوع من الفعل تقول هو حسن الطعمه والجلسه تمت.

F. 34a. Scribbling, a date: ١٢٢٢ سنة, 5 seals: خاتون خان, على هاشم عبده, عبد الله الراحي محمد على, خاتون خان. See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khatfī Kitābhāna-yi Millī, vol. 1, p. 353, vol. 6, pp. 358-9.

IV. 'ABD AL-QĀDIR B. 'ABD AL-RAḤMAN AL-JURJĀNĪ

عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
AL-'AWĀMIL FĪ AL-NAḤŪ
العوامل في النحو

In Arabic; dated A.H. 1223 (A.D. 1808/9); 15 folios; paper; 14 lines to the page in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; f. 56b has marginal commentaries in Persian and Arabic; catchwords at the bottom of each verso page.

Ff. 53b-67b. Jurjani's commentary of Mulla Muhsin's work on Arabic syntax.

Beginning (f. 53b): بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبيه محمد واله اجمعين اما بعد فان لعوامل في النحو على ما الفه الشيخ الامام الفاضل عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني...

End (f. 67b): والرفيع والوضيع عن معرفتها ومن حفظها يحاصل له بصيرة في النحو.

Colophon (f. 67b): تم هذه [sic] الكتاب بعون الملك الوهاب تم في سنة ١٢٢٣.

On f. 53a are scribbling, the beginning of the work III.

Seals (53a): كنيز فاطمه خان بيكم 1251; عبده عند الجواد (63a).

See other copies: Flügel, Die arabischen, persischen, turkischen Handschriften, p. 112 Fihrist-i Nusakh-i khatfī Kitābhāna-yi Millī, vol. 2, p. 79.

V. ARABIC MORPHOLOGY AND SYNTAX

صرف ونحو عربي

In Persian; undated; 5 folios; paper; varying number of lines to the page written in *Naskh* script.

(1) F. 68a. The ending of an unidentified work on Arabic grammar.

End (f. 68a): چون ساز زيد و اثرته و خرج زيد و استخرجنه.

Colophon (f. 68a): كتبه ابو طالب ولد زمان خان بتاريخ سنة ١٢٠٨ الشهر ربيع الثاني.

(2) Ff. 68b – 72b. An extract from an unknown work on Arabic grammar (lexicography) with samples in Arabic with Persian interlinear or marginal commentaries.

Beginning (f. 68b): ونصر ينصر نصرا فهورنا نصر...

VI. SHARAF AL-DĪN JURJĀNĪ

شرف الدين جرجاني
AL-KUBRĀ FĪ AL-MANTIḤ

الكبرى في المنطق

In Persian; dated A.H. 1258 (A.D. 1842/3); copied by Ghafār; 17 folios; paper with watermarks; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red.

Ff. 73b-90a. See about the work and its beginning MS 74(3).

End (f. 90a): پس لاجر باشد لکن حجر است.

Colophon (f. 90a): قد فرغ من تسويد هذا الكتاب في شهر جمادى اولى في يوم شنبه في وقت الظهر كتبه الحقيير الفقير: اقل العباد احقر الطلاب غفار عفى الله عنه بمحمد ... سنة ١٢٥٨.

Seals: (f. 90b) محمد ... يا ابراهيم

On f. 73a is a cryptogram.

167

KAMĀL AL-DĪN ḤUSAYN B. 'ALĪ AL-VĀ'IZ KĀSHIFĪ

كمال الدين حسين بن علي الواعظ كاشفي
ANVĀR-I SUHAYLĪ

انوار سهيلي

MS 292 (C.A.S.M).

Undated; copied for Ḥājī Muḥammad Ḥusayn; 133 folios; paper with watermarks; 20 x 29cm; 23 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (3 gold and 7 black); black ink with subtitles in red; an illuminated head piece (f. 1b); ff. 1b, 2a have border decorations and interlinear gilding; brown cardboard binding with artificial leather spine and blue coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 114-118 are attached upside down.

See about the work MS 12.

Beginning (f. 1b): اين نسخه که انوار سهيلي است بنام مقبول بود بخاطر خواص و عوام...

End (f. 133a): کلام به که کنم ختم سخن والسلام.

Colophon (f. 133a): حسبالفرمايش خيرالحاج زايربيت اله حاجي محمد حسين سمت تحرير پذيرفت قربان حکم او (f. 133a): گذشت بردم که هر غلطی و خطائی از من دیدی همه را چشم پوشیدی دور پرخير فهمت کردم که هر نوعی که می بینی همه را ندیده هشیاری بهمه جته مرا جلال نما.

168

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی
TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 293 (C.A.S.M).

Undated; 135 folios; paper with watermarks; 18,5 x 29,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah* - *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; black leather cover over pasteboard, the first and the last folios of the work are pasted to the covers as doublures; incomplete at the end; the cover is damaged with a sharp instrument.

See about the work and its beginning (on doublure of upper cover) MS 22.

Title (on the doublure of upper cover): هذا كتاب تاريخ نادری

End (on the doublure of the back cover): ابواب مقاصد در کف تقدیر ایزد بیهمتاست تسخیر صورت تیسر

Seals: on doublure of the upper cover: ۱۳۵۵-۱۳۵۶ هجری قمری ۱۸۹۷

عبدالله اسد الله ۱۳۵۵

169

MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUḤAMMAD AL-RŪMĪ

مولانا جلال الدین محمد الرومی

MAṢNAVĪ-I MA'NAVĪ

مثنوی معنوی

MS 295 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* I A.H. 996 (March 29 – April 28, A.D. 1588), *Rajab* 2, A.H. 998 (May 7, A.D. 1590); copied by 'Ajāmī; 341 folios; paper; 11,5 x 23cm; 23 lines to the page in the centre and 16-18 lines in the margins written in *Nasta'liq* script; entire text is arranged in two columns in the centre, and 1 column in the margin and set within a complex frame (red, gold); black ink with subtitles in red; an illuminated head piece and decorated borders on f. 1b; black leather cover with red stamped central mandorla, over pasteboard with blue paper doublure; damp stained; ff. 1b and 2ab were substituted with new ones in the 19th century.

The MS contains the six *daftar*s with short prose prefaces:

Ff. 1b-55a. I *daftar*.

Beginning (f. 1a): بسملة، هذا كتاب المثنوی وهو اصول اصول الدين في كشف اسرار الوصول واليقين...

Colophon (f. 55a): تم المجلد الاول في يوم الاربعاء من شهر جمادى الاول سنة ۹۹۶.

Ff. 55b-104b. II *daftar*.

Title (f. 55b): المجلد الثاني

Beginning (f. 55b): بيان بعضی از حکمت تاخیر این مجلد که اگر ...

Ff. 105a-166a. III *daftar*.

Title (f. 105a): آغاز مجلد سیم از مثنویات مولانا جلال الدین وحی علیه الرحمن

Beginning (f. 105a): ای ضیاء الحق حسام الدین بیا این سیم دفتر که سنت شد بار

Ff. 166a-215a. IV *daftar*.

Title (f. 166a): المجلد الرابع المثنوی المولوی المعنوی

Beginning (f. 166a): الطعن الرابع الی احسن المراجع و اجل المنافع تسر قلوب العارفين ...

Ff. 215a-273b. V *daftar*.

Title (f. 215a): مجلد پنجم از مثنویات مولوی

Beginning (f. 215a): شه حسام الدین که نور انجم است طالب آغاز شعر پنجم است

Ff. 273b-341a. VI *daftar*.

Title (f. 273b): الشکر لله المجلد السادس المنة لله

Beginning (f. 273b): آغاز مجلد ششم از دفترها، مثنوی و بیان معنوی که مصباح ظلام ...

Colophon (f. 341a): تمت المثنوی المعنوی المولوی قدس سره بتاريخ ۵ رجب المرجب سنة ۹۹۸.

على يد الضعيف ح ال ي ع ج م ي غفر الله لنا ولوالديه

On f. 106b is a name in Russian: Аббас Кули Хан Эриванский

Seal: 55a محمد ///. 341b Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, 584-6. Brown, Persian manuscripts, p. 313-4. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 630-40, etc.

128

170

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

INSHĀ'

انشاء

MS 305 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* II 20, A.H. 1281 (November 21, A.D. 1864); copied by Rustam b. Qarāpāpāq; 88 folios; paper; 17,5 x 22cm; 13 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; dark brown leather cover over pasteboard with white paper doublure and a green lithograph paper pasted to it; the cover is cracked.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 87b) MS 75.

Colophon (f. 88a): قد تم بالخیر فرغت من تسويده تصنيف المهدي خان بعون ملك المنان ... که مسلمات بشهر رمضان الذي انزل فيه القران في يوم /// بيستم شهر جمادى الآخر سنة تنگوز نيل خيريت تحويل سنة ۱۲۸۱. في يد اقل العباد خلف الصدق رستم احمد من طایفة قراپاپاق از اولاد خاتون بيكي.

171

COLLECTION

مجموعه

MS 307 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā* I 14, A.H. 1231 (March 12, A.D. 1816) (4), *Ṣafar* 21, A.H. 1265 (January 16, A.D. 1849) (3); polygraphic work; 124 folios; 15 x 21cm; tinted (blue) paper with watermarks; 15 lines (4) and varied number of diagonal (3) lines to the page written in *Naskh* (1,4) and *Shikastah Nasta'liq* (3) scripts; black ink with subtitles in red (4); brown leather flexicover framed with a running pattern; three flyleaves at the beginning.

(1) Ff. 3a- 4a. Taqī Kirmānī (تقی کرمانی), *Risālah* (رساله). A preface to the poet's *dīvān*, where the author states that he composed his *ghazals* while staying at home because of an illness.

Beginning (f. 3a): بسملة، احمده على نواله مصليا" على احمده وصحبه واله - اما بعد منكوس اسلوب شيعى موسوم بتقى کرمانی مرید مشافعلی چارتاری طنبورى مرید معصومعلی که ...

(2) F. 4a. Muḥammad Shafī' Mūrquzlū (محمد شفیع مورکوزلو), *Rubā'īs* (رباعیات).

(3) Ff. 4a-7a, 118a-124a. A history of Shiite Islam (تاریخ اسلام شيعی). A passage from a history of Shiite martyrs taken from the 'Ayūn al-Akhhār and ḥadīses.

Beginning (f. 118b): بسملة، شيخ صدوق ۴ رحمة در كتاب عيون الاخبار الرضا عليه النخبة والنسا حکایتي نقل میکند از مامون عليه العنه که از خلفائی ما در این اوراق مینمائیم ...

Colophon (f. 123a): تمام شد این حدیث تا اینجا باقی را در ورقهای اول کتاب خواهم نوشت انشا الله تعالی چهارشنبه ۲۱ شهر صفر ۱۲۶۵.

(4) Ff. 7b – 112b. Ibrāhīm B. Valīallah Astarābādī (ابراهیم بن ولی الله استرآبادی), *Risālah-i Ḥusnīyah* (رساله حسنیه). A controversial work in defence of the Shiite tenets, especially with regard to the prerogatives of 'Alī and his descendants. The author, Ibrāhīm B. Valīallah Astarābādī, says he has translated this work from an Arabic original which he found in the possession of a pious Sayyid in Damascus, on his return from a pilgrimage to Makkah and Madīnah in A.H. 958 (A.D. 1551).

Beginning (f. 8a): بسملة، حمدله، اما بعد چنین گوید فقیر حقیر ... ابراهیم استرآبادی الملقب بگرگین که ...

129

تمت الرسالة الشريفة المعينه بعون الله الملك المبدع والمقاله في رابع عشر شهر جمادى الاولى سنة ١٢٣١.
Colophon (f. 112b):
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 30. Pertsch, Verzeichnis, p. 246.

(5) Ff. 113a – 115a. *Masnavīs* by an unknown author.

Beginning (f. 113a):
بنام خداوند جان روان
که حکمش بود بر تن و جان روان
فروز نتوانم ماه مهر مهر
فرانزنده نه رواق سپهر سپهر

F. 1a. A praise of God dated A.H. 1299 (1881/2):

Ff. 2a, 121b. Scribe exercises and scribbling.

Seals: (f. 1a) // عباسقلی (f. 121b) ١٢٩٩ هـ / ١٨٨١ م

172

COLLECTION

مجموعه

MS 308 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Ramaḡān* 1, A.H. 1248 (January 22, A.D. 1833) (1), A.H. 1248, *Shawwāl* (February 21-March 22, A.D. 1833) (3); all the texts are copied by the same hand; 77 folios; ff. 35b, 36a are blank; paper with watermarks; 16 x 21cm; 13-16 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'liq*, *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in brown; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; damped at the edges.

(1) Ff. 1a-2a, in Persian. Narration (روایت). The narration is related in the form of a dialogue between Imām 'Alī, Jābir Anṣārī, Fāṭimah and 'Umār on issues concerning the behaviour of a Muslim.

Beginning (f. 1a): پس حضرت تحسین کرد حضرت فاطمه را بعد از آن گفت جای علی بن ابی طالب خالیست...

End (f. 2a): بعد از آن غسل را تناول نموده اند سلام الله عليهم اجمعين.

Colophon (f. 2a): تمام شد شب یکم در ماه رمضان المبارک سنة ١٢٤٨.

(2) Ff. 2b – 4a, in Arabic. Prophet's speech (قال النبی). The Prophet's speech is on the punishments for some sins.

Beginning (f. 2b): اما يوم القيمة على عشرة اضعاف...

(3) Ff. 4a – 35a, in Persian. Naṣīr al-Dīn Abū Naṣīr Ṭūsī (*Miftāḥ-i Daqā'iq*, ناصر الدين ابو انصر طوسی), *Miftāḥ-i Daqā'iq* (مفتاح دقایق). Naṣīr al-Dīn Ṭūsī (1200-1274) was the famous astronomer and philosopher of Hulagu Khān. He wrote a number of works on mathematics, astronomy, physics, economics and philosophy. His *Miftāḥ-i Daqā'iq* is on Islamic theology and jurisprudence. It discusses in dialogues various questions of the Islamic religion regarding praying (*namāz*), fasting (*ṣūm*) and pilgrimage (*ḡaj*). The author says every true Muslim must know the answers to the 600 questions discussed in the work.

Beginning (f. 4a): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه وآله الطاهرين اما بعد چنین گوید
مصنف این کتاب ناصر الدين خواجه ابو انصر طوسی...

End (f. 35a): اگر پرسند که ایام الشریف چه معنی دارد سنة ١٢٤٨ في شهر شوال المکرم.

(4) Ff. 36b-77b, in Persian. Bahā al-Dīn Muḡammad b. al-Tarmadī (بها الدين محمد بن ابراهيم الترمدي), *Tanbīh al-ghāfilīn* (تمت الغافلین). See about the work MS 154.

Beginning (f. 36b): بسملة، الحمد لله الذى امرنا بالطاعة ونهانا عن الجهل... اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب و
محرر این مقاله الواثقه بالفعل بها الدين محمد بن ابراهيم الترمدي...

130

آسمانها موکل کرده است چون کرا الکایبیین که رقیب و دارنده آمد اعمال بنده گانست.
End (f. 77b):
Seals: (f. 1a) ١٢٨٦ هـ / ١٨٦٩ م
(ff. 33a, 35a, 61a) ١٢٤٠ هـ / ١٨٢٣ م

173

COLLECTION

مجموعه

MS 311 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1265 (1848/9) (1); all the texts are copied by the same hand; 102 folios; tinted (blue) paper; 14,5 x 22,6cm; 18-19 lines to the page, written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

(1) Ff. 1a – 99a. *Nishāt* (نشاط), Selections from *dīvān* (منتخبی از دیوان). See about the poet MS 159.

The collection contains the following works of the poet:

I. Ff. 1a-53b. *Masnavīs*.

Beginning (f. 1a): داد چون مخلوق را بگیر وجود
بندگان را خواست ایزد آزمود

II. Ff. 54b-95a. *Ghazals*. See the beginning in MS 159,IV.

III. Ff. 95a-98b. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 95a): یارب که هر چه جز تو بیزارم کن
بی مونس و بی یار رفیق یارم کن

End (f. 98b): بدل نزدیکتر باشی تو از دل
که هم اندر تو دل هم در دلی تو.

Colophon (f. 98b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمام شد سنة ١٢٦٥ معتمد الدولة متخلص به نشاط.

(2) Ff. 98b- 102b. *Surūsh* (سروش), *Ghazals* (غزلیات). See about the author MS 118(1).

Beginning (f. 98b): دل بیاری داده ام تا بر سرم تقدیر چیست
جور و رزد صبر و رزم غیر ازین تدبیر چیست

End (f. 102b): گفت بسرباز بکاک اسیری زینت
وای بر حالم اگر کار چنین میگذرد.

On f. 54a is a medical recipe in Turkish.

174

ABŪ NAṢR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهی

NIṢĀB AL-ṢABIYĀN

نصاب الصبیان

MS 314 (C.A.S.M).

Undated; 32 folios; tinted (blue) paper; 15x 20,5cm; 7-8 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in one and two columns; black ink; cardboard binding with artificial leather spine and white paper doublure; incomplete at the end.

Abū Naṣr Badr al-Dīn Muḡammad b. Abū Bakr b. ḡusayn Ja'far Farrāhī (d. A.D. 1242/3) wrote his versified Arabic-Persian dictionary in 1220/1. It was a popular school book in which the words are arranged according to the initial and final letters. The work consists of a short preface in prose and 27 chapters written in 9 poetical forms.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين اما بعد چنین

131

گويد ابو نصر فراهي كه بعد از رحمت فضل الهي حسد حافظه ...
End (f. 32b): گنج چشم موجزش دنبال هازل مسخره اي برده آفتاب زروي توبشعله.
Names on the doublure of the upper cover in Russian: 'Князь Меликъ Парсаданъ, Шаруро-Даралагяз; Агיאшвили Рафаель'.

Seal (f. 1b): محمد مهدي ///
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 504. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1294-6, 1604-5, etc.

175

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD SHARĪF KĀSHIF

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلص بكاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 315 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1233 (A.D. 1817/8); 115 folios; laid paper with single even chain lines; 16,5 x 21,5cm; 19 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; repaired.

See about the work MS 50.

Beginning (f. 1b): غزال ختن بيابان پرتو اندازد نه اينكه چون زيان آوران نقل بي مزه ...

The first subtitle (f. 6b): اساس اول در صبر

End (f. 114b): در هيچ نفاق از شدت و فرج خالي نه عليه توكلت من شرور الشدايد شد.

Colophon (f. 114b): بتوفيق خدای الانام اين كتاب شب جمعه شد تمام سنه ۱۲۳۳.

176

COLLECTION

مجموعه

MS 316 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 58 folios; 15,5 x 20,5cm; brown leather flexicover with blue paper doublure; the quires are disjoined from the spine; incomplete at the end.

I. ABŪ NAṢR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهي

NIṢĀB AL-ṢABIYĀN

نصاب الصبيان

Dated *Ṣafar* 26, A.H. 1253 (June 1, A.D. 1837); 32 folios; paper with watermarks; 8 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in one and two columns; black ink.

See about the work MS 174.

Beginning (f. 1b): بسملة. چنين گويد ابو نصر فراهي كتاب من بخوان گر علي خواهي حسد حافظه ...

End (f. 32a): ناس و اناس و اناس ادميان پدر و مادر و ادم و حواء.

Colophon (f. 32a): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب يوم چهارشنبه نزديك ظهر بيست ششم صفر المظفر سنه ۱۲۵۳.

F. 32b. A medical recipe (in Arabic).

132

II. 'ABD AL-QĀHIR B. 'ABD AL-RAḤMAN JURJĀNĪ

عبد القاهر بن عبد الرحمن جرجاني

AL-'AWĀMIL FĪ AL-NAḤŪ

العوامل في النحو

In Arabic; dated A.H. 1260 (A.D. 1844); 26 folios; f. 33a is blank; paper with watermarks; varied number of lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; marginal commentaries to the text.

Ff. 33b – 58b. See about the work and its beginning MS 166, IV.

End (f. 58b): لكن تحصل به بصيرة

Colophon (f. 58b): تم كتاب...العوامل في النحو في شهر شوال سنه ۱۲۶۰.

Seal (f. 1a): ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷

177

MASHHADĪ 'ALĪ AKBAR

مشهدی علی اکبر

ACCOUNT BOOK

دفتر حساب

MS 319 (C.A.S.M).

Īravān; dated A.H. 1306 (A.D. 1888/9); autograph document; 22 folios; paper; 19,5 x 22,5cm; written in mixed script; white cardboard binding.

The account book of the merchant Mashhadī 'Alī Akbar, son of Ḥājī 'Alī contains notes on prices of various goods, names of creditors and amounts of debts, sometimes – crossed out. There are also copies of some documents concerning loans (8b, 9a, 10ab, 11ab).

Seal (f. 1a): ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷

178

COLLECTION

مجموعه

MS 320 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated A.H. 1258 (A.H. 1842/3); polygraphic work: one of the copyists is Muḥammad Tafrishī; 82 folios; laid paper with chain lines; 10,8 x 21cm (oblong); varied number of lines to the page arranged in one and two columns, written in different directions in *Nasta'liq*, *Shikastah-nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end, lacking folios between ff. 23 and 24; damp stained; the sequence of the folios is broken: f. 26b must follow f. 24, then is the f. 25, afterwards –f. 27a.

(1) Ff. 1a – 5a, 20a, 24a – 25b, 26ab, 32a–57a, in Persian. Narrations (روایات). The narrations are about the death of Imām 'Alī and martyrdom of Shiite Imāms at Karbalā on *Muharram* 10, A.H. 61 (October 10, A.D. 680).

133

Beginning (f. 1a): حسینش را ز صحرا سر بریدند تن او را بخاک و خون کشیدند
(2) Ff. 5b – 6a, in Persian. *Qaṣīda* (قصیده). A *qaṣīda* by an unknown author the lines of which begin with the letters in alphabetical order.

Beginning (f. 5b): الف اول بود از خالق یزدان گل سرخ لب برادر سر از خاک چه مستان گل سرخ
(3) F. 6a, in Persian. A prognostication (رمل).

(4) Ff. 6b – 19b, in Arabic. Prayers (ادعیه).

(5) Ff. 13b – 14a, in Persian. *Dar aḥkām-i ghasal* (در احکام غسل). About the rules of ablution according to Islam.

Beginning (f. 13b): در احکام غسل دادن نیت اول: نیت کند بخدا و آخر پیوسته به تکبیر احرام نماید و شهادتین بگوید
بما بطریق...

(6) Ff. 20b-21a, in Persian. *Marsīyah* (مرثیه). Zaynāb Khānum's speech in an elegy on Imām Ḥusayn's death.

Beginning (f. 20b): سحر مستوفی ماتم بدیوان خانه غم شد صلا زد خیل ماتم را که ایام محرم شد
(7) Ff. 21a-23b, 57b-63a, in Turkish. Narrations (روایات). The narrations in prose and verse are about the Shiite Martyrs.

Beginning (f. 21a): روایت ایلیوب اولکون حسین تشنه جگر که قالدی بحر بلاده اوبیکس (؟) و یاور

Beginning (f. 57b): خرابیه تیشوب خمیده سیر گورندی حمله اسیران آل پیغمبر
(8) Ff. 27a – 31b, 56b, in Persian. *Nūḥah* (نوحه). Elegies on the death of Shiite martyrs.

Beginning (f. 27a): ای کشته تیغ ستم نوجوان اکبر ای صید مقتول حرم پیکش مادر

End (f. 31b): برگشته صحرای بلاظلم رسیده از خون رخت بسته جنایات سکنه

(9) Ff. 63b-66b, 71ab, in Persian. Sa'adī (سعدی), *Ghazals* (غزلیات).

(10) Ff. 72a-73a, in Persian. Khāqānī (خاقانی), *Masnavī* (مثنوی).

Beginning (f. 72a): جولان گهت فلک چه بمیدان دارد دو نام چرخ رقص تو کهکشان

(11) F. 73a, in Persian. Muḥtasham (محتشم), *Rubā'īs* (رباعیات).

Written in the opposite direction:

(12) F. 82b-79b, in Persian and Arabic. Prayers and cryptograms (ادعیه و طلاسم).

(13) Ff. 79a, 78b, in Persian. *Marāṣī* (مراثی).

Beginning (f. 79a): چه شود اگر زمیان رسم ستم برداری تا بگویند بمن یا رستم کرداری

(14) Ff. 78a, 77a-75a, in Persian. Medical recipes (نسخ طبی).

Colophon (f. 1a): تمام شد کتبه عبدالمحمد تفرشی ۱۲۵۸.

Seal (f. 1a): ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷

F. 78b. The date of the death of Muḥammad Shah Qajar:

تاریخ وفات مرحوم محمد شاه در یوم چهارشنبه روز عید رمضان المبارک سنه ۱۲۶۴.

179

SHĀHIDĪ

شاهدی

TUḤFAH-I SHĀHIDĪ

تحفة شاهدی

MS 325 (C.A.S.M).

In Persian and Turkish, undated; copied by Muṣṭafa Naṭif; 24 folios; f. 1a is blank; paper with chain lines; 21x14cm; 13 lines written in Naskh script arranged in 2 columns within a frame (bronze); black ink; illuminated head piece on f. 1b; brown leather binding with pasteboard and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the leather on the spine is worn out.

134

Ff. 1b-24a. Muḥlalī Ibrāhīm Shāhidī's (d. 1550) *Tuḥfah*, the Persian-Turkish dictionary written in 1513. It consists of 27 *qaṭ'as*, in which the words are arranged in alphabetical order.

Beginning (f. 1b): بنام خالق وحی و توانا قدیم قادر و بینا و دانا

End (f. 24a): شاهدهی به هر کم ایلرسه دعا ایده محشرده شفاعت مصطفی

Colophon (f. 24b): کتبه الفقیر الحقیر مصطفی نطیف من تلامیذ اسمعیل الذهدی بحافظ القران غفر له ذنوبهما و ستر عیوبهما امین و بحرمة طه و یسین و بحرمة سید المرسلین تمت.

Note on the doublure of the lower cover concerning the contents: هذا شعاعری مرغوب
See other copies: Rieu, Catalogue of The Turkish Manuscripts, pp. 139-40. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, pp. 135-7. Arabische, Türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, s. 330. Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University, pp. 13-14, etc.

180

IBRĀHĪM B. VALĪ ALLAH ASTARĀBĀDĪ

ابراهیم بن ولی الله استرابادی

RISĀLAH-I ḤUSNĪYAH

رسالة حسنیه

MS 326 (C.A.S.M).

Dated *Ramaḥān* 10, A.H. 1259 (October 4, A.D. 1843); 81 folios; f. 1a is blank; paper; 14 x 21cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink; black leather flexicover with blind stamped central mandorla and two pendants framed at the edges with the red leather of the doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained, on ff. 53-54 ink leakage from humidity.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 171(4).

End (f. 80b): معاویه روز بروز متوجه نشد باز بتحصول آمد بخدمت حضرت.

Colophon (f. 80b): تمت الكتاب بعون الملك والوهاب در روز جمعه في دهم شهر رمضان المبارك ۱۲۵۹.

Flyleaf B Munzavī (منزوی), *ghazals* (غزلیات).

Seal (f. 1a): عیده احمد بن بابا ۱۲۴۹

181

GEOMANCY, PROGNOSTICATION

رمل

MS 329 (C.A.S.M).

Undated; 114 folios; f. 114a is blank; thick paper; 11 x 17cm; 10-11 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; black leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants and white paper doublure; the upper cover is damaged and smaller than the folios; the inner marginal part of the folios is damp stained.

A work on geomancy and prognostication ascribed to the famous astronomer Naṣīr al-Dīn Ṭūsī.

Beginning (f. 1a): بسملة. نسخه رمل انداختن از خواجه نصیر طوسی علیه الرحمة نقل وارد شده است که نسخه
غرعه انداختن چند طور است ...

End (f. 113b): مجموعاً هفت اندام خندان زاینده فلان رابح محمد و علی و فاطمه و الحسن و الحسين.

Seal (f. 114b): ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷ ۱۸۹۷

135

MS 332 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* I 10, A.H. 1262 (May 6, A.D. 1846); 213 folios; paper with watermarks; 13,5 x 21cm; 15 lines to the page written in *Shikastah*, *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and pink paper doublure; the cover is damaged and the folios are disjoined from one another.

The *divān* contains the following works:

I. Ff. 1b-188a. *Ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61, I.

II. Ff. 188a-189b. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 188a): فساد چرخ نه بینیم و نشنومیم همی که چشمها همه کورست و گوشها همه کر

III. Ff. 189a-190a. *Sāqī nāmāhs*.

Beginning (f. 189a): گر کسان قدر می بدانندی شب نخفتی و زر نشانندی

IV. Ff. 190a-192a. *Tarjī'band*. See the beginning MS 157, II.

V. Ff. 192a-195b. *Tarkībband*.

Beginning (f. 192a): ماهی چو تو آسمان ندارد پیروی چو تو بوستان ندارد

VI. Ff. 196a-204b. *Maṣnavīs*. See the beginning MS 83, II.

VII. Ff. 204b-213b. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 204b): جز نقش تو در نظر نیاید مارا جز کوی تو رهگذر نیاید مارا

End (f. 213b): کاش حافظ بزدی دم زخط و شعر و هنر ارده دوئیات خورد مستره کربودی.

Colophon (f. 213b): وقع الفراق من تحریر هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب بتاريخ يوم پنجشنبه دهم شهر جمادی اول من شهر سنه ۱۲۶۲.

On f. 1a is the name Hovhannes Beg Esayants (in Armenian): Յովհաննէս Բէգ Եսայանց:

MS 333 (C.A.S.M).

Undated; 60 folios; paper; 16 x 25,5cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with rubrication in red; red artificial leather cover over pasteboard with white paper doublure and black leather spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

See about the work MS 75.

Beginning (f. 1a): قوه عاقله و بنهج الحق خرد و نهایت الادراک مدرکه و نهج البلاغه نطق و افصاح فصاحت و لالی

کربلا شده و جورانی که در سیرابی آب و رنگ دجله بغداد داشت هم مشرب دریاچه ساوه گشته اشک چشم من از شور ریختها

MS 334 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated A.H. 1301 (A.D. 1883/1884); 236 folios; ff. 2b, 42ab, 59b, 108ab, 118b-125a, 152ab, 163a - 166b, 191a, 222b-223b, 235b-6a are blank; 17 x 21,5cm; paper with Russian pressmarks: ПАНЧЕНКО РОСТОВ № 6; varied number of lines to the page written in *Shikastah*- *Nasta'liq*, and *Naskh* scripts; black ink; binding is lost; damp stained.

A collection of narratives about the lives of Shiite martyrs collected from the *hadīses* and works such as *Khulaṣat al-akhbār*, *Lisān al-vā'izīm*, *Rīyāḍ al-shuhadā*, *Baḥr al-ansāb*, etc. The stories about Shiite martyrs are embellished with *bayts* and elegies. Some stories have parts both in Persian and Turkish. The collection begins with prayers in Arabic.

Beginning (f. 1a): السلام علیک یا من بخره منحور و صد ده مکسور و راسه ...

The collection has the following subtitles:

(1) Ff. 1a-2a, in Turkish. *Maṣnavī* (مثنوی). The *maṣnavī* of an unknown author relates about the events happened in Karbalā on *Muharram* 10, A.H. 61 (October 10, A.D. 680).

(2) Ff. 3a-14b, in Persian. کیفیت اظهار کرامات رأس مطهر جناب سید الشهداء علیه السلام

(3) Ff. 15a-18b, in Persian. ورود اهلیت اطهر بشهر کوفه

(4) Ff. 19a-41a, in Persian. در بیان شهادت جناب امام حسین

(5) Ff. 43a - 59a, in Persian and Turkish. فی بیان شهادت امام موسی بن جعفر

(6) Ff. 60a - 78b, in Persian and Turkish. در بیان رسیدن اهلیت بکربلا

(7) Ff. 69a-78b, in Turkish. در بیان مواقع احوالات صفین، مجلس دوم

(8) Ff. 79a - 86b, 87a - 96a, in Persian. در بیان مواقع احوالات صفین

(9) Ff. 96b- 107b, in Arabic, Persian, Turkish. در بیان دخول اهلیت رسول به مجلس یزید جهول

(10) Ff. 109a - 118a, in Persian with *bayts* in Turkish. مجلس سیم وداع فرمودن جناب سید شهید مدینه

(11) Ff. 125b - 137b, in Turkish, Arabic, Persian. در بیان شهادت و رشادت وداع جناب ابو الفضل بعباس

(12) Ff. 138a-144b, in Persian and Turkish. مجلس سیم در بیان کشتن مار در صدیق را

(13) Ff. 144b-150b, in Turkish. مجلس چهارم در بیان زره پوشیدن جناب عباس و سوار شدن

(14) F. 151ab, in Persian. فضایلیکه مخصوص به جناب امام حسین است

(15) Ff. 153a-161b, in Arabic and Turkish. بمنبر رفتن جناب سید سجاد

(16) F. 162ab, in Persian. روایت در باره امام حسین

(17) Ff. 167a-174a, in Turkish. مجلس پنجم بجهاد رفتن جناب عباس و کشتن انسور

(18) Ff. 175a-184a, in Persian and Turkish. مجلس کشتی گرفتن جناب رسول خدا بابو جهل لعین

(19) Ff. 185a-190b, in Turkish. مقدمه مولود جناب سید الشهد علیه السلام

(20) Ff. 191b-197b, in Persian and Turkish. فی بیان شهادت جناب علی اصغر

(21) Ff. 198a-222a, in Turkish, Persian, Arabic. فی کیفیت زفاف مولانا قاسم بن الحسن علیه السلام

(22) Ff. 224a - 235a, in Persian, Turkish and Arabic.

Colophons: فی بیان کیفیت ذره الصداننا اکتبها علی طبقها قدره الفاضل فی اکسیر عباد الله و اسرار و شهادته (ff. 41a, 59a) ۱۳۰۱

تمام شد در هشتم ربیع الثانی ۱۳۰۱ (f. 78a)

تمام ۲۴ ماه ربیع الثانی سنه ۱۳۰۱ (f. 190b)

Ownership note (f. 236b): این کتاب مراثنی در نزد اهل کتاب اسد الله امانت است مال مختص ملا محمد حسین مرحوم است سنه ۱۳۱۸.

F. 236b. Scribbling.

185

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ŞAFĀ, VOL. V

روضه الصفا، جلد ۵

MS 337 (C.A.S.M).

Baghdād; dated *Sha' bān* 11, A.H. 1041 (March 4, A.D. 1632); copied by 'Alī Khān Bīg Ardabīlī; the first and the last folios of the MS belong to an older one having a colophon, the rest are new folios, written in the 19th century.

249 folios; paper; 20 x 31cm; 21 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (black, gold, green, blue); black ink with subtitles in red and green; black leather binding with red leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

The 5th volume of *Rawzat al-şafā* contains a history of Changīz Khān and his successors down to Tīmūr Lang.

Title (f. 1a): جلد پنجم از جهة جلود هفتم تاریخ روضه لاصفا من افادات طبع محمد بن خاوند شاه مشهور بمیرخوند ذکر یافت

Beginning (f. 1b): بسمله، ارایش دیباچه مناقب و ماثر سلاطین رفیع مقدار و نمایش روزنامه خصایص...
End (f. 249a): ومتویات اخروی از عاجل واجل اکفاء واقران سرافراز گردد بمنة وفضلة وعونة وطوله بمحمد کثیرا.
Colophon (f. 249a): تمت الكتاب شریف [sic] بعون الله الملك اللطيف في تاريخ يازدهم شهر شعبان المعظم سنة ١٠٤١: احد واربعين والف على يد اضعف عباد الله عليخان بن علي بيك ساكن اردهبيل در حالتی که همراه اردوی معلی از دار السلام بغداد متوجه دار السلطنة اصفهان شد...

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 91-2; Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, pp. 20-1. Browne, Persian Manuscripts, p. 107, 109, 246, etc.

186

HUMĀY MARVAZĪ

همای مروزی

TUḤFAH-I 'ABBĀSĪ

تحفة عباسی

MS 338 (C.A.S.M).

Undated; 35 folios; tinted (white, blue, yellow and pink) paper; 12 x 20cm; 12 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained at lower edge.

A treatise on ethics written for the crown prince 'Abbās Mīrzā, son of Fath 'Alī Shāh Qājār in seven chapters (تحفه), a foreword (مقدمه) and an epilogue (خاتمه). The author is Mīrzā Muḥammad Ṣādiq Khān known with his literary pseudonym Humāy Marvazī.

Beginning (f. 1b): بسمله، صاحبان انصاف و اخلاق و واقفان اسرار انفس و آفاق دانند ...

138

End (f. 35b): مبادا زانديشه برحل گزندش ميباد زبان زبان آوری کاندرين امن و داد نيایش نگويد زبانش ميباد.

See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 6, p. 320-1.

187

MUḤAMMAD BĀQIR B. MUḤAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

HAQQ AL-YAQĪN FĪ USŪL AL-DĪN

حق اليقين في اصول الدين

MS 341 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1105 (1693/4); copied by Mīrzā Muḥammad Rafī' Kāmrān al-Ḥusayn; 330 folios; paper; 18 x 23,5cm; 21 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather binding with red leather doublure; the margins of the ff. 4-22 are worn out, the margins of the first 3 folios - repaired.

See about the work and its beginning (2b) MS 5.

End (f. 330b): والصلوة على سيد المرسلين محمد وغيره الاكرمين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين ...

Colophon (f. 330b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد الضعيف الخقير بن ميرزا محمد رفيع مير كامران الحسين التبريزي في شهر سنة ١١٠٥ خمس و مائة بعد الالف.

F. 330b. An ownership note:

از مال ميرزا ابراهيم ولد ابراهيم ...
خریدم این کتاب را از خاتون زوجه مرحوم ابو الحسن کربلائی و بمبلغ دو هزار دوست و پنجاه دینار ١٢٨٨.

Ff. 1b, 2a. The names of Shiite Imāms and their attributions with short biographical data in a table.

Seals: (f. 1a) ۱۲۸۸ and four other illegible seals.

188

MUḤAMMAD B. AS'AD AL-TUSTARĪ

محمد بن اسعد التستری

A SELECTION OF JĀMI' AL-ḤIKĀYĀT

منتخبات جامع الحکایات

MS 342 (C.A.S.M).

Dated *Ramaẓān*, A.H. 775 (February 14 March 16, A.D. 1374); 320 folios; f. 1ab is blank; paper; 15 x 25cm; 25 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); marginal corrections by the copyist and later readers on some pages; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and red leather doublure; damp stained.

Muḥammad b. As'ad b. 'Abdallah al-Tustarī al-Ḥanafī (d. A.H. 730 (A.D. 1329/30) was one of the court poets of Shāh Sulṭān Muḥammad Khudābandah and made a selected translation of Muḥammad 'Aūfī's *Jawāmi' al-ḥikāyāt wa lawāmi' al-riwāyāt*.

Beginning (f. 2b): بسمله، سپاس و حمد و فراوان و شکر و ستایش بی پایان آفریننده مکان و زمان ...

End (f. 320b): و هیچ جواب نتوانست گفت . تم.

Colophon (f. 320b): قد تم هذا الكتاب بعون الله الوهاب ووقع الفراغ من تحرير هذه النسخه في اواسط رمضان المبارك سنة خمس وسبعين وسبعماية .

139

F. 1a. Notes about some events which happened in A.H. 1094 (A.D. 1682/3):

وصول عسكر اسلام به قلعه سچه ۱۰۹۴. استیلاى عسكر كفار به قلعه استرفون و بسطبوسى في ۹۴.

Miscellaneous notes and verses on ff. 1b-2a and doublures

F. 2a. Ownership notes:

الله حبي، من كتب ... رستم بن احمد الشرواني

الله هو المالك تملكه العبد المفتقر الى الله المقتدر السيد مصطفى بن رجب غفر الله له ولوالديه.

Seal (f. 2a): three other illegible seals. من ممتلكات الفقير الحاج مصطفى صدقي غفر له

See other copies: Munzavī, vol. 1, pp. 308-9.

189

ASTROLOGY

اخترشناسی

MS 344 (C.A.S.M).

Undated; 94 folios; paper; 14 x 19,5cm; 14 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with rubrication in red; black leather binding with white paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; f. 94 is torn at its lower edge.

An extract from an unidentified work on astrology and geomancy.

Beginning (f. 1a):

طالع دوم شود پرزاد از پری گوید که هر که بدین طالع بیچار شود ...

End (f. 94a):

اسکن غالب النية اسکن بصاحب.

190

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 345 (C.A.S.M).

Irvān; dated *Jumādā* I 2, A.H. 1248 (September 27, A.D. 1832); copied by Mullā Taqī b. Mashhadī Āqā Mīrzā; 119 folios; paper; 17 x 21,5cm; 11 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; miscellaneous marginal notes in Armenian; dark brown leather flexicover with blind stamped two pendants and white paper doublure; one flyleaf at the end; incomplete at the beginning; the cover is worn out at its outer edges, one folio is lacking at the beginning.

See about the work MS 51.

Beginning (f. 1a):

قطعه ای کریمی که از خزانه غیبت کبر و ترسا و ضیفه خودداری

End (f. 118b):

هر جا که نویسد بدارند جاوید اثار قلم نام هنرمندانرا

این نوشتم تا بماند یادگار - ترکی - من نمانم خط گذاشتم روزگار

خطیمی آشفته کورسنگ ای یکیم عیب ایلمه جون زمانه کروشندن حالیمیز آشفته دور

بونی یازدیم یادگار اولماق ایچون هر اوخویان بر دعا قلمق ایچون

Colophon (f. 118b): تمت الكتاب گلستان بعون الملك المستعان كاتب الحروف حقير الفقير المذنب العاصي محتاج

رحمة الله تعالى ملا تقی ولد عالیجناب مشهدی اقا میرزا ساکن بلدة سعدی چخور ایروان فی یوم پنجشنبه دوم شهر

جمادی الاولى سنة ۱۲۴۸.

F. 119a. Fālnāmah, فالنامه.

F. 119b, in Turkish. *Bayts* by an unknown author.

AB doublures. Scribe exercises and scribbling with Arabic, Armenian and Russian letters.

140

Ownership and reading notes by Mnatsakan Sargisov on the flyleaf (in Armenian) «Այս քիթաբս պատկանի Ովակիմի, քիթաբը կարդում եմ Մնացական Սարգիսովս».

191

RISĀLAH-'I JAFR

رسالة جفر

MS 348 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1226 (A.D. 1811); copied by Ḥusayn b. Muḥammad; 12 folios; paper; 22 x 34,5cm; 24 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

An anonymous work about the magic power of the letters.

Beginning (f. 1a): بسملة الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وعترية الطاهرين در باب دانستن

رموزات این علم بدانکه ...

End (f. 12b): بعضی اکابر در این عمل مبالغه در احفا کرده اند و الله اعلم.

Colophon (f. 12b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد احقر عباد الله حسين بن محمد سنة ۱۲۲۶.

Seal (f. 1a): ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱԴԵԱՆ 1897.

192

SA'ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 349 (C.A.S.M).

Undated; 55 folios; paper; 16 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; the entire text arranged in 2 columns; the text on ff. 53a-55b is set within a frame (blue); black ink with subtitles in red; brown leather binding with white paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; some of the folios are disjoined from the spine; the cover is damaged.

See about the work MS 102.

Beginning (f. 1a):

ذکر بر جفا پیشه بیشتافتی کی از دست قهرش امان یافتی

The first subtitle (f. 2a):

در نعت خواجه هر دو پسران محمد مصطفی صلی الله علیه

The last subtitle (f. 55b):

حکایت مناسب جان و موافق مقال

End (f. 55b):

بدن گفتم ای تنگ مردان بمیر که کودک رود پاک و آلوده پیر

193

NARRATIONS

روایات

MS 350 (C.A.S.M).

Undated; 34 folios; paper; 22,5 x 31,5cm; 23 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired, the two folios at the beginning are attached upside down.

Narrations and stories about Prophet Muḥammad, Imām 'Alī, Fāṭimah down to the 4th year of *Hijrā*.

141

Beginning (f. 1a): گفت یا رسول الله این سخن اصلی ندارد و از جمله مفتریات منافقاتست و برین سخن دلیلی دارم حضرت فرمود که کدام است آن گفت آنکه ما از عقب تو روزی در نماز بودیم ...
End (f. 34b): پس حضرت ابو سلمه را طلبید و لوای برای وی مرتب ساخت.

194

COLLECTION

مجموعه

MS 351 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 113 folios; 16 x 21cm; red cloth cover, the first and the last folios of the MS are pasted to the covers as doublures.

I. INSHĀ' VA TARASUL

انشاء و ترسل

Undated; 12 folios; paper; 14 lines to the page written in mixed script; black ink.

Ff. 1b – 12b. Copies of letters, petitions, deeds of purchase, cheques and other civil acts, some of them dated A.H. 1286 (A.D. 1869/70).

Beginning (f. 1b): حمد و سپاس بیقیاس مر خدایرا که آفریننده جهان و درنده زمین و آسمان و روزی دهنده انس و جان است ...

End (f. 12b): سنه ۱۲۸۶ اشکال مخصوصه را ایتمه رک بین الدولة مرحود اولان.

II. SA'ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

Undated; 70 folios; 17 lines to the page written in mixed script; arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page; lacking folios in the middle (100b-101a) and at the end.

See about the work and its beginning (f. 44b) MS 102.

End (f. 113a): گر ادیب برایش آتش سجد تو واپس چرا میبری دست.

F. 44a. A copy of a private letter.

F. 79a. Scribbling.

Seals: 77a محمد قاسم; 79a عبده حسن الموسوی

Ff. 13a-42b. Lithograph books:

(1) Ff. 13a – 26a. *Mukhtaṣar-i tarasul* (مختصر ترسل). An abridgement of the correspondence during Faḥ 'Alī Shāh's rule, published in A.H. 1279 (A.D. 1862/3);

(2) Ff. 28a – 42b. *Abū Naṣr Farrāhī* (ابو نصر فراهی), *Niṣāb al-Ṣabiyān* (نصاب الصبیان). Published in Mashhad, A.H. 1277 (A.D. 1860/1).

142

195

GEOMANCY

رمل

MS 352 (C.A.S.M).

Undated; 31 folios; paper; 17,5 x 21cm; varied number of lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

Geomancy, prayers and cryptograms.

Beginning (f. 1a): که مذکور میشود نوشته بر پارچه نیز گذاشته به همان گرفت ابریشم بدوزد...

End (f. 31b): و اگر عزم حرکت و یا سفر داری بغایت مبارک است و البته جمعیت بسیار بتو رسد و هر امیدی که داری حاصل شود.

196

COLLECTION

مجموعه

MS 353 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; undated; 76 folios; Russian paper with pressmarks; 11,5 x 18cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

(1) Ff. 1a – 39a. Astrology and geomancy (اخترشناسی, رمل و طلاس).

Beginning (f. 1a): اگر خواهی بدانی که بچه زنان از چه سبب تلف میشود نام او و نام مادر بحساب ابجد جز دوازده گانه طرح کن ...

(2) Ff. 39b - 40a. Astrolabe (اسطرلاب).

(3) Ff. 41b – 64b. Interpretation of dreams (تعبیر خواب).

Beginning (f. 41b): طاوس. سوال کردی که بخانه عدد قرعه اورا از جایی بجایی رفتن خوبست.

(4) Ff. 65a-76b. Geomancy and cryptograms (رمل و طلاس).

F. 20b. A note about debt, dated A.H. 1328: من که عباس هستم از مشهدی محمد علی مقدار چهارصد پنجاه بمن رسیده بتاریخ یوم پنجشنبه ۷ ماه جمادی ۱۳۲۸.

197

IMĀM 'ALĪ'S TREATY ('AHD NĀMAH)

عهدنامه امام علی

MS 357 (C.A.S.M).

Dated *Shawwāl* 2, A.H. 1105 (May 28, A.D. 1694); 1 folio; paper; (scroll) 84 x 24cm; 58 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink, the word 'Allah' and 'Alī' with their attributes are in red.

Imām 'Alī's treaty concluded with *zimmī* Armenians. According to the title it was translated from the original document written in *Kufic* by Imām 'Alī.

Beginning: الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خاتم النبیین محمد واله الطاهیرین اما بعد این کلمات ترجمه عهدنامه ایست که هشام بن عبید بن وقاص بفرموده حضرت شاهمردان شیریزدان العبد الله الغالب ومطلوب کل طالب علی

143

بن ابی طالب علیه الصلوة والسلام بخط کوفی را و برخی قبل الشهر بذی الکفل علی نبینا و علیه السلام نوشته در شهر صفر
سنه اربعین ...

End: و این را محافظت نمایند همیشه تا اینکه برپا باشند زمان و ساعت و آخرتش دنیا والحمد لله رب العالمین

Colophon: تحریراً ۲ شهر شوال سنه ۱۱۰۵.

Note in the margin confirming the correspondence of the copy to the original:

سواد موافق و مطابق اصل است و اصل ملاحظه شد. محل متونی شیخ صفی.

On the backside of the document concerning the signification of the document (in Armenian) «Մեծ

Մահաճատ փեղամարտի դիրն է որ յայլազգիքն Հայոց ազգին զոռ Էանին»:

Seal: مظهر لطف خدا سبحان فیض جوری علیست عالم جان ۱۱۳۱

198

PROPHET MUHAMMAD'S TREATY ('AHD NĀMAH)

عهدنامه محمد پیغمبر

MS 358 (C.A.S.M).

In Arabic with interlinear Persian translation; undated; 1 folios; paper; scroll 332 x 18cm; 120 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with invocations from the Qurān and the name of Prophet Muḥammad in red; the upper part of the MS is torn, the lower-part added in later period and has no Persian interlinear translation.

See MS 161.

Beginning: الملعب و... اهل نصرانیة في شرق ارض العرب وغيره اعجم وقربهاا وبعيدها
In Arabic
In Persian شرق زمین از عرب وغيره و عجم نزدیک و دور

End: يوم الاثنين التمام اربعة اشهر من السنة الرابعة من هجرة المدينة وكفى بالله شهيداً على ما في هذا الكتاب كتب
لاجل كلسايي در دمشق من تيدل منها فعليه لعنت الله والله اعلم واحكم.

199

GEOMANCY AND CRYPTOGRAMS

رمل و طلاس

MS 361 (C.A.S.M).

Undated; 44 folios; thick paper; 11 x 22cm (oblong); 11 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; entire text set within a frame (red); black ink with rubrication in red; contemporary binding; incomplete at the beginning and at the end; repaired; damp stained.

200

COLLECTION

مجموعه

MS 367 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 95 folios (has foliation in opposite direction too); 11 x 21cm (oblong); marbled paper cover with brown artificial leather spine and corners over pasteboard with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

144

I. COLLECTION

مجموعه

Undated; polygraphic work: the copyists are Ja'far Ḥusaynī, Muḥammad Maḥdī, Mīrzā Riḏā Ḥusaynī Mūsavī; 47 folios; paper with watermarks; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts and in different directions; black ink.

(1) *Ghazals, rubā'īs, qaṣīdas, qaṭ'as* and *mukhammas* of different authors. The names of the following authors are noted: 'Alī Naqī (f. 10b), 'Arāqī (f. 4a), 'Āshiq (ff. 30a, 33b), 'Aṭṭār (f. 34b), Bahā'ī (f. 41b), Fahmī (f. 16b), Ḥāfiẓ (ff. 18ab, 20a), Ḥarīf Jandaqī (f. 33b), Jāmī (ff. 11ab, 12b, 13b, 41b, 42a), Kalīm (ff. 1a, 30b), Mīr Mushtāq (ff. 38a, 40b, 41a), Muḥtasham (ff. 10b, 11b, 12a, 14b, 15b), Mu'min (f. 22a), Qaṣṣāb (f. 35a), Rafīq (f. 13b), Sa'adī (ff. 8a, 19a), Ṣabaḥī (f. 39a), Sayyid Riḏā Nīshāpūrī (ff. 44a, 46b), Shanī (ff. 4b, 7a, 12a), Vafā (f. 19b), Vaḥshī (f. 31b).

(2) F. 13a. Mawlānā Muḥammad Bāqir Dāmād's advice to Shaykh Bahā al-Dīn and the latter's answer:

Title: مولانا ملا محمد باقر داماد در مقام نصیحت بشیخ بها الدین میگوید

Beginning: از قرض فلک تا نشود پیش مجوز انگشت غردل نخواهد بیش مجوز

Title: مولانا شیخ بها الدین در مقام جواب بملا محمد باقر میگوید

Beginning: زاهد بشمع این زهد و ره ارزانی چه دانم و بی ذهن و بی ایمانی

(3) F. 16a. Imām 'Alī (علی), *Ramal* (رمل).

Title: هذارمل حضرت امیر المؤمنین

Beginning: امیر المؤمنین شیر خدا بود سر مردان عالم مرتضی بود

(4) Ff. 19b, 45a. *Maktubat-i 'ishqī* (مکتوبات عشقی). Love letters in verse by:

a. F. 19b. Filānī (فلانی).

Beginning: سوخته آتش فراق و گداخته توبه اشتیاق و مهجور پریشان

b. F. 45a. Sayyid (سید).

Beginning: نامه بجانب حبیب خطاب بباد صبا

(5) F. 21a. Naṣīr Hamadānī (نصیر همدانی), A medical recipe for burning love:

Title (21a): نسخه که نصیرای همدانی بجهت حرارت عشق نوشت

Beginning: تخم خرفه خال، بنفشه خط ...

(6) Ff. 26a – 30a. *Khavāṣ-i ism'hā Allah* (خواص اسمها الله). Prayers, religious advices and geomancy with the attributive names of the God.

Beginning (f. 26a): بسملة. بدانکه خواص اسماء الله بسیار است و جمیع معجزات و کرامات انبیا و اولیا از برکت اسماء الله است ...

End (f. 30a): و اگر بدخو شوهر بخورد و اگر زن بدخو باشد زن بخورد

(7) F. 36a. *Hikāyat* (حکایت).

Beginning: صد سال سفر کردم با شیخ نود ساله ...

(8) F. 36b (in Persian and Arabic). Prayer of *ṣiḡḡah* (دعای صیغه).

Beginning: بدانکه بجهت صیغه اخوت اگر از هر وقت بخوانند صحیح و افضل در روز عید غدیر ...

Colophons: حرره العبد العاصی الحقیر الفقیر المحتاج الی رحمة الله سید جعفر الحسینی. (f. 7a)

حرره العبد الاقل محمد مهدی این چند کلمه یادگاری قلمی شد. (f. 24a)

تمام شد حسب خواهش مخدّم مطاعی آقا علی هراتی کمترین مصطفی رشت همدانی الاصل نوشتم (f. 30a)

بشرط هر وقت خواند و هر کس خواند کمترین را فراموش نکند والسلام.

گردید الداعی میرزا رضا الحسینی الموسوی. (f. 43b)

145

II. COLLECTION

مجموعه

In Persian, Arabic and Turkish; undated; polygraphic work; 49 folios (ff. 48a-98b); paper; varied number of lines to the page written in small *Shikastah Nasta'liq* and *Nāskh* scripts; black ink; lacking folios between ff. 90-89.

(1) Ff. 98a-94a (written in opposite direction), in Persian. *Laylī va Majnūn* (مجنون و لیلی). Parts of the poem by an unknown author.

Beginning (f. 98a): بمجنون زاهدی گشت ای بد اختر گناهی از محبت نیست بدتر

(2) *Ghazals, qaṣīdas* and *maṣnavīs* in Turkish and Persian without mentioning authors' names (f. 50b). The names of only the following authors are mentioned: Jāmī (ff. 91b-90b), Mīrzā Ṣāhib al-Fawq al-Dīn Muṣṭafā (Fawqī) (ff. 89a-52b), Qurbānī Kafīrof (f. 98b), Sa'adī (ff. 94a-91b).

(3) Ff. 51b-50a. A *tarjī'band* by an unknown author.

Beginning (f. 51b): یارب بفضل خویش بکن عمر من زیاد فاغفرلنا بفضلک یا سامع الدعای

(4) F. 48a, in Persian and Arabic. *Sharḥ-i khuṭbah-i Ādam* (شرح خطبة آدم). A commentary on Adam's *khuṭbah*.

Beginning: منقول است در رساله ابو الفر محمد بن محمود عبدالرحمن الهمدانی رحمة الله عليه که چون حضرت حق سبحانه و تعالی آدم بفرست خرید بید قدرت خود ببهشت فرود آورد و بر همه ملائکه برگزید...

(4) F. 49a, in Persian. *Sharḥ-i du'ā-yi buzurgvār*. (شرح دعای بزرگوار). A commentary on the great prayer.

Beginning: بدانکه هر که این دعا را بخواند پا با خود دارا ثواب آن چندان باشد...

Seal (f. 98a): اسمعیل قربانی کفیروف ۱۱۲۳

F. 98b. A name: قربانی کفیروف

201

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

INSHĀ'

انشاء

MS 368 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* II 4, A.H. 1237 (February 26, A.D. 1822); copied by Mullā Nūr 'Alī b. Karbalā'ī Ganjalī; 74 folios; paper with watermarks; 14,5 x 21,5cm; 11 lines to the page (2a-7b, 9a-12b), 15-16 lines to the page (13a-73b) written in *Nasta'liq* with the elements of *Shikastah*; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; lacking folios between ff. 7-8, 70-71, 13a-73b; f. 8ab is added later; some of the subtitles are missing.

(1) Ff. 2a-73b. See about the work MS 75.

Beginning (f. 2a): دیباچه که شاهزاده کامکار امامقلی میرزا میرزا استرابادی فرموده.

بسملة. چند این بیاض دل آرا مه تزو رنگین پروا بالیست که از جلد نگارین شهر بر نقش نگار گشوده ...

End (f. 73b): مشار الیه را مباشر این امر دانسته از قول و فعل تخویف جایز روا ندارند.

Colophon (f. 73b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المشهور بالانشاء میرزا مهدی خان بن محمد نصیر استرابادی

جلد پنجم من کتاب تحریراً فی ۴ شهر جمادی الاخر من شهر سنة ۱۲۳۷ باتمام رسید. کتبه الحقیر الفقیر ملا نور علی ولد

146

کربلائی گنجعلی غفرله ولوالديه.

(2) F. 74ab. Khān Ni'mat al-Dawlah (خان نعمة الدولة), *Bayts* (ابیات).

Notes of a varied nature: تاریخ آمدن ملا اسماعیل فی شهر ۲۰ محرم حرام سنه ۱۲۶۳ (f. 74b)

(f. 1a) از تاریخ ۲۶ شهر آبریل و سنه ۱۸۳۲ حکم کمترین نور علی مواجب حقیرم از خزینه و از دیوانخانه

Seals: (ff. 9a, 74b) محمد یوسف ۱۲۳۴ (f. 71a); سلام علی ابراهیم ۱۲۱۱ (f. 21a); عبده قاسم (ff. 72b, 73a) ۱۱۴۶ انا عبدالله

202

HĀTIFĪ

هاتفی

TĪMŪR NĀMAH (ZĀFAR NĀMAH)

تیمورنامه یا ظفرنامه

MS 369 (C.A.S.M).

Undated; 159 folios; paper; 12 x 20,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; arranged in 2 column; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 49a-56b are attached in wrong direction; incomplete at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 146.

دلیران و شهزادگانرا اساس ز تخمین فزون بیشتر از قیاس: End (f. 159b)

203

COLLECTION

مجموعه

MS 371.

In Persian and Turkish; undated; 29 folios; thick paper; 10 x 24cm (oblong); 16-19 lines to the page written in *Nasta'liq* script; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning.

(1) Ff. 1a – 11b, in Turkish. A narrative (روایت). The narrative relates about the murder of Shiite martyrs.

Beginning (f. 1a): که حضرت رسول سنی ایستر و منم کریبانم دوتوب کشان...

End (f. 11b): حضرت امام حسین آجی شهباز کی پروازه کلور اوئی جهنمدن چخارور. تمام شد.

(2) F. 1b, in Persian. *Marsīyah* (مرثیه). The elegy is devoted to Shiite martyrs.

Beginning (f. 1b): ای چرخ غافلای چه بیداد کرده و زکین چهاران ستم آباد کرده

(3) Ff. 11b- 28a, in Persian. A passage about the tragical events in the field of Karbalā (در وقایع کربلا).

Beginning (f. 11b): مخفی نیست که اعظم وقایع کربلا و اصعب قضایای آندشت بلا قصه شهادت سرور ششصدان است کیفیت آن بر این طریق است ...

(4) F. 29ab, in Turkish. Sayyid b. Ṭavus Muḥammed b. Aḥmed [سید بن طاوس محمد بن احمد], A narrative [روایت]. The narrative relates about the miracles which happened after visiting the grave of Imām Ḥuseyn.

Beginning (f. 29a): سید بن طاوس محمد بن احمدن روایت ایدر که او دیدی منم همایم واریدی که هر آیده بر مرتبه امام حسینک زیارتنه کیدردی...

F. 29b. Scribbling.

147

COLLECTION

مجموعه

MS 375 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; undated; polygraphic work; 24 folios; paper; 11 x 18cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

(1) Ff. 1a-7a. Geomancy (رمل).

Beginning (f. 1a): خواهد که بداند زن حامله پسر زاید یا دختر انگشت درست کرده این لوحها نهاده مضمونش مفهوم گردد...

(2) Ff. 7a – 17a. *Ta'bir-i khvāb* (تعبیر خواب). Interpretation of dreams the authorship of which is ascribed to Imām Ja'far.

Beginning (f. 7a): تعبیر نامها در خوابست از حضرت رسول...

(3) Ff. 17a – 24b. *Ṭāla' nāmāh* (طالع نامه). Astrology.

Beginning (f. 17a): باب طالع نامه زنان این است...
باب هفتم طالع میزان بهران که جالینوس و جاماس حکیم چنین گفته اند...

COLLECTION

مجموعه

MS 391 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; undated; 115 folios; 15 x 20 cm; brown leather flexicover framed with two fillets and a running pattern with yellow paper doublure.

I. COLLECTION

مجموعه

Dated *Sha'bān* 7, A.H. 1211 (February 5, A.D. 1797) (I); 99 folios; ff. 1a, 99b are blank; laid paper with watermarks; 10 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts black ink with subtitles in red; marginal commentaries, corrections.

(1) Ff. 1a-96a. Muḥammad b. Isma'īl (known as Abū 'Alī) (محمد بن اسمعیل معروف به ابو علی), *Zahr al-Riyyāz* (زهرالریاض). A treatise on Islamic law (particularly on the rules of praying, ablution and fasting) in 7 chapters (باب). In the preface, Muḥammad b. Isma'yīl states, that the work was written at the request of his friends as an abridgement of the greater work *Riyyāz al-masā'il* by Mīr Sayyid 'Alī Ṭabāṭabā'i.

Title (f. 1b): کتاب رساله اقامیر سید علی

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله... اما بعد مخفی نمائند که جمعی فارسی زبانان... استدعا نمودند از جناب... سید علی طباطبائی...

End (f. 96a): احوط اختصاص انست بصورت اضطرار و احوط میادرت نمودن است بروزه روز سیم بعد از ایام مذکوره.

Colophon (f. 96a): تمام شد این کتاب به بیست هفتم شعبان المعظم فی شب شنبه سنه ۱۲۱۱.

(2) Ff. 96a-99a. Prayers and *Sūrah*s read for some purposes. The paragraph is about the prayers, *āyats* and religious ceremonies useful for medical and other purposes.

Beginning (f. 96a): هر کس در وقت خوابیدن وضو سازد و صد مرتبه صلوات بر محمد و آل محمد بفرستد و هفت مرتبه سوره توحید را بخواند...

End (f. 99a): اگر دست علی دست خدا نیست چرا دست دیگر مشکل گشاینست. تمام.

Ff. 18b-22b (in the margin). Various issues of Islamic jurisprudence in dialogues ascribed to Shi'i Imāms.

II. MUḤSIN B. MURTAZĀ

محسن بن مرتضی

TARJUMA AL-ṢALVĀT

ترجمه الصلوات

Dated *Zī Qa'dah* 11, A.H. 1222, (January 10, A.D. 1808); copied by Ḥājī Bīg; 16 folios; f. 100a is blank; laid paper with chain lines; 12-13 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts, arranged in one and two columns; black ink; marginal commentaries and corrections on each page.

(1) Ff. 100b-114a. A Persian translation of prayer in 6 chapters (باب) by Muḥsin b. Murtaẓā.

Beginning (f. 100b): بسملة. هر که نه گویا بتو خاموش به هر چه نه یاد تو فراموش به...

End (f. 114a): و ثواب انرا بجهت این بنده بنویسند و الله اعلم و الله رحانی.

Colophons: تمت الكتاب بعون الملك الوهاب و الله اعلم بالصواب اللهم صل على محمد و آل محمد (f. 114a)

و به نستعین تاریخ در شب یکشنبه دو ساعت گذشته که یازدهم شهر ذی قعدة الحرام بود تمام گردید سنه ۱۲۲۲.

تمام شد این کتاب به کتابت حاجی بیک در عرض دو ماهه تا داند خوش بویشان بیچاره. (f. 115b)

(2) F. 114b. An interpretation of dreams.

COLLECTION

مجموعه

MS 392 (C.A.S.M).

In Persian, Turkish, Arabic and Russian; undated; 6 folios; paper; 18 x 11,5cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah-Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; worn at the edges; combined fragments of different manuscripts.

(1) F. 1b, in Persian. [*Amsalah*] [امثله]. A passage from the work. See the MS 148.

Beginning: بدانکه مصدر اصل کلام است...

(2) Ff. 2b, 3a, 4ab, in Persian and Turkish. Copies of civil acts, deeds of purchase and lease, two of which are dated A.H. 1221 (A.D. 1806/7) (f. 4a) and A.H. 1241 (A.D. 1825/6) (f. 4b).

Beginning (f. 2b): بسملة. الحمد لله الذي اجل البيع والسراى و حرم...

(3) F. 5a. A paragraph about the Islamic doctrine.

Beginning: رکن دوم باوری بملایکتانکه که...

(4) F. 6a, in Russian. Names: Ага Бек Корчибашов, Печела Хань, Мирза Паша Бек.

(5) F. 6b, in Arabic. A paragraph in calligraphic *Naskh*.

F. 2a. An owner's note by Asadallah: صاحب اسد الله

‘ĀSHIQ IŞFAHĀNĪ

عاشق اصفهانی

GHAZALS

غزلیات

MS 393 (C.A.S.M).

Īravān; dated *Muharram* 6, A.H. 1245 (July 8, A.D. 1829); 136 folios; ff. 2b, 3a are blank; paper with watermarks; 20,5 x 13,2cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink; marbled paper cover over pasteboard with white paper doublure and leather spine; one flyleaf at the beginning and two at the end.

Āqā Muḥammad ‘Āshiq Işfahānī (1695/6-1767/8) was a poor man who earned his living as a tailor, but he had poetical genius and excelled especially at amatory poems. The MS contains ‘Āshiq’s *ghazals*.

Beginning (f. 3b):

بسملة، دردا که تلافی نتوانند جفا را روزیکه شناسند بتان اهل وفا را

End (f. 136a):

تاب و توان رفت از دلم صبر و شکست من بماند در گنج حسرت عاقبت من ماندم و غمهای او.

Colophon (f. 136a):

تمه کتاب غزلیات میرزا محمد عاشق اصفهانی علیه الرحمة في ششم شهر محرم الحرام اما بنحوی نسخه مغلوط بود که در نوشتن او دل بجان آمد اگر غلطی درین نسخه ملاحظه گردد از طرف بداند صحیح کرده مخلص را منتی گذارند و امید که حقیر را صاحبان ذوق و شوق برحمت دلشاد فرمایند.

Notes of a varied nature:

F. 136b. An evidence about the epidemic of plague in Īravān region in the year A.H. 1245 (A.D. 1829), when the book was written:

حقیقت حال در سالیکه ناخوشی طاعون که در خطه ایروان بحد اشتداد انجامیده بود که این حقیر بنا بر خلجان دل و ترس قلب عقیدت منزل حواس خود را بنوشتن این کتاب جمع نمود که بلکه از تخیلات فاسده که باعث بر هلاکت بنی نوع انسانست بری گردد مدت پانزده روز از خانه بیرون نیامده و این غزلیات را بانجام رسانید امید از جلیل الجبار آنستکه کسیکه نظر اخذ و سرقت و تعارف و غیره باین دوخته باشد در هر دو عالم روسیاه و ازین گردد مگر ائی ذوق و شوق دوروز و سه روز برده از مطالعه آن مخطوط گردد ۱۲۴۵.

تاریخ قدغن کردن بسکاو بیج سردار که قبالات و سایر کاغذ باید در دیوانخانه اروسی مرقوم خواهد شد ۱۶ ماه مایس ۲۸ سنه ۱۸۲۸.

F. 136b, in Russian. An ownership note: БИБЛИОТЕКА ЭРИВАНСКОЙ ГИМНАЗИИ.

Seal (f. 136b): محمد التقی

JAVĀD ḤUSAYNĪ

جواد حسینی

BAYĀN-I AḤVĀLĀT

بیان احوالات

MS 394 (C.A.S.M).

In Persian, Arabic and Turkish; dated A.H. 1289 (A.D. 1872/3); 545 folios; ff. 1a, 158a, 459a, 543a-5b are blank; tinted paper (green, yellow, blue, pink etc.) with watermarks and pressmarks: BATH; 21x14cm; 17-18 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; red cloth pasted over black artificial binding with pasteboard and

pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end and lacking folios between ff. 108 and 109.

The work describes the life and martyrdom of Shiite Imāms. The author states in the preface that he has used the material from the Qurān, Traditions (*hadīses*) and a number of works in Arabic, Persian and Turkish such as Muḥammad Mujīr b. Vajih al-Dīn’s *Miftāḥ al-jinān*, the works of Shaykh Bahā’ī, Mīr Ḥusaynī and so on. The work contains parts in verse and prose.

(1) Ff. 1b-13b, 14b, 15b-20b, in Arabic. A preface, where the author relates about the events in the field of Karbalā and Imām Ḥusayn’s martyrdom;

Beginning (f. 1b):

یا امام جواد ادرکنی

بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبينا محمد سيد المرسلين وآله الطيبين الطاهرين ...

اما بعد فيقول احقر عباد الله تبارك وتعالى جواد الحسيني...

End (f. 20b): الذي هو شفيع المذنبين والزائرين الباكين وشيعة جده ومحبي ابيه عليه السلام يوم الجزاء. يا رب اوصلني [يوالي] وامتني في تربيتهم والعن يا ضعاف مافي علمك من العدد كل الاعداء.

(2) Ff. 14ab, 21a-6a, 37b-47b, 54a-6a, 58b-65b, 109a-23b, 126b-32b, 149a-57b, 158b-253b, 265a-538b, 459b, in Persian. Religious preachings, *qaṣīdas* praising God, Prophet Muḥammad, *munājāts* and elegies about Shiite martyrs.

Beginning (f. 14a):

حمد لايحصى كنم خدارا بخشاينده است و مهربانى است

صلوة بى حد برد بر محمد و اساس شغل است و حبيب رحمنى است

(3) Ff. 26a-37b, 47b-53b, 56b-8b, 66a-108b, 124a-6a, 133a-48b, 247a-51b, 254a-64b, 538b-42b, in Turkish. *Qaṣīdas* praising God, Prophet Muḥammad, Imām Ḥusayn and narrating about the tragical events, which happened at Karbalā on *Muharram* 10, A.H. 61.

Beginning (f. 26a): يا مولى ايليوب برى مجنون عشقون سنون قيلوب حيران و قاله چو بلبل شيدا جنون سنون

End (f. 542b): که اولدوم اقطاع ارضين ايچره خجل خاکستر الكل ///

Colophon (f. 2a): الجمعة عشر شهر صفر تسع ثمانين بعد الف و مائتين سنة ۱۲۸۹ ان بيان احوالات مير حسيني است بطريق اجمال نشوند ارباب ازو پريشان حال.

Note on the doublure of lower cover (in Armenian): «393-ը և 394-ը միացված է»:

HĀFĪZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 396 (C.A.S.M).

Undated; 149 folios; paper with watermarks; 15,5 x 21 cm; 14 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; grey cloth binding with pasteboard and white paper doublure; damp and oil stained; ff. 146-149 are disjoined from the spine, folios are lacking between ff. 145-146.

The *dīvān* contains the *ghazals* and a *sāqī nāmāh* of the poet. See its beginning (f. 1b) MS 61.I.

End (f. 149b):

بمیان نوید سرودی فرست بیاران رفته درودی فرست

Ownership notes: F. 1a (in Armenian) “Ա.Ե.Ս.Ի.Բ. Յ. Բարսեղեան, Նոր Զուլա 1244”:

F. 2a, in the upper margin (in Armenian) “Գրադարան ձեռնարանի Մատենադարանին Մեարձիք Բարսեղեանից, 1906- ապրիլին”.

Seal (f. 149b): “Նվեր Մատենադարանին ///”

210

GEOMANCY AND CRYPTOGRAMS

رمل، طلاسم

MS 398 (C.A.S.M).

Undated; 34 folios; paper; 15,5 x 21,5 cm; 11-14 lines to the page written in mixed and *Naskh* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damped, with discoloured and illegible folios; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

Prognostications about some diseases, prayers for their treatment and cryptograms.

Beginning (f. 1a): رحم اورا زرداب گرفته باشد و در وقت جماع کتف زن درد کند چهارم آنکه موضع رحم برگردیده باشد علامت او آنست که وقت سرزن درد کند...

211

GEOMANCY AND PRAYERS

رمل و ادعیه

MS 400 (C.A.S.M).

In Persian and Arabic; undated; 29 folios; paper; 11,5 x 17,5cm; 11 lines to the page written in mixed script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

Divination and prayers for some purposes.

Beginning (f. 1a): من الناز بعفوك يا مجير سبحانك يا عادل ...

End (f. 29b): در میان نماز شام و خفتن کند بخواند در هر رکعت الحمد یکبار و هر یک.

212

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 404 (C.A.S.M).

Undated; 19 folios; yellowish paper; 16 x 22,5 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in gold; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

See about the work MS 51.

Beginning (f. 1a): مصلحت دید بر ظهر ورق بنوشت درد ان گرد یکی از متعلقان واقف شد ملک را اعلام کرد

End (f. 19b): گفت ای ملک درین دنیا بجنیش از تو بکریم و بعیش خوشتر و بمرگ برابر و بقایات بهتر...

Seal (ff. 1b, 7a, 17a): /// مصطفی

152

213

COLLECTION OF FABLES AND TALES

مجموعه حکم و حکایات

MS 405 (C.A.S.M).

Undated; 35 folios; paper; 15,2 x 20cm; 13 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; some parts are illegible; incomplete at the beginning and at the end.

A collection of moral tales and fables by an unknown author.

Beginning (f. 1a): این بدر رفت و بر ایشان شد بر هر شهر بستم بر زیر دوست دارش روز سختی دشمن زور آور ست با رعیت صلح کن و زجنگ خصم ایمن نشین ...

End (f. 34b): پادشاهی بکشتن بی گناهی فرمان داد گفت ای ملک بموجب خشمی که ترا برمنست آزار خود نجوی ...

214

ALBUM

مرقع

MS 407 (C.A.S.M).

Collective volume with fragments of different manuscripts in Chaghatay and Persian.

4 folios; ff. 1a, 3a, 4a are blank; paper pasteboard (ink, opaque pigments and gold on paper); black marbled paper over pasteboard with artificial leather spine, corners and blue paper doublure; the first line on f. 1b and the scribe's name on f. 4b are erased.

I. [HAYDAR TURKĪGŪY]

[حیدر ترکیگوی]

[MAKHZAN AL-ASRĀR]

[مخزن الاسرار]

Undated; in Chaghatay; 3 folios; ff. 1a, 3a are blank; 30 x 18cm; 6 lines to the page in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns, entire text set within a complex frame (gold, black, green, blue) contained with ornamented squares (ff. 1b-2a), black ink; illuminated rectangles above and below the text and in the outer margins; ff. 2b, 3b, 4b are with floral and faunal marginal decorations in gold and interlinear gilding.

Ff. 1b-3b. Ḥaydar Turkīgūy (or Khvārizmī) was a 15th century Chaghatay poet, who wrote the poem *Makhzan al-asrār* in 1409-1414 and dedicated it to Iskandar Sultan.

Beginning (f. 1b): ...فتح و ظفر آیتی دورای حکیم

End (f. 3b): حق نیک آتی پیرله غفور رحیم باشلابیا هر ایشینی دانا حکیم

Other copies: Freer Gallery of Art and Arthur M. Sackler Gallery, Accession number: S1986.54 (http://www.asia.si.edu/collections/edan/object.php?q=fsg_S1986.54&bcrumb=true, October 30, 2015).

Literature: A. Tokatlian, *Persian Treasures in Erevan (A Selection of Manuscripts from the Matenadaran Collection)*, Paris, 2013.

153

II. HĀFĪZ

حافظ
QAT'Ā
قطعه

215

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

INSHĀ'

انشاء.

MS 408 (C.A.S.M).

Tabrīz: workshop of Mīrzā 'Abdallah; dated A.H. 1269 (A.D. 1852/3); copied by Ustād Allahvirdī; 17 folios; paper; 14 x 22cm; 18 lines to the page written in *Shikastah - Nasta'liq* script; black ink; some of the subtitles are missing, some of them are written in the margins; black leather flexicover with white paper doublure; one flyleaf at the end; lacking folios between ff. 1-2.

See about the work and its beginning (f. 1a) MS 75.

End (f. 17b): همچنين است که گوش زد شهریار فلک اقتدار شده.

Colophon (f. 17b): در دار السلطنه تبریز در کارخانه حقیر العباد میرزا عبدالله بحسن اهتمام برادر مکرم استاد

اله ویردی شرف اتمام پذیرفت سنه ۱۲۶۹.

Seals: (f. 1a) سید محمد حسین (f. 2a) عبده فرج الله

216

ṬĀL'Ā NĀMAH

طالع نامه

MS 409 (C.A.S.M).

Undated; 43 folios; paper; 17,3 x 22cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; during restoration the first five folios were attached upside down; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

A work on astrology and geomancy with cryptograms ascribed to Imām 'Alī.

Beginning (f. 5b): الحمد اگر خواهد کسی را محب خود سازی بیار بکسان ...

154

217

ZIJ-I ṢABĀ'Ī

زیج صبايی

MS 412 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1204 (A.D. 1789/90); 1 folio; scroll; parchment; 114 x 8,5cm; text with tables and geometrical figures written in *Naskh* script; the text is partially erased.

An astronomical calendar composed in accordance with Ṣabī al-Baṭṭanī's work *Al-zīj al-ṣabī* and with marginal commentaries in Turkish.

Note: in the lower margin: صبايی

218

[BĪDIL]

[بیدل]

DĪVĀN

دیوان

MS 424 (C.A.S.M).

Undated; 210 folios; paper; 15 x 25 cm; 15 lines to the page written in *Ta'liq* script; arranged in one and two columns, set within red rules; black ink; brown leather binding with black stamped central mandorla, two pendants framed with 5 fillets, a running pattern and pink paper doublure; one flyleaf at the end; folios are disjoined from the spine; incomplete at the beginning.

Mīrzā 'Abd al-Qādir known as Bīdil (d. A.H. 1133 (1720/1) is one of the famous Persian poets of India. The MS contains his *ghazals*.

Beginning (f. 1a): دل از کمزرفی طاقت نه پست احرام آزادی بسنگ آید مگر این جام و گردد عذرخواه آنجا...

End (f. 210a): بی فایده در تلاطم اباد ظهور رحمت اش ستاند جو به کننده ریخت.

219

COLLECTION

مجموعه

MS 425 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated A.H. 1138 (A.D. 1725/6) (1); A.H. 1176 (A.D. 1762/3) (2); polygraphic work: one of the copyists is Muḥammad Dāghistānī; 46 folios; paper (white and yellow); 15 x 21cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah-Nasta'liq* script, arranged in one and two (ff. 1a-5a) columns; black ink; red calico over pasteboard with pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; edges of the folios are worn, damped.

(1) Ff. 1b – 4a, in Persian. Jāmī, *Qaṣīda*.

Title: القصیده المشهوره بکنگر ایوان المنسوب الی ملا جامی

Beginning (f. 1b): کنگر ایوان شه کز کاخ کیوان برتر است رخنه ها دان کش بدیوار حصار دین دراست

Colophon (f. 5a): حرر هذه القصیده المشهوره بکنگر ایوان المنسوب الی ملا جامی المرجوم نور الله مضجعه بعفوه

العمیج محمد داغستانی لاجل ملا خلیل اخوی مکانی طول الله العمره [sic] العزیز بکرمه وجوده وفاض علینابره واحسانه

الی یوم القیامة والحسابة امین سنه ۱۱۳۸.

155

Mīr 'Āṣī Rashtī Iṣfahānī's (Muḥammad Muḥsin b. Muḥammad Rafī's) poems written on folios of different quality and often on the backside of some documents. Most of the poems are panegyrics and elegies devoted to Imām 'Alī (4b), Imām Ḥusayn (42a, 69a), but there are also some *ghazals*.

The Persian poems are on the following folios: 3ab, 4a, 9a, 11a, 13ab, 14ab, 15ab 17b, 22a, 25a, 26ab, 28a, 30ab, 36ab, 38ab, 41ab, 47a, 48a 49ab, 50ab, 54ab, 55ab, 61b, 62a, 63ab, 64a, 74a.

The poems in Turkish are on the following folios: 1a, 2a, 5ab, 6ab, 7a, 8ab, 10a, 15ab, 16ab, 19b-20a, 21a, 23ab, 25ab, 31a, 32ab, 33ab, 34a, 35ab, 37a, 43ab, 44ab, 46b, 51a, 52ab, 53ab, 56ab, 57ab, 60a, 61a, 65a, 66ab, 67ab, 68ab, 69ab, 71a.

Folios with poems in both Persian and Turkish are the following: 27ab, 29ab, 39a, 40a, 42ab, 58ab, 70ab, 73a.

The poems are written on the backside of the following documents:

- 1) F. 1b. A bill, dated A.H. 1305 (A.D. 1887/8);
- 2) F. 2b. A last will, dated *Muḥarram* 22, A.H. 1310 (July 18, A.D. 1892);
- 3) F. 7a. A bill, dated *Zī Qa'dah* 29 (July 18, A.D. 1890);
- 4) F. 18a. A marriage certificate dated *Sha'bān*, 1311 (January 8-February 7, 1894);
- 5) Ff. 19a-20b. A purchase deed of the village Qarā-qurūq dated A.H. (1889/90);
- 6) Ff. 22b, 65b, 72b. Letters;
- 7) F. 37b. A fragment of a lease document of an orchard in Noragegh;
- 8) Ff. 47b, 68b. A marriage contract;
- 9) Ff. 64b, 74b. A list of debtors of a shop;

F. 61a: اقل التراب مير جعفر ترجانی المرندی در ایروان رقمی ۱۳۱۰

225

COLLECTION OF TALES AND NARRATIVES

مجموعه حکایات و روایات

MS 442 (C.A.S.M).

Undated; polygraphic work; 36 folios; laid paper (1) with chain lines to the page (2); 15 x 20,3cm; 14 lines to the page written in mixed (I) and *Ta'liq* (II) scripts; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired, with worm eaten traces and torn parts.

(1) Ff. 1a-4b. The narratives and stories are about the prophets and leaders of Islamic religion.

Beginning (f. 1a): بمن دادی پس حضرت عیسی نظر افکند بسوی شمعون و گفت ...

End (f. 4b): وبر طعام دمه حضرت بسم الله الشافی بسم الله الکافی بسم الله بمعافی بسم الله الذی لا تضرع اسمدشی فی الارض.

(2) Ff. 5b-36b. The narratives and tales are about the times of the Arab Caliphate.

Beginning (f. 5b): روایت کرده اند از اصبع بن بنانه که در عهد خلافت عمر پیر مردی بود زنی بخواست ...

End (f. 36b): بر امام متعرض الطاعت با عبد الله الحسین علیه السلام مظلوم و مقتول با.

158

226

COLLECTION

مجموعه

MS 444 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Rajab*, A.H. 1316 (November 15-December 15, A.D. 1898); copied by 'Alī Aṣḡar Īravānī (1); 22 folios; f. 12ab is blank; 13 x 21cm; paper; 18 lines to the page written in *Naskh* and mixed scripts; black ink; cloth binding with pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; burn traces at the edges.

(1) Ff. 1a – 11b, in Persian. A treatise about the visit to the Great Makkah (رساله در باره زیارت به مکه). An abstract of an unidentified work on Islamic *fiqh* entitled as the V chapter (About Pilgrimage). (معظمه).

Beginning (f. 1a): در بیان حج است بدان هر که خواهد که حج کند سنت است که در اول ذیقعدہ ترک سر تراشیدن نماید...

End (f. 11b): بدانکه هر گاه کس خواهد عمره تافله دیگر بکند باید عمر بین دهر روز فاصله باشد والسلام

Colophon (f. 11b): قد فرغت من تسوید الاوراق فی یوم عید ولادت ائمه ۴ و قد مضی ثلاثة عشر یوماً من شهر رجب المرجب وكان بحضه صلی الله علیه وآله من المکه الی المدینة ستة عشر وثلاثمات [sic] بعد الف ۱۳۱۶ بامصاحبت جناب آخوند ملا محمد المتخلص به بیچاره حرره قشلاقی تصحیح نمودیم دانا الفانی علی اصغر ایروانی.

(2) Ff. 13a – 22b, in Arabic. 'Alī b. Muḥī al-Dīn al-Jāmi'ī al-'Āmilīn (علی بن محیی الدین الجامعی), *Tabṣurat fī al-mīrās* (تبصرة في الميراث). The author states that he wrote this work on inheritance in A.H. 1008 (A.D. 1599/1600) at the request of some of his followers. The work is incomplete.

Beginning (f. 13a): بسملة الحمد لله... فيقول الفقير الى الله الغني على بن محيي الدين الجامعي العاملي انه قد التمس من بعض الاخوان وجماعته ...

End (f. 22b): نظرتو الي الي الموارث الثاني فان لم يخالفنا.

227

COLLECTION

مجموعه

MS 452 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; Īravān; dated A.H. 1234 (A.D. 1818/9) (1,2); copied by Ibn Khvājah Ḥusayn Qurbān Qulī Kajūrī for Ākhūnd Mullā Muḥammad Bāqir Īravānī (1,2); 273 folios; ff. 229b – 230a, 273b are blank; paper with watermarks; 19,5 x 29cm; 19 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles in red; marginal corrections, additions and commentaries of a late period in Arabic; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and red leather doublure; the leather of the upper cover is partially damaged; the quires are disjoined from the spine.

(1) Ff. 2b-229a, in Persian. Muḥammad Mahdī b. Abī Zar al-Nirāqī (محمد مهدی بن ابی ذر النراقی), *Muḥriq al-qulūb* (محرق القلوب). See about the work and the beginning (f. 2b) MS 20.

End (f. 229a): وای بر او زینت زیان کاری بزرگ که علاجی از برای او متصور نیست ...

Colophon (f. 229a): تمت الكتاب محرق القلوب في يوم جمعه نوزدهم شهر رجب المرجب حسب خواهش عالیجناب فضایل مآب علامی فهامی آخوند ملا محمد باقر ایروانی کتب العبد المذنب العاصی غریق لجه بحر معاصی ابن خواجه حسین قربانقلی کجوری در هنگام ساخلوی ایروان بودیم در سر پیل زنگی در ایام پیگاری قلمی آمد که بنظر صاحبان فهم و گمان برسد کحل و اصلاح آن پرداخته حقیر را پر ایراد نگیرند المسافر و /// بود سنه ۱۲۳۴.

159

(2) Ff. 230b – 271b, in Arabic. A narrative (روایت). A legendary history of Shiite martyrs taken from traditions (*ḥadīses*). The authorship is ascribed to Abū Muḥannaf.

Beginning (f. 230b): بسملة، رواه ابو محنف يحيى بن لوط الازدي عن يحيى بن سعد قال حدثنا ابو المنذر وقال حدثنا عبدالله بن محمد النشامي قال حدثنا عبد الله الدزدي عن جده قال دخلت انا وسليمان بن صرد الخزاعي عن الامام الحسن بن علي عليهما السلام فقلنا...

Colophon (f. 271b): والحمد لله رب العالمين قد تمت النسخة الشريفة قليله اللفظ كثير المعنى من كلام ابو محنف رضى الله عنه كتبه العبد المذنب العاصي غريق لجة بحر معاصي ابن اقا حسين قربانقلی مازندرانی من محال كجور در سال پارس ثيل ساخلوی قلعة ايروان بوديم در ايام بيكاري در سر پل زنگي تحرير يافت چون حقير پر رتب در عزيز نداشتم و هر گاه غلطي داشته باشد ايراد نگیرند سنه ۱۲۳۴.

(3) F. 272a, in Arabic. A paragraph about the rules of pilgrimages during ashura holiday.

(4) F. 273a, in Arabic. Prayer entitled: هذا الدعاء المزبور مروت عن الرضا ۴

Notes of a varied nature: On f. 1a is the name of Shaykh Murtaẓā: شيخ مرتضى

- F. 1a. A *vaqf* statement dated *Ṣafar* 5, A.H. 1270 (A.D. 1853) by Shukrallah b. Sa'īd and Aḥmad Khān:

بسملة، الحمد لله الواقف على الضماير وكسرايى والصلوة والسلام على نبيه ووصيه واله الاطهار اما بعد الحمد والصلوة بركافة شيعيان ومواليان امير المؤمنين مخفى ومستور نمائند كه قربة الى الله تعالى وقف مويد وحبس مخلص نمود اين يكجلد كتاب محرق القلوب و ابو محنف را عاليجاه بلندجايگاه عزت وسعادت همراه عظمت واقبال دستگاه شكرالله خان سعيد اين غفران پناه و رضوان آرامگاه احمد خان بر جميع مؤمنين و مؤمنات بلدة ايروان و در ضمن صيغة وقف شرعى توليت او را قرارداد نمود باقل الخلايق حاجى ملا مهدي بن مغفور حاجى ملا مصطفی و بعد المسماة باولاد قابلين اين حقير و بعد با علما، اين بلدة بشرط ان لابتياح ولايوهوب ولايراهن ولايخرج من بلا الوقف و با اذن مولی هر كس كه ببرد بعد از رفع احتياج ياز بمولى رد نمايد وبدون اذن صريح كسى نبرد و هر كس بخلاف عمل كند بلعنت خدا گرفتار خواهد شد و ثواب او بر ارواح والدين وبخود واقف الى يوم القيمة خواهد رسيد فمن بدله بعد ما سمعه فانها اثمه الذين يبدلونه وقفا "صحيا" شرعيا" وصيغة وقف شرعى على النهج المزبوره جارى گردید في ۵ صفر المظفر سنه ۱۲۷۰.

Seal (f. 1a): افوض امرى الى الله شكر الله

228

MUḤAMMAD B. 'ABD AL-KHĀLIQ B. MA'RŪF

محمد بن عبد الخالق بن معروف

KANZ AL-LUGHAT

كنز اللغة

MS 453 (C.A.S.M).

Dated *Shā'bān* 5, A.H. 957 (August 19, A.D. 1550); copied by Mūsā b. Maḥmūd; 232 folios; paper with watermarks; 20 x 29cm; 25 lines to the page written in *Ta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; dark brown leather cover over pasteboard with brown leather doublure.

See about the work and its beginning (f. 3b) MS 26.

Colophon (f. 230a): قد فرغ من اتمام هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب حامداً له ومصلياً اقل عباد الله موسى بن الحسن بن محمود في يوم الجمعة خامس عشر من شعبان سنة سبع وخمسون وتسعمائة.

Notes of purchase of the book:

On f. 3a, dated A.H. 1084 (A.D. 1673/4) by 'Abd al-Vaṣī b. Mīrzā Muḥammad:

صار بالبيع الصحيح الشرعى من ممتلكات العبد العاصي ابن ميرزا محمد عفى الله تعالى لهما بحمى محمد واله الامجاد في سنة ۱۰۸۴ اربع وثمانين والف هجري.

On f. 230b, stating that the MS was bought for 7 *tūmān* 3000 *dīnār* from Ḥājī Ḥusayn Gīlakī in Rasht in A.H. 1018 (A.D. 1609/10): كتاب كنز اللغة را بتاريخ ۲۳ شهر جمادى الثاني در بلدة رشت از يك گيلك مدمق

160

تيز مغزی حاجی حسین نام شخص بمبلغ هفت تومان سه هزار دینار تبریزی ابتیاع نمود سنه ۱۰۱۸.

F. 2a. *Bayts* in Persian.

Ff. 2b, 230b – 231b. Fragments of various documents: deeds of purchase and civil acts.

F. 232a. *Sīyāq* numbers; in Arabic *Khuṭbah ṣīghah 'aqd nikāh* خطبه صیغه عقد نکاح

Seal (f. 3a): یا امیر المؤمنین ۱۱۳۱

229

MUḤAMMAD NAQĪ B. AḤMAD BURŪJIRDĪ

محمد نقی بن احمد بروجردی

'AYN AL-BUKĀ

عين البكا

MS 454 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30); 198 folios; paper with watermarks; 21 x 30cm; 22 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather cover with pasteboard and brown paper doublure; lacking one page at the beginning; the first 20 folios are damp stained.

Muḥammad Naqī b. Aḥmad Burūjirdī's work *'Ayn al-bukā* about the events in Karbalā on October 10, A.D. 680 and the murder of Imām Ḥusayn, was written in A.H. 1199 (A.D. 1784/5). The work consists of 23 chapters (باب).

Beginning (f. 1a): صاحب الزمان صلوة الله وسلامة عليه وعليهم اجمعين الطيبين الطاهرين المعصومين اما بعد لالى ثنائى بى منتهى مجرى الكلکى را سزاست كه ...

End (f. 198b): گريه کنندگان بر جناب امام حسين مگذار كه در آتش بسوزند و ايشان را در بهشت عنبر سرشت از شراب ظهور سيراب گردان بحق محمد واله الامجاد ...

Colophon (f. 198b): والحمد لله على اتمامه والصلوة والسلام على صاحب اسلاله اعنى محمد صاحب كلامه اللهم اغفر لكاتبه ولوالديه بحق محمد واله الاطهار ۱۲۴۵.

See other copies: Storey, vol. 1, p. 642. Munzavī, vol. 3, p. 1721.

230

FATHĀLLAH B. SHUKRALLAH AL-SHARĪF AL-KĀSHĀNĪ

فتح الله بن شكرالله الكاشاني

MANHAJ AL-SADIQĪN FĪ ILZĀM AL-MUKHĀLIFĪN

منهج الصادقين في الزام المخالفين

MS 455 (C.A.S.M).

Undated; 346 folios; paper with watermarks; 19 x 29cm; 19 lines to the page, the older part (ff. 2b – 344a) in *Nasta'liq*, *Naskh* scripts; ff. 1b – 2b, 345a – 346a are written by a later hand in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication and underlining in red; brown leather binding with pasteboard and white paper doublure; damp stained in the inner parts of the folios; repaired; the original folios were substituted with new ones (ff. 1b - 2b, 345a - 346b).

Fathāllah b. Shukrallah's commentary on the Qurān entitled *Manhaj al-Ṣādiqīn fī ilzām al-mukhālifīn* was written in 1574 according to the principles of the Shiite doctrine. The MS contains the commentary on the part from سورة الاخلاص to سورة الفتح.

161

Title (f. 1b): هذا تفسير مولانا ملا فتح الله

Beginning (f. 1b): سورة الفتح. ابي بن كعب از حضرت رسالت نقل کرده که هر که این سوره را بخواند هم چنان است که با محمد در روز فتح مکه حاضر بوده و در روایت دیگر چنان است...

End (f. 346b): و عرب می گویند حیک است و حیک الکونین.

Seal (ff. 3a, 344b): عبده عبد الله بن محمد موسوی

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 137-8. etc.

231

COLLECTION

مجموعه

MS 456 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; 63 folios; 15 x 22cm; dark brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and violet paper doublure; damaged; incomplete at the end; folios and quires are disjoined from the spine and one another.

I. MUḤAMMAD ḤUSAYN ĪRAVĀNĪ

محمد حسین ابروانی

RISĀLAH DAR MU'ĀLIJAH-I DU'ĀI VA DAVĀ'Ī

رساله در معالجه دعائی و دوائی

Undated; 27 folios; paper with watermarks; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; incomplete at the end.

Ff. 2b-27b. Muḥammad Ḥusayn Īravānī's medical work discusses the religious causes of diseases and their treatment by religious methods and prayers. The work consists of a preface (مقدمه), an epilogue (فصل) and 5 chapters (خاتمه).

Beginning (f. 2b): بسملة، حمد له، اما بعد اقل طلاب علوم ربانی محمد حسین ابروانی بر قلوب صافیہ برادران ایمانی ...

End (f. 27b): کاردی را هر بار بان آب تر کند و بران موضع بمالد دفع گردد...

Notes of a varied nature:

- F. 1a. The name 'Alī Akbar Qurbān Ūghlū: علی اکبر قربان اوغلو

- F. 1b. *Abjad* numerals.

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; 4 folios; paper; 14-16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink; incomplete at the end.

(1) F. 28a. Bābā Ṭāhīr (بابا طاهر), *Rubā'īs* (رباعیات).

Beginning (f. 28a): گفت دزدی نکنی شب زلب پر نمکم بهر آن حرف نمکدار نمک گیرم کرد

(2) Ff. 28b – 31b. *Sā'at nāmāh-i davāzdahgānah* (ساعت نامه دوازده گانه). An astrological work with prognostications in tables by an unknown author.

Beginning (f. 28b): در بیان ساعاتی که تعلق بروز دارد بدانکه دوازده ساعات نجوم را که دریکروز ...

162

(3) F. 31b. *Ḥisāb-i jumal-i kabīr* (حساب جمل کبیر). Prognostications based on the numerical value of names in *abjad* system. Incomplete at the end.

Beginning (f. 31b): حساب جمل کبیر از جهة دانستن طالع هر کس اول نام مطلوب و مادر مطلوب حساب کنند که بچه عدد میرسد بعد از آن دوازده دوازده طرح کند ...

III. GEOMANCY, CRYPTOGRAMS

رمل، طلاسم

In Persian and Turkish; undated; 30 folios; paper with watermarks; 13-14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink.

Ff. 32a-62a. Extracts from the stories about king Solomon, Shaykh Bahā al-Dīn with cryptograms.

Beginning (f. 32b): تو چیست انملعون فقک یا نی اله نام من جابر است و جای من بر سر راه است ...

IV. [ḤUSĀM AL-DĪN ḤASAN AL-KĀTĪ]

[حسام الدین حسن الکاتی]

[SHARḤ -I ĪSĀGHŪJĪ]

[شرح ایساغوجی]

In Arabic; undated; 1 folio; written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink.

(1) F. 63ab. A prayer.

(2) F. 63b. The first folio of Ḥusām al-Dīn Ḥasan al-Kātī's commentary of the Greek philosopher Porphyryr's (3rd century) *Isagoge*'s Arabic version by Aṣḥar al-Dīn al-Abharī.

Beginning (f. 63b): بسملة، الحمد لله الواجب وجوه الممتنع نظيره الممكن ...

F. 63b. Note of death: من تاریخ وفات غفران پناه آخوند ملا باقر فی ۵ شهر ربیع الثانی ۱۲۴۳.

Seal (f. 63b): افوض امری الی الله عبده محمد علی

See other copies: *Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR*, vol. 6, p. 394.

232

KASHF-I RUMŪZ

کشف رموز

MS 457 (C.A.S.M).

Undated; 43 folios; paper; 22 x 30cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the end, lacking folios between ff. 8-9.

A treatise on divination with cryptograms by an unknown author.

Beginning (f. 1a): بسملة، الحمد الجمل الجمال والصلوة علی النبی محمد واله خیر اما بعد بر خواطر معطر و ضمیر منور طالبان جمال و عاشقان فضل و کمال که ...

End (f. 43a): باب المحبت لحب بنویس این طلسم

F. 43b. *Bayts* (in Persian, in violet ink).

163

MS 460 (C.A.S.M).

Dated *Muḥarram* 19, A.H. 1319 (May 8, A.D. 1918); copied by Mīrzā Muḥammad 'Alī Khān Šādiq; 240 folios; f. 1a is blank; 13 x 19,5cm; 12 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; black cloth binding with pasteboard and white paper doublure; two flyleaves at the end.

The *dīvān* of Ḥāfiẓ containing his *ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61.I.

End (f. 240a): خیال چنبر زلفش فریبت میدهد حافظ نگر تا حلقه اقبال ناممکن نجیبانی

Colophon (f. 240a): تم الكتاب من كلام امدح المتكلمين وافصح شيخ العارفين وقطب السالكين مولانا مصلح الدين خواجه حافظ شیرازی قدس سره العزيز بتاريخ يوم چهارشنبه ۱۹ شهر محرم الحرام ۱۳۱۹...

(f. 240b) كتبه العبد الذليل الواثق بمرحمة الملك الجليل والمحتاج بشفاعة الرسول الكفيل والملجاء بكرم (f. 240b) سلطان الوكيل واولاد ائمه الطاهره الدليل ابن ميرزا محمد عليخان الملقب بصديق الادبار حميد. بتاريخ محرم مطابق ۱۳۱۹ هجری رسول صلی الله عليه واله.

MS 461 (C.A.S.M).

In Persian and Turkish; undated; 24 folios (the MS has foliation in Arabic numbers); f. 24b is blank; 17 x 20,5cm; 10-12 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah-Nasta'liq* scripts; black ink, the upper part of the text on pages and subtitles in red; marbled paper cover; the cover is worn and its lower edge is torn.

Text-book on Arabic letters, the Persian and Turkish alphabets (ff. 1b-3a). Ff. 3a-6a comprise a review of long vowels; ff. 6a-11b - the marks *fatha*, *kasra*, *damma*, *tanvin*, *hamza*; ff. 11b-13a - letter combination in the words; ff. 13b-22a - composition of sentences in Persian and Turkish; ff. 22b-24a - samples of scripts: *Naskh*, *Nasta'liq*, *Ruq'ah*.

Beginning (f. 1b): حروفات عربی...

Seal (f. 1a): لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده يوسف

MS 462 (C.A.S.M).

In Persian and Turkish; Lower Najlū in Īravān Region; dated A.H. 1284 (A.D. 1867/8); copied by Karbalā'ī Mullā Muḥammad Ḥusayn b. Karbalā'ī Muḥammad; 20 folios; paper with Russian pressmarks

“Конд фиб N 6 Козловой”, “Фабрики N 6 Обревева”; 17,3 x 23cm; 184-22 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink, some of the words are in red, some - in blue, brown and black; cardboard binding with white cloth spine and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the front flyleaf is disjoined from the MS, the endleaf is torn and only a ¼ part has survived; the cover is dirty and damped; the lower cover is worn, the folios in the lower margins are damp stained.

Ff. 1b-20a. Persian-Turkish dictionary by an unknown author. The Persian words are explained in thematic groups, such as bed-clothes, animals, food, cloth-materials, handicrafts, birds, fruits, sharp articles, and also according to their grammatical features, like words with Arabic origin, used in colloquial speech, adjectives and verbs.

Beginning (f. 1b): بسملة، نام نامها خدا ایزد یزدان داور دادر دادگیر

آد آدلدر تنکری تنکری تنکری تنکری تنکری تنکری

End (f. 20a): رسیدن رمیدن ریختن

یتسمق اول کمک توکمک

Colophon (f. 20a): تمت الكتاب لغت فارسی بعون الملك الوهاب على يدى الحقير الفقير المحتاج الى رحمة الله كربلاشى ملا محمد حسين خلف كربلاشى محمد قديم ساكن من محال ايروان در قرية نجلوى سفلى بجهة عاليجناب ميرزا محمد صالح از برای حق اخوتى در شهر ايروان در مسجد حسين على خان جنت مكان در پانزدهم شهر ربيع الاول في يوم جمعه در وقت صبح باتمام رسيد ۱۲۸۴.

Notes of birth (on the doublure of the upper cover) dated A.H. 1277, 1285, 1288:

F. 20b. A code: “P 81”.

MS 463 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1270 (A.D. 1853/4), A.H. 1287 (A.D. 1870/1); copied by Ḥājī Mīr Javād al-Ḥusaynī; 8 folios; ff. 1ab, 8ab are blank; paper with watermarks; 14,5 x 21cm; 10 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'liq* and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles and interlinear Persian translations in red (7b); f. 7b is set within a frame (red); a simple head piece (f. 1b); contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 2a - 6b. Sharaf al-Dīn Jurjānī (شرف الدين جرجانى), *Al-Ṣughrā fī al-mantiq* (الصغرى في المنطق). See about the work and its beginning (f. 2a) MS 74(2).

End (f. 6b): مثال هذا العدد اما زوج و اما فرد لكنه زوج فليس بفردي لكنه فرد فليس بزوج لكنه ليس بزوج فهو فرد لكنه ليس بفرد.

Colophon (f. 6b): تمت الرساله المسماة بالصغرى بعون الله ملك الاعلى ۱۲۷۰.

(2) F. 7ab. Muḥammad Ṣāliḥ b. Muḥammad Ṣādiq (محمد صالح بن محمد صادق), *Risālah-i ḥadīs-i arba'in* (رساله حديث اربعين). The beginning of the work is in Arabic with interlinear Persian translation by Muḥammad Ṣāliḥ b. Muḥammad Ṣādiq. Incomplete at the end.

Beginning (f. 7a): بسملة، حمدله، اما بعد بدان ايدك الله تعالى كه بموجب حديث حضرت رسالت پناه صلى الله عليه وآله... لهذا اين فقير بى بضاعت محمد صالح بن محمد صادق چهل حديث مشتمل بر فضيلت حضرت امير المومنين و امام و المتقين...

Colophon (f. 7a): حرره اقل السادات حاجى مير جواد الحسينى سنه ۱۲۸۷.

MUḤAMMAD MU'AMIN B. MUḤAMMAD ZAMĀN ḤUSAYNĪ TANKĀBUNĪ

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی

TUḤFAT AL-MU'AMINĪN

تحفة المؤمنین

MS 464 (C.A.S.M).

Dated *Rajab* 10, A.H. 1152 (October 13, A.D. 1739); 338 folios; paper (repaired); 21,5 x 31cm; 22 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century; some of the folios are disjoined from the spine.

See about the work MS 18.

Beginning (f. 1b): بسملة. سبحانک اللهم یا قدوس یا طیبیب النفوس اثم لنا انوار معرفتک شکر شیرینی...

End (f. 338a): و غیران گذارند طیوری که بران نشیند پای بست کردند والله اعلم بالصواب.

Colophon (f. 338a): قد وقع الفراغ وختم سیاق من هذه السواد النسخة الشریفه کریمه المبارکه الموسومه بتحفة المؤمنین فی عاشر شهر رجب المرجب سنة ۱۱۵۲.

COLLECTION

مجموعه

MS 465 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 126 folios; black leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants and a blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. COLLECTION

مجموعه

Dated A.H. 1259 (A.D. 1843); copied by Mullā Muḥammad Khān; 40 folios; paper; 16,5 x 21cm; 15-16 lines to the page written in *Shikastah-Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink.

(1) Ff. 1b-33b. Bahā al-Dīn Muḥammad Tirmizī (بها الدین محمد ترمذی), *Tanbīh al-ghāfilīn* (تنبيه الغافلين). See about the work MS 154.

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله الذی...چنین گوید مؤلف این رساله و محرر این مقال الفقیر الحقیر الوائق...

End (f. 33b): نیز اگر دوستوری اگر بریک آخر به بندی اگر هم رنگ نشودن همه خوی شوند.

Colophon (f. 33b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب كاتب الحروف الفقير الفقير ملا محمد خان غفر الله له ولوالديه.

(2) Ff. 34a-40b. Narratives (روایات). The narratives are about Prophet Muḥammad, Mūsā in questions and answers.

Beginning (f. 34a): بسملة، اعرابی آمد پیش حضرت رسالت پناه و صلی الله علیه وآله که سوال که گفت...

End (f. 40b): یا موسی عرش عظیم یکیست سیصد قائمه دارد و هر قائمه چندان باشد و سیصد کرسی.

Colophon (f. 34b): ۱۲۵۹ سنه

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; 86 folios; ff. 65a, 125b-126a are blank; paper with Russian pressmarks 'Воскресенское бумажное фабрика'; 16,5 x 21cm; 14 lines to the page (2) written in *Shikastah-Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink.

(1) Ff. 41a-50a. An Arabic-Persian-Turkish dictionary (فرهنگ عربی - فارسی - عثمانی). The Arabic, Persian, Turkish equivalents are written one under another in one column and arranged in alphabetical order of the Arabic words.

Beginning (f. 41a): انقیاد - گردن نهادن - بویون قویمق

Colophon (f. 50b): تمت الكتاب لغت بعیون المنان در روز چهارشنبه.

(2) Ff. 50b - 125a. Narratives (روایات). The narratives are about the history of Shiite martyrs. The work contains also prayers and cryptograms ascribed to the Shiite leaders.

Beginning (f. 50b): بسملة. راوی گوید که چون صفوف قتال راست شد از هر دو جانب چشم میان میدان گذاشتند تا بسمت بر حرب که کند و امام حسین بیفرمود...

End (f. 125a): حضرت رسول ۴ فرمود هر که این دعا بود در وقت دیمه نو سه بار بخواند خدا تعالی شر آنما را از باز دارد.

(3) F. 126b. *Qaṣīda* (قصیده). The *qaṣīda* by an unknown author is devoted to Imām Riḏā.

Beginning (f. 126b): شکر الله شد نصیب مشهدی شاه رضا یافتم بوی بهشت از مرقد شاه شاه رضا

Notes of birth (on doublure A, f. 1a) and some war affairs: تاریخ دعوی روسیه و یالوت سنه ۱۳۲۳.

تاریخ دعوی روسیه و عثمانلو در سرزمین بایزید فی ۲ ربیع الثانی ۱۲۹۴. تاریخ دعوی مسلمان و ارمنی ۱۳۲۳.

MUḤAMMAD RAFĪ' AL-DĪN VĀ'IZ B. FATḤ ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 468 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4); copied by Muḥammad 'Alī; 190 folios; paper with watermarks; 21 x 31cm; 20-23 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damped at the edges; repaired; lacking one folio at the beginning.

See about the work and its end (f. 190a) MS 3.

Beginning (f. 1a): بابرویش خرم و سیراب است و متاع تهی دستی از خریدار شفاعتش در بازار قیامت نایاب پاکیزه گوهری از ساحل تجرد خود را بچار موجة عناصر ازان افکنده...

Colophon (f. 190a): و کرمه تم الكتاب سنه ۱۲۳۹ محمد علی.

Ownership notes by: صاحب این کتاب اسد ولد حاجی اسمعیل (f. 189a) Asad b. Ḥājī Ismā'īl (f. 189a)

صاحب این کتاب حسن ولد کرکلو ادیگوزل علی ابراهیم (f. 190a) Ḥasan b. Karklū Adīgūzal f. 190a

F. 190a. Note about the occupation of Nakhjavān by Russian troops in A.H. 1240 (A.D. 1824/5):

تسلط یافتن روسیه به بلده نخجوان در روانه ... سنه ۱۲۴۰.

F. 190b. Scribbling.

Seals (f. 189a) سلام علی ابراهیم (f. 190b) عبیده یزدان علی (f. 189a)

MUKHTĀR NĀMAH

مختارنامه

MS 469 (C.A.S.M).

Undated; 188 folios; paper; 15,5 x 20,3cm; 14 lines to the page written in *Naskh*, *Shikastah* and *Nasta'liq* scripts; black ink; brown leather flexicover with white paper doublure; repaired in the 19th century; damp spotted; incomplete at the beginning and at the end.

An unknown author's work about the events which happened after the martyrdom of Shiite Imāms and concerning Mukhtār, one of the followers of Prophet Muḥammad, who took revenge on the murderers of Imām Ḥusayn.

Beginning (f. 1a): بعد از آن امیر مختار علیه الرحمة خواست خروج کند که جمعی خوارجیرا به جهنم واصل کند
آنمعلونان با خبر گشتند...

End (f. 188b): ابوالفورس رازی و مسعود قزوینی را طلب کرد ایشان آمدند و خدمت کردند...

COLLECTION

مجموعه

MS 471 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Zī Qa'dah* 22, A.H. 1301 (September 12, A.D. 1884); 162 folios; paper with pressmarks; 17 x 22cm; 10-12 lines to the page written in mixed and *Naskh* scripts, black ink with subtitles in red; green artificial leather cover with black leather spine, and corners, pink coloured doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; repaired; incomplete at the beginning.

(1) Ff. 1a - 57b. Astrology (اخترشناسی). A treatise on astrology and medicine based on the speeches of Prophet Muḥammad, legends and superstitions. The work is full of prayers and cryptograms.

Beginning (f. 1a): من الجن والانس ومحب قوله سابه وساحق كاهن ...

A subtitle: باب دوم طالع ثور هر آن بیماری که طالع ثور باشد دلیل کند که روز یکشنبه

End (f. 57b): و نحف فرقان محمد المصطفی صلی الله علیه وآله وسلم.

(2) Ff. 58a - 73b. Geomancy, cryptograms (رمل، طلاسم).

Beginning (f. 58a): باب دوم از مقام چهارم در ذکر بعضی ادعیه ما ثوره مذکوره در کتب مشهوره از آنجمله دعاء

جوشن کبیر است ...

End (f. 73b): شرح دعاء تکرری این طلسم را نوشته به چهار گوشه آب ندیده گذاشته بچهار گوشه مزرعه

(3) Ff. 74a - 138b. *Ta'bir-i khvāb* (تعبیر خواب). An anonymous work on interpretation of dreams.

Beginning (f. 74a): بسملة، بدانکه علم تعبیر خواب علم شریف و لطیف است حضرت جبرئیل ...

End (f. 138b): وصلى الله على سيدنا ونبينا محمد وآله اجمعين وسلم تسليما كثيرا.

(4) Ff. 139a - 162b. *Ṭāla' nāmah-i Jālīnūs* (طالع نامه جالینوس). *Abjad* numbers, astrology, prayers and prognostication ascribed to the Greek physician Claudios Galen, who lived in the 2nd century B.C.

Beginning (f. 139a): ابجد صغیر اینست

باب اول حمل طالع نامه جالینوس

جالینوس حکیم گوید که خداوند این طالع حمل خانه مریخ است

End (f. 162b): باب هر بیماری جنین و پریان گرفته باشد این عزیمت را بر روزی بیماری

Colophon (f. 162b): تمام شد ۲۲ ماه ذی قعدة سنه ۱۳۰۱.

SANĀ'Ī

سنائی

ḤADĪQAT AL-ḤAQĪQAT

حدیقت الحقیقت

MS 472 (C.A.S.M).

Undated; 108 folios (has foliation in the opposite direction); wove paper; 14,5 x 23,5cm; varied number of lines to the page written in small *Nasta'liq*, arranged in 1, 2, 3, columns, and in the outer margins; entire text and the columns set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; an illuminated head piece (f. 2a); catchwords at the bottom of each verso page; red leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and a grey paper doublure; two flyleaves at the beginning and three at the end (ff. 1a- 2b, 106a-108b); damped; repaired and rebound; the colophon is partially erased.

Abū al-Majd Majdūd b. Ādam Sanā'ī's (d. A.H. 545 (A.D. 1150) *masnavī* entitled *Ḥadīqat al-Ḥaqīqat va Sharī'at al-ṭarīqat* written in A.H. 525 (A.D. 1131). The copy contains a preface in prose (ff. 3b - 6a).

Title (f. 3a): کتاب حدیقه جناب حکیم سنائی

Beginning (of the preface on f. 3b): بسملة. الحمد لله الخبير الخفيات الضماير الحكيم تحيات السراير المتنزّه عن الامثال والنظاير...

Beginning (of the *masnavī* on f. 6a):

ای درون پرورد برون آرایی وی خرد بخش بیخرد آرایی

End (f. 105a):

گر توانید که گهی بدعا یاد دارند جملگی مارا

Colophon (f. 105a):

تمت هذا الكتاب تمام شد روز دوشنبه ...

Ownership notes:

On f. 2a by Aghamalyan in Russian Агамалян,

On f. 3a by 'Abd al-Ṣamad Samarqandī - کتاب فقیر حقیر کمنه عبد الصمد سمرقندی -

On f. 106a by Qalandarī b. 'Abd al-Ṣamad Samarqandī - این کتاب از آن پسر قلندری سمرقندی عبد الصمدزاده -

Seals (f. 106b (in Armenian) «ի Հիշատակ իւր Հօր և եղբոր ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆՆԵՐԻ:

Նուէր Աննա Արխիպեանի»; «Հայաստանի Համալսարանի գրադարան ին. № 14284»:

Scribe exercises on f. 3a (on the paper used for repairing the MS) f. 105b (in the margin, on the paper used for repairing the MS): مشق عبد الصمد سمرقندی

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 550. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, pp. 570-2. Browne, Persian manuscripts, p. 294-5, etc.

ḤĀFIẒ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 474 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated *Jumādā* I 18, A.H. 1244 (November 26, A.D. 1829); copied by Faṭḥ Allah b. Muḥammad 'Alī Ashtīyānī; 94 folios (has also pagination in Arabic numerals ۱-۱۸۶); wove paper; 14,5 x 21cm; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink;

catchwords at the bottom of each verso page; the binding is smaller than the folios; black leather flexicover, framed with fillets and a running pattern, white paper doublure; damp stained, some quires are disjoined from the spine.

The *divān* of Ḥāfiẓ containing only his *ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61.I.

End (f. 94a): زبانت در کش ای حافظ زمانی حدیث بی زبانان بشنو ازنی

Colophon (f. 94a): في ١٨ شهر جمادى الاول سنة ١٢٤٤ در حالت كدورت وكلال و ملال و پریشانی و برهمخوردگی

احوال در دار السلطنه تبریز مردم خیر علی ید الاقل فتح الله بن محمد علی اشتیانی القمی بحسب الخواہش شخص عزیز با تمیز تبریزی مسوده شد انشاءاله مرضی و مطبوع خاطر شریف و عنصر کسبف گردد زیاده یاد نویس صورت ندارد نوشته شد.

On f. 1a is the name Ioakim M Aghamalyan in Russian: Иоаким М Агамальян.

Seals: on B doublure «Ի Հիշատակ Իւր Հօր և եղբոր Մեկի-Ք.Ա.Ղ.Ա.ՄԱԼԵԱՆՆԵՐԻ: Նուեր Աննա Արխիպեանի»: «Հայաստանի Համալսարանի գրադարան Ին. № 14284»:

244

COLLECTION

مجموعه

MS 475 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; undated; 94 folios; ff. 10b-11b, 14a, 71b-72a are blank; paper with Russian pressmarks Л.Ф. В. СЕРГІЕВА; 17,5 x 22cm; 20-24 lines to the page written in mixed and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in red; incomplete at the beginning and at the end; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a-16a. Astrology (اخترشناسی).

Beginning (f. 1a): گوید روز یا شب اگر پرسند بچند ساعت آن روز یا آنشب آید بصاحب طالع...

End (f. 16a): افراد را طرح کنند اگر یکی بماند همسایه و اگر دو بماند اهل خانه و اگر سه بماند بیگانه. تمت.

(2) Ff. 16b – 71b, 72b-94b. Geomancy (رمل).

Beginning (f. 16b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله قاعده در بیان دانستن غرض و سبب و ضمیر و سر و حصول و لا حصول...

End (f. 71b): یا در پیش جماعتی که از آن هر سه یا در زیر زمین کرده باشند. تمت و الله اعلم بالصواب.

Beginning (f. 72b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله الطيبين الطاهرين بعد بر ضمائر ارباب...

End (f. 94b): دلالت کند در سفر

245

TRANSLATIONS FROM THE NEWSPAPERS OF S. PETERSBOURG

ترجمه از روزنامهجات سنت پتربورغ

MS 476 (C.A.S.M).

Işfahān; translated by Muḥammad 'Alī b. Faṭḥallah, Khānah'zād 'Alī, Mīrzā Muḥammad; dated *Ṣafar*, A.H. 1302 (November 20 - December 19, A.D. 1884); 39 folios; f. 1a is blank; tinted (blue) paper; 20,5 x 32,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication; black painted white cardboard binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

170

Articles translated into Persian from the Russian newspapers of St. Petersburg in 1829, 1881-84 about the Russian Navy, palaces built by Empress Ekaterina, the royal life, political events in Europe, Russia, Ottoman Empire, India, America, Egypt etc.

Beginning (f. 1b): روسیه. روزنامهٔ نول مینویسد چندی است که وزارت بحریهٔ دولت روس براین عقیده شده که بجهت محافظت ممالک روس از دشمن های خارجی ...

Colophons: ترجمهٔ چاکر جان نثار محمد علی بن فتح الله خان فراشخلوت همایونی (f. 25a) ترجمهٔ خانه زاد علی (f. 39b)

On the doublure of the lower cover: ترجمهٔ جان نثار میرزا محمد مترجم انگلیسی صفر سنه ١٣٠٢

Flyleaf b. Note on the contents of the MS (in Russian): Переводъ дневника.

Ownership notes (in Armenian and English): Սոյն պարսկերէն գիրքս պատկանելի է ... (անունը չնշված) /// օգ. 20 1896, This Persian book belongs to /// August 20 1896.

Seal (f. 39b): «Հայաստանի Համալսարանի գրադարան Ին. № 14270»

246

WORD-BOOK

کتاب لغت

MS 477 (C.A.S.M).

Undated; 24 folios; paper; 20 x 14,5cm; 12 lines to the page written in *Ta'liq* and *Shikastah* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end; repaired, the sequence of the folios was broken during its restoration.

A student's exercise book which contains Persian words with their synonyms and Turkish equivalents.

Beginning (f. 1a): خدا ایزد دادگر دادگر فریادرس کردگار آفریدگار پروردگار بیچون بیگون یزدان ...

End (f. 24b): خدایت میکشد - الله سنی اولدورر

247

MUḤAMMAD BĀQIR B. MUḤAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ZĀD AL-MA'ĀD

زاد المعاد

MS 480 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated A.H. 1260 (A.D. 1844); copied by Muḥammad 'Alī b. Muḥammad Shafī' 'Alī Tabrīzī for Bahman Mīrzā b. 'Abbās Mīrzā; 458 folios; paper; 22,5 x 36cm; 14 lines to the page written in *Naskh-i jalī*; entire text set within a complex frame (gold, blue, black); black ink with subtitles in gold; circular medallion with floral design set within a complex frame (gold, blue, black, red) on f. 2a; an illuminated fine head piece on f. 3b; ff. 3b –4a have interlinear gilding and border decorations; glazed pictorial hardcover with oil painted doublure; 2 flyleaves at the beginning and 3 at the end.

This work of Muḥammad Bāqir Majlisī contains prayers and religious instructions for usual and special days. The author states in the preface that it is the abridgement of his larger work *Baḥr al-anvār*. The work consists of a preface (مقدمه), 14 chapters (باب) and an epilogue (خاتمه).

171

Beginning (f. 3b): بسملة. الحمد لله جعل العباد وسيلة لنيل السعادة في الآخرة والاولى والصلوة على سيد الورى
محمد وعترية ائمة الهدى اما بعد بنده خاطى محمد باقر بن محمد تقى ...
End (f. 457b): الحمد لله اولاً واخراً والصلوة على سيد المرسلين محمد واله الاطهرين الاقدسین ولعنة الله على
اعدائهم اجمعين.

Colophons: (ff. 2b-3a, 281b-282a): حسب الفرمايش نواب اشرف ارفع والا بهمن ميرزا كه وليعهد مغفور نايب:
السلطنة العلية عباس ميرزا بن خاقان خلدآشيان فتحعلى شاه قاجار را بهمن فرزند و سرکار اقدس اعليحضرت محمد شاه
را كهين برادر و فرمان فرماى كل ممالك آذربايجانست در سنة ١٢٦٠ و هزار و دويست و شصت كه در دار السلطنة تبريز
تشریف داشتند بنده درگاه محمد على بن محمد شفيح تبريزى را بتحرير كتاب مستطاب زادالمعاد كه وسيله فزون شاد و
سداد است بجهة تلاوت خود سرکار مأمور فرمودند. امتثالاً الامر العالى شروع گردید والله المعين.

در سنه هزار و دويست و شصت از هجرت حضرت خير الانام و خاتم الانبيا الكرام محمد بن عبدالله عليه التحية السلم f. 458ab
نواب اشرف و ارفع والا بهمن ميرزا حفظه الله تعالى كه وليعهد مغفور نايب السلطنة العلية عباس ميرزا بن خاقان خلدآشيان
السلطان فتحعلى شاه قاجار بهمن فرزند و با سرکار اقدس اعلى حضرت محمد شاه غازى خلدالله ملكه (458b) يكدرج و اختر
يكبرج و فرمانفرماى كل ممالك آذربايجان اقل العباد محمد على بن محمد شفيح خطاط تبريزى را بر تنسيق نسخه شريفه
زادالمعاد مأمور فرمودند چون غالباً كتاب مستطاب زادالمعاد در ليالى و اسرار ماه مبارك رمضان ضرور و در كار و تزايد
اعمار موجب ضعف ابصارا بود لهذا سهولت تلاوت منظور نظر مبارك نواب والا افتاد از ميان خطوط خط جلى را تعيين
فرمودند بنده درگاه خلايق پناه موافقاً الحكم و مطابقاً الامر بخط نسخ جلى بعون الله القادر العلى در مدت دو سال از ترقيم
اين كتاب خيريت مال و سعادت اشتغال فراغت حاصل نمود و در تماميت اينمدت روز بروز از نواب والا حرسه الله تعالى
مشمول مرحمتهاى بيكران و عنايتهاى شايان گردید و بعد از اتمام خدمت و انجام كتابت مبلغ پانصد اشرفى تومان هجده
نخودى بصيغه انعامرا مرحمت و مجدداً بخدمت جداگانه مأمور فرمودند كه بان وسيله همه اوقات مشمول عنايات گشته
برفاهيت مشغول خدمت و دعاگوئى دوام دولت باشد.

Seals of Bahman Mīrzā:

f. 2a (in the centre circular medallion): بهمن ميرزا بن نايب السلطنة عباس ميرزا

f. 3b (in the centre of head piece): يگانه گوهر درخسروى بهمن نامى

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 21. Pertsch, Verzeichnis pp. 257-8, etc.

248

MUQADDAS-I ARDABĪLĪ

مقدس اردبیلی

ḤADĪQAT AL-SHĪ'A, VOL. II

حديقة الشيعه، جلد ٢

MS 486 (C.A.S.M).

Iṣfahān; dated *Rabī' I* 15, A.H. 1110 (September 21, A.D. 1698); 334 folios; ff. 333a-334a are blank;
paper with watermarks; 19,5 x 33cm; 20 lines to the page written in *Shikastah-Nasta'liq* (the substituted
part: the first 4 folios, etc.), and *Nasta'liq* (the rest: 5a-331b) scripts; black ink with rubrication in red;
black leather binding with pasteboard and red leather doublure; two flyleaves at the beginning and two at
the end (the flyleaves are included in foliation); the MS has been repaired in the 19th century, when the
first 4 folios were substituted with new ones; commentaries dated A.H. 1266-67 (A.D. 1849-51) (ff. 1b-
3a, 332b) were added in the margins.

Mullā Aḥmad b. Muḥammad Ardabīlī, known as Muqaddas-i Ardabīlī (d. 1585) was one of the
famous *faqīhs* of his time. The first volume of *Ḥadīqat al-Shī'a* is devoted to the life of Prophet
Muḥammad and rejection of Sufism. The second volume contains the biographies of Shiite Imāms and a
review of the doctrine of Imāmate.

172

The title of the work is on a paper piece pasted to the spine: حديقة الشيعه

Beginning (f. 3b), also copied on f. 1b: بسملة، زيب و آرايش آغاز و انجام نحوت و صفات انبيايکه اعظام و اوصياى
کرام حمد و بيان ملکيت علام که در ورقى از اوراق حديقة صفتن و ثيل بر وحدانت بر چندانست که صحايف روزگار و دفاتر

End (f. 331b): اين نفر ضعيف را حق تعالى از دوستان امير المومنين عليه السلام حساب کنند بحق مجهر واله واله
الطاهرين آيين يا رب العالمين.

Colophon (f. 331b): تمت الكتاب جلد الثانى من كتاب حديقة الشيعه في يوم الخميس يا من في عشر الثانى من شهر
الثالث في سنه العاشر من مائة الثانى بعد الالف في دار السلطنة اصفهان.

Ownership notes: مال ملا رحيم گوکجه f. 1a

مال مختاص زوجه اين حقير سيد بگم است از بابت صداق f. 3a

F. 332a. A legend about Shiite Saints and Imāms.

F. 332b. Prayers for some purposes; Imām 'Alī's speech (من كلام امير المؤمنين).

F. 331a. Note of purchase of the MS for 6 *manāts* in Rajab A.H. 1266 (A.D. 1850):

قد اشتریت هذه النسخة الشريفة بالبيع الصحيح الشرعى بثمن ست منات جديد الضرب روسيه في ١٩ شهر رجب المرجب
في سنه ست وستين بعد مايتن والف من هجرة خير المرسلين صلى الله عليه واله اجمعين سنه ١٢٦٦.

Seals: (f. 3a) محمد رحيم (f. 14b) مهر محمد بن احمد قاسم (f. 11a) وعبداله الحسين حيدر

See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 5, pp. 46-7, 658. Fihrist-i kitābkhāna-yi
markazi-yi dānishgāh..., (2352, 2753), vol. 9, p. 960.

249

MUḤAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZAR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدى بن ابى ذر النراقى

MUḤRIQ AL-QULŪB

محرق القلوب

MS 487 (C.A.S.M).

Undated; 119 folios; tinted (blue) paper; 21 x 35cm; varied number of lines to the page written in
mixed script; black ink, spaces are left blank for subtitles, brown leather cover over pasteboard with
doublures of lithograph paper; incomplete at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 20.

End (f. 119b):

و در روز اربعين وارد كربلاى معللا شدند...

250

KALĪM

كليم

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبى از ديوان

MS 492 (C.A.S.M).

Undated; 9 folios; paper; 10,7 x 17,5cm; 15 lines to the page (in the centre) and 24- in the margins
written in *Nasta'liq* script; arranged in 2 columns; entire text and each column set within a complex frame
(gold, black); black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end;
incomplete at the beginning and at the end.

173

The *ghazals* of Mīrzā Abū Ṭālib Kalīm Hamadānī (d. in 1652).

Beginning (f. 1a): لب از شراب کام نگردیده تر مرا چون شنید شکسته نمیجانم وجود
End (f. 9b): کارما گر نیست دلخواهش نگیرد کار نیک از تغافلها که دارد کار فردا دشت

251

‘ABDALLAH AL-‘ĀLAM

عبد الله العلم

TAQVĪM

تقویم

MS 493 (C.A.S.M).

Lāhījān; dated *Jumādā* II A.H. 1169 (March 3 – April 1, A.D. 1756); 17 folios; paper with chain lines; 14 x 21,2cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

An astrological and astronomical calendar with tables and the zodiac signs of the year 1170 of Lunar Hijrā (A.D. 1756/7) with prognostications according to the astronomical table of Ulugh Beg, called also *Zij-i Gurgānī*.

Beginning (f. 1a): باليمن والسعادة والاقبال تجدد سال فرخنده فال عالم و قدوم مرت لزوم بهار خرم ووصول كوكبة
نير اعظم بمجازات نقطه اعتدال ربيعي بعد از انقضا دو ساعت...

End (f. 17a): در عمارت عالی ملاحظه فرمایند در آب روان بنگرند.

F. 17b. An astrological table.

252

‘IMĀD-I BĀGH-I NAVĪ

عماد باغ نوی

SHARḤ-I QAṢĪDA-‘I KHVĀJAH QAVĀMĪ GANJAH

شرح قصیده خواجه قوامی گنج

MS 495 (C.A.S.M).

Dated *Ṣafar* 17, A.D. 1024 (March 18, A.D. 1615); copied by Muḥammad ‘Alī; 56 folios; tinted (blue) paper; 11 x 17,5cm; 14 lines to the page written in small *Nasta’līq*; entire text set within a complex frame (black, gold); black ink; an illuminated head piece on f. 1b; border decorations with gold floral ornaments on blue background ff. 1b, 2a; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and one at the end.

‘Imād-i Bāgh-i Navī’s commentary on Khvājah Qavāmī Ganjah’s (d. A.H. 574 (A.D. 1178/9) *qaṣīda* written for Amīr Ghīyāṣ al-Dīn, son of Quṭb al-Dīn Sulaymān, *vazīr* of Shāh Shujā Muzaffarid (1362/3 – 1383/4).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد بی حد و ثنائی بی عد صناعی را که بحکمت شامله و قدرت کامله اصناف مصنوعات
و انواع منظومات که بحور عظمت و کبریا مکمون و ناپیدا بودند ...

End (f. 56a): روز و شب جز سخا مبادت شغل سال و به جز طرب مبادت کار

Colophon (f. 56a): تمام شد شرح قصیده خواجه قوامی گنج تصنیف عماد باغ بامر امیر غیاث الدین محمد در
کتابخانه سلطان محمد ملکشاہ بتاریخ هفدهم صفر سنه ۱۰۲۴ در دار السلطنه ... بخط محمد علی.

See other copies: *Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR*, vol. 2, p. 55.

174

253

COLLECTION

مجموعه

MS 500 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Ramaḥān* 10, A.H. 1252 (December 20, A.D. 1836); 125 folios; ff. 123b-125b are blank; paper; 16 x 21cm; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; marginal commentaries (ff. 5a, 51b-52a); black flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants framed with four fillets and a running pattern, the doublure is of a white paper; damped at the edges; 4 flyleaves at the beginning and 4 at the end; the first four and the last four folios, added later, are smaller than the rest.

(1) Ff. 1b – 4b, in Persian. [Sharaf al-Dīn Jurjānī] [شرف الدین جرجانی], *Al-Ṣughrā fī al-mantiq* (الصغری). See the MS 74(2) and 236(1).

Title (f. 1b): هذا كتاب صغرى

Colophon (f. 4b): تمت هذه النسخة المسمى بصغرى في يوم اربع في ۱۰ شهر رمضان المبارك سنة ماتان واثنان
وخمسون بعد الف هجرة النبوية.

(2) Ff. 5b – 23a, in Persian. [Sharaf al-Dīn ‘Alī Jurjānī] [شرف الدین جرجانی], *Al-Kubrā fī al-mantiq* (الكبرى). See about the work and its beginning MS 74(3) the end - MS 140.

Title (f. 5b): هذا كتاب كبرى من مؤلفات سيد شريف نور الله مرقدہ ...

Colophon (f. 23a): قد تمت هذه الكتاب الشريف المسمى بالكبرى يوم الجمعة في ثلثة عشر من شهر رمضان المبارك
وكان السنه اثنين وخمسين ومأتين والف من الهجره سنه ۱۲۵۲.

(3) Ff. 23a – 24a (in the margin), in Persian. *Akhbār* (اخبار). A narrative from the history of Prophet Muḥammad and Shiite Imāms.

Beginning (f. 23a): در اخبار آمده است که حقتعلی در دریا درختی آفریده است که نام آن درخت مبارکات است ...

(4) Ff. 24b – 51a, in Arabic. [Ḥusām al-Dīn Ḥasan al-Kātī] [حسام الدین حسن الکاکی], *[Sharḥ-i Ṫsāghūjī]* [شرح ایساغوجی]. Ḥusām al-Dīn Ḥasan al-Kātī’s commentary of translation of the Greek philosopher Porphyryr’s (3rd century) *Isagoge*’s Arabic version by Aṣīr al-Dīn al-Abharī.

Title (f. 24b): هذا كتاب شرح ایساغوجی

Beginning (f. 24b): بسملة، الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواه وغيره الصادر باختیاره شره
وخيره ...

End (f. 51a): هذا اخر ما كتبناه من الاوراق لايضاح مافي كتاب ایساغوجی.

Colophon (f. 51a): قد تمت هذه الكتاب المسمى بايساغوجی في يوم احد في خامس عشر شهر رمضان المبارك
سنه ۱۲۵۲.

(5). Ff. 52b – 123a, in Arabic. Mullā ‘Abdallah (ملا عبدالله), *Hāshīyah* (حاشیه). Mullā ‘Abdallah’s commentary on Qāsim Ḥabīballah’s work about eloquent style and logics.

Title (f. 52b): هذا كتاب حاشیه ملا عبد الله

Beginning (f. 52b): بسملة، قوله الحمد لله افتتح بحمد الله بعد البسملة ابتداء، بخير الكلام واقتداء، بحديث خير الانام
عليه واله والصلوة والسلام فان قلت حديث ...

End (f. 123a): هذا إشارة الى العمل وكونه اشبه بالمقصود ظاهر بلا المقصد من العلم العمل جعلنا الله وايا كور من
الراسخين في القرين وارزقنا بفضلته وجوده سعادة الدارين بحق نبيه محمد خير البرية اجمعين وآله وعزته
الطاهرين انه اية خير موفق ومعين.

175

نجابت بنیان نیابت و بسالت ارکان سلالة الاشراف و الاعيان محمد تقی سلطان توپچی دهخوارقانی لازال قبالة و ادام اجلاله
في بلدة خوئين بيدى القانى ابراهيم بن حاجى جوانمرد خوئى في شهر محرم الحرام من شهر سنة ١٢٥٨ مطابق اود ثيل
خيريت دليل.

See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 1, p. 403. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh... (3080), vol. 11, p. 2025.

255

COLLECTION

مجموعه

MS 504 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; Irāvān; dated *Sha' bān* 23, A.H. 1275 (March 28, A.D. 1859), *Shawwāl*, A.H. 1275 (May 4-June 2, A.D. 1859); copied by 'Alī b. 'Abdallah Mūsavī; 83 folios; ff. 53b-55a, 83ab are blank; paper; 17,5 x 25cm; 23 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with a fillet and running pattern, white paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; the folios are disjointed from the spine.

(1) Ff. 1b – 53a, in Arabic. Ḥājī Mullā Pāshā (حاجى ملا پاشا), *Tazkirat ṣiḡh al-'uqūd* (تذكرة صيغ) (العقود). 'Abd al-Jānī Qurbān al-Īrāvānī's (known as Ḥājī Mullā Pāshā) work on Arabic grammar and juridical basis of various civil acts in five chapters (مطلب), a preface (مقدمة) and an epilogue (خاتمة).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد له، اما بعد فيقول العبد الجانى على بن الحاج قربان الايروانى ان بعض المؤمنين طلب منى ان اكتب رساله في صيغ النكاح فاجبت مطلوبه واضفت اليه مطالب لطيفة...

End (f. 53a): هذا آخر ما اردنا جمعه في هذا الكتاب وقد وفقنا لاتمامه ببركة الائمة الاطياب فله الحمد على ما وفقه واولانا والشكر على ما اعطانا ونستله التوفيق لمايحب ويرضى بمحمد وآله اصحاب الهدى.

Colophon (f. 53a): وقد وقع الفراغ من التأليف قريب العصر من يوم الخميس تاسع عشر شهر ذى القعدة الحرام من شهر السنة الرابعة والسبعين بعد المأتين والالف من الهجرة النبوية على هاجرها وآله آلاف التحية والثناء. قد فرغ سنة ١٢٧٥ الكاتب الفقير على بن عبد الله الموسوى من تسويد هذا الكتاب الموسوم بتذكرة صيغ عقود العلامة المدقق والمفاضل المحقق الاستاذ الاعظم مخزن المعانى على حاجى ملاعلى بن الحاج قربان الايروانى المشهور بحاجى ملاپاشا شفاه الله ونجاه من مرضه حتى ينتفع اكثر الطلاب قريب غروب الشمس من يوم الثلاثاء ثالث عشرين شهر شعبان المعظم من شهر السنة الخامسة والسبعين بعد المأتين والالف من الهجرة النبوية على هاجره وآله آلاف التحية والثناء. سنة ١٢٧٥.

A statement about the correctness of the work and its correspondence to the original (f. 53a):

قابلت هذه النسخة الاصل في خدمة المصنف من اولها الى آخره والمظنون انها صحيحة والعلم عند الله. تم.

(2) Ff. 55b – 82a, in Persian. Ḥājī Mullā Pāshā (حاجى ملا پاشا), *Tuhfat al-tullāb* (تحفة الطلاب). The Persian translation of the work in Arabic described above (MS 504(1)).

Beginning (f. 55b): بسملة، حمدله، اما بعد جنين گوید عبد جانی على بن الحاج قربان الايروانى مشهور بحاجى ملا پاشا كه اين رساله ايست مختصره موسومه بتحفة الطلاب در بيان بسيارى از صيغ عقود و ايقاعات كه اغلب اوقات بانها احتياج افتد...

End (f. 82a): ورفتار جهان با اين حال خواهد شد تا بظهور دولت قائم آل محمد... ولنقطع الكلام فى هذا المقام فانه اخر ما اردنا ذكره في هذه الرسالة وقد وفقنا الله تعالى (f. 82b) Colophon:

لاتمامها بعد الزوال من يوم الاحد التاسع عشر من شهر محرم الحرام من سنة خمس وسبعين بعد الف مأتين وقد كان ابتداء التأليف في تاسع عشر شهر ذى الحجة من سنة ١٢٧٤ فوصل زمان التأليف من الايتاء الى الانتها شهر واحد فله الحمد على توفيقه وانعامه اولا واخرا وباطنا وظاهرا والمرجو من اخواني المؤمنين ان يمنوا علي بالصفح من الزلل واصلاح ما فيها من الخلل ليمن الله عليهم بالصفح من سيئاتهم والتجاوز على ثمراتهم فان السهو والنسيان كالطبيعة الثانية للانسان الله من

Colophon (f. 123a): تمت هذه النسخة الشريفه في يوم الجمعة في ١٥ شهر محرم الحرام سنة ثلثة وخمسون وماتا الف من الهجرة النبوية اللهم اغفر له ولوالديه ولجميع المؤمنين والمؤمنات بحق محمد وآله الطاهرين.

(6) Ff. 53b-123a (in the upper margin), in Arabic. Qāsim Ḥabīballah (قاسم حبيب الله), *Ghāyat al-Tahzīb al-kalām fī taḥrīr al-manṭiq wa al-kalām wa taqrīb al-marām min taqrīb 'aqā'id al-Islām* (تهذيب الكلام في تحرير المنطق والكلام وتقريب المرام من تقرير عقايد الاسلام).

Beginning (f. 53b): الحمد لله الذى هدانا لهذا الطريق وجعل لنا التوفيق خير رفيق... وهذا غاية تهذيب الكلام في تحرير المنطق والكلام وتقريب المرام من تقرير عقايد الاسلام جعلته تبصره لمن حاول التبصر لدى الافهام... سمي حبيب الله...

End (f. 123a): وهذا با المقاصد است والله اعلم بالصواب. تمت

Flyleaf A,B, 1a in Arabic. Paragraphs of Arabic grammar (syntax).

Flyleaf Ba, Muḥammad Taqī Majlisī (محمد تقى المجلسى), *Rīyāḍat al-shar'īya* (رياضة الشرعية). An abstract of the work with an invocation from the Qurān.

Beginning: طريق رياضة الشرعية قال الفاضل المحدث المحقق مولانا محمد تقى المجلسى في شرح من لا يحضره الفقيه في طريق الرياضة الشرعية ما هذه صورته والذى...

Flyleaf Bb, in Arabic. 'Ilm al-shakhs (علم الشخص). A paragraph from philosophy.

Flyleaf Aa, C, 51a (in the margins), in Persian and Arabic. Divination and cryptograms.

Flyleaf Aa. A note about a debt from the purchase of new books for 6,5 manāts:

قرض از بابت كتابها جديد خريدين شش منات و نيم

Flyleaf Aa. A note about *rubā'ī*: اين رباعى در اخراج نمودن هر حرف از حروف سورة مباركه قل رسول الله است مثلا" متكلم در قلب حرف ضايف كرفته باشد يا حروف ديگر از حروف سورة مزبور را باشد نه غير از آن ايندست.

Seal (flyleaf Da): المتوكل على الله الغني عبده محمد نبى

254

MUḤAMMAD TAQĪ TŪPCHĪ

محمد تقى توپچى
BAZM ĀRĀ

بزم آرا

MS 503 (C.A.S.M).

Khuy; dated *Muḥarram*, A.H. 1258 (February 12-March 14, A.D. 1842); copied by Ibrāhīm b. Ḥājī Javānmard Khuyī for Muḥammad Taqī Sulṭān Tūpchī-i Dihkhvārqānī; 135 folios; ff. 1ab, 2a, 134a-135b are blank; paper; 14 x 21cm; 15 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'līq* scripts; black ink with rubrication in red; entire text set within a complex frame (blue, red); glazed pictorial cover with pasteboard and oil painted doublure; the covers are damaged and the paintings are cracked.

Mīrzā Muḥammad Taqī Sulṭān Tūpchī wrote this book by order of the crown prince 'Abbās Mīrzā to refute the theological ideas of Christianity and Judaism and to defend the Islamic ideology. The work contains many extracts from the Armenian version of the Holy Bible and consists of 5 chapters (باب) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 2b): بسملة، حمد و سپاس بيقياس و ستايش بى اقتباس حكيم كامل و عليم قابل را كه اشياء عالم و اجزاء آدم بآن وجود مظهريست...

End (f. 133b): و بنا بر الضرورات يتبع المخطورات متوقع از اصحاب كرم و متضرع از ارباب شيم آنست كه ذيل عفو بنقصان و عيوب آن بكشند و بنده خاكسار را بامتحان نكشند.

Colophon (f. 134a): باتمام پيوست تسويد اين كتاب مستطاب كه مسمى به بزم آراست بحسب الخواش اصالت و

عصمة الحفيظ المنان وان يشيعوني لصالح الدعاء والاستغفار عند ذكرهم لي سيما في الانسحار ويبقي الخط في القرطاس دهرًا" وكتبه زميم في التراب هذه صورة خط المصنف دام كله على روسنا وفيضه على صدورنا وقد وقع الفراغ على التنسيخ والتسطير قريب العصر من يوم الاثنين من شهر شوال من سنة التأليف والتصنيف وانا العبد الجاني سيد علي بن اقا مير عبد الله الايرواني في سنة ١٢٧٥.

F. 1a An owner's note by Qurbān: [قربان] هذا الكتاب للمحرر ... قربان]

256

ŞAHĪFA AL-KĀMILA

صحيفة الكاملة

MS 506 (C.A.S.M).

In Arabic with interlinear Persian translation; dated A.H. 1120 (A.D. 1708/9); 242 folios; paper with watermarks; 16 x 25cm; 16 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with the Persian interlinear translation in red; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather full binding with gold stamped onlays in the form of central mandorla and two pendants with the inscription 'يا فتاح', a for-edge flap and an envelope flap with the same inscription, the doublure is of black leather; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning and in the middle (between ff. 4-5); damp stained; repaired in the 19th century.

Şahīfa al-kāmila is a collection of prayers, known also as the prayer book of the fourth Shiite Imām 'Alī Zayn al-'Ābidīn, which was handed down to the future generations by Al-Mutawakkil b. Harūn Thakafī.

Beginning (f. 1a, in Arabic): في شهر ربيع الاول من سنة ستة عشرة وخمسمائة قراءة عليه وانا اسمع
(f. 1a, in Persian) ... در ماه ربيع الاول از سال پانصد و شانزده در حالي كه ميخواند برو و من ميشنيدم گفتم
End (f. 242b, in Arabic): والحمد لله رب العالمين
(f. 242b, in Persian) و ثنا و ستايش مر خدايا كه پروردگار عالميان است.
Colophon (f. 242b): قد تمت الصحيفة الكاملة بعون الله الملك الواخي في سنة ١١٢٠.

Seal (f. 2a): عباسقلی بن محبعلی

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 1399.

257

HAKĪM AL-DĪN IDRĪS B. ḤUSĀM AL-DĪN 'ALĪ BIDLĪSĪ

حكيم الدين ادریس بن حسام الدين البديسي

HASHT BIHSHT

هشت بهشت

MS 509 (C.A.S.M).

Undated; 306 folios; paper; 16 x 27,5cm; 25 lines to the page written in small *Naskh* script; entire text set within a complex frame (gold, red, black); black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; black leather binding with brown leather spine and white paper doublure.

Hakīm al-Dīn Idrīs b. Husām al-Dīn Bidlīsī was the secretary of the Āq-Quyūnlū ruler Ya'qūb (1478-90). Then, in 1501, he took service with Ottoman Sultān Bayazid II (1481-1512), and his successor Sultān Selīm (1512-20). His *Hasht bihisht* is a history of the first eight Ottoman Sultāns. The MS contains the first five parts.

178

Beginning (f. 2b): بسملة. تبارك الذي بيده الملك وهو على كل شيء قدير ... اي سلطان ملك لم يزل و مالک ملکت لايزال وى پادشاه عالم پناه كشور رحمت و افضال

End (f. 306a): آه ميگرد خاکش زشکوه و تابناکی حاجت که خلق شد زپاکی آخر القسم الخامس من کتاب هشت بهشت: F. 3a, in the margin. A *vaqf* statement, dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4) by Ḥasan Pāshā bequeathing the MS to his sons and heirs.

F. 2a. A *rubā'ī* in Persian.

F. 1a. Note concerning the contents of the MS: کتاب تاریخ هشت بهشت مشتمل بر هشت جلد بخط شریف مؤلف مبارک باشد

Seal (f. 3a): توفیق از خداحسن

See other copies: Storey, vol. 2, pp. 1255-61. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 216-8, etc.

258

COLLECTION

مجموعه

MS 514 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 162 folios; 12 x 20cm; brown leather cover framed with a running pattern and red leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. MALIK MUḤAMMAD B. SULTĀN ḤUSAYN IŞFAHĀNĪ

ملك محمد بن سلطان حسين اصفهانی

'ILM-I ḤISĀB

علم حساب

In Persian, dated *Jumādā* II 18, A.H. 1055 (August 11, A.D. 1645); 18 folios; ff. 1a, 18b are blank; yellowish polished paper; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red.

Malik Muḥammad b. Sultān Ḥusayn Işfahānī states in his preface, that 'Alī Qūshchī's work on arithmetics sometimes did not satisfy the students' interests and they needed other works as well. He also states that he has translated this work from Arabic. The work consists of 7 chapters (فصل).

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة على نبيه محمد خير الانام وآله واولاده البررة الكرام اما بعد
بر ارباب دانش و اصحاب بينش مخفی نيست که ...

End (f. 18a): بهمين مقدار اکتفاء نمود تا موجب اطياب و باعث املاال اولی الباب نباشد والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب.

Colophon (f. 18a): تم في يوم الاحد الثامن عشر شهر جمادى الثاني في ١٠٥٥.

See other copies: Fihrist-i kitābhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (4417), vol. 13, p. 3379.

II. COLLECTION

مجموعه

Dated A.H. 1255 (A.D. 1839/40) (1); *Şafar* 15, A.H. 1260 (March 7, A.D. 1844) (2); A.H. 1264 (A.D. 1847/8) (3); A.H. 1285 (A.D. 1868/9) (4); polygraphic work: one of the copyists is 'Alī b. Aḥmad al-Mūsavī (2); copied for Mīrzā Abū al-Ḥasan (1); 140 folios; f. 19a is blank; tinted (blue, green) paper

179

with watermarks; 10, 17 (4), 17-18 (3) lines to the page written in *Naskh* (1, 3) and *Nasta'liq* (2, 4) scripts; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 19a-71a, in Arabic. Shaykh Bahā al-Dīn al-Āmilī (شیخ بها الدین العاملی), *Khulāṣat al-Ḥisāb* (خلاصة الحساب). Muḥammad b. Ḥusayn Bahā al-Dīn al-Āmilī's work on mathematics in 10 chapters (باب).

Beginning (f. 19a): بسملة. نحمدک یا من لایحیط بجمع نعمه عدد ولاینتهی تضاعف ...

End (f. 71a): كثيرا من طلبها حری بالصیانة والکتمان حقیق بالاستتار عن اکثر اهل هذا الزمان فا حفظ وصیتی الیک واللہ حفیظ علیک.

Colophon (f. 71a): واللہ حفیظ علیک حسب الخواہش مخدوم مکرم و مشفق معظم میرزا ابو الحسن خلف مرحمت وغفر له پناه اقا ابو طالب طاب ثراه وجعلی الخیر مثواه سمت تحریر پذیرفت ۱۲۵۵.

See other copies: Catalogue of the Mingana Collection of Manuscripts, vol. IV, p. 351. Fihrist-i Nusakh-i khattī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 3, pp. 21, 436, etc.

(2) Ff. 71b-134b, in Persian. Muḥammad 'Alī Qūshchī (محمد علی قوشچی), *Risālah dar hay'at* (رساله), (مقدمه), Muḥammad 'Alī Qūshchī's (d. A.H. 879 (A.D. 1474/5) work on astronomy in a preface (در هیئت مقاله) and two chapters (خاتمه).

Beginning (f. 71b): بسملة. حمد له اما بعد این کتاب مشتمل است بر مقدمه و دو مقاله و خاتمه و مقدمه در بیان آنچه پیش از شروع در این علم دانستن است ...

End (f. 134b): واصغر ثواب مرصود دویست و بیست و سه برابر زمین است واللهم اعلم بالصواب.

Colophon (f. 134b): والیه المرجع والمآب تم فی یوم الثلثا خامس عشر من شهر صفر ختم الله بالخیر والظفر سنه ۱۲۶۰ مائین وستین بعد الالف وانا اقل العباد عملا واكثر هم ذللا علی بن احمد الموسوی.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1223-4. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, p. 110. Pertsch, Verzeichnis, pp. 282-4, etc.

(3) Ff. 135a-138a, in Arabic and Persian. Prayer, cryptograms (دعا، طلسم).

Beginning (f. 135a): دعا مجرب در قضاء حاجات مشهد تضرع و مناجاة

End (f. 138a): ای بابا زودی تو تک بدویا چوبی چوبی بجوز زیر پا تا پایمالی زین غلطها.

Colophon (f. 138a): سنه ۱۲۶۴.

(4) Ff. 138b-162a. Shaykh Bahā al-Dīn 'Āmilī (شیخ بها الدین العاملی), *Haftād bāb* (هفتاد باب). Shaykh Bahā al-Dīn 'Āmilī's work on astrology.

Beginning (f. 138b): بسملة، الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خاتم الانبیاء والمرسلین محمد واله الطاهرین صلوة وائمه الی یوم الدین ...

End (f. 162a): و این رساله بلفظ سهولت و اسانی سمت اختتام یافت

Colophon (f. 162a): تمام شد رساله هفتاد باب بیاری و استعانت خالق وهاب در روز دوشنبه بیست نهم ربیع الاول ابتدای اسد هوا بسیار گرم زردالو و توت و البالو و خیار فراوان و حاکم میرزا علی ترک حکمهای غریب میکند و از مقارنات اتفاقیه فوت حاجی ملا یوسف میرزا عبد الوهاب و نسبت قتل باقا سید ناصر وقت اتمام دو ساعت از روز مذکور رفته مکان اتمام مکتبخانه دار الحزن تاریخ اتمام سنه ۱۲۸۵.

(5) F. 162b. A panegyric devoted to Imām 'Alī by an unknown author.

Beginning (f. 162b): باسم علی که تو خواهی نام انعالیجناب افتابست آفتابست آفتاب علی

F. 134b (in the margin). Note about a debt, dated A.H. 1264 (A.D. 1847/8).

Scribbling on the flyleaves.

MS 516 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated A.H. 1297 (A.D. 1879/80); copied by Muḥammad Ḥusayn Tafrishī; 52 folios; paper; 10 x 17cm; 7 diagonal lines to the page written in *Nasta'liq* script, entire text set within a complex frame (red, blue, gold, black); coloured decorations in the outer corners of the pages; black ink; black leather flexicover with white paper doublure; folios are disjoined from one another and the spine.

'Abd al-Raḥman Jāmī's work with *ṣūfi* contents.

Beginning (f. 1b):

End (f. 52a):

Colophon (f. 52a):

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 44. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, p. 762, 765. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, p. 49, etc.

MS 519 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 44 folios; 11,5 x 17cm; red artificial leather cover over pasteboard with black artificial leather spine and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

I. GEOMANCY, CRYPTOGRAMS

رمل، طلسم

Undated; 39 folios; paper; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink.

Ff. 1a-39b. Cryptograms for some purposes.

Beginning (f. 1a):

و اسم سگ ایشان را که قطیم است نیز نویسند.

II. KHVĀB' NĀMAH-I HAZRAT-I YŪSUF

خواب نامه حضرت یوسف

Undated; 5 folios; tinted (blue) paper; varied number of lines to the page *Naskh*; black ink.

Ff. 40b-44b. An interpretation of the dream of Yūsif the Beautiful.

Beginning (f. 40b):

End (f. 44b):

بسملة، حمد له، بدانکه تعبیر خواب علم شریعت حضرت یوسف ...
بعد از آن راحتی بلید صدقه باید دارد

COLLECTION

مجموعه

MS 520 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 86 folios; 15,5 x 22cm; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

I. MUḤAMMAD BĀQIR B. MUḤAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ZĀD AL-MA'ĀD

زاد المعاد

Undated; 80 folios; paper with watermarks; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; incomplete at the end.

Ff. 1b-80b. See about the work and its beginning (1b) MS 247.

End (f. 80b): روایت کرده اند که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام از زیارت کرد ...

II. DIVINATION

رمل

Undated; 6 folios (ff. 81a-86b); paper with watermarks; 19 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; incomplete at the beginning and at the end.

Beginning (f. 81a): احکام و مردم رمال درین باب عاجز و سرگردان مانده اند

End (f. 86b): این حال چنین بود و اگر در بنات افتد عدد آن شکل که در آنجا بود و گویم چندان.

F. 1b. Notes of birth and death.

262

ḤĀFIẒ

حافظ

KULLIYĀT

کلیات

MS 523 (C.A.S.M).

Undated; 231 folios; paper; 12 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script arranged in one and two columns; entire text set within a complex frame (blue, gold, black); black ink; illuminated head pieces and *'unvāns* (with floral ornaments) (ff. 1b, 7b, 17b), interlinear gilding on ff. 1b, 2a; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding with gold stamped central mandorla and two pendants over pasteboard and red leather doublure with gold and blue cut central mandorla and two pendants; damp stained.

Hāfiẓ's *dīvān* with the preface of Muḥammad Gulandām.

Title (f. 1b): دیباجة دیوان حضرت خواجه حافظ شیرازی

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد بیحد و ثنای بیعد و سپاس بیقیاس خداوندی را که ...

I. Ff. 7b-17b. *Qaṣīdas*.

Beginning (f. 7b): جوزا سحر نهاد حمایل برابرم یعنی غلام شاهر و سوگند میخورم

II. Ff. 17b-198b. *Ghazals*.

Beginning (f. 18b): الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها که عشق اسان نمود اول ولی افتاد مشکله

III. Ff. 198b-206a. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 198b): دل منه بردنی و اسباب او زآنکه از وی کس وفاداری ندید

IV. Ff. 206b-209a. *Tarjī'band*. See the beginning MS 157, II.

V. Ff. 209a - 212b. *Tarkībband*. See the beginning MS 182, V.

VI. Ff. 212b - 221a. *Masnavīs*. See the beginning 83, II.

VII. Ff. 221a - 231a. *Rubā'īs*. See the beginning MS 182, VII.

End (f. 231b): هشیار از آن نیم که می نیست مرا می هست ولی حریف می نایابست.

F. 1a. Ownership notes by Muḥammad Amīn and Muṣṭafā Shawkat:

صاحب و مالک محمد امین عن خلفا مکتوبی حضرت صدر عالی ۲۱۴

من کتب الفقیر مصطفی شوکت عن خلفا امدی المولوی سه ۲۱۱.

On f. 231b is a note in Turkish dated A.H. 1055 (A.D. 1645/6):

تاریخ کوزکوزایتدم داعی یقدم شرحه چکدم تا بو زکر تسیم تاریخ اتسونلر حساب. سنه ۱۰۵۵ 231b

F. 231b. A *bayt* in Turkish.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 628-63. Browne, Persian manuscripts, p. 348-9. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 719-725, 1563-5, etc.

263

[FĀRIĞH GĪLĀNĪ]

[فارغ گیلانی]

[VILĀYAT NĀMAH-I AMĪR AL-MŪ'MINĪN]

[ولایت نامه امیر المومنین]

MS 525 (C.A.S.M).

Undated; 182 folios; paper; 15 x 20cm; 2 column; 15 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; brown leather flexicover with yellow paper doublure; the cover is damaged.

Ḥusayn b. Ḥasan Fārigh Gīlānī wrote this *masnavī* about the life of Imām 'Alī in A.H. 1000 (A.D. 1591/2).

Beginning (f. 1b): بسملة، ش الملك ... وغيره هالك

سر آن نامه نام آن معبود که زنامش دوگون یافت وجود

End (f. 181a): به بیرون شد آندم زپیش علی سحر باز نامه به پیش ولی

ز ناصر بماند این سخن یادگار شاید برآل احمد شرار

Ff. 181b-182b. *Bayts* by an unknown author dated A.H. 1262 (A.D. 1845/6).

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 669.

264

COLLECTION

مجموعه

MS 528 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated *Jumādā* I 3, A.H. 1257 (June 23, A.D. 1841) (6); copied by 'Alī b. Ḥājī Mullā Ṣādiq Nakhjavānī (6); 217 folios; paper with watermarks; 22,5 x

31cm; 22 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

(1) Ff. 1b – 204b, in Persian. Muḥammad Maḥdī b. Abī Zar al-Nirāqī (محمد مهدی بن ابی زر النراقی), *Muḥriq al-qulūb* (محرق القلوب). See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 204b) MS 20.

(2) Ff. 196b-203a (in the margins), in Persian. Extracts from *ḥadīses* about the Imāms.

(3) F. 204b (in the margin), in Persian. Moral advices.

Beginning: و هر که چشمش را پر کند از نظر کردن بسوی کسی که براو حرام باشد ...

(4) Ff. 205a-216b, in Turkish. *Ghazals* and legends about Shiite martyrs (غزلیات و روایات در باره) (شهادت ائمه).

Beginning (f. 205a): چو ایچدی جام شهادت امیر کل عرب قالوب حسینیه مشتاق بینوا زینب نه قدر دردیله فکر ایتدی:

End (f. 216b): من شکسته دعا میکنم بدین آیین زردی صدق بگویند شیعیان آمین.

(5) Ff. 207b-216a (in the margin), in Persian. Narratives (روایات). The narratives are about the Shiite Imāms collected from the *ḥadīses* and other works.

Beginning (f. 207b): در بیان آداب تجارت از حضرت امیر المؤمنین منقولست که بر منبر میفرمود که ای گروه

سوداگران اول یاد گیرید مسایل تجارت را پس بعد از آن مشغول تجارت شوید...

End (f. 216a): و از حضرت رسول منقولست که هر که جهود یا ترسا یا گبری را ببیند بگوید الحمد لله الذی فضلنی

علیک با الاسلام دنیا و با القران کتابا" و بمحمد نبیا" و بعلی اماما" و بالمؤمنین اخوانا" و تا الکعبه قبله خدا میان او و کافران در جهنم جمع نکند.

(6) F. 217b, in Persian (in oblique lines). About *jihād* (در باره جهاد). A short paragraph about *jihād*.

Beginning: و جهادی که در زبان غیبت امام می باشد انست که دفع ضرر کافران و مخالفان از شیعیان بکنند...

Colophon (f. 204b): قد فرغت من تسوید هذه النسخة في يوم سه شنبه في ثالث شهر جمادى الاول في هذه السنة ١٢٥٧

من هجره النبويه تمت الكتاب على يدى الفقير الحقير كثير العصيان على بن حاجى ملا صادق نخجوانى ساکن شتلو.

Notes about some events:

On f. 1a is the date of Shāh Nāṣir al-Dīn Qajar' arrival at Īravān in A.H. 1295 (A.D. 1878):

تاریخ تشریف آوردن قیله عالم ناصرالدین شاه بایروان ... سنه ١٢٩٥.

On ff. 1b, 217a is a note about the high prices of food in Īravān in A.H. 1296 and 1297 (1878-1880).

265

MUḤAMMAD RAFĪ' AL-DĪN VĀ'IZ B. FATHĀLLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 529 (C.A.S.M).

Marand; dated *Muḥarram* 22, A.H. 1216 (June 4, A.D. 1801); copied by Ghafār b. Samī'; 243 folios; paper; 21,5 x 30,7cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; pink artificial leather binding with blue cloth spine, pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and the end (f. 243b) MS 3, the beginning (f. 1b) - MS 39.

Title (f. 1b): هذا کتاب ابواب الجنان

Colophon (f. 243b): تمام شد کتاب مستطاب ابواب الجنان واعظ قزوین علیه الرحمة والغفران بدست کاتب فقیر

حقیر محتاج برحمت پروردگار غفار بن محمد سمیع قصبه طيبة مرند ملا داود در روز پنجشنبه بیست و دویم شهر محرم

184

الحرام سنه ١٢١٦.

Ownership notes by: Ḥakīm (f. 1a). صاحب این حکیم مرحوم /// سنه ١٢١٦.

Mashhadī Mūsá Rizā (f. 243b) صاحب این کتاب ابواب الجنان مشهدی موسی رضا ولد حاجی اسمعیل تبریزی ساکن گنجه سنه ١٢٢٩.

266

PANEGYRIC (QAŞĪDA) PRAISING FATH 'ALĪ SHĀH QAJAR

قصیده در مدح فتحعلی شاه قاجار

MS 532 (C.A.S.M).

Undated; 1 scroll; paper; 17 x 141cm; 59 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text arranged in two columns and set within a complex frame (green, black, blue); black ink.

An anonymous panegyric written in praise of Fath 'Alī Shah Qajar.

Title: في مدح السلطان الاعظم والحاقان الاكرم السلطان بن سلطان والحاقان بن خاقان فتحعلی شاه قاجار

Beginning: شهنشاہ توثی ان ظل ذوالجلال که هست صفات ذات خدائی بذات تو مضمهر

تو ان کسی که شبیه تو قادر یکتا نیافرید و نخواهد هم آفرین دگر

End: محب نجت ترا بادیر فلک مسکن عدوی جاه ترا باد جابقعسر سقر.

267

ḤIKĀYAT-I ḤUSAYN KURD

حکایت حسین کرد

MS 534 (C.A.S.M).

Undated; 94 folios; paper; 18,5 x 22,5 cm; 21-22 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; coloured miniatures on ff. 3b, 4b, 6a, 7b, 8b, 10a, 14b, 17b, 19b, 22a, 28a, 32b, 33b, 38a, 39b, 43a, 51a, 55a, 59a, 62a, 67a, 71a, 73a, 79b, 82b, 87a, 91a, 93b, 94b; brown leather binding framed with a running pattern, white paper doublure; folios are damp stained; incomplete at the end.

An epic narrative about the exploits of the shepherd Ḥusayn Kurd.

Beginning (f. 1b): اما راویان اخبار و طوطیان شکرشکن شیرین گفتار و نغمه سرایان بلبل چون مدح از راه دانشوری بدینگونه روایت کرده اند که در عهد شاه عباس جنت مکان...

End (f. 94b): که مستمری هر ساله به پای تخت شاه عباس بفرستند و حسین قره قیطاق ازین کرد حسین اکبر را

تعظیم گردانید یا بخلقه رکاب گذاشت خداوردی...

268

ABŪ AL-QĀSIM FIRDAWSĪ

ابو القاسم حسن فردوسی

SHĀHNĀMAH

شاهنامه

MS 535 (C.A.S.M).

Dated *Zī Hajjah* 3, A.H. 1245 (May 26, A.D. 1830); copied by Muḥammad Ḥusayn Aghā Valī for Muḥammad Karīm Khān Bīdashahrī; 390 folios; paper; 23,5 x 35,5cm; 27 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in four columns and diagonally in the margins; entire text and each column set within a complex frame (black, golden, blue); black ink; illuminated double page head pieces in

185

polychrome and gold with border decorations and interlinear gilding on ff. 1b, 7b, 206b; coloured miniatures on ff. 42b, 48a, 63a, b, 68b, 81a, 91b, 111a, 112b, 117b, 121b, 123b, 125b, 126b, 127b, 132a, 133b, 153b, 154b, 157b, 167a, 182a, 201a, 216b, 223b, 230b, 237b, 247a, 263a, 277a, 294a, 328a, 336a, b, 340b, 347a, 348a, 350a, 354a, b, 356b, 357b, 358a, 361a, b, 362a, b, 364b, 366a, b, 369a, 370b, 372a, 375a, 378a, 379b; lacquer pasteboard binding with battle scenes and pictorial doublure.

Abū al-Qāsim Firdawsī's *Shāhnāmah* with the preface of Baysunghur written in A.H. 829 (A.D. 1425/6). The MS has several additions from epic narratives, particularly the *Gurshasp nāmāh*, *Barzū nāmāh*, inserted after the Bījan and Manījah story.

Beginning (f. 1b): افتتاح سخن ان به که کنند اهل کمال به ثنای ملک خدای متعال

End (f. 385a): هزاران درود و هزاران هزار زما بر علی صاحب ذو الفقار

Colophon (f. 385a): تمت الكتاب يعون الملك الوهاب تمام شد کتاب شاهنامه من کلام افصح المتکلمین و قدوة العارفين:

شیخ ابو القاسم طوسی المتخلص بفردوسی علیه الرحمة بتاريخ سیم شهر ذی الحجة الحرام در یوم چهارشنبه سنه ۱۲۴۵.

حسب الفرمودة عالیجاه رفیع جایگاه عزت و اقبال همراه شہامت و بسالت انتباه عمده الخوانین و العظام محمد کریم خان

بیدشہری بید حقیر فقیر بندة خاطی محمد حسین بن علی محمد آغا ولی سمت تحریر یافت.

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 991-3.

269

MAJMU' AL-ASRĀR MARĀTIB

مجموع الاسرار مراتب

MS 537 (C.A.S.M).

Undated; 181 folios; paper; 11,5 x 18,5cm; 13-15 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with invocations from the Qurān and subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

The work of an unknown author on Sufism and its principal ideas in a preface (مقدمه), 21 chapters (فصل) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 1b): عمل نموده حقیقت و اصطلاحات هر کدام ازین مذکورات را فی الجمله رقم پذیر قلم نامحرم گردانید:

End (f. 181b): شعر ملکت دنیا برای کار تست جمله.

270

'ALĪ AKBAR B. QĀSIM KHĀN ŪRAKZAY

علی اکبر بن قاسم خان اورکزى

GULSHAN-I AFGHĀN

گلشن افغان

MS 538 (C.A.S.M).

In Pashto and Persian; autograph document; Pīshāvar; undated; bound by Bahā al-Dīn Pīshāvarī; 225 folios; ff. 1ab, 7b – 14a, 21b, 36ab, 39b-40a, 42b, 50ab, 53b – 54a, 70b, 77a, 78a, 88b- 89a, 97a, 100a, 101a, 130b, 137b, 147b – 148a, 152b-153a, 163b, 164b, 167b, 168b, 169b, 170b – 171a, 174a, 177b, 179a-180b, 188a, 194a-195a, 196b, 198a, 199b, 201a, 205a, 206a, 208a are blank; wove paper; 17,5 x 28,5cm; varied number of lines to the page written in *Nasta'liq* script; arranged in one and two columns

186

and set within a complex frame (gold, black, red, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head pieces on ff. 14b, 82a, 89b, 101b, 153b; ff. 78b-79a have fine decorations and invocations from the Qurān in *Naskh*; miniatures on ff. 195b, 196a, 197a, 198b, 199a, 200b, 201b, 202ab, 203b, 204a, 205b, 206b, 207a, 208b, 209b, 210b, 211b, 212a, some of them have commentaries by the author (ff. 197b, 200a, 201b, 212b); black leather pasteboard binding with embossed gold motifs with red leather doublure, the spine has the following inscription: (عمل بها الدين پشاورى); the first 7 folios are added later by copyist Abū al-Ḥasan and dated A.H. 1277; the folios and the covers are disjoined from one another and the spine.

'Alī Akbar was an Afghan, born in between 1736 and 1740. In 1762 he took service with Nūr al-Dīn Pupalzay, the viceroy of Aḥmad Shāh Durrānī in Kashmīr. Most of his poems have *ṣūfī* contents as the author himself belonged to the *ṣūfī* order of *Naqshbandīs*. The MS contains a collection of *bayts* in Pashto as well as works in Persian: *qaṣīdas*, *ghazals*, *rubā'īs*, *mukhammases*, *muṭāyibāts*, *tarjī'bands*, etc. Its is supposed that the author himself was the scribe and miniaturist of the MS.

I. Ff. 1a – 7a, in Persian. *Qaṣīdas*, *ghazals*, *rubā'īs* and a *tarjī'band* by the following Persian poets: Halālī (7a), Jāmī (2a, 77b), Sa'adī (138a).

II. Ff. 14b-18a, in Persian. The preface of the *dīvān* written by the author.

Beginning (f. 14b): بسملة، آلم ذالك الكتاب لاريب فيه

الله الحمد قبل كل كلام بصفات الجلال والاکرام

سپاس و ستایش بی پایان و حمد و ثنای فراوان مر متکلمی را سزاوار است که زبان هر حامد بچندین لغات مخالفه گویا

گردانید...

III. Ff. 18b-76b, in Pashto. *Ghazals*, *qaṣīdas*, *rubā'īs*.

Beginning (f. 18b): زره می بل هغه دلبر په اوردغم کا چه می ورک په دغه اورد ستر کونم کا

IV. Ff. 78b-79b, in Arabic. Calligraphic specimens.

V. Ff. 79b-81b, in Persian. Author's preface to the *tarjī'band* dedicated to Shāh-i Naqshband Muḥammad Bahā al-Dīn, the founder of *Naqshbandī* order;

Beginning (f. 79b): بعد از حمد و ثنای قادر لایزال و درود نامعدود بر رسول یزد متعال غرض فقیر شکسته ضمیر

احقر علی اکبر بن قاسم اورکزى ...

VI. Ff. 82a-88a, in Persian. *Tarjī'band*.

Beginning (f. 82a): بسملة، شاه شاهان و عاشق مولی سیدا آل پرور والا

VII. Ff. 89b-100b, in Persian. *Qaṣīdas*, *masnavīs*, *ghazals*, *rubā'īs*.

Beginning (f. 89b): بعد حمد خدا و نعت رسول باد رحمت برآل آن مقبول

VIII. Ff. 101b – 105a, in Persian. *Ilahī nāmāh* (الهی نامه). *Masnavī*.

Title (f. 101b): الحمد لله رب العالمین والصلوة علی رسوله وآله واصحابه اما بعد این الهی نامه ایست

متضمن عشق و محبت که در هنگام استیلاى اشواق و اهب العطیه از طبیعت اشناى بحر مودت سرزده ...

Beginning (f. 101b): الهی یا الهی یا الهی بذات پاک خود بی اشتباه

IX. Ff. 105b-128b, in Persian. Stories and tales (حکایات) in verse (*masnavī*).

Title (f. 105b): قصه در بیان وزیری که پسر نداشت و عاقبت تولد شدن اورا چهل پسر یکجا و بالغ شدن آنها

و کدخدائی نمودن ایشان در یکرروز و وفات یافتن همه شان و عروس در شب اول و فقیر شدن وزیر

Beginning (f. 105b): شنیدم عجب قصه سوزناک ز شخصی گرانمایه دانای پاک

X. Ff. 129a-137a, in Persian. *Ghazals*.

Title (f. 129a): غزل از ملحقات که روافض در دیوان احمد جام به تهمت الحاق نموده اند

187

Beginning (f. 129a): آن امام الهدی ولی خدا او هدایت دهد باهل خدا
XI. Ff. 138a- 139a, in Persian. *Maw'izat nāmah* (موعظت نامه). Sermon of Mīr Shāh.

Title (f. 138a): موعظت نامه عطوفت علامه مولای و استادى قبله مکرم میرشاه

Beginning (f. 138a): معظم که برای این احقر مرقوم فرموده بودند تبرکا" تحریر پیوست نظم من کلام سعدی
خوشا وقت شوریدگان غمش اگر زخم بینند و گر مرهمش

XII. Ff. 139b-145b, in Persian. Stories about Pūlāv Shāh.

Title (f. 139b): جنگ نامه شاه جم جاه پولاو شاه همراه تبه خان برای مزاج نگارش یافت

Beginning (f. 139b): روزی در لهجی پوره پرکنه کامراج بخته کشمیر اتفاق قصه شنیدن عداوت حضرت پولاو
و تبه با همدیگر شده ...

XIII. Ff. 145b- 147a, in Persian. Rostam Banūchī's petition to Sulṭān Muḥammad and the latter's order issued on this occasion.

Title (f. 145b): تمهید رقعہ که بجهت بنوجی بقلم آید

Beginning (f. 145b): بنده درگاه بحسب خواهش سلطان محمد بنبه بکامراج پرکنه از پرکنه از پرکنه خطه کشمیر
وارد شده ...

XIV. Ff. 148b – 152a, in Persian. *Mukhammas* on the *ghazals* of Ḥāfīz (مخمسات بر غزلهای حافظ).

Beginning (f. 148b): لشکر غم زسرم هوش و طرب زایل کرد راحت و عیش جهان یگورق باطل کرد

XV. Ff. 153b – 161a, 166a-167a, 168a, 170a, 171b-172a, 173ab, 174b-177a, 178ab, 181a-183b, 184a-192b, in Persian. *Ghazals*.

Beginning (f. 153b): الهی درد عشق افکن بجان بیدردمندانرا بنور یرق عرفان راه بنما خود پستانرا

XVI. Ff. 161b-165b, in Persian. *Qaṣīdas* dedicated to Shāh Nakhshband Khvājah Bahā al-Dīn.

Title (f. 161b): در منقبت حاجی حضرت خواجه بزرگ

XVII. Ff. 213a- 225b, in Persian. *Muṭāyibāt* (مطایبات).

Beginning (f. 213a): مطایبه نقلست که شخصی در خانه خود یک خری داشت و از ناله خر عاجز شده ...

Colophon (f. 193ab): مضمون بدست سلک کلک احقر ابو الحسین قلمی شد سنه ۱۲۷۷.
Literature: Kushev, K *biografii Ali Akbara Orakzaya*, pp. 114-133.

271

JĀMI' AL-DA'VĀT

جامع الدعوات

MS 539 (C.A.S.M).

In Arabic with interlinear Persian translation; dated *Rabī' I* 9, A.H. 1121 (May 19, A.D. 1709); copied by Faṭḥ 'Alī 'Abbās; 176+1 folios; f. 176b is blank; paper; 8 x 13,5cm; 8 and 16 lines to the page written in *Naskh* script, entire text set within a complex frame (gold, black, red, blue); black ink with subtitles in gold and green, the Persian translation is in red; an illuminated head piece on f. 1b, ff. 1b and 2a have decorated margins with floral design in gold; brown leather binding framed with gold stamped running pattern, pink paper doublure; the first folio (a) with the list of the prayers was added later in A.H. 1294 (A.D. 1877); some folios are disjoined from the spine.

A collection of prayers in Arabic with interlinear Persian translation and commentaries. The collection has a preface in Persian (ff. 1b-2b).

Beginning (f. 1b): دعائیت معروف بدعای علوی مصری از برای هر کاری سخت و هر کار و مهمی دشواری پس خبر

188

داد ایشانرا ابو الحسن علی بن حماد مصری گفت ...
و بعد از ان ایندعا بخواند و قل هو الله بخواند

End (f. 175b):
Colophon (f. 176a): قد فقتنی الله تعالی لاتمام هذه الدعوات المباركات ووافق الفراغ من تسويدها آخر عشر الاول من شهر الثالث من شهر سنة احدى وعشرين ومائه بعد الالف من الهجرة النبوية صل الله عليه واله وانا العبد الضعيف المحتاج الى عفورب الناس فتعلى بن عباس للاغر عين النور ونور العين اقا محمد حسين اللهم جعل التوفيق شاملا" لحال داعيها وقارنثها وكاتبها والعمل بما فيها وانه في انعام العام بحق سيد الانام سنة ۱۱۲۱.

F. 1a. The list of prayers added in A.H. 1294 (A.D. 1877) by Ḥusayn 'Alī: هو الله تعالی

فهرست ادعیه شریفه مسطوره درین نسخه که از کتب معتبره ...
روز جمعه بیست چهارم شهر ربیع الاول سنه ۱۲۹۴ تحریر شد حرره العبد الاقل حسینعلی.

272

'ALĪ B. MUḤAMMAD AL-QŪSHCHĪ

علی بن محمد القوشچی

RISĀLAH DAR HAY'AT

رساله در هیئت

MS 540 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' I* 26, A.H. 1036 (December 15, A.D. 1626); 66 folios; f. 66b is blank; paper; 13,5 x 7,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; brown leather cover framed with red, yellow and green coloured decorations over red coloured doublure; incomplete at the beginning; the lower cover disjoined.

See about the work MS 258.II(2).

Beginning (f. 1a): جسم خوانند خط یا مستقیم بود یا متحنی مستقیم آن بود که نقطهای که بر...

The first subtitle (f. 3b): قسم دوم در آنچه تعلق بطبیعیات دارد

End (f. 66a): و اصغر ثوابت مرصوده بیست و سه برابر زمین است

Colophon (f. 66a): تمت الرساله المنسوبه الی علی القوشچی فی یوم الثلثه بیست و ششم شهر ربیع الاول سنه ۱۰۳۶.

273

[MUḤARRAM YAZDĪ]

[محرم یزدی]

[MARŠĪYAH-I KARBALĀ VA VAQĀYI'-I 'ĀSHŪR]

[مرثیه کربلا و وقایع روز عاشور]

MS 541 (C.A.S.M).

Undated; 8 folios; paper; 13,5 x 21,2cm; 7 lines to the page written in large *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (blue, green, gold, brown); black ink; interlinear gilding on ff. 1b-2a; green velvet cover framed with brown leather at the outer edges, green paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end.

An elegy by Muḥarram Yazdī (d. 1815/6) about the martyrdom of Shiite Imams in Karbalā written during Shāh Naṣīr al-Dīn Qajar's rule.

Beginning (f. 1b): در موسم عاشورا در تکیه دولت بگرفته عزای بهر دعای شه ملت

End (f. 8b): گرزانکه توزاری نکنی چشم تری کم منظور سخنگو چه بود کوش سخندان

Scribe exercises on f. 1a.

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābhāna-yi Millī*, vol. 1, p. 366, etc.

189

[MĪRZĀ MUḤAMMAD RIẒĀ TABRĪZĪ, 'ABD AL-KARĪM ISHTIHĀVARĪ]

[میرزا محمد رضا تبریزی، عبد الکریم اشتهاوری]

ZĪNAT AL-TAVĀRĪKH, VOL. I

زینت التواریخ، جلد ۱

MS 547 (C.A.S.M).

Undated; 329 folios (the MS has pagination 1-652, which corresponds to the foliation 2-327); paper; 26,5 x 40cm; 21 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (red, black, gold, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head piece and border decorations (f. 1b); glazed pictorial hardcover with brown leather spine and edges and red oil painted paper doublure; one flyleaf at the beginning and three at the end (counted in the foliation); the oil pictures on the cover are cracked and damaged.

Mīrzā Muḥammad RiẒā Tabrīzī, under the pseudonym Bandah (d. 1808/9), who held the office of *munshī al-mamalik* and 'Abd al-Karīm Ishtihāvarī wrote by Faṭḥ 'Alī Shāh's order *Zīnat al-Tavārīkh* comprising a general history of the East and Iran from the creation of the world down to A.H. 1221 (A.D. 1806/7). It consists of a preface (آغاز) and two part (پیرایه).

Beginning (f. 2b): بسملة، اول دفتر بنام ایزد دانا صانع و پروردگار وحی و توانا

End (f. 327a): و هفت بندی بآن حسن تالیف نگفته اند الحمد لله وحده والصلوة على خير خلقه وآله لكرام فانها احسن ختام

Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Karapet Sarafov in 1852 (in Russian and Armenian f. 1a):

Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточных Языков в Москве от старшины Российского в Тегеране Купечества – Почетного Гражданина Карапета Сарафова Александропольского. 15го Ноября 1852 года Тегерань.

Երախտագէտն ընծայրերուիւն Լազարեանց Բարեգործ Ճեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ 'ի Մոսկվա 'ի գլխոյ վաճառականութեան Ռուսաց որ 'ի Թէհրան, 'ի պատուանունն քաղաքացւոյ Կարապետ Սարաֆեանց Աղեքսանդրապոլեցւոյ:

Seal (ff. 1a, 327b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ
See other copies: Storey, vol. 1, pp. 467-8. Munzavī, vol. 1, pp. 629-30.

NIZĀMĪ

نظامی

KHAMSAH

خمسه

MS 548 (C.A.S.M).

Bihbihān; dated *Zī Hajjah* 10, A.H. 1087 (February 13, A.D. 1677); copied by Ibn Karīm al-Dīn Madāḥ Shīrāzī; 316 folios; f. 23a is blank; paper; 21,5 x 37,5 cm; 25 lines to the page written in black steady *Nasta'liq* script, arranged in 4 columns and set within a complex frame (red, black, blue, grey); black ink with subtitles in red; illuminated head pieces on ff. 1b, 23b, 97b, 150b, 208b, coloured

miniatures on ff. 12b, 33a, 37b, 43a, 44b, 53a, 61b, 64a, 85a, 106b, 119a, 121a, 125a, 132a, 134a, 137a, 143b, 160a, 161a, 164b, 174a, 180a, 182b, 185b, 189a, 194a, 198a, 222a, 234b, 241a, 248a, 263b, 269a, 270b, 276b, 297b, 305a, on some folios (34b, 40a, 44a, 45a, 51a, 58a, 65a, 72a, 86a, 90a, 110b, 116b, 120a, 123b, 128a, 129a, 136b, 137a, 165a, 167a, 169a, 170b, 172b, 222b, 226a, 261a, 272b, 273a) blank space is left on some folios for miniatures; crimson leather cover over pasteboard with painted paper doublure; ff. 1-18 and 302-317 are worn and partially torn.

The MS contains Nizāmī's *Makhzan al-asrār* (ff. 1b-22b), *Khusrav va Shīrīn* (ff. 23b-97a), *Laylī va Majnūn* (ff. 97b-150a), *Haft Paykar* (ff. 150b-208a), *Iskandar nāmāh* (ff. 208b-316a). See MS 13, 33.

Colophons: تمت الكتاب بعون الملك الوهاب سنة ۱۰۸۷ . (f. 208a)

تمت الكتاب بحمد الله وحسن توفيقه في عشرين شهر ذي الحجة الحرام سنة ۱۰۸۷ وصلى على الله خير خلقه (f. 316a)

محمد وآله اجمعين كاتبه اقل الخليقه ولا شى في الحقيقه بن كريم الدين حيدر مداح شيرازى ساكن بهبهان

اقا كافورى صاحبجمع خزانه عامره از دولتخانه برون آورده بتاريخ ۹

شهر رمضان سنة ۱۰۹۰ در كتابخانه جمع شد.

صاحب كتاب انكس است ... سنة ۱۲۳۱ (f. 316a)

(f. 316b) библиотека Восточных языков.

Notes concerning the work on the doublure of the upper cover: (in Russian) Творенія Низами Генджского (Елисаветпольского)

Хамса (Пятерица) или Пендж – Гендж (Пять сокровищъ)

ĀZAR BĪGDILĪ

آذر بیگدلی

ĀTASHKADAH

آتشکده

MS 549 (C.A.S.M).

Dar al-Abād (Yazd); dated *Muḥarram* 2, A.H. 1250 (June 10, A.D. 1834); copied by Muḥammad 'Alī b. Ḥājī Muḥammad Ja'far; 201 folios; paper white (with watermarks) and tinted (blue ff. 1-6); 22 x 35cm; 29 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in one and four columns within a complex frame (gold, red, black); black ink with subtitles in red, illuminated head piece on f. 1b; black leather binding with coloured decorations and blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ḥājī Luṭf 'Alī Bīg b. Āqākhān Bīgdilī (Āzar)'s (1721/2 – 1760/1) biographical dictionary in four parts. It contains the biographies of 842 poets arranged in alphabetical order of the places of their birth and life.

Beginning (f. 1b): بسملة، در طوف حرم دیدم دی مغیچه میگفت کاین خانه بدین خوبی آتشکده

بایستی فروغ آتشکده دل و زیانه اخگر زبان سپاس بی قیاس قدیمی است ...

End (f. 201a): علم شدند بعالم دو جعفر از وزرا ولی تفاوتشان از نسب کنم معلوم

Colophon (f. 201b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الاثنين دویم شهر محرم الحرام سنة ۱۲۵۰. حسب الخواش:

یکی از مخادیم عظام ذوی الاحترام در دار العباد یعنی در یکی از قرا بلوک میبد من اعمال محروسه دار العباد بدست اقل

العباد محمد علی بن حاجی بن المرحوم حاجی محمد جعفر سمت اتمام یافت.

The title is on a paperpiece pasted to the spine: آشکده
F. 201a. Note of purchase of the MS for 20 *tūmāns*:

۷ شهر ربیع الاول سنه ۱۲۴۹ در دار الخلافه تهران بمبلغ بیست تومان اکتیاع گشت.

Flyleaf A. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Harutyun Hovhannisian in 1852 (in Russian and Armenian):

Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточных языков въ Москве отъ Арутюна Иоаннисяна Тавризского 15 Ноября 1852 года.

Երախտագիտան ընծայարբերութիւն Լազարյանց բարեգործ շնորհարանի Արևելեան Լեզուաց որ ի Մոսկովա ի Յարութիւն Յազանյանի 15 նոյեմբերի 1852 ամի, թե՛հրան:

بسملة، بالخلقه خالق الافلاك و مالک الاملاک في تحت تصرفه و تملكه من السمک الى السمک 1a

Seal: 1a, 201b Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ, 201a ۱۲۴۰ عیده محمد احمد.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, p. 356. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 375. Persische Handschriften, p. 134, 234. Pertsch, Verzeichnis, pp. 624-5, etc.

277

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ŞAFĀ, VOL II

روضة الصفا، جلد ۲

MS 555 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā* I 10, A.H. 1019 (July 31, A.D. 1610); copied by Abū al-Ḥasan b. Qulī Kamarah-ī; 382 folios; paper; 18 x 30cm; 23 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; entire text set within a complex frame (red, blue, gold, black); black ink with rubrication in red; illuminated head piece on f. 1b; red leather binding with gold stamped medallion and red leather doublure.

See about the work MS 1.

Beginning (f. 1b): عنوان این صحیفه مرادات و فهرست مجموعه سعادات مبنی از حکایت ناقلان سیر عظام سلف و مبنی بروایات ناقلان خیر...

End (f. 382a): هیچ شک نیست که درین اوقات این دعاگو و کرد بیان عرش و مقیمان فرش را واجب بود که دست بآمین برآورند آمین یارب العالمین والحمد لله وسلم تسلی كثيرا کثیرا.

Colophon (f. 382a): تمت المجلد الثانی فی يوم الاثنين عاشر شهر جمادى الاول سنه تسع عشر والف علی يد المذنب لمحتاج ابو الحسن بن قلی کمره.

278

MUḤAMMAD BĀQIR B. MUḤAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ḤAYĀT AL-QULŪB, VOL. II

حیات القلوب، جلد ۲

MS 556 (C.A.S.M).

Dated *Şafar* 1, A.H. 1225 (March 8, A.D. 1810); 437 folios; f. 437ab is blank; paper; 21 x 30,5cm; 27 lines to the page written in *Naskh* script; entire text set within a complex frame (red, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head piece on f. 1b; glazed oil pictorial paper hardcover with glazed pictorial doublure; 2 flyleaves at the beginning and 6 flyleaves at the end.

See about the work MS 17.

192

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله والصلوة على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الورى اما بعد اين كتاب دويم است از كتابهاى حیات القلوب از مؤلفات احقر عباد الله محمد باقر بن محمد محمد تقی...

End (f. 436a): درگاه رب العالمین مطلع کردند و از حق تعالی مزد میطلبم و از ملامت حق ناشناسان پروا ندارم وهو حسبی ونعم الوکیل.

Colophon (f. 436a): بتاريخ غره شهر صفر المظفر سنه ۱۲۲۵.

Flyleaf ba. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Petros Nersesian in 1852 (in Russian and Armenian):

Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточныхъ Языковъ, въ Москвѣ отъ Петроса Нерсесяна Карабагскаго, 15го Ноября, 1852 года, Тегеранъ.

Երախտագիտան ընծայարբերութիւն Լազարեանց բարեգործ շնորհարանի Արևելեան Լեզուաց, որ ի Մոսկովա, ի Պետրոսէ Ներսեսեան Դարբարդեցոյ, 15 նոյեմբերի, 1852 ամի թե՛հրան:

Seal (ff. 1a, 436b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

279

MUḤAMMAD BĀQIR B. MUḤAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

JALĀ AL-'AYŪN

جلا العيون

MS 557 (C.A.S.M).

Dated *Rabī'* I 23, A.H. 1218 (July 13, A.D. 1803); copied by Abū al-Ḥasan b. Muḥammad Ni'frānī for Amīr Muḥammad Ḥusayn; 625 folios (the MS has also pagination 1-1243); laid paper with chain lines; 19 x 31cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with green and copper stamped central medallion, two pendants and four corner pieces, red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ff. 1b-617b. A work in a preface (مقدمه) and 14 chapters (باب) on the lives of Prophet Muḥammad, Fāṭimah and the twelve Imāms by Muḥammad Bāqir b. Muḥammad Taqī Majlisī.

Beginning (f. 1b): بسملة. ستایش بی مثل و انباز سزاوار خداوند بی نیازی است که تذکر مصایب...

End (f. 622b): و دین حق برای من خالص باشد باینجا کتاب ختم کردم.

Colophon (f. 622b): باینجا کتاب ختم کردم تمت الكتاب بعون الملك الوهاب كتيبه العبد الاقل ابو الحسن ولد محمد نعفرانی حسب خواهش عالیشان امیر محمد حسین بتحریر این کتاب پرداخته و از مطالعه کنندگان مستعان مبتدعی است که هر وقت از اوقات در اوقات و در دهه ماه محرم و سایر ماهها که این کتاب را مطالعه نمایند و فیض یاب کرده بانی کتاب را و فقیر کاتب را طلب مغفرت از درگاه رب العمرت مسئلت نمایند چنانچه سهوی در نوشتن کتاب واقع شده باشد بلطف عمیم خود عفویم باشید تمامی این کتاب مطابق سال تنگوز نیل سنه ۱۲۱۸ در بیست و سوم شهر ربیع الاول شده بیضه.

Ff. 623a. A cryptogram against locust.

Ff. 623b-4a, in Arabic. Praises of Imām 'Alī.

Ff. 624b-5a. A *vaqf* statement dated A.H. 1233 (A.D. 1817/8) by 'Abd al-Ghafār Muḥammad Ḥusayn Nūrānī establishing the MS as property of his heirs.

F. 1a. Notes of birth and death dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30) and A.H. 1246 (A.D. 1830/31).

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 584-6. Munzavī, vol. 3, pp. 1605-7.

193

GHĪYĀS AL-DĪN B. HUMĀM AL-DĪN KHVĀNDAMĪR

غياث الدين بن همام الدين خواندمير

ḤABĪB AL-SIYYAR FĪ AFRĀD AL-BASHAR, VOL. I

حبيب السير في افراد البشر، جلد ١

MS 558 (C.A.S.M).

Dated *Ṣafar* 19, A.H. 1026 (June 26, A.D. 1607); copied by Muḥammad Taqī; 280 folios; ff. 84b-86a, 136b-137a, 214b – 215a are blank; paper; 20,5 x 30,5cm; 28 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text set within a frame of brown and black rules; black ink with subtitles in red; illuminated head piece on ff. 1b, 86b, 137b, 215b; brown leather binding with brown paper doublure; the last 10 folios are damp stained.

Ghīyās al-Dīn b. Humam al-Dīn Khvāndamīr's historiography from the earliest times down to A.H. 930 (A.D. 1523/4) written in 1524 and dedicated to Ḥabībullah Sāvujī, the Commander-in-Chief of Hirāt. The MS contains the first volume.

Beginning (f. 1b): بسملة. لطايف اخبار لآلى نثار انبياء عاليمقدار و شرايف آثار سلاطين ذوى الاقتدار مهيدا لاثرو
حبيب السير وقتى تواند بود كه ...

End (f. 280a): چون بدعا رسم بود اختتام شد سخن من بدعايت تمام ...

Colophon (f. 280a): تمام شد مجلد اول از تاريخ حبيب السير بتوفيق الله تعالى بتاريخ يوم الاحد في تسع وعشر شهر
صفر ختم في الخير والظفر سنة ست وعشرين والف من هجرة النبوية المصطفوية وصلى الله على خير خلقه محمد وآله
اجمعين من مكاتبات حقير فقير محمد تقى خواجه محمد مقيم.

Ownership notes: (f. 1a) از مرحوم خواجه تقى نورى من توابع مازندران بهشت نشان بمبلغ يكتومان تبريزى ابتياع
شد. تحريراً بتاريخ شهر شعبان سنة ١٠٧٠
من مملكات اقل خلايق محمد حسين. (f. 215a)

F. 280b. *Bayts* by Khāqānī.

F. 1b, in the upper margin (in Russian). Note indicating the beginning of the work: "Здесь начало этой рукописи Истории Персии Хондемира XV столетия".

Seals: (ff. 17a, 55a, 112a, 131a, 174a, 218a) محمد تقى

(ff. 1b, 280a) سلام على ابراهيم

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 383-93. Munzavī, vol. 1, pp. 610-2.

ALBUM OF CALLIGRAPHIC SPECIMENS

مربع) مجموعة خطوط خوشنویسان

MS 559 (C.A.S.M).

In Arabic and Persian; 48 folios (accordion book); tinted (pink) thick paper; 19,5 x 30cm; varied number of lines written in *Naskh*, *Nasta'liq* and *Shikastah Nasta'liq* scripts, set within a complex frame (white, red, black) and orange or black borders; black ink; with interlinear gilding and decorations; glazed pictorial binding with pasteboard and glazed black leather doublure.

Calligraphic specimens of the 16th-19th centuries collected in one album. Most of them belong to the hand of Abū Aḥmad Muḥammad Shafī' (b. 1782/3), known as Mīrzā Kūchak and Viṣāl-i Shīrāzī. The

album contains also the works by Mīr 'Imad al-Ḥasanī (d. 1624/5) and 'Abd al-Majīd Taliqānī (d. 1766/7) (ff. 34, 46).

(1) Ff. 1-2. Dated A.H. 1248 (A.D. 1832/3); *Naskh* by Viṣāl.

حرره العبد الاقل وصال الشاعر اخر ليله الخمس شعبان سنة ١٢٤٨.

(2) Ff. 3-4. Dated A.H. 1243 (1827/8); *Nasta'liq* with interlinear cloudbands.

ششم شهر صفر المظفر سنة ١٢٤٣. f. 4a

(3) On ff. 5-6, 22, 27-28, 41, 42 are undated and unsigned scribe-exercises in *Shikastah Nasta'liq*.

(4) On f. 7 is an undated and unsigned scribe-exercise in *Ta'liq*; on f. 45 - in *Naskh*.

(5) On f. 8, 11-12, 17-18, 19-20, 23-26, 31, 32, 35-40, 43, 44 are undated and unsigned scribe-exercises in *Nasta'liq*.

(6) F. 9. Dated A.H. 1246 (1830/1); *Naskh* by Muḥammad Shafī' (Viṣāl).

قال النبى صلى الله عليه واله وسلم كادا الفقران يگون كفرا" وعنه ايضا" ... كتبه العبد محمد شفيح في ١٢٤٦.

(7) F. 10. Dated A.H. 1246; *Naskh* by Mīrzā Kūchak (Viṣāl).

حرره العبد الاقل ميرزا كوچك سنة ١٢٤٦.

(8) Ff. 13-14. Dated A.H. 1246; *Nasta'liq* by Viṣāl.

العبد وصال ١٢٤٦.

(9) F. 15. Dated A.H. 1225 (A.D. 1810); *Naskh* by Muḥammad Shafī' (Viṣāl).

حرره العبد الاقل العاصى محمد شفيح.

(10) F. 16. Dated A.H. 1225 (A.D. 1810); *Naskh* by Viṣāl.

مسود ميرزا وصال ١٢٢٥.

(11) F. 21. Exercises in various scripts: *Naskh*, *Nasta'liq*, *Shikastah Nasta'liq*.

(12) Ff. 29-30. Dated A.H. 1248 (A.D. 1832/3), *Naskh* by Viṣāl.

حرره الوصال سنة ١٢٤٨.

(13) F. 33. Dated A.H. 1243 (A.D. 1827/8); *Nasta'liq*, *Shikastah Nasta'liq* by Mīrzā Kūchak (Viṣāl).

بجهت دوست عزيز الوجود در روز يكشنبه هشتم شهر ربيع الثانى تحرير شد العبد الاقل ميرزا كوچك سنة ١٢٤٣.

(14) F. 34. Dated A.H. 1002 (A.D. 1593/4); *Nasta'liq* by 'Imad al-Ḥasanī.

كتبه الفقير المذنب عماد الحسينى في سنة ١٠٠٢.

(15) F. 46. Dated A.H. 1178 (1764/5); *Shikastah Nasta'liq* by 'Abd al-Majīd.

نقل من خط الاستاد ميرزا حسن طاب ثراه في شهر جمادى الاخر العبد عبد المجيد ١١٧٥.

(16) Ff. 47, 48. Viṣāl, *Laylī va Majnūn*, *bayts* from the poem; *Nasta'liq*.

كتبه العبد المذنب وصال الشاعر.

[ZUJJĀJĪ]

[زجاجى]

HUMĀYŪN NĀMAH

همايون نامه

MS 561 (C.A.S.M).

254+1 (repeated 1) folios (has also a foliation in the upper left corner and pagination in Arabic numerals); ff. 79ab, 90ab, 104ab, 134ab, 137ab, 144ab are blank, the blank folios were added during its restoration to indicate lacunas; non-watermarked Eastern paper; 20.5 x 28cm, the written area 18 x 24cm;

25 lines to the page written in dotted *Naskh* by different hands (one: 1b-4b, the other: 4b-249b); the text is arranged in four columns (the first two pages are in two columns), each column within two red frames; catchwords at the bottom of each verso page, which were cut at some places during its restoration in the 19th century; brownish ink with subtitles in red; illuminated double page frontispieces with an inscription in ornamental *Kufic* script and marginal decorations in the Arabic-Mesopotamian style on ff. 1b and 1g; *Kufic* letters are written in gold, outlined with black ink in the upper and lower panels on ff. 1b and 1g; the letters پ چ گ added to the Arabic alphabet to designate the Persian consonants, are not used in the text in general and the words with these consonants are written with the letters ب ج ک; the words are often vocalized like in Arabic; the original binding is lost, and the whole MS was rebound in a new European binding in the 19th century; the new binding is of brown leather over pasteboard with central medallion, corner pieces and border decorations; the inner cover with the first flyleaf is of marbled paper; 5 flyleaves at the beginning and 6 at the end; incomplete at the end.

According to the note on the flyleaf, the spine of the MS was repaired in the Matenadaran in 1956 by L. Aghabekian. But the whole MS was repaired earlier possibly in Lazarev Institute at the end of the 19th century or the beginning of 20th century. During this restoration the damaged parts of the margins and edges sometimes with catchwords were cut (see ff. 1-12, 198b-211b, 212b-249b) and replaced with new watermarked 'Д Я' European paper. The sequence of the folios was mixed during its restoration, on the basis of the existing catchwords the following sequence of the folios can be restored: ff. 1a-26b, 124a-133b, 91a-103b, 80a-89b, 27a-79b, 90ab, 104a-123b, 134a-136b, 139ab, 145a-156b, 137a-138b, 140a-144b, 157b-197b. The outer edge of the folios 155-229 is badly damaged from humidity and the text is partially erased.

F. 1a has a richly decorated cartouche with the inscription (الكتاب المسمى) and a *shamsah* with the following ownership note:

برسم خزانه الصاحب الاعظم مالك رقاب (العام) والامم ملجاء ملوك (ملك) العرب والعجم معين الخلايق
في العالم صاحب السيف والقلم المشار اليه بمحاسن الشيم مجيب مراسم العدل في الافاق صاحب قران على
الاطلاق شمس الدنيا والدين غياث الاسلام والمسلمين ملجاء الضعفا والمساكين اعز الله نصره.

The titles شمس الدنيا والدين, صاحب السيف والقلم, most likely refer to Muḥammad Shams al-Dīn Juvaynī, to whom the work was dedicated and whose titles in the formulas noted above appear in the work (3b). There are two dates referring to the time of its composition: A.H. 667 (A.D. 1268/9) (f. 82a) and A.H. 675, *Muḥarram* (A.D. 1276) (f. 249b). So the copy was made between 1276 and 1284, the time when Shams al-Dīn was put to death.

The MS was received from Al. Myasnikyan State Library in 1956, but at an earlier point it had been in possession of the Lazarev Institute of Oriental Languages in Moscow (see the Institute seals on 1a and flyleaf V(253b)).

The first volume of Zujjājī's *Humāyūn nāmāh*. The title of the work is on f. 6a. The name of the author is mentioned on ff. 4b (4th line) and 16a (14th line).

f. 4b بمدح تو زجاجی نغز گوی بمیدان معنی در افکند گوی

f. 16a نه لعل انک زجاجی نغز گوی منم برد از جرخ گزرنند گوی

¹⁶ The words in the brackets were rewritten over the text later and are supposed to be wrong.

According to its short contents (f. 6ab), the work was intended to be the beginning of a world history in verse from the times of Prophet Muḥammad down to Changīz Khān, comprising a history of the first four Caliphs, Imāms Ḥasan and Ḥusayn, the Marvānid and Abbasid Caliphs, the pre-Islamic Shāhs of Iran (from Kayumars to Yazdigerd), the shāhs of Daylam, Samanids, Buyids, Ghaznavids and Saljuqids. It is dedicated to 'Alā al-Dīn 'Aṭā Malik and Muḥammad Shams al-Dīn Juvaynī, and contains panegyrics to them (see panegyrics dedicated to Muḥammad Shams al-Dīn on f. 3b, 16a, 50a, 81b, 129a, 204a, 215b, 249b, and to Ata Malik Juvaynī f. 4a and 233b).

The MS contains a history of the life and death of Prophet Muḥammad.

The author Ḥakīm Zujjājī born in A.H. 608 (A.D. 1211/2), had studied the Qurān and calligraphy. He was an outstanding court poet and also the *malik al-shu'arā*.

The work is written in imitation to *Shāhnāmāh* and as a continuation to it, in the same *mutaqārib* metre and form.

Beginning 1b سرخامه چون گیرد از مشک رنگ بقرطاس یازد خردمند جنگ
End 249b بدینی و عقبی کردم شمار نیاشد جز داستان رستگار

Seal (ff. 1a, 254b, Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

Note (in Armenian) about the repair of the spine (on the paper-piece pasted to A doublure «Վերականգնված է մեջքի մասը: Գլխ. վերականգնվել է Լ. Աղաբեկյան: 1978թ.»:

Flyleaf Ba (in Russian): Поэмы Фирдоуси.

Flyleaf Hb n. A note concerning the work: 1 Chahname-i Firdoucy livre royal de Firdoucy mort an 421 de l'hegire qui fut charge de la composition de ce poeme par le Chah Mahmede le Gaznevide. Le sujet de ce celebre poeme heroique est l'histoire des anciennes dynasties de l'Iran.

Literature: Ḥakīm Zujjājī, *Homāyūn Nāme*, edited by 'Alī Pīrnīyā part I, vol. 1, 2, Tehran, 1383, part II, vol. 1, 2, Tehran, 1391. N. Gevorkian, *The Matenadaran unique manuscript of "Homāyūn Nāme"*, Bulletin of Matenadaran, XIV, Yerevan, 1984, pp. 171-187 (in Armenian).

283

ISKANDAR NĀMAH

MS 562 (C.A.S.M). Dated A.H. 1242 (A.D. 1826/1827) 15,5 x 25cm; 9 lines to the page written in *Nasta'liq* script with blank spaces left for subtitles; black ink; brown leather binding with marbled paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; incomplete at the end.

Undated; 192 folios; paper; 19 x 27cm; 20 lines to the page written in *Nasta'liq* script with blank spaces left for subtitles; black ink; brown leather binding with marbled paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; incomplete at the end.

The legendary history of Alexander of Macedon by Pseudo-Calisthenes. It is stated in the preface that during the reign of Safavid Shāh Šafī (1629-42), Muḥammad Amīn Kamāl wrote it down according to the narrative recorded by Mawlānā Manūchihri.

Beginning (f. 1b): بسملة، افتتاح كلام بنام واجب الاعيان سلطاني سزد بامر نافذ ازلي جنود و مجنده اعيان ممکنات را
از سرحد عدم بدارالملک وجود متوجه ساخت...

End (f. 192b): از جای خود برخاست و نگاهی بر آسمان کرد دید که شب بر دست در آمده اما چون سکندر بر پای خواست آن شخص آزرده.

F. 1a. An ownership note in Russian: "Из собрания Петра Фрейда 1818 года"

On flyleaf II (B) is a note about the contents (in French) *Livre de prosperite d'Alexandre, tres beau manuscrit, Letriture ext pen Joignoe.*

See other copies: Munzavī, vol. 1, pp. 275-6.

SURŪRĪ

سروری

MAJMA' AL-FURS

مجمع الفرس

MS 564 (C.A.S.M).

Dated *Zī Hajjah* 5, A.H. 1062 (November 7, A.D. 1652); 251 folios; laid paper; 16 x 27,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); brown leather binding with red and gold stamped central madorla, two pendants framed with gold stamped black leather and red leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century; f. 250b is ink spoiled.

See about the work, its beginning (f. 1b) and end (f. 251a) MS 24, 28.

Colophon (f. 251a): الحمد لله على كل حال فان حمده احسن مقال والصلوة على نبيه محمد نبي المجد والعز والكمال وعلى آله ذوى الشرف والافضال تسليما" تشريفا" بالقد (?) والآصال قد فرغ من تسويد هذه الاوراق في يوم الخميس ٢٥ من ذيحجة المباركة سنة اثني ستين والف الهجرى فراغا" آمنا".

F. 251b. *Fards, rubā'īs.*

F. 1a. An ownership note: مما منحه الله تعالى على عبده الأنس بمولاه الأيس عمّن سواه نجل الخان بن المحمود محمد كريم خان زند فتحلى بلغه الله الى ما يتمناه في اخرته ودنياه بحق النبى ومولاه كتب في خامس عشر صفر ختم بالخير والظفر من سنة ١٢٥٣.

این چند کلمه في غره شهر شعبان المعظم جهت یادگاری قلمی شد سنه ١٠٧٦. (f. 251b)

Seal (f. 1a, in the margin): نجل خاقان فتحلى

TUḤFAT AL-MULŪK

تحفة الملوك

MS 565 (C.A.S.M).

Undated; 11 folios; tinted (blue) paper; 18 x 27,5cm; 7 lines to the page written in *Nasta'liq* script, entire text set within a complex frame (blue, red, orange, pink) and blue paper margins decorated with golden flowers and leaf scrolls; black ink with subtitles in red and gold; illuminated head piece (f. 1b) with a red *Kufic* inscription; brown leather binding with pasteboard and red paper doublure; repaired in the 19th century.

See about the work MS 52.I(4).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله اجمعين اين رساله مشتمل است بر آنکه حکماء از کتب قدما اختيار کرده اند...

End (f. 11a): باب چهلم در آنکه چهار چیز را ببرد تکبر مروت را کسالت دولت را ناسپاسی نعمت را بیداد قوت را.

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 567 (C.A.S.M).

Ḥājī Tarkhān (Astrakhan); dated *Rabī' II*, A.H. 1242 (November 2 – December 1, A.D. 1826); copied by Muḥammad Ibrāhīm b. Āqā Muḥammad Bāqir for Āqā Abū al-Qāsim b. Ḥājī Muḥammad 'Alī; 237 folios; paper; 15,5 x 25,5cm; 19 lines to the page written in *Shikastah* script; entire text set within a complex frame (red, blue); black ink with subtitles in red; gold stamped red leather binding with blue paper doublure.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 22.

End (f. 238a): و کیفیت حالات و اشعب و فتنه آن زمان که از حد و حصر افزون و تقریر آن از حوصله زبان بیرون است تحریر خواهد نمود انشا الله تعالى.

Colophon (f. 238a): تاریخ نادری بجهت جناب صاحبی قبله و امیدگامی بندگان پناهی عموی ام اقا ابو القاسم خلف مرحمت پناه حاجی محمد علی رشتی در بلدة حاجی ترخان قلمی و مستدعی از لطف عمیم ملاحظه کنندگان چنانست که هر گاه در حین مطالعه سهوی و خطائی ملحوظ نظر فیض اثر ایشان گردد عفو فرمایند کتبه عبد المذنب محمد ابراهیم بن مرحوم اقا محمد باقر بتاریخ شهر ربیع الثانی سنه ١٢٤٢.

TUḤFAT AL-VUZARĀ

تحفة الوزراء

MS 568 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1242 (A.D. 1826/1827); copied by 'Abbās; 23 folios; ff. 22b-23a are blank; thick paper; 15,5 x 25cm; 9 lines to the page written in *Nasta'liq* script, entire text set within a complex frame (blue, gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b) and interlinear gilding with cloudbands; lacquer leather pasteboard binding, gold speckled ground with central panel and border decorated with scrolling vine motifs, glazed red paper doublure.

A book of moral advices to *vazīrs* in 40 chapters by an unknown author.

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله اجمعين. اما بعد اين کتاب مشتمل است بر آنکه حکماء از کتب قدما اختيار کرده اند...

End (f. 22a): باسلاف او فخر محراب منبر اعنی بندگان عزت نشان سعادت و اقبال همعنان صاحب صاحب اختيار ازلی: برگزیده حضرت لمیزلی میرزا محمد علی وزیر سررشته دارمملکت فارس که انشا الله معنی و زفعناه مکانا علیا در باره ایشان صادقست.

Colophon (f. 22a): مرقوم قلم شکسته رقم عباس گردید امید که امر بضبط فرموده ١٢٤٢. See other copies: Vorozheykina, Opisanie, vol. 7, pp. 95-9. Fihrist-i Nusakh-i khattī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 3, p. 214. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (3259.4), vol. 11, p. 2220.

ABŪ NAṢR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهی
NIṢĀB AL-ṢABIYĀN

نصاب الصبیان

MS 569 (C.A.S.M).

Undated; 150 folios; thick paper with Russian pressmarks УФЛП 1826; 19 x 24,5cm; 6 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; brown leather binding with white paper doublure; three flyleaves at the beginning and three at the end.

See about the work and the beginning (f. 4b) MS 174.

End (f. 147a):

باداندر جوار رحمت حق پدر و مادر و معلم ما داود ولد ذکریا.

Seal (f. 1b) Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

ARABIC – PERSIAN - TURKISH DICTIONARY

فرهنگ عربی فارسی عثمانی

MS 570 (C.A.S.M).

In Persian, Arabic and Turkish; Bākū; dated 1829; 71 folios; ff. 67b, 69a-71b are blank; paper; 18 x 23,5cm; 8 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in 1 and 3 columns; entire text set within a frame (red); black ink; blue paper cover pasted over black leather binding with pasteboard and white paper doublure.

Ff. 1b- 68ab. An Arabic-Persian-Turkish dictionary by unknown author who begins his work with the beginning of Abū Naṣr Farrāhī's *Niṣāb al-Ṣabiyān* (ff. 1b-2a), then adds writes an Arabic-Persian-Turkish dictionary based on *Niṣāb al-Ṣabiyān* (ff. 2b-59a), the rest (f. 59b- 66b, 68ab) contains Arabic-Persian-Turkish equivalents without any order.

See about the work and the beginning of *Niṣāb al-Ṣabiyān* (f. 1b) MS 174.

Beginning (of the dictionary, f. 2b):

عرب آله دیر آله رحمن دیر - فارسی خدادیر - ترکی دیر تانری

End (of the dictionary f. 59a):

عرب ادیب در ... فارسی آموز دیر - ترکی دیر اوکرن

End (f. 68b):

هویدا ظاهر ///

On f. 67a is a note in Persian about the bad days in the month and the months of the Lunar Hijrā Calendar.

Beginning: هفت روز نحس باشد در ماه...

On f. 1a is a note about the contents of the MS (in Russian): Переводъ съ арабского на фарсицкой съ фарсицкого на турецкий или на тюрко-адербиджанский. № 9

Генвар, 15-го числа 1829 года въ Городе Баку.

MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUḤAMMAD AL-RŪMĪ

مولانا جلال الدين محمد الرومی

MAṢNAVĪ-I MA'NAVĪ

مثنوی معنوی

MS 572 (C.A.S.M).

Bihbihān, Iṣfahān; dated A.H. 1068 (A.D. 1657/8), A.H. 1066 (A.D. 1656); copied by Muḥammad Mīr al-Khādīm b. Muḥammad Raḥīm; 294 folios; ff. 1b-2a, 295ab are blank; paper; 13,5 x 23cm; 25 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts, arranged in four columns; black ink with subtitles in red; light brown leather binding with pasteboard and lilac paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired and rebound, the two first folios, the last folio and the flyleaves were added during the restoration of the MS.

See MS 152, 169. The MS contains all the six parts (دفتر).

I. Ff. 2b-50b. *Daftar I*.

Beginning (f. 2b):

هذا الكتاب المثنوی و هو اصول اصول الدين في كشف اسرار الوصول...

بسملة، بشنواين نی چون حکایت میکند از جدایشها شکایت میکند 3a

II. Ff. 51b-90b. *Daftar II*.

Beginning (f. 51b):

بسملة، بیان بعضی از حکمت تاخیر این مجلد دوم که اگر جمله حکمت الهی بنده را معلوم شود...

مدتی این مثنوی تاخیر شد مهلتی بایست تا خون شر شد

III. Ff. 91a-144a. *Daftar III*.

Beginning (f. 91a):

الحکم جنود الله یقوی بها ارواح المریدین نیزه علمهم عن شائبة الجهل...

ای ضیاء الحق حسام الدین بیار این نیوم دفتر گذشت شد سریار

IV. Ff. 145b-189b. *Daftar IV*.

Beginning (f. 145b):

بسملة، دفتر الرابع من المثنوی المولوي المعنوی

الطعن الرابع الى احسن المربع

V. Ff. 189b-241b. *Daftar V*.

Beginning (f. 189b):

بسملة، بدانید و آگاه باشید که شریعت همچو شمعیست ره مینماید شه حسام الدین کچ نور انجم

است طالب آغاز سفر پنجم است ...

ای ضیاء الحق حسام الدین راد اوستادان صفارا اوستاد

VI. Ff. 242b-294a. *Daftar VI*.

Beginning (f. 242b):

بسملة، این مجلد ششمست از دفترهای مثنوی و تبیان معنوی که مصباح ظلام و شبهت و

خیالات شک و زینت باشد ...

ای ضیاء الحق حسام الدین بسی میل میجو شد تقسیم سادسی

قصه کوتاه کن که رفتم در حجاب هبین خمش والله اعلم بالصواب

۲۲ شهر جمادی الاول سنه ۱۰۶۸ بدارالسلطنه اصفهان سمت تحریر یافت. f. 50b

محرم ۱۰۶۸ در مدرسه اصفهان نوشته شد. f. 90b

غره شهر جمادی الاول سنه ۱۰۶۸ در اصفهان باتمام رسید ۱۰۹۸. f. 144a

عرش چی و چرخ چی ای ذولباب فهم کن والله اعلم بالصواب غره شهر رجب سنه ۱۰۶۶. f. 188a

منتصف شهر رجب سنه ۱۰۶۶ در معبد آقایی نوشته شد. f. 241b

۱۸ شهر شوال سنه ۱۰۶۶ در قصبه بهبهان باتمام رسید...جهت منیر الخادم بن محمد رحیم. f. 294a

Seal (ff. 1b, 294ab): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

F. 1a. A note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Vartan Martirosian in 1852 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточныхъ Языков в Москве, от Вартана Мартиросян Назарянца Ордубадского 15 Ноября, 1852года.

Երախտագետն ընծայարեբրութիւն Լազարեանց բարեգործ ձեմարանի Արեւելեան լեզուաց, որ 'ի Մոսկվա, ի Վարդանայ Մարտիրոսեանէ Նազարեկեանց Օրդուբադցւոյ ի 15 նոյեմբերի 1852 ամի: Թեհրան:

291

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 573 (C.A.S.M).

Undated; 146 folios (has also another foliation and a pagination); thick paper; 14,5 x 22,5cm; 12-13 lines to the page written in *Nasta'liq* script arranged in two columns with polychrome and set within a complex frame (red, green, blue, gold, black); black ink with subtitles in red; ornamented head piece in gold and polychrom (f. 1b); catchwords at the bottom of each verso page; red leather binding with central medallion, two pendants and white paper doublure; damp stained, ff. 141-146 cut from the inner margin.

The *divān* of Hāfiz containing the following works:

I. Ff. 1b-54a, 55b-139b. *Ghazals*. See the beginning MS 61.I.

II. F. 54a-55b. *A qaṣīda*.

Beginning:

سپیده دم که صبا بوی لطف جان کرد چمن زلطف هو انگشتر برخبان گیرد

III. Ff. 139b-143b. *Magnavīs*.

Beginning (f. 139b):

سرفتنه دارد دگر روزگار من زمستی و فتنه چشم یار

IV. Ff. 143b-144b. *Qaṭ'as*.

Beginning (f. 143b):

بگوش جان رهنی منهی ندا در داد ز حضرت احدی لا اله الا الله

V. Ff. 144b-146a. *Rubā'īs*. See the beginning in MS 157, IV.

End (f. 146a):

گفتم دهن تهی گفتم حافظ گفتا شادی همه لطیفه گویان صلوات. تم بالخیر

Seal (ff. 2a, 145a): عبده بخشیار ۱۲۳۶

F. 146b. A name and scribbling: میرزا ابو الفتح

Notes in Russian concerning the contents:

F. 1b (in the upper margin). Это здесь начало рукописи.

F. 2a. Собрание стихотворній персидскаго поэта Хафиза XIV столетія

292

COLLECTION

مجموعه

MS 574 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; Khuy; dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30); copied by Karbalā'ī 'Alī Mīrzā Īrāvānī; 110 folios; ff. 104a-106b are blank; paper; 16 x 22cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; black leather binding framed with

202

running pattern, blue paper doublure; two flyleaves at the beginning and six at the end; some folios are disjoined from the spine.

(1) Ff. 1b – 80b. Mīrzā Muḥammad Mahdī Khān Astarābādī (میرزا محمد مهدی خان استرابادی), *Inshā'* (انشاء). See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 80b) MS 75.

Colophon (f. 80b): والحمد لله على اتمامه واختتامه تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب في ٩ شهر رجب المرجب في يوم الثلثه في وقت الظهر على يد احقر الطلاب حسن بن كربلاى على ميرزا ايروانى غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه في مدرسه حسين خان خويى سنة ١٢٤٥.

(2) Ff. 81a-82a. Mīrzā Muḥammad Mahdī Khān Astarābādī (میرزا محمد مهدی خان استرابادی), *Inshā'* (انشاء). Some letters from the collection.

Beginning (f. 82a): ايضا تعزيت باللهو بر سلامتى ووصف خزان از انشاء ميرزا مهدى است. برگ ريزان است از رنگين فصل خزان...

(3) Ff. 82b – 103b. *Kitāb-i tarasul va inshā'āt-i mutafarriqah* (کتاب ترسل و انشاءات متفرقه). Copies of various deeds of purchase, civil acts and other documents dated A.H. 1241 (A.D. 1825/6), A.H. 1242 (A.D. 1826/7), A.H. 1246 (A.D. 1830/1).

Beginning (f. 82b): صورت قبيله الحمد لله الذى احل البيع والشرى وجرم العصب والربوا...

Seals: (f. 80b) ۱۲۴۴ حسن بن على, (ff. 1a, 103b) Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

293

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمان (منشی)

TĀRĪKH-I 'ĀLAM ĀRĀ-YI 'ABBĀSĪ, VOL I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفه اول

MS 575 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' I* 27, A.H. 1212 (September 19, A.D. 1797); 338 folios; f. 309a is blank; paper; 13 x 23cm; 17 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with pasteboard, blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work MS 2. The MS contains the first volume (صحیفه) entirely (ff. 2b-308a) and the second - partially (ff. 309b-338b).

Beginning (f. 2b): بسملة، پرده گشایی در میداریم چون نشر محامد کبریای الهی که بیرون از دایره عقول و اوهام است: در مقر سلطنت ابدی الاتصال نزول اجلال فرمودند.

End (f. 338b): تمام شد جلد اول تاریخ جهان آرای عباسی بتاریخ یوم چارشنبه ۲۷ شهر ربیع الاول سنه ۱۲۱۲. (f. 308a) تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في سنة ۱۲۱۲. (f. 338b)

Seal (f. 338b): محمد بن على ۱۲۳۳

294

COLLECTION

مجموعه

MS 576 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Russian and Turkish; 34 folios; 17,5 x 22cm; paper; coloured paper cover over pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 30a-33b were attached upside down during restoration.

203

Undated; 17 folios; ff. 1a, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 8a, 9a, 10a, 11a, 12a, 13a, 14a, 15a, 16a, 17a are blank.

Ff. 1b–17b. The two-side copies of arabographic coins kept in the Museum of Fuchsiano with the following title: 'Ex Museo n. Orientali Fuchsiano' (in the upper margin) and Lion Kalmon sculps Casani 1816 (in the lower margin).

II. ПЕРЕВОДЫ СЪ РОССИЙСКАГО ЯЗЫКА НА ТАТАРСКИЙ УЧЕНИКА КАПИТОНА БУТЛЯРОВА КО МЫТНЕМЫ ПУБЛИЧНАМУ ЭКЗАМЕНИ, 1811 (TURKISH TRANSLATIONS FROM RUSSIAN LANGUAGE FOR THE PUBLIC EXAMINE BY THE STUDENT QARITON BUTLIAROV, 1811)

In Russian and Turkish; Moscow (Lazarev Institute), dated 1811; 11 folios (has foliation in graphite 1-11 corresponding to ff. 18b-28b); f. 27b is blank; varied number of lines to the page written in *Naskh* script, entire text set within a frame (black); black ink.

Ff. 18b–28b. Student Kapiton Butliarov's examine on translation from Russian into Turkish.

Title (f. 18b): Переводы съ Российскаго языка на татарский ученика Капитона Бутлярова ко мытнемы публичному Экзамину, 1811.

Beginning of the Turkish (f. 18b): بر کوب سوز اشوچه سقراطدن غایت فصاحت و بلاغت او گرنمگه تلامشده و فیکسوف آندن

Beginning of the Russian (f. 19a): Один болтунъ желалъ весьма учиться у Сократа красноречіе.

End of the Turkish (f. 26b): حمد ایتکم ایله عجایلیوب او ثمال زیاده بحتک منفعتی حصل قیلدو قیغه عجایلدی

End of the Russian (f. 27a): благославленіемъ Божиємъ весьма удачную толю получилъ въ великое удивленіе пришель.

Colophon (f. 28b): روسیه لسانیدن تاتار لسانلریکه طالب قاپیتون بوتلروف خیکی افشا مجمع اوچوندور سنه ۱۸۱۱ حزریران نک ۲۸ نده

III. COLLECTION OF TALES AND NARRATIONS

مجموعه حکایات و روایات

In Persian; undated; 33 folios; thick tinted (blue) paper; 17,5 x 21,5cm; 17-19 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; incomplete at the beginning.

Ff. 29a-51a. Tales and narratives about the king of Maghrib, son of Yemeni king.

Beginning (f. 29a): اما همه وقت پادشاه دران فکر بود که وسیله پیدا شود که دختر را بیاورد...

The first subtitle (f. 34a): حکایت پسر پادشاه یمن و عابد و دختر پادشاه حسین و داستان آنها

End (f. 51a): صاحب این کتابرا بمطلب مدعای خرجهان برساند بحق لحد و آله اجمعین هرکه خط مراسم پادشاه کند آتش دوزخش کباب کند.

Seal (flyleaf A): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

COLLECTION

مجموعه

MS 577 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; undated; polygraphic work: one of the copyists is 'Abd al-Khāliq; 75 folios; f. 65b is blank; paper with watermarks; 13,5 x 22cm; varied number of lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'liq* scripts; arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; brown leather binding with gold stamped central medallion, four cornerpieces framed with a running pattern and marbled paper doublure; 4 flyleaves at the beginning and 2 at the end; repaired; ff. 26-29 substituted with new ones; damp stained; lacking folios between ff. 1 and 2, 25 and 26.

(1) Ff. 1a-24a, in Turkish. *Div name* (دیو نامه). Divination. Incomplete at the beginning.

Beginning (f. 1a): بغای اولوم اویبی عقرب ترور کون برجیغه کلسه قتیغ رحمت کورکای خط اغریغی یورکیده بولغای ...
عقرب برجی ربیع الآخر ای نینک اون بری ترور اما سفر اویبی ...

End (f. 24a): وما ارسلنا الا مبشرا" ونذیرا" یا حی یا قیوم یا ذا الجلال والاکرام برحمتک یا ارحم الراحمین.

(2) Ff. 24a-30a, in Turkish. *Vaşiyyet name-i Peyghamber* (وصیتنامه پیغمبر). The last will of Prophet Muḥammad.

Beginning (f. 24a): نبینک یتجی وصیت نامه الحضریت صلی /// خلیفه روم ایتور لار ایکی یل لقوه علت غه کرقتار بولدوم
جمیع حکیم ...

End (f. 30a): و باغ و بوستان لارینک و آلتون و کموش لارینک وفا قیلماسی و ای امت لاریم فی نینک قیلغان بو وصیتیم فی عمل
قیلینک لار قیامت دامی نینک برلان قویار سیز لار من جمال الله فی سیز لارکا کورست ماکونجه من کورمکاین می نینک بو وصیتیم تاریخ
میک یوز قرق بش داپتیلدی خلیفه روم ایتور بو وصیت نامه داخلان یوقتور و الله و الله تمت تمام.

Colophon (f. 30a): بو وصیتیم تاریخ میک یوز قرق بش داپتیلدی خلیفه روم ایتو بو وصیت نامه داخلان یوقتور و الله و الله تمت تمام.

(3) Ff. 30b-2b, in Turkish. *Vaşiyyet name-i Peyghamber* (وصیتنامه پیغمبر).

Beginning (f. 30b): بسملة، دایم ایتای خداغه حمد و ثنا برکن اولدور کونکول که نور صفا
ملک صانع قدیم حکیم خالق رازق رؤف رحم ...

End (f. 32b): بفضلک و کرمک برحمتک یا ارحم الراحمین بو وصیت نامه بولغا قدس سونک الله الله قرآن اقوسونلار
نامه تمام والسلام والاکرام

(4) Ff. 32b-3b, in Turkish. *Vaşiyyet name-i Peyghamber* (وصیتنامه پیغمبر).

Beginning (f. 32b): بسمله الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد واله اجمعین و بعده حسین قلی
عزیز لارغه واقع بولودور لار...

End (f. 33b): منیک یوزوم قرا بولسون آمین و رب العالمین برحمتک.

(5) Ff. 33b-7a, in Turkish. *Vaşiyyat nāmah-i Peyghambar* (وصیتنامه پیغمبر).

Beginning (f. 33b): ای تنکری نبینک قل لاری الله تعالی نبینک امرینی عرض قیلدوق و شریف تنکیز لار برله و جان و اخلاص
کیز لار بیله بو وصیت نامه...

End (f. 37a): قلبه من الکدر و امتلاء جوفه من الکفر و استوی عنده من الذهب و الحجر و انقطع الی الله تعالی من جمیع البشر.

(6) F. 75a, in Turkish. A recipe of black ink (سیاه مرکب اعلا).

Beginning (f. 75a): یکریمی متقال صمق اون متقال مازو سکیز متقال نونک پراز یوز التمش متقال سو...

End (f. 75a): سون اییغ هم بولماسون سوق هم بولماسون قایناتغان سوی ایچ کودیک اورتا بولسون.

(7) Ff. 37b–39a, in Persian. *Fāl nāmah* (فالنامه). Fortune-telling, the authorship of which is ascribed to Imām Ja'far b. Muḥammad Ṣādiq.

Beginning (f. 37b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على رسوله... بدانکه این فال نامه بغایت مجریست و معمه از قول دربار حضرت امام جعفر بن محمد الصادق...

(8) Ff. 39b – 55a, in Arabic and Persian. *Sūrah*s of the Qurān (سور قران). Extracts from 30 *Sūrah*s of the Qurān from *Sūrah al-Baqqara* (سورة البقره) to *Sūrah al-Rūm* (سورة الروم) in two columns. The first column is in Arabic and the second - in Persian.

Beginning (f. 39b): سورة البقرة و آتیه الله الملك والحكمة ولايت پادشاهی مسلم بود

(9) Ff. 55b – 65a, in Arabic and Persian. Abū Naṣr Farrāhī (ابو نصر فراهی), *Niṣāb al-Ṣabiyān* (الصبيان). See about the work and the beginning MS 174. The work has interlinear Turkish commentaries.

End (65a): غد و نسا و بامداد است شب عشاق وقت خفتن قلنسوه كلاه

(10) F. 66a, in Persian. *Hisāb-i shamsī* (حساب شمسی). About *shamsī* numerals.

(11) Ff. 66b – 71a, in Persian. Mawlānā Sharīf b. Muḥammad al-Ḥusaynī (مولانا شریف بن محمد). Divination and prognostications. (رسالة من عمل اليوم والليلة), *Risālah min 'amal al-yūm va al-layl* (الحسيني)

Beginning (f. 66b): بسملة، والله يهدى من يشأ الى صراط مستقيم ونحمد ونصلى...

End (f. 71a): اينست عمل اكابر اوليا رزقنا لله رزقا واسعا من بركاتهم قد تمت رساله من عمل اليوم والليلة من تاليفات قطب الاقطاب غوث الاصحاب استاذي مخدومي مرشدي سيدي مولانا شريف بن محمد الحسيني الى يوم الدين.

(12) Ff. 71b – 74a, in Persian. Geomancy (رمل).

Beginning (f. 71b): احكام گرفتن ماه اگر در ماه محرم ماه كيرد از سوى مغرب بزرگي بيميرد...

End (f. 74a): اگر شب بجنيد مردم بكارهاي خير مشغول شوند والله اعلم

Colophon (f. 30a): بو وصيتم تاريخ ميك يوز قرق بش داپتيلدي خليفه روم ايتو بو وصيت نامه داخلان يوقتور والله تمت تمام

(13) Ff. 1a-8b (in the margin), in Arabic. The speech of the Prophet عليه السلام قال النبي فف. 23b-4a (in the margin), 55a, 74ab, in Persian. *Fards, bayts, rubā'īs, munājāts, qaṭ'as*;

F. 54b (in the margin). از كار سلطان نيكوئي.

Note on the doublure of the lower cover: كتابلرك بريسي تاتار لساننده يازيلمش هم ده اسمي آنك وصيت نامه

296

COLLECTION

مجموعه

MS 578 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 138 folios; ff. 136b, 137a are blank; 14 x 22,5cm; red leather cover with gold and black stamped central mandorla, two pendants and four corner pieces over pasteboard, brown paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end.

I. SŪRAHS OF THE QURĀN AND PRAYERS

سور قران و ادعيه

In Arabic and Persian; dated A.H. 1128 (A.D. 1715/6); copied by 'Abd al-Ghafūr; 35 folios; laid paper with chain lines; 11 lines to the page written the main text in *Naskh*, the marginal commentaries and instructions- in *Nasta'liq* scripts; entire text set within a complex frame (gold, yellow); black ink with subtitles in gold and red, the instructions concerning prayers in red; illuminated head piece on f. 1b, border decorations and interlinear gilding with cloudbands on ff. 1b, 2a; *Sūrah*-headings and the titles of the prayers in white over gold and black floral background; damp stained.

206

Ff. 1b-35b. *Sūrah*s of the Qurān in Arabic and instructions about prayers, *āyats* and narratives (f. 15b) from the history of Shiism in Persian.

The following *Sūrah*s are included: سورة السجدة (f. 1b), سورة يس (f. 3b), سورة الفتح (f. 8a).

سورة الملك (f. 12a), سورة النبا (f. 14a), سورة الصافات (f. 15b), سورة فاتحه (f. 27a), سورة الواقعة

(f. 27a), سورة الطلاق (f. 30a), سورة المزمل (f. 32a), سورة الم نشرح (f. 33a), سورة القدر (f. 33b), سورة

الفيل (f. 34a), سورة قريش (f. 34a), سورة النصر (f. 34b), سورة الكافرين (f. 34b), سورة الاخلاص (f. 35a),

سورة افلق (f. 35a), سورة الناس (f. 35a).

Beginning (f. 1b): سورة السجدة ثلاثون اية وهي مكية

بسملة، ألم تنزيل الكتاب لاريب فيه من رب العالمين...

End (f. 35b): هر گاه بنزد سلاطين روند اين ايه را بخوانند تا محفوظ باشند از جهة چشم بد بخوانند. وما هو الاذکر

للعالمين.

Colophon (f. 15b): كته تراب الاقدام [sic] المؤمنين عبد الغفور في سنة ١١٢٨.

II. PRAYERS

ادعيه

In Arabic and Persian; dated *Sha'bān* 3, A.H. 1127 (August 4, A.H. 1715); polygraphic work, copied by Muḥammad 'Alī, Muḥammad Ḥusayn, Aḥmad Tabrīzī; 103 folios; paper with watermarks; 9 or 18 lines (with interlinear translation) to the page separated with interlinear gold and black lines on ff. 36b-129b, written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with Persian interlinear translations in red; subtitles in white on gold background.

Ff. 36a-138a. Prayers and *āyats* in Arabic with interlinear Persian translation (ff. 36a-136a), commentaries and instructions concerning them.

Beginning (f. 36a): از ادريش عليه الرحمن از حضرت امام جعفر صادق عليه السلام روايت کرده که هر گاه دشوار شود

پيش از خوردن اين دعا را بخوانند و بعد از ان بخورد.

End (f. 137b): كته تراب الاقدام المؤمنين احمد التبريزي f. 50a

Colophons: قد تمت هذه السور والدعوات بعون خالق الارض والسموات على يدى المذنب

f. 93a (the Arabic part) المقصر في ثالث شهر شعبان المعظم سنة ١١٢٧ سبع وعشرين مائة بعد الف وكاتبها صاحبها تمت.

تمام شد اين سورها و دعاها بياري آفريننده زمين و آسمانها بر دست گناهكار

f. 93a (the Persian part) صاحب تقصير در سيم ماه شعبان که بزرگست شأن او در سال هزار و صد و بيست و هفت.

كتبه على سبيل الاستعجال وانا تراب اقدام المؤمنين محمد حسين.

f. 136a (the Arabic part) و رحمت فرستد الله بر حضرت محمد و آل او همگی ترجمه گردانيرا داعي

f. 136a (the Persian part) قديمي محمد على الهى وفقك الله بحق النبى واله.

F. 1a. Ownership note by Aḥmad b. 'Abbās 'Alī: اين كتاب ادعيه از مال اقل خلق الله احمد بن مرحوم عباسعلى

خان تركمان تبريزي طاب ثراه هر كس بدزد يا طمع كند بلعنت خدا و رسول گرفتار شود سنة ١٢٥٣.

F. 36b, in the margin. An anathema for those who would covet the MS or steal it:

هر كس طمع كند يا بدزد بلعنت خدا و رسول گرفتار شود سنة ١٢٥٣.

Seal: (f. 1a) عبده الراجي احمد ١٢٤٥ (ff. 1a, 50a, 136b); عيده محمد على (f. 1a)

207

TUZŪKĀT-I TĪMŪR

تزوکات تیمور

MS 579 (C.A.S.M).

Qulhak; dated A.H. 1243 (A.D. 1827/8); copied by Yūsuf; 80 folios; ff. 76b-80b are blank; paper; 15,5 x 22cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink; brown leather flexicover with blind stamped fillets.

Tīmūr Lang's reforms and advices concerning state administration, translated by Abū Ṭālib al-Ḥusaynī. The MS contains the part referring to Tīmūr's reforms and consists of two chapters (کنگاش) and (تدبیرات).

Beginning (f. 1b): و کنگاش امور ملک گیری و جهاننداری و لشکر شکنی و دشمن را بدم آوردن...

End (f. 76a): بیست و هشت اویماق که بتمام نرسیده اند.

Colophon (f. 76a): تزوکات تیمور شاه در تاریخ بیست و دوم شهر شعبان المعظم در قریه قلهدک شمیران در منزل

جناب مستر من صاحب انگریز که نایب جناب جلالت مآب وزیر مختار انگریز بود در هنگامی که بتدریسی و مشق ایشان

مشغول بودم تحریر شد العبد یوسف ۱۲۴۳.

See other copies: Munzavī, vol. 1, pp. 601-3.

SAYFĪ

سیفی

'ARŪZ

عروض

MS 581 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 14, A.H. 1269 (May 23, A.D. 1853); 39 folios; paper; 13,5 x 21,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; brown leather cover with pasteboard and coloured paper doublure; the folios disjoined from the spine.

Mawlānā Sayfī Bukhārī, named 'Arūzī wrote his work on Persian prosody in A.H. 896 (A.D. 1490/1).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد الذي جعل علم العروض ميزان الاشعار والصلوة على صاحب ديوان الرساله

واهل بيته الاطهار اما بعد...

End (f. 39a): هو مفاعلن كساهن مفاعيلن هرفع.

Colophon (f. 39a): في يوم سه شنبه چهاردهم شهر شعبان المعظم سنه ۱۲۶۹ والسلام.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 525. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1133-4. Pertsch, Verzeichnis p. 142, etc.

SA'ADĪ

سعدی

KULLĪYĀT

کلیات

MS 582 (C.A.S.M).

Iṣfahān; dated *Rabī' I* 24, A.H. 1221 (June 11, A.D. 1806); copied by Muḥammad Ṣādiq b. Muḥammad Rafī' Shīrāzī; 370 folios; paper; 13 x 21cm; 15 lines to the page in the center and 30 in the margins written in *Nasta'liq* script; arranged in two columns and diagonally in the margins within a frame

(gold); black ink with subtitles in red; illuminated head pieces (ff. 2b, 27b, 78b, 170a) with border decoration and interlinear gilding (ff. 2b, 3a, 27b, 28a, 78b, 79a), thirty illuminated vignettes inside the text block; glazed pictorial pasteboard binding with pictorial doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the cover is cracked.

Collection of Sa'adī's works in prose and verse containing the following works:

I. Ff. 1b-2a *Fihrist* (فهرست).

Title (f. 1b): فهرست کلیات افصح الشعرا المتقدمين والمتاخرين شيخ الشيوخ مصلح الدين سعدی شیرازی قدس سره

II. Ff. 2b-3b. *Dībāchah* (دیباچه). See MS 117.I.

III. Ff. 3b-6a. *Risālah-i avval dar taqrīr-i dībāchah* (رساله اول در تقریر دیباچه). See MS 117.II.

IV. Ff. 6a-16b. *Risālah-i duvvum dar majlis-i panjgānah* (رساله دوم در مجلس پنجگانه). See MS 117.III.

V. F. 17ab. *Risālah-i sivum dar su'āl-i ṣāhib dīvān* (رساله سوم در سوال صاحب دیوان). See MS 117.IV.

VI. F. 18ab. *Risālah-i chahārūm dar 'aql va 'ishq* (رساله چهارم در عقل و عشق). See 117.V.

VII. Ff. 19b-24b. *Risālah-i panjum dar naṣīḥat al-mulūk* (رساله پنجم در نصیحت الملوك). See MS 117.VI.

VIII. Ff. 25a-27a. *Risālah-i shishum dar si risālah* (رساله ششم در سه رساله). See MS 117.VII.

IX. Ff. 27b-78a. *Gulistān* (گلستان). See MS 51.

X. Ff. 78b - 147a. *Būstān* (بوستان); See MS 102.

XI. Ff. 147a - 170a. *Qaṣā'id al-fārsīyah* (قصاید الفارسیه).

Beginning: شکر و سپاس و منت و عزت خدایرا پروردگار خلق و خداوند کبریا

XII. Ff. 170a-172a. *Mu'ammās va lughazez* (معنیات و لغزیات).

Beginning: دیدم دو جوانرا که همی عربیه فقیر هر دو زیکی اصل نه همشکل و نه همتا

XIII. Ff. 172b-175a. *Kitāb al-marāṣī* (کتاب المراثی). See MS 117.XI.

XIV. Ff. 175a-178b. *Kitāb al-muṣalsāt va al-mulam'āt* (کتاب مثلثات و الملمعات). See MS 117.XII.

XV. Ff. 179a-185b. *Kitāb al-tarjī'āt* (کتاب الترجمات). See MS 117.XIV.

XVI. Ff. 186a-257b. *Kitāb-i ṭayyibāt* (کتاب طیبیات). See MS 117.XV.

XVII. Ff. 258a-290a. *Kitāb al-badāyi'* (کتاب البدایع).

Beginning: الحمد لله رب العالمین علی نا در من نعمه عزاسمه وعلا...

XVIII. Ff. 290b-302a. *Kitāb al-khavātim* (کتاب الخواتیم).

Beginning: سپاس و شکر بی پایان خدایا که صنعتش در وجود آورد مارا...

XIX. Ff. 302a-311a. *Dīvān-i ghazalīyyāt-i qadīm* (دیوان غزلیات قدیم).

Beginning: صبا خیال رویت نه چنان نشست مارا که زدل برون کنم بقیامت این هوا را...

XX. Ff. 311a-323a. *Kitāb-i ṣāhibīyyah* (کتاب صاحبیه).

Beginning: بسملة، الحمد لله علی نعمه واید المزید من کرمه واشهد ان لا اله الا الله...

XXI. Ff. 323b-337b. *Kitāb al-muqaṭṭa'āt* (کتاب المقطعات).

Beginning: دلا نگر که نجویی هیچگونه مجال یقین بدان که نماند زمانه بحر یكحال...

XXII. Ff. 337b-355a. *Kitāb-i rubā'īyyāt* (کتاب رباعیات).

Beginning: یکاش که مردم آن صنم دیدندی یا گفتن دلستانش بشنیدندی

XXIII. Ff. 355b-357b. *Kitāb al-mufradāt* (کتاب فی المفردات).

Beginning: من سخن راست نوشتم اگرش راست نخوانی جرم لیلج چه باشد که تو شطرنج ندانی...

XXIV. Ff. 357b-363b. *Kitāb-i muṭayyibāt* (sic) (should be *Khabīsāt* or *Muḥakāt*) (کتاب مطایبات) (مضحکات).

Beginning: قال السعدی لزهنی بعض ابناء الملوك...

XXV. Ff. 364a-369b. *Kitāb al-hazalīyyāt al-khabīsāt* (کتاب الهزلیات الخبیثات).

Beginning: اللعن الشیطان والشم الحیطان لعنا لا یشبعه الزمان...

تمت الكتاب المصنفات مولانا شيخ الشيوخ في عهده وقدة المحققين ... مصلح الدين اسلام و المسلمين
End: شيخ سعدي الشيرازي قدس سره.
Colophon (f. 369b): كتيه حقير الفقير المسكين تراب اقدم علماء العالمين وعرفاء ... ابن محمد صادق محمد رفيع
الشيرازي بتاريخ يوم السبت بيست چهارم شهر ربيع الاول سنة ١٢٢١ در نهايت ملال و پریشانی احوال در دارالسلطنه
اصفهان بهشت نشان توفيق اتمام يافت خداييرا و نبی را هزار شكر و سلام كه اين كتاب بدست فقير گشت تمام.

300

SA'ADĪ
سعدی
KULLĪYĀT
كليات

MS 583 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' II* 17, A.H. 1257 (June 8, A.D. 1841); 332 folios; ff. 146b, 189b are blank; paper with watermarks; 13 x 20,5cm; 15 lines to the page in the middle and 28 – in the margins written in *Shikastah Nasta'liq* script; the text is arranged in one and two columns and diagonally in the margins within a complex frame (black, green, red and blue); black ink, illuminated head pieces on ff. 1b, 23a, 69a, 141a, 175a, 190a, 264b, 322b, a miniature on f. 14a; the lower cover is of brown leather with yellow and brown stamping over pasteboard and paper doublure, the upper cover of the original binding is lost and substituted with new one; one flyleaf at the beginning and one at the end; the head pieces and the text at some places are erased; incomplete at the beginning.

Collection of Sa'adī's works in prose and verse containing the following works:

I. Ff. 1b-5a. *Dībāchah* (ديباچه).

Beginning: بسمله، بخشاینده که تار عنكبوت را شد عصمت دوستان گردد بجباریکه پیش شد ضعیف...

II. Ff. 5a-14b. *Majālis-i Khamsah* (مجالس خمسه). See MS 117.III.

III. Ff. 14b-15b. *Risālah-i Sivum Khvājah Šāhibqarān va su'āl-i Shams al-Dīn Šāhibdīvān*.

(رساله سیم خواجه صاحبقران سوال شمس الدین صاحب دیوان). See MS 117.IV.

IV. Ff. 15b-16a. *Risālah-i chahārum dar 'aql va 'ishq* (رساله چهارم در عقل و عشق). See MS 117.V.

V. Ff. 16b-21a. *Kitāb-i naṣīhat al-mulūk* (کتاب نصیحت الملوک). See MS 117.VI.

VI. Ff. 21a-22b. *Risālah ṣalāṣah* (رساله ثلاثه). See MS 117.VII.

VII. Ff. 23a-68b. *Gulistān* (گلستان). See MS 51.

VIII. Ff. 69a-138b. *Būstān* (بوستان). See MS 102.

IX. Ff. 139a-140b. *Ta'arubāt va mu'ammayyāt* (تغریبات و معميات).

Beginning: بود مرد لطیف صاحب طبع گفتن شعر نیک میدانست

X. Ff. 141a-146a. *Qaṣā'id-i 'arabī* (قصاید عربی).

Beginning: جلست یخفی المدام لا تجری فلما طفی الماء علی السکری

XI. Ff. 147a-174b. *Qaṣā'id* (قصاید). See MS 299.XI.

XII. Ff. 175a-189a. *Šāhibīyyah* (صاحبیه).

Beginning: نگین ختم رسالت محمد عربی ینفع روز قیامت محمد مختار

XIII. Ff. 190a-195b. *Tarjī'āt* (ترجیعات). See MS 117.XIV.

XIV. Ff. 195b-318a. *Ṭayyibāt* (طیبات). See MS 117.XV.

XV. Ff. 318a-322a. *Muḥakāt* (مضحکات). See MS 299.XXIV.

XVI. Ff. 322b-332a. *Rubā'īyyāt* (رباعیات).

Beginning: هر ساعت اندرون بجوشد خون را واکاهی نیست مردم بیرونرا

210

کتبت بسعی الذکر فی امم بعدی فیاد الجلال اغفر الکاتبه سعدي.
تمت رساله بتاريخ ٢٢ شهر صفر المظفر سنة ١٢٥٧. (f. 22b)
بتاریخ سیزدهم صفر المظفر سنة ١٢٥٧. (f. 68b)
قد فرغ من تحریر الكتاب الموسوم ببوستان شيخ سعدي شیرازی علیه الرحمة الغفران بتاريخ چهارشنبه (f. 138b)
١٢ ربيع الثاني سنة ١٢٥٧.
تمت كتاب مطايبات بعون الملك الوهاب. (f. 318)
تمت كتابت المضحكات الهزليات بعون القاضي الحاجات بتاريخ ١٥ شهر ربيع الثاني من شهر سنة (f. 322a)
١٢٥٧ من الهجرة نبويه.
تمت كليات افصح المتكلمين شيخ مصلح الدين سعدي في ١٧ شهر ربيع الثاني ١٢٥٧. 332a
Notes: (f. 1a) در يوم شنبه هفدهم شهر جمادى اول ١٢٦١. (f. 333a); كليات سعدي (f. 1a)

301

HĀTIFĪ

هاتفی

KHUSRAV VA SHĪRĪN

خسرو و شیرین

MS 584 (C.A.S.M).

Dated *Muḥarram* A.H. 922 (March, A.D. 1516); copied by 'Alī al-Ḥusaynī; 69 folios; f. 69ab is blank; paper; 13,5 x 22cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in two columns within a complex frame (gold, blue, purple); black ink with subtitles in gold and purple; a circular medallion (shamsah) on f. 1a; miniatures on ff. 1b, 2a; an illuminated head piece on f. 2b and an endpiece on f. 68a; dark brown leather cover with copper coloured stamped mandorla, two pendants and four cornerpieces, over pasteboard and red leather doublure; damped at the edges.

Another *maṣnavī* from 'Abdallah Hātifī Khabūshānī Jāmī's (d. A.H. 927 (A.D. 1520/1) *Khamsah*.

Beginning (f. 2b): خداوندا بعشقم زندگی ده بفرم تاج عز بندگی نه

End (f. 68a): بنیکوئی چنان کن نامدارش که باشد بر سعادت ختم کارش

Colophon (f. 68a): تمت علی يد العبد المذنب علی الحسينی الکاتب فی اواخر شهر محرم الحرام سنة اثني عشرین و تسعماية الهجرية.

Seal (f. 68a): عبد الحسينی

See other copies: Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, p. 647. *Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzSSR*, vol. 2, p. 240, etc.

302

SA'ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 585 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' II* 2, A.H. 1230 (March 14, A.D. 1815); 144 folios; paper with chain lines; 15 x 20,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in 2 columns; black ink with subtitles in red; dark brown leather flexicover with leather spine and white paper doublure; the binding is smaller than the folios; damp stained; repaired.

See the beginning (f. 1a) and the end (f. 144b) MS 102, 117, VIII:

211

Colophon (f. 144b): "في دويوم شهر ربيع الثاني سنة الف وماتين وثلاثون صاحب اين كتاب ميرزا... ولد ملا زمان...
Seals: (f. 144b) 4 illegible seals, (f. 81b) نوروز على (f. 1a) Институтъ Восточныхъ Языковъ
Лазаревыхъ.

303

ḤĀFĪZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 587 (C.A.S.M).

Piṭirbūrgh (St. Petersburg); dated *Rabī' I* 26, A.H. 1251 (July 22, A.D. 1835); copied by Mīrzā Amīn b. Ja'far Lārījānī; 138 folios; f. 19a is blank; paper; 17 x 21cm; 10-11 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in two columns within a complex frame (green, red, pink, blue); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; green leather cover with gold stamping, over pasteboard with pink paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end.

The MS contains the *dīvān* of Ḥāfīz with preface in prose (ff. 3b-19a) see MS 262. The *dīvān* consists of the following works:

I. Ff. 19b-133b. *Ghazals*. See the beginning MS 61.I.

II. Ff. 133b-136a. *Sāqī nāmāhs*.

Beginning (f. 133b):

بیا ساقی از بیوفایی عمر بر ترس در من کن گدائی عمر

III. Ff. 136a-138b. *Rubā'īs*. See the beginning MS 157, IV.

End (f. 138b):

گفتم محتست گفت که حافظ گفتا شادی همه لطیفه گویین صلوات

Colophon (f. 138b): تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب در روز ۲۶ شهر ربيع الاول سنة ۱۲۵۱ در شهر پترپورخ بحيز

تحریر پذیرفته شد بنظر دوستان و برادران رسیده بنظر عنایت گردانیده باشند و عفو خواهند کرد در حال بو خستگی

و باغ تحریر پذیرفته کاتب الحروف میرزا امین بن مرحوم ملا جعفر لاریجانی.

On f. 2b is a note in Russian concerning the contents of the MS and its script.

304

[S. ROBERT BELLARMINE]

[س. روبرت بلارمین]

[INTIKHĀB-I 'AQĀYID VA 'AMALIYYĀT-I DĪN 'ISAVĪYYĀN]

[انتخاب عقاید و عملیات دین عیسویان]

MS 588 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated A.H. 1248 (A.D. 1832/3); copied by Mīrzā 'Abdallah al-Raḥīm Kirmānī for Sātūr Khān; 71 folios; tinted (red, green, yellow, white) paper with watermarks; 14,5 x 20,5cm; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script, entire text set within two frames (blue, red rules); black ink with subtitles, the words "سوال" and "جواب" in red; brown leather with yellow stamping and green paper doublure; incomplete at the beginning.

212

The main dogmas of Christianity in questions and answers, where many religious terms (کتولکی) and names like St. Mariam, Jesus Christ, etc, are explained in accordance with the Catholic doctrine. The work consists of 15 chapters (فصل). The title of the work and the name of its author are not mentioned in the text, but they have been identified by comparison with the selected translation of the '*Disputationes de controversiis christianae fidei*' of the Jesuit Father St. Robert (1542-1621).

Beginning (f. 1a): میکند بدل و اقرار می نماید بزبان حضرت ایشوع را... مگر اعتقاد بدل بسته نیست اگر بزبان

اقرار نکرده باشید ...

End (f. 71b): احسناتی که ارتکاب آن موجب حصول آن قدرناز و نعيم جاودان است.

Colophon (f. 71b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بناير خواهش عاليجاه عزت و سعادت همراه ساطور خان

مسیحی صورت اتمام پذیرفت امید که چشم از عیوب خطوط آن پوشیده حرره میرزا عبدالرحیم الکرمانی سنه ۱۲۴۸.

Seal (ff. 1a, 71b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

See other copies: Catalogue des Manuscrits persans, par Francis Richard, Paris, 1989, p. 37.

305

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 589 (C.A.S.M).

Undated; 117 folios; paper with watermarks; (f. 1) 11 x 18cm, (ff. 2-117) 15 x 21cm; 12 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts, entire text set within a complex frame (green, red, pink, blue); black ink with subtitles in red; marbled paper pasted over brown leather binding with pasteboard and white paper doublure; incomplete at the beginning; one flyleaf at the beginning and one at the end; the first three folios were added later.

See about the work, its beginning (f. 3a) and the end (f. 117b) MS 51, 151e.

Colophon (f. 117b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الخميس بیست و چهارم شهر ذی قعدة تحریر پذیرفت.

Seal (f. 1a): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

306

MĪRZĀ MUḤAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 590 (C.A.S.M).

Undated; 109 folios; ff. 1ab, 2b-3a, 11a-12b, 103a-109b are blank; paper with watermarks; 14 x 21cm; 14 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink, empty spaces left for the most of subtitles; subtitles on ff. 19a-58a in red; black leather flexicover; incomplete at the end; the cover is worn out and torn in the upper and lower parts of the spine.

213

See about the work and its beginning (f. 3b) MS 22.

End (f. 106a): وقلع و قمع محصورين روانه ساختند.

F. 2a. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Markar Avetiskhānyan in 1853 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточныхъ Языковъ въ Москвѣ, Отъ Маркара Аветисъ-Ханяна Гарабекянца Тавризкаго. 5-го Октября, 1853 года. Тавризь.

Երախտագետն ընծայարեւութիւն Լազարեանց Բարեգործ ձեմարանի Արեւիկեան Լեզուաց, որ ՚ի Մոսկվա: ՚ի Մարգարայ Աւետիս-Սանեանէ Դարարէկեանց Դաւրէթցւոյ: 5-ն Հոկտեմբերի, 1853 ամի Դաւրէթ:

Seals (ff. 3a, 106b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ, (91a) محمد حسن

307

ABŪ NAṢR FARRĀHĪ

ابو نصر فراہی

NIṢĀB AL- ṢABIYĀN

نصاب الصبیان

MS 593 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 15, A.H. 1188 (October 21, A.D. 1774); 42 folios; paper with watermarks; 16,5 x 20cm; 7 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in two columns within a frame (black); black ink with subtitles in red and often in the margins; a head piece (not in Persian style) on f. 1b; brown leather cover over pasteboard with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and its beginning (1b) MS 174.

End (f. 46a): صد هزاران هزار رحمت حق هر زمان باد بر معلم ما

Colophon (f. 46a): تمت الكتاب نصاب در التاريخ ١٥ شهر شعبان المعظم سنة ١١٨٨ و در صفحات بعد مندرجات مختلف که در سالهای بعد اضافه شده موجه داشت.

F. 46ab. Medical recipes.

F. 46a. Scribbling.

Seal (f. 1b and flyleaf B): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

308

COLLECTION

مجموعه

MS 595 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Rabī' II* 15, A.H. 1240 (December 7, A.D. 1824) (4); *Jumādā I* 5, A.H. 1260 (May 23, A.D. 1844) (6); copied by 'Alī Akbar b. 'Abdallah Khurāsānī (6); 147 folios; ff. 32ab, 135a-147b are blank; paper with gilded edges; 13 x 20,5cm; 14 lines to the page written in *Ruq'ah* script; black ink with subtitles in red; green leather binding with gold stamping in European style and green paper doublure; 9 flyleaves at the beginning and 8 at the end.

214

(1) Ff. 1b – 15b. [Abū Ma'shar Ja'far b. Muḥammad al-Balkhī] (ابو معشر جعفر بن محمد بلخی), *Ahkām-i davāzdah burj* (احکام دوازده برج). Abū Ma'shar Ja'far b. Muḥammad Balkhī's (d. A.D 885/6) work on astrology.

Beginning (f. 1b): سوال از متن و جان

از تن و جان بنگر بخداوند طالع اکبر خداوند طالع سخن بود یا راجع یا...
End (f. 15b): حوت سی و چهار ستاره است و الله اعلم الحقایق الامور.

See other copies: Fihrist-i nuskhahā-yi khattī-i fārsī-i mu'assasi-i khāvarshināsī-i... Russia, p. 4.

(2) Ff. 15b – 18a. *Inqilāb al-Rūh fī al-Badan* (انقلاب الروح في البدن). Advices for each day collected from the works of Galen and other philosophers.

Beginning (f. 15b): بسملة، الحمد لله، این بابیست از کشتن روح در بدن بهر موضع و اجزا از گفتار حکمای قدیم...

End (f. 18a): از گفتار جالینوس حکیم و استادان راست و دانایان که ایشانرا هم علم مسلم بودند تا غافل را بکار آید والله اعلم بالصواب واله الله المرجع وایمان.

(3) Ff. 18a-31b. *Barāhīn al-Qazā* (براهین القضا). A treatise on astrology by an unknown author.

Beginning (f. 18a): بسملة، چون طالع نهادی بعد از سوال که خداوند طالع در طالع بود از حال تن و جان بود...

End (f. 31b): یا بگوکب راجع رسد ان کار باز افتد والله اعلم.

(4) Ff. 33a – 85b. *Risālah dar hay'at* (رساله در هیئت). An extract from an unidentified work on astrology and astronomy.

Beginning (f. 33a): شناسند خداوند ساعات معوجه بشب چون خواهند ضرب کنند ساعات معوجه را در اجزای ساعات نظر...

End (f. 85b): وبالله التوفیق والمنه اینست بتمامی کارهای تسایر که ذکر.

Colophon (f. 85b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب وحسن توفيقه وصلى الله على محمد واله الطيبين الطاهرين بتاريخ ١٥ ربيع الثاني سنة ١٢٤٠.

(5) Ff. 85b – 87b. *Faṣl fī ma'arif al-damīr* (فصل في معرفة الضمير). An extract about the spirit from an unidentified work on astrology and astronomy.

Beginning (f. 85b): اتفاق است خداوندان این علم را که ضمیر خداوند مسئله از دلیل طالع پدید آید و دلیل طالع ان ستاره بود که اورا شهادت بیشتر باشد...

End (f. 87b): والله تعالى اعلم بالصواب تمت الضمير.

(6) Ff. 87b- 134b. Muḥammad 'Alī Qūshchī (محمد علی قوشچی), *Risālah dar hay'at* (رساله در هیئت).

See about the work, its beginning and the end MS 258.II(2).

Colophon (f. 134b): تمت الكتاب في خميس من شهر جمادى الاول في سنة ١٢٦٠ على يد اقل خلق الله على اكبر بن عبد الله الخراساني.

F. 2a. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Astvatsatur Movsesian of Hamadan in 1853 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточныхъ Языковъ въ Москвѣ, отъ Аствацатура Мовсесяна Гамаданскаго. Тавризь, 5го Октября, 1853 года.

Երախտագետն ընծայարեւութիւն Լազարեանց Բարեգործ ձեմարանի Արեւիկեան Լեզուաց, որ ՚ի Մոսկվա յԱստվածատուրայ Մովսեսեանէ Համադանցւոյ: 5-ն Հոկտեմբերի, 1853 ամի Դաւրէթ:

Seal (ff. 1a, 134b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

215

ABŪ NAṢR FARRĀHĪ

ابو نصر فراہی

NIṢĀB AL-ṢABIYĀN

نصاب الصبیان

MS 597 (C.A.S.M).

Tiflīs; dated *Ramaẓān* 20, A.H. 1245 (March 15, A.D. 1830); copied by Garsivan b. Pārsādān Chechefof; 104 folios; paper; 16 x 20,5cm; 6 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; black ink with subtitles and commentaries in the margins in red; coloured paper cover framed with cloth at the outer edges, over pasteboard and white paper doublure.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 174.

End (f. 101b):

فردا بنزد شمر غنیمت دان نامه چون ختم شد بنام خدا

Colophon (f. 102b):

تمت الكتاب نصاب الصبیان بعون الملك الوهاب على يد اول العباد كرسون بن

پارسادان چچوفو تغلیس غفر له الوالديه واحسن اليهما واليه تحريرا" في بيستم شهر رمضان المبارک

مطابق سنة ١٢٤٥ تمام شد مطابق ٢٩ فورال سنه ١٨٣٠^{١٧}.

Ownership notes:

- F. 1a (in Armenian). «ի գրոց Կարապետի Սերովբեանց այս գիրքն է բառարան».

- F. 1a صاحبہ این کتاب آخوند مهدی، این کتاب تعلق بن آخوند قاسم ایام

Seal: (f. 1a) 2 illegible seals; (ff. 1b, 10a, 103b, 163b) 'ՀԽՍՀ Ա. Ա. Մ՝յասնիկյանի անվան Պետական Հանրային Գրադարան'.

Ff. 102a- 104a. Prognostications about the beginning of the Arabic months.

Notes about gifting the MS to the Republic of Armenia: 1b, 71b, 97b, 163b (in Armenian) «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ Ի ՅԻՇԱՍԱԿ ՅՈՒՂԱԲԵՐ ՍԵՐՈՐԹԵԱՆ-ԻՆՃԻԿԵԱՆԻ» Ի 23-ն Հունվարի 1929, ԹԻՓԼԻՍ.

MUḤAMMAD B. 'ABD AL-KHĀLIQ B. MA'RŪF

محمد بن عبد الخالق بن معروف

KANZ AL-LUGHAT

کنز اللغة

MS 598 (C.A.S.M).

Dated *Shawwāl* 9, A. H. 1019 (January 5, A.D. 1610); 283 folios; paper; 15 x 20cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles and words in Arabic in red; black leather binding with brown leather doublure framed at the edges with blind stamped leather; two flyleaves at the beginning and one at the end; the lower cover is lost, both the folios and the cover damped.

See about the work and its beginning (f. 3b) MS 26.

End (f. 283a):

یایی جمع یویو ست یلی برابر و نزدیک میشود و او فعل مضارع است و مشتق از ولی است.

Colophon (f. 283a):

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم التاسع من شهر العاشر من سنة التاسع من عشر الثاني

من مائه الاولى من الف الثاني من الهجرة النبوية والسلام والاکرام.

F. 1b. Persian equivalents of some Arabic words.

¹⁷ Ramazan 20, A.H. 1245 corresponds to March 15, A.D. 1830.

F. 3a. Jāmī, *bayts*.

Ownership notes by:

Ākhūnd Mulla 'Alī (f. 1a)

صاحب کتاب آخوند ملا علی ساکن بوزچالو.

Mulla Muḥammad (f. 4a, in the upper margin) صاحب کتاب اللغة الكنز ملا محمد نام طلبه حقیر ملا خلیفه

مرحوم ساکن محال بورچلو من اعمال تغلیس.

Mulla Muḥammad (f. 283b)

صاحب ملا محمد.

مرتضی بتاریخ ٢٢ شهر جمادی الاخر ... سنه ١٢١٤.

Notes about borrowing of the books:

(f. 1a) یک جلد کتاب صرف میر در نزد ملا سنجیی ولد ملا ایمان.

یک جلد بیاض خوب در نزد ملا محمد ولد مقاتلو.

طلب عالیجناب ملا صادق مکتبدار ایروان از ملا محمد.

امانت ملا محمد ولد اخوند ملا خلیفه مرحوم نزد کسان.

در نزد میر حیدر علی تکلو یک جلد کتاب لغت.

در نزد ملا تقی ولد مشهدی اقا میرزا یک جلد کتاب قصص فارسی.

در نزد ملا /// ولد ایمان یک جلد صرف میر.

در نزد ملا محمد نقی مقاتلو بزرگ یک جلد بیاض ادعیه.

در نزد شاه حسین ولد کربلائی حسن مرحوم یک جلد رساله من.

تصنیفات حاجی ملا محمد و در نزد رساله مذکور سواد جواب شیخ تجلی دارد.

2a. Note about the birth of Fāṭimah Bigum, the daughter of Sulṭān Ḥusayn on A.H. 1146 (A.D. 1733/4):

در حینیکه جمع اسباب سور و سرور می و آماده بود نجف سلطان وارد و جند بهجت هشر هشتم دستور ولادت

نویاوه بهارستان دولت و اقبال شاهرخ میرزا خلف ارجمند شاهزاده رضاقلی میرزا متواصل و متوصل شد که روز یکشنبه ایام

فرخنده مآل دوازدهم شهر شوال مطابق سال میمنت مثال و هو هزار و صد و چهل و شش هجری بعد از انقضا، مدت سه ساعت

/// مطهره محذره سرادق سلطنت فاطمه سلطان بکم بنت خاقان شهید سلطان حسین نورالله مضجعه قدم بعرضه وجود

گذاشته از وزیدن نسیم بهجت شمیم این مژده بروح پرور گلهای نگارستان برخ شده که اگر و شکوفها را ز شگفتگی و انبساط

از حدائق دلهائی شگفته گشته کرام شد. مرتضی بتاریخ ٢٢ شهر جمادی الاخر ... سنه ١٢١٤.

JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 599 (C.A.S.M).

Bumbay; dated *Ramaẓān* 1, A.H. 1257 (October 17, A.D. 1841); copied by Muḥammad Ma'šūm b. Ḥājī Muḥammad Ja'far Iṣfahānī for Ḥājī 'Abd al-Rasūl and Ḥājī Mīrzā Muḥammad Shafī'; 152 folios; paper with watermarks; 15 x 19,5cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; the text arranged in one and two columns, on ff. 18a-25b set within a frame (black); coloured miniatures of Qajar period on ff. 54a, 55b, 58b, 61b, 62a, 64a, 65b, 68b, 74a, 75b, 77a, 80a, 86b, 89a, 91a, 93a, 96b, 102a, 105a, 110a, 116b, 129a, 131b, 138a, 141a, 144a, 146a, 152a; glazed pictorial paperback binding with oil painted doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 56.

End* (f. 156a):

هر که خواند دعا طمع دارم زانکه من بنده گنه کارم.

Colophon (f. 156a):

این کتاب یوسف و زلیخا در بندر بنی در خدمت خدایگان فخرالحاجان حاجی عبد الرسول

صاحب و حاجی میرزا محمد شفیع صاحب در غره شهر رمضان المبارک سنه ١٢٥٧ نوشته گردید کتبه حقیرمحمد معصوم

خلف مرحمت پناه جنت و رضوان ارمگاه حاجی محمد جعفر اصفهانی.

Flyleaf Aa. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Alexander Kuzinov in 1852 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому

благотворительному Институту Восточных Языковъ въ Москвѣ отъ Александра Кузинова Тифлисскаго, 15го Ноября, 1852 года, Тегеранъ.

Երախտագէտն ընծայարեցուցիւն Լազարեանց բարեգործ ձեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ ՚ի Մոսկուա, ՚ի Ալեքսանդր Կուզինով Թիֆլիզեցւոյ, 15 Նոյեմբերի, 1852 ամի Թէ՛հրան:

Seal: ff. 2a, 156a Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

312

SA'ADĪ

سعدى

GULISTĀN

گلستان

MS 600 (C.A.S.M).

Dated *Shawwāl* 29, A.H. 1146 (April 4, A.D. 1724); copied by Muḥammad 'Alī Bīg Chakanī Shīrvānī; 141 folios; paper with watermarks; 15 x 19cm; 10 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with a running pattern, blue paper doublure; one flyleaf at the end; some folios are disjoined from the spine, damp stained near to the spine and at the edges, with worm eaten parts; ff. 137-141 have signs of burn; lacking folios between ff. 27-28, f. 42 follows f. 44.

See about the work and its beginning MS 51.

End (f. 141a):

والصلوة على محمد واله الى يوم البعث والقيام.

Colophon (f. 141a): تمت الكتاب بعون الله الملك المنان حسن توفيق على يد العبد الضعيف الحقير الى محتاج رحمة الله محمد على بيك چكنى شيروانى اين كتاب نوشته بصفحة روزگار و يادگار في ياد تمام شد بوقت پيشين روز يكشنبه.

تاريخ بيست نهم شهر شوال المكرم سنة ١١٤٦.

The doublures of the covers are the letters of the comendant of Shakī dated A.H. 1242 (A.D. 1826/7).

Seal: (ff. 1b, 140b) «Ա. Մյասնիկյանի անվան Պետական Հանրային Գրադարան. ԱրմՍՍՐ, ԻՄ.

Ал. Мясникяна».

F. 141ab. Scribbling.

313

IBN SHAMS AL-DĪN MUḤAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلص بكاشف

SIRĀJ AL-MUNĪR

سراج المنير

MS 601 (C.A.S.M).

Undated; 56 folios; polished and tinted (light brown, yellow, reddish) paper; 13,5 x 19,5cm; 10 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; entire text set within a complex frame (black, blue, gold); black ink; an illuminated head piece on f. 1b, border decorations on ff. 1b and 2a, all folios have corner pieces; glazed brown pictorial paperback binding with red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 106.

End (f. 55b):

بنظر العجايب ومظهر الغرايب على بن ابى طالب عليه السلام.

218

314

SA'ADĪ

سعدى

GULISTĀN

گلستان

MS 603 (C.A.S.M).

Dated *Zī Qa'dah*, A.H. 990 (December, A.D. 1582); copied by Muḥammad b. 'Uṣmān; 147 folios; paper; 12 x 18,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; the text is arranged in one and two columns; black leather binding framed with running pattern and pink paper doublure; one flyleaf at the end; repaired, the first 8 pages were added in the 19th century during the restoration of the MS.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 51.

End (f. 147b):

اطلب بنفسك من خير تريد به من بعد ذلك غفرانا

Colophon (f. 147b): تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد اضعف العباد محمد بن عثمان عفى عنه في اواسط شهر ذى القعدة سنة ٩٩٠.

Seals: (flyleaf) عبد الراجي ماركار مسيحي (f. 1b) عبد الراجي الحسينى مسعود

(ff. 1a, 147b) Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

315

COLLECTION

مجموعه

MS 607 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 119 folios; 8,5 x 17,5cm; black leather flexicover framed with blind stamped running pattern of the doublure's red leather; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century.

I. SHAYKH BAHĀ AL-DĪN AL-'ĀMILĪ

شيخ بها الدين العاملى

NĀN VA ḤALVĀ

نان و حلوا

Dated *Rajab* 12, A.H. 1069 (April 15, A.D. 1658); 12 folios; paper; 15 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'liq* and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in red; arranged in 2 columns.

(1) Ff. 1a-12b. See about the work and the beginning (f. 1a), 105(17).

End (f. 12b):

يا بها اتخذ قلبا سواه فهو ما معبوده الا خوا

Colophon (f. 12b): في يوم الخميس اثنى عشر من شهر رجب المرجب تسع وستين والف من هجره النبويه ١٠٦٩.

(2) Ff. 1a – 5a, in the margin. *Jāmī*, *Yūsuf va Zulaykhā*. See about the work and the beginning MS 56.

End (f. 5a): از آن در خوان سوى درگاه مارا با نهان پر برد همراه مارا

(3) F. 13a, in Arabic. Naṣīr al-Dīn Ṭūsī, the epithets of Shiite Imāms.

219

